Government Oriental Library Series.

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF THE CURATOR, GOVT. ORIENTAL LIBRARY, MYSORE.

KANNADA SECTION—No. III.

THE MAHABHARATA

The PAULOMA and ASTIKA Parvas

BY

SADANANDA-YOGINDRA

ಮಹಾಭಾರತಂ

ಸದಾನಂದ ಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತ

ಪೌಲೋಮ ಆಸ್ತೀಕ ಪರ್ವಗಳು

EDITED BY

V. SYAMACHARYA,

Pandit, Govt. Oriental Library, Mysore.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF HIS HIGHNESS THE MAHARAJA OF MYSORE

MYSORE:
PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS
1911

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಪೌಲೋಮಪರ್ವ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಗಳ ಕಥಾವಿವರಣರೂಪವಾದ ಕನ್ನಡಪದ್ಯಕಾವ್ಯವು ಅಡಗಿದೆ. ಈಕಾವ್ಯವು ಶ್ರೀಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತಮಂಜರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗದೇ ಇರುವ ಭಾಗವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದೇ ಪುಸ್ತಕಲೇಖಕರಿಂದ ಬಹುಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಯ ಭಾರತದೊಡನೆ ವಿಭಾಗವು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈಗ್ರಂಥವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಕೃತವಲ್ಲವೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಭೇದಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೇರೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಚುರಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಕೃತಿಗೆ ಇದೊಂದು ಉಪೋದ್ಘಾತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿರುವೆವು.

ಈಗ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಯಾವ ಕವಿಯಿಂದ ಯಾವ ಕಾಲದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸರಿಯಾದ ಸಾಧನಗಳಾವವೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪದುಮದೃಶ' ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಅಂಕನವು ಇರುವಂತೆಯೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧ್ಯಂತ್ಯಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪದುಮದೃಶ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಕೃಷ್ಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಗೋಪೀನಾಥ' ಇವು ಮೊದಲಾದ ಅಂಕನಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಕವಿಯು ಭಾಗವತಪ್ರಣೇ

ತ್ರವಾದ ಕವಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಪ್ರಾಸ, ಸಂಧಿ, ಅಪ್ರಯುಕ್ತಶಬ್ದಗಳೂ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಉಭಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಭಾಗವತಪ್ರಣೇತೃ ಕವಿಯ ಜೀವಿತಕಾಲವು ಕ್ರೈಸ್ತವಸಂವತ್ಸರಗಳ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಕದ ಅಂತ್ಯಭಾಗವೆಂದು ಕೆಲವರು ಶೋಧಕರು ಊಹಿಸಿರುವರು. ಅಂತಹ ಊಹೆಗೂ ತಕ್ಕ ಸಾಧಕಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಮೀಪದೇಶದವನಲ್ಲವೆಂದುಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಈಕವಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಗ್ರಂಥಾಂತಪದ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ "ಚಾಟು ವಿಠಲನಾಥ" ನೆಂದು ಈಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಬಿರುದು ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾಗವತದಶಮಸ್ಕಂಧದ ಉಪಾಂತ್ಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

"....ಯೋಗೀಂದ್ರನಖಿಳೋದಿತಸದಾನಂದ
ಮುದದಲಭಿವರ್ಣಿಸಿದಂ"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ 'ಸದಾನಂದಯೋಗೀಂದ್ರ' ನೆಂದು ಈತನ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವು. ಇದರಿಂದಲೇ ಈತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದೂ ಭಾಗವತಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಹೆಸರುಗಳು ಭಾಗವತಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇರುವುದೆಂಬುದು B78 ನೆಯ ನಂಬರುಳ್ಳ 'ಭಾಗವತಾಹ್ನಿಕ' ವೆಂಬ ಈ ಕೋಶಾಗಾರದ ಲಿಖಿತಪುಸ್ತಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಯೋಗೀಂದ್ರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು 'ಅಚ್ಯುತಾರಣ್ಯಾಖ್ಯ ಯತಿರಾಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದೂ ಈತನು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕವಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಭಾಗವತವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ 'ವಿದಗ್ಧಚೂಡಾಮಣಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೂಡ ರಚಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಗ್ರಂಥವು ದೊರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಈಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಷಯ ವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವೆವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯು ಆಯಾ ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯಜನಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ವ್ಯವಹಾರನಿರ್ವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ರಾಜರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಕ್ಕೆ ವಶರಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಪಂಡಿತರುಗಳು ಆಯಾ ಭಾಷೆಗ ಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ನಿಘಂಟು, ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವೇ ಮೊದ ಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಶಬ್ದಾಪಶಬ್ದವಿವೇಕವೂ ಕಾವ್ಯಗುಣದೋಷವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಉಂಟಾಗಿ ರುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಷ್ಟೆ? ಈರೀತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹುಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಡು ಬರುವ, ಈಗ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಗಳ ಸಹಾಯಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಪಾದಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ "ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ" ವೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ನೃಪತುಂಗ ನಾಗವರ್ಮ ಕೇಶಿರಾಜ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಾಗಿ ಜೈನವೈಷ್ಣವಶೈವಕವಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ "ಹಳಗನ್ನಡ" ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದೂ ಮತ್ತು ನಾನಾದೇಶದ ಜನಗಳ ಸಮಾ ವೇಶದಿಂದೂ ಆಯಾಯಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮುಖ್ಯಪುರುಷರ ಸ್ವವಂಶದೇಶಭಾಷಾಭಿಮಾನಮೂಲಕಸಹಾಯದಿಂದೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬಳಪಡದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ

ರಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷೆಯು "ಹೊಸಕನ್ನಡ" ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಪ್ರಕೃತ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಸಕನ್ನಡವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಹೊಸಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಅನೇಕ ಮತದ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಆಯಾಮತಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬೆಳ್ನುಡಿ (ಸ್ಫುಟಾರ್ಥಕಶಬ್ದ) ಗಳಿಂದ ಸಾಧಾರಣಜನಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯು ವಂತೆ ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಗಳೆಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಭಾಷೆಗೆ ಹಳಗನ್ನಡದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥ ಗಳ ವಿರೋಧವು ದೂಷಣವಲ್ಲವೆಂದು ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ 1ನೆಯ ಸಂಧಿಯ 36ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ವಿಶದವಾಗುವುದು.

ಶಬ್ದಮಣಿಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ।
ಹೊದ್ದಿಕೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯಕಲ್ಲದೆ ।
ಹೃದ್ಯಷಟ್ಪದಿಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳಿಂಗೆ ಬೇಡೆಂದು ॥
ಸಿದ್ಧನೂತನಕವಿಗಳುಸುರಿದ ।
ಪದ ತಿಯೊಳೆಡಹಿ ಬೀಳುತ ।
ಬುದ್ಧಿಯಱಿವೆಂತೊರೆವೆಸಿದ ಬೆಳ್ನುಡಿಯ ಬೆರಕೆಯಲಿ ॥

ಹೀಗೆಂಬುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಶಬ್ದಾಪಶಬ್ದವಿವೇಕವಿ ಲ್ಲದೇ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಯಥಾಶ್ರುತ ಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗದೇ ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನ್ಯಾಯಗಳ ಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಹೇಗೋ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುವಾದ ರೂಪಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ್ಯರಲ್ಲದ ಜನಗಳು ಉಪ ಯೋಗಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣರೂಪವಾಗಿ ಈ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವೆವು.

ಈ ಗ್ರಂಥದ 11ನೆಯ ಸಂಧಿಯ 20ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾ ರ್ಧವು ಈಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಅಷ್ಟುಮೂರುತಿ ಕಡೆಗೆ ಹಣಿಗಣ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹೋಪಿಸುವನಿದನು ।
ತ್ಕೃಷ್ಟಮತಿ ವಿಹಿಉವನವಾವನು ತಂದೆಗಳರೆಂದ ॥

'ಹಣಿಗಣ' ಎಂಬ ಪದವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಪಾದನಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸಪ್ತಮೀಸಮರ್ಥವಾದ ಹಣೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ 'ದಿಕ್ಶಬ್ದಾದಣಃ' ಎಂಬ (ಪುಟ 201 ಸೂತ್ರ 421) ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನಪ್ರಕಾರ ಅಣ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ? ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅನುಪಪತ್ತಿಗಳಿವೆ. ಒಂದನೆಯದು—'ಹಣೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮೂಡ, ತೆಂಕ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಂತೆ ದಿಗ್ವಾಚಕವಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು. 2 ನೆಯದು—ಸಪ್ತಮೀಸಮರ್ಥವಾದ 'ಹಣೆ' ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಅಣ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ 'ಹಣೆಯಣ' ಎಂತಲೇ ರೂಪವು ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. ಇದರಲ್ಲಿ 1ನೆಯ ಅನುಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹಣೆಯ ಪ್ರದೇಶವು ನೇತ್ರದ ನಿಜಸ್ಥಳದಕಿಂತಲೂ ಊರ್ಧ್ವಪ್ರದೇಶವಾದಕಾರಣ ವೈವಕ್ಷಿಕದಿಕ್ಶಬ್ದತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಒಪ್ಪಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು. 2ನೆಯ ಅನುಪಪತ್ತಿಗೆ 'ಹಣೆಯಣ' ಎಂದೇ ಆಗಲಿ 'ಹಣಿಗಣ' ಎಂದಾಗಲಿ ಪಾಠಶೋಧನ ಮಾಡುವುದು ಪರಿಹಾರವು. 'ಹಣಿಗಣ' ಎಂದು ಶೋಧನ ಮಾಡುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 'ಫಣಿಕಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದದಿಂದ 'ಹಣಿಗೆ' ಎಂಬ ಅಪಭ್ರಂಶವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದರಿಂದ ಸಪ್ತಮೀಸಮರ್ಥವಾದ ಆ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಅಣಪ್ರತ್ಯಯ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ರೂಪವು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ಒಂದಿನ' ಎಂಬ ಪದವು ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ 13 ನೇ ಸಂಧಿಯ 33 ನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೇವೆ.

ಇರೆ ಮಂಜರತ್ಕಾರು ಪೊಂದಿನ ।
ಭರದಲ್ಲೈದಿದರಣ್ಯವ ಗಿರಿಶಿ ।
ಖರವಲಿ ಮುಂದದಿ ನಿಂದು ಪಿಜನವಿದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ॥

ನಿತ್ಯಾ ಸಮಾಸೇ ವಾಕ್ಯೇ ತು ಸಾ ವಿವಕ್ಷಾಮಪೇಕ್ಷತೇ ”

ಎಂದು ವಾಕ್ಯಸಂಧಿಯು ಕವಿಯ ವಿವಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಅದೂ ದೋಷವಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕವಿಯು ಈ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದೀ ವೃತ್ತರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೂರು ಮೂರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ಅರ್ಧಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಷಟ್ಪದಿ' ಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡು ಪಾದಗಳು ಸಮವಾಗಿಯೂ ಮೂರು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪೂರ್ವದೆರಡರಕಿಂತ ವಿಷಮವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಈ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಾತ್ರಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ವಿಷಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರಾಚತುಷ್ಟಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ಸಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಥಮ ದ್ವಿತೀಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಅಂದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳು, ತೃತೀಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಆರು ಗಣಗಳು ಒಂದು ಗುರು ಅಂತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತ್ರಾಚತುಷ್ಟಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ಜಗಣಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಮಾತ್ರಾತ್ರಯಾತ್ಮಕಗಣವು ಗುರುಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುರ್ವಕ್ಷರಾದಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ರಚಿಸಿದರೇನೇ ಈ ವೃತ್ತವು ಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೇವಲ ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗಣನಿಯಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೆಲವರು ರಚಿಸಿರುವ ಈವೃತ್ತದ ಪದ್ಯಗಳು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮುದ್ರಣಾರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಕಿದ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ವೃತ್ತಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪಾಠಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕವಿಯೇ ಹಾಗೆ ರಚಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಕೆಲವುದೂರ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ದೊರೆತ ಪುಸ್ತಕಾಂತರಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಲಕ್ಷಣವಿರುದ

ವಲ್ಲದ ಪಾಠಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಆ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಕವಿಯು ಛಂದೋಲಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವಾದ 'ಪ್ರಾಸ' ಅಂದರೆ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ನಿಯಮ, ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆದಿ ಪಾದದ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರವೇ ಆಗಲಿ ಆದಿಪಾದದ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ದಿಂದ ಬರುವ ವರ್ಗಾಕ್ಷರವಾಗಲಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವೆನಿಸುವುದಲ್ಲವೆ ? ಹೀಗಿ ರುವಾಗ ಈಕವಿಯು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವು ದ್ವಿತೀಯ ವಾದಾಗ ಈನಿಯಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸದೆ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಸಂಬಂಧಮಾ ತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಸಪೂರ್ತಿಯಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರು ವುದು ಈ ಕವಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗ ಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಏಕೈಕವರ್ಣಾನು ಗಮದಿಂದ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವುದಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸುವ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಘವಾಂಕಕವಿಯು ತನ್ನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ (13—4)

ಇನ್ನೇನ ಕಾಣಲಿರ್ದಪೆ ನರಸ ಕೇಳದೊಡೆ ।
ನಿನ್ನ ಮಗನಂ ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯಾನೆಂದಾಡಿ ।
ಯನ್ಯಾಯದಿಂ ಸಾವನೆನುತ ಬರಲೋಲಗದ ಕಳಕಳವ
[ನೇನೆಂಬೆನು ॥

ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (6—29)

ಮೃತ್ಯುರೂಪಿನ ಪಂದಿ ಕಾನನದೊಳೂಕ್ಕಲಿ ।
ಕ್ಕಿತ್ತು ನೆಱೆ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಮನ !
ವೆತ್ತಿ ಯುರಿಯುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ ಹಿರಿಯುತ್ತ ಬೆದರು
[ತ್ತೆಯ್ದೆ ಬಲವೆಲ್ಲವ ॥

ಭಾಸ್ಕರಕವಿಯು ತನ್ನ ಜೀವಂಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ (3—23)

ಭ್ರಷ್ಟನೋ ತಾನಾಗಿ ಪುರುಷರ

ಮುಟ್ಟುವುದು ಸತಿಯರಿಗೆ ಹೀನವೆ
ನಿಷ್ಟವೆನಗಾಯ್ತೆಂದು ಬೆರಗಾದಳು ಸರೋಜಾಕ್ಷಿ ॥

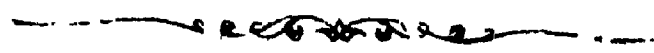
ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (3—24)

ಮುಗ್ಧೆಯರೊಳತಿ ಹೀನವೆಹುದೆಂ
ದೆದ್ದು ನೋಡುವೆ ಮರೆದು ಮಲಗಿರೆ
ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೊಳದ್ದು ಕಾಷ್ಠಾಂಗಾರಸ್ಯೆವರಿದ ॥ "

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಕವಿಸಾಧಾರಣಗಳಾದ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ್ರಂಥವು ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಇತರಗ್ರಂಥಗಳಂತೆ ಉಪಾದೇಯುವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈಗ್ರಂಥದ ಶೋಧನವು ನಾಲ್ಕುಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳು ತಾಳಪತ್ರಾತ್ಮಕಗಳು, ಒಂದುಮಾತ್ರ ಕಾಗದದ್ದು. ತಾಳಪತ್ರದ ಪ್ರತಿಒಂದು, ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಸಹ ಒಂದೇ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲವೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಾದಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಇರುವುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡುಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮುದ್ರಣ ಆರಂಭಿಸಿ ಕೆಲವು ದೂರ ಸಾಗಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವು ಚನ್ನಾಗಿ ಶೋಧಿತವಾಗಲವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತತ್ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಈ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದೂ ಶೋಧಿಸಿ ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವೆವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪಹೆಚ್ಚಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಭೇದದಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪುಟಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವೆವು. ಅಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಶೋಧನೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭಿಜ್ಞರೂ ಮತ್ತು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳೂ ಆದವರೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಆನಂದಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇವೆ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ವಿಷಯು.	ಪುಟ.
ಇಷ್ಟಪ್ರಾರ್ಥನೆ	1
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	,,
ಭೃಗುವಂಶ	3
ಭೃಗುಚರಿತ್ರೆ	4
ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯು ಗರ್ಭಧಾರಣೆ	,,
ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮಾಗಮನ	5
ಅಗ್ನಿ ಪುಲೋಮರ ಸಂವಾದ	7
ಪುಲೋಮೆಯು ಹರಣ	8
ಗರ್ಭಚ್ಯವನದಿಂದ ಪುಲೋಮನ ನಾಶ	9
ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯೋಕ್ತಿ	10
ಭೃಗುಪುಲೋಮೆಯರ ಸಂವಾದ	11
ಅಗ್ನಿಗೆ ಭೃಗುಶಾಪ	12
ಅಗ್ನಿ ಅಡಗಿದುದರಿಂದ ಆದ ಬಾಧೆ	14
ಋಷಿಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದುದು	16
ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಗ್ನಿಯಂ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುಪಿಕೆ	17
ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿಯು ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿ	19
ಚ್ಯವನಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ರುರುವಿನ ಜನನ	20
ಮೇನಕೆಯಿಂ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಜನನ	21
ರುರುವಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ	22
ಪ್ರಮತಿರುರುಗಳ ಸಂವಾದ	,,
ಪ್ರಮತಿಯು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ರುರುವಿಗೆ ಘಟನೆಮಾಡಿದುದು ...	23
ವಿವಾಹವಾಗುಪಿಕೆ	24
ರುರುಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವರ್ಣನೆ	25
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಂಶದಿಂದ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಮೃತಿ	26
ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳು ಶೋಕಿಸಿದುದು	,,
ರುರುವಿನ ಪ್ರಳಾಪ	27

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ರುರುವಿನ ಋಷಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ದೂತಪ್ರೇಷಣ	29
ರುರುದೇವದೂತರ ಸಂವಾದ	30
ರುರು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಯುವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ ...	32
ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಯಮನು ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ	33
ಋಷಿಕ ಋಷಿಗಳು ಸಂತೋಷಿಸಿದುದು	,,
ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಪತಿಗೃಹವಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಿಕೆ	35
ರುರು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದು	,,
ರುರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಡುಂಡುಭನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು	36
ರುರುವು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು	37
ಡುಂಡುಭನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	,,
ಡುಂಡುಭನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು ...	39
ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುವಿಕೆ	,,
ರುರು ತಂದೆಯನ್ನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.	,,
ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ಕಥೆಯ ಉಪೋದ್ಘಾತ	40
ಪೌಲೋಮಪರ್ವದ ಫಲಕಥನ	41
ಸೂತನು ಆಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ	43
ಕದ್ರುವಿನತೆಯರಿಗೆ ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ವರದಾನ	44
ಕದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪೋತ್ಪತ್ತಿ	45
ವಿನತೆಗೆ ಪುತ್ರಜನನದ ವಿಲಂಬದ ಅನುತಾಪ	,,
ಜನಿಸಿದ ಮಗನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದಿಂದ ಚಿಂತೆ	46
ಸೂರ್ಯನು ಅರುಣನನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ	48
ಉಚ್ಚೈಶ್ಶ್ರವವಂ ಕಂಡು ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ವಿವಾದ	49
ಅಶ್ವದ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಲು ಉಪಾಯಚಿಂತನ	50
ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಡಿಸಲೊಪ್ಪದವರಿಗೆ ಶಾಪ	51
ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಆಚರಿಸಲು ವಿನತೆಯು ದಾಸಿಯಾಗುವಿಕೆ	52
ವಿನತೆಗೆ ಆದ ಶುಭಸೂಚಕನೆ	54
ಹರ್ಷದಿಂವಡವಿಗೆ ಬಂದು ಗರ್ಭವಂ ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ	,,
ಆಗ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಗರುಡನ ದರ್ಶನ	55
ಸುರರು ಗರುಡನ ತೇಜೋರಾಶಿಯಿಂ ಭ್ರಾಂತಿಪಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕದ್ದು	56

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಅಗ್ನಿಯು ಅಭಯಪ್ರದಾನ	,,
ಸುರರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗರುಡನು ಅಭಯವಂ ಹೇಳುವಿಕೆ	57
ವಿನತೆಗೆ ನಮಿಸಿ ತಾನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ಸೇರುವಿಕೆ.	58
ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ಸಂವಾದ	59
ಕದ್ರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವಿಕೆ	60
ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಕದ್ರುಪುತ್ರರು ಕೆಂಗೆಡುವಿಕೆ	,,
ಅದನ್ನು ಖೇಚರರ ವಚನದಿಂ ತಿಳಿದು ಕದ್ರು ಮಹೇಂದ್ರನಂ ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ.	61
ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ದುಃಖನಾಶ	62
ಗರುಡನು ಕದ್ರುಪುತ್ರರಿಂ ಗೂಡಿ ನಾಗಾಲಯಕೆ ಬಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡುವಿಕೆ.	64
ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಅಧಿಕ್ಷೇಪದಿಂ ಗರುಡನು ತಾಯಿಯಿಂದ ದಾಸ್ಯಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯುವಿಕೆ	,,
ಬಳಿಕ ಕುಪಿತನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	66
ಕದ್ರು ಬೇಡಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಗರುಡನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ	68
ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತೆಯ ಶುಭಾಶಾಸನ	,,
ಆಗ ವಿನತೆಯನ್ನು ಆಹಾರ ಬೇಡುವಿಕೆ	,,
ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು ವಿನತೆಯು ಹೇಳುವಿಕೆ.	69
ಹೊರಟು ಬೇಡರನ್ನು ತಿನ್ನುವಿಕೆ	,,
ಆಗ ವಿನತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಡುವಿಕೆ	70
ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಬಿಡುವಿಕೆ	71
ಆಹಾರ ಸಾಲದೆ ಕಶ್ಯಪರನ್ನು ಯಾಚಿಸುವಿಕೆ	,,
ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗಜಕಚ್ಛಪರನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಶ್ಯಪನಾಜ್ಞೆ	72
ಗಜಕಚ್ಛಪಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ	,,
ಗರುಡನು ಕಶ್ಯಪರು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	74
ಕಶ್ಯಪರ ಶುಭಾಶಾಸನ	75
ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಗಜಕಚ್ಛಪರ ದರ್ಶನ ...	76
ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂ ಅಂಬಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ....	76
ಆಗ ತದ್ವನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಮರದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಬರುವಿಕೆ.	77

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಆ ಮರವು ತನಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನುಡಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ಕೂಡುವಿಕೆ.	78
ಆಗ ತಾನು ಕುಳಿತ ಶಾಖೆಯು ಮುರಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ	79
ಏನೂ ತೋರದೆ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ.	80
ಆಗ ಸುರಮುನಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.	,,
ಕಶ್ಯಪರು ಅದಂ ಕಂಡು ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	81
ಬಾಲನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ..	82
ಆಗ ಅವರು ಅಭಯವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ	83
ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬಿಡುವಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ	,,
ಅಪ್ರಕಾರ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಸುಟು ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ	84
ಆಹಾರದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಪಡುವಿಕೆ	85
ಅಮೃತಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗರುಡನು ಹಾರುವಿಕೆ	86
ಆಗ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕರವಾದ ಅಪಶಕುನಗಳು	,,
ಇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂ ಕರೆಸಿ ಯೋಚಿಸುವಿಕೆ	87
ಗರುಡನು ಅಜೇಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿಕ್ಪಾಲರನ್ನು ಬೆಸಸುವಿಕೆ	89
ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ	90
ಆಗ ಗರುಡಾಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಗರುಡನ ಬರುವಿಕೆ	,,
ಇಂದ್ರನ ಬರುವಿಕೆ	91
ಇಂದ್ರನ ಸ್ಪರ್ಧಾವಚನವು ಉಭಯರ ಪರಾಕ್ರಮವು	92
ಇಂದ್ರನ ರಥವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ವಾಯು ತೊಲಗಿಸುವಿಕೆ.	93
ಬಳಿಕ ಯುದ್ಧಾರಂಭ	94
ದೇವತೆಗಳ ಪಲಾಯನ	95
ಅಮೃತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ಬಂದಾಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಭೌಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ	96
ಅಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲನಾದ ಅಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ಮಾರ್ಗವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ	97
ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಒಲಿಯದಿರಲು ನದೀತಟಾಕಾದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಕಾರಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಶಮನ	,,
ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗದ ನಿವಾರಣೆ	98
ಚಕ್ರವಂ ಕಂಡು ಅಣುರೂಪದಿಂದ ಅದರ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಿಕೆ.	,,

ವಿಷಯ. ಪುಟ.

ಅದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಂ ಕಂಡು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅಮೃತಕಲಶ ವನ್ನು ಹರಿಸುವಿಕೆ 99

ಅಮೃತಹರಣದಿಂದಾದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಸುರರು ಹರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ. 100

ಹರಿ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ ... 101

ಆಗ ಗರುಡನು ಹರಿಯಂ ಕಂಡು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಲು ಹರಿಯ ಉತ್ತರ. 102

ಹರಿಯು ವರವಂ ಕೇಳೆನಲು ಗರುಡನ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಹರಿಯ ಅಪಹಾಸ. 103

ತಿರುಗಿ ಉಭಯರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಹನನಾಗೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ 104

ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲು ಹರಿಯು ನೀನು ವರವಂ ಬೇಡೆನಲು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ .... ,,

ಅಮೃತವನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಲು ತಾಯಿ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ 105

ಹರಿಯು ಶುಭಾಶಾಸನ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಸಂವಾದ 106

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಪ್ರಯೋಗ .... ,,

ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲು ಗರುಡನ ಅಪಹಾಸ .... ,,

ಮೃದೂಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಗರುಡನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಸ್ನೇಹ 108

ಗರುಡನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ .... ,,

ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಸ್ವಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಿಕೆ 109

ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಇಂದ್ರನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಬೆಸಸುವಿಕೆ 110

ಬಳಿಕ ಅಮೃತವು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗದಂತೆ ಆಲೋಚನೆ .... ,,

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ತನಗಾಹಾರವಾಗುವ ವರವಂ ಪಡೆದು ತಾಯಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ 111

ತಾನು ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರೆನ್ನುವಿಕೆ.... .... ,,

ಆಗ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸುಧೆಯನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ 112

ತಿರುಗಿ ಅಮೃತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಮೃತವಂ ಕಾಣದ ಸರ್ಪಗಳ ದುಃಖ. ,,

ಗರುಡನು ತಂದ ಅಮೃತವು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಶೌನಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ 113

ವಿನತೆಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ 114

ವಿಷಯ. ಪುಟ.

ಗರುಡನು ವಿತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗುವಿಕೆ 115

ಆಗ ಸರ್ಪಮುಖ್ಯರು ಗರುಡನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪವಂ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲು ಕೊಲೆ ಬಿಡುವಿಕೆ .... ,,

ತಾಯಿ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನಪ್ಪಣೆಯೆನಲು ತನ್ನ ಮನೋರಥ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ 116

ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಾದ್ಯತಿಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ 117

ಉತ್ತರವಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪರ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಿತ್ಕುಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಿಕೆ .... ,,

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರಂ ಕಂಡು ಪರಿಹಾಸಮಾಡಿ ದಾಟಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ 118

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಕೋಪ 119

ಬೇರೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ಯಾಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ .... ,,

ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಕಿಂತ ಅಧಿಕನಾದವನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ 120

ಯಾಗಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಶ್ನೆ 121

ಇಂದ್ರಗೆ ಶತ್ರುವಂ ಪಡೆಯಲೆನ್ನಲು ಇಂದ್ರನಪರಾಧವೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ. ,,

ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದುದೇ ಎಂದುತ್ತರ ... ,,

ಅಂತಹ ಯಜ್ಞವು ಬೇಡೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ವಚನ 122

ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವಂತೆ ನಿಮ್ಮುದರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು ಜನಿಸಲೆಂದು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ 123

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಬುದ್ಧಿವಾದ. 124

ಆಗ ಋಷಿಪ್ರಸಾದದಿಂ ಜನನವೇ ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ .. .. ,,

ತಾಯ ಶಾಪದಿಂ ಸರ್ಪಗಳು ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ 126

ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಷದೇವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಷ್ಟಸರ್ಪಗಳ ಸಂಗವಂ ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ 127

ಈರೀತಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಗಮನ 129

ಬ್ರಹ್ಮನಂ ಕಂಡು ಶೇಷಕೃತಸ್ತುತಿ 139

ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲುತ್ತರ. ,,

ವಿಷಯ. ಪುಟ.

ತಾಯಿ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಸಹೋದರರದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗೂ ಭೀತಿಪಟ್ಟು ತಪವಂ ಮಾಡುವೆ ನೆನಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ವರಪ್ರದಾನ ... 131
ವರದಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪೊರೆಯಲು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಾಜ್ಞೆ 133
ಶೇಷನ ಭೂಭಾರವಹನವರ್ಣನೆ.... 134
ಇತರಸರ್ಪಗಳು ತಾಯಿ ಶಾಪದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ 136
ಶಾಪಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಿಕೆ 138
ವಾಸುಕಿಯು ಪೂರ್ವಕಥೆ ಹೇಳುವಿಕೆ 140
ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಕಥಾ 142
ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯಂ ಕೊಡಲು ಸರ್ಪಗಳ ನಿಶ್ಚಯ 144
ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ವಿವಾಹ 146
ಆಸ್ತೀಕನ ಜನನ 151
ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಖ್ಯಾನ ... ... ,,
ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಋಷಿಗಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೃತಸರ್ಪ ವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ 152
ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಋಷಿಯ ಮಗನ ಶಾಪ 153
ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಲು ಬರುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಂದರ್ಶನ 155
ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ. 157
ರಾಜನ ಬಳಿ ವಿಪ್ರವೇಷದಿಂದ ಫಲಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಸರ್ಪಗಳ ಆಗಮನ 158
ಫಲದಲ್ಲಿ ಹುಳುವಾಗಿದ್ದು ತಕ್ಷಕನು ರಾಜನನ್ನು ಕಚ್ಚುವಿಕೆ ... 159
ಉದ್ದಾಲಕನು ಉಪಮನ್ಯುವೂ ಧೌಮ್ಯನಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗಲು ಬರುವಿಕೆ.... 154
ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಇರಲು ಗುರುವಿನ ವರದಾನ 156
ಉಪಮನ್ಯುವಿಗೆ ಗೋರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ 157
ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದುದರಿಂದ ಬಂದ ರೋಗಪರಿಹಾರ 158
ಪಾಂಡವರು ರಾಜಸೂಯ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ 169
ಉದಂಕಮುನಿಯು ಸರ್ಪಾಧ್ವರ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ 170
ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನಲು ವಿಪ್ರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸುಲಭವೆಂದುತ್ತರ 171
ಭೃಗುವಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ 172
ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಕಥೆ ... . ,,

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	20	ಬಿಡುಬಿಡು	ಬಿಡು
20	13	ಚರಿತ್ರವ	ಚರಿತವ
21	6	ಳಲೆತಂದನೀ	ಳಲ್ಲೈತಂದೆ
22	5	ರಾಜ್ಯೆ	ರಾಜ್ಯೆ
23	16	ನುಚಿತ್ತದಿ	ನ್ನುಚಿತದಿ
25	5	ಸಿದಂವವದಾಯ್ತೂಂ	ಯಿಸುವುದಾಯಿತದೆಂ
,,	,,	ಸಹಿತವೂ	ಸಹಿಂತಪ
,,	,,	ಛಲಿಛಾಯೆಶಶಿಯು	ದುಛಾಯೆಶಶಿಯುನು
26	17	ಗಡೆದಳು	ಗೆಡೆದಳು
,,	21	ಹುವ್ವಿನ	ಹೂವಿನ
,,	,,	ಜಂಗೆನೆ	ಜಗ್ಗನೆ
27	9	ದರ್ಫಕ್ಕೆ	ದರ್ಫಕೆ
28	12	ನಾವೆಯು	ನಾವೆಯು
,,	14	ಪೊಡವಂಟು	ಪೊಡವಟ್ಟು
29	4	ಕೂರವಿುಗಸಾಧ್ಯ	ಕೂರವೊಗಳಿಗಸಾಧ್ಯ
30	17	ವೆಂದೆನಿಸುವ	ವೆಂಬುದ
,,	,,	ಆಱಿರೆಶ್ವಾ	ಆಱಿರೇ
31	1	ತನ್ನ	ತನ್ನಯು
,,	,,	ನೊಂದಳತೆ	ನೊಳಗೊಂದಳತೆ
,,	24	ವನೀ	ವನ್ನು
32	18	ತನ್ನಾಯುುಷಾರ್ಥವನು	ತನ್ನಾಯುುಷ್ಯದರ್ಥ
,,	25	ವೆಗ್ರತ	ವೇಗವ
33	22	ತಿರ್ದುದಾ	ತಿರ್ದುದಂದಾ
34	9	ಗ್ರಹಕ್ಕೆ	ಗ್ರಹಕೆ
,,	18	ತೊರದ	ತೊರೆದ
,,	19	ಹೊರವ	ಹೊರೆವ
,,	21	ದಲ್ಲಿ	ದಲಾ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
35	5	ಕೊಯ್ವುವೆನಲ್ಲ	ಕೊಯ್ಯದಿರನ್ನ
37	3	ಸಾಹಸ್ರ	ಸಹಸ್ರ
,,	21	ಸಾಸ್ರವಗ್ಗೈದ	ಸಾಸ್ರವಮಾಡಿದ
,,	22	ಜನ್ಮ	ಜನನ
38	7	ನಿಂದನೀಕ್ಷೆ	ನಿಂದಿರಲೀಕ್ಷೆ
,,	11	ಯುನ್ನೊಡನೆ	ಯೆನ್ನೊಡನೆ
,,	17	ದಲೆನ್ನ	ದೆನ್ನನು
,,	20	ಕಾರುಣೀಕನೆ	ಕಾರುಣಿಕನೇ
39	11	ನೆನೆಋ	ನೇನೆಋ
,,	16	ದಾತನನು	ದೆಂದಾತನನು
40	8	ಧರಾ	ಭೂವ್ಯ
,,	23	ನನಿಯುನು	ನವನಿಯುನು
41	5	ಮಾಡೆ	ಮಾಡಿ
41	6	ಕೊಲ್ಲು	ಕೊಲು
42	10	ದಲ್ಲಿ	ದಲಿತ್ರಿ
,,	15	ನೆಕೇಳಿ	ನೆಋಕೇಳಿ
47	8	ಕೆಡದ	ಕೆಡೆದ
,,	18	ತಾನಂಜದಿರುದ್ಮದಕಳ	ನಂಜದಿರುಬಂದುದಕಳಲಬೇಡೆಂದ
,,	24	ವೀರನು	ವೀರನಹ
,,	,,	ವಿಲ್ಲಂ	ದಲಂ
48	20	ಉರುಣ	ಉವರುಣ
49	15	ತುರಗವಿದು	ರತುನವು
,,	,,	ಗೆವಿನತೆ	ಗಾವಿನತೆ
,,	19	ನಗುತವಳು	ನಗುವವಳ
50	3	ಬಱಿದೆ	ಬಱಿದೇ
51	15	ವಿದೆಂ	ವೀದಿಂ
52	14	ಮಾಡುವ	ಮಾಡುವು

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	25	ಕದು	ಕದ್ರು
53	1	ಇಂತ	ಇಂತು
,,	12	ವುತ್ಸವ	ದುಸ್ಸಹ
,,	20	ಯಡೆ	ಯೆಡೆ
54	17	ಮುನ್ನಡವಿಯಲಿರಿಸಿದಗರ್ಭವ	ಮುನ್ನಿರಿಸಿದಡವಿಯುಗರ್ಭವನು
55	5	ದವೆ	ದವೇ
,,	,,	ನುತ್ತ	ನುತ
,,	6	ಬಾಯ	ಬಾಯು
,,	,,	ಧರೆ	ಧರೆಗೆ
,,	11	ನಿನಿಚುವ	ನಿಮಿಚುವ
,,	15	ಗಗಣ್ಯ	ಗಣ್ಣ
,,	,,	ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ	ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ
,,	22	ಯಿಂದು	ಲಿಂದು
56	1	ಕಾಣುತ್ತ	ಕಾಣುತ
,,	10	ತಾನೆನುತ	ತಾನೇನೆನುತ
,,	11	ತಾಶನ	ತಾಶ
,,	,,	ಹೊಯಿಲನು	ಹೊಯಿಲುಗಳ
,,	16	ಕೇಡಿನಂದಿನವೊಲುನೀಘಾಸಿ	ಕೇಡಿನಂದದದಿನದವೊಲುನೀ
,,	17	ಮಾಡಿದೆ	ರೂಡಿಮಾಡಿದೆ
,,	,,	ಕಳುಹೆ	ಕಳುಹಿ
,,	18	ವೋಡು	ಓಡು
56	20	ಕಪಿವುತಿದೆ	ಕಪಿವುತ್ತಿದೆ
,,	24	ಯೊಗುವದು	ಯೊಗುವುದು
57	8	ದನದಲಿಸಂಸ್ತುತೆಯುನು	ದನದಿಸಂಸ್ತುತೆಯುನ್ನು
59	4	ಕಂಕುಳಲಿ	ಕೊಂಕುಳಲಿ
,,	8	ಛಾಟಕೆ	ಛಾಟಕ್ಕೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	21	ತೊತ್ತ	ಹೆತ್ತ
62	20	ಮಹೇಂದ್ರ	ಮಾಹೇಂದ್ರ
,,	,,	ಸ್ತುತಿಸಿ	ನುತಿಸಿ
,,	23	ತಟಕಿಟ	ತನಿಟೆ
,,	,,	ಸೂರಿಯುನಿಟಿವಂತೆ	ಸೂರ್ಯನಿಟಿವಂದದಲಿ
63	19	ನಾಕಾನನಕ್ಕೈದಿ	ನಾನದಲ್ಲೈದಿದ
64	12	ಸಲ್ಲಲಿತ	ಲಲಿತದ
,,	17	ಇಟ್ರಿದುದು	ಇಟಿದು
,,	,,	ಮತ್ತೆ	ಮತ್ತಾ
,,	18	ಖಿಳ	ಖಳ
,,	,,	ಪುಮದೆಲ	ಕರೆದೆಲ
,,	20	ಜಲನಿಧಿಯುತಾನಲ್ಲಿ	ಜಲನಿಧಿಗೆತಾನಂದು
65	3	ವನಿತೆ	ವಿನುತೆ
,,	6	ತುರಗವನಾವು	ತುರಗವನುನೆಱೆ
,,	9	ವಗಡಿಸಿಕೇಳೆ	ವಗಡಿಸುತಕೇಳಿವರೆ
,,	,,	ಹೇಟಿದೆನುನಾ	ಹೇಟಿದೆ
66	1	ವಿಧಿಯುತನ್ನ	ವಿಧಿಯುನ್ನ
67	24	ಜ್ಜೇವಿಸಿ	ಜ್ಜೇವಿಸಿಯೆ
,,	,,	ಮರಳುವುದೇ	ಮರಳುವುದೆ
68	9	ಹರಿಸಿ	ಹರಸಿ
,,	19	ವೆನುನೀನು	ವೆನೀನೇ
69	2	ಯೊಂದನೆ	ನೀನನೆ
,,	11	ನಱಿಯು	ನಱಿಯೆ
70	9	ದೆಲ್ಲವೆ	ದಲ್ಲವೆ
,,	10	ಪೊಡೆ	ಪಡೆ
,,	15	ವಡೆಯು	ವಡೆದ
,,	,,	ಯುವಳೊರ್ವಳನೆಡೆ	ಯುಳೊರ್ವಳನಧೆಡೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
71	6	ದೀಕೆಯನು	ದೀಕೆಯ
,,	,,	ಕಾವುದೆನೆ	ಕಾವುದೆನಲು
72	6	ಯೋಜನದನೀಳದಿಹನು	ಯೋಜನನೀಳದಿರುವನು
73	5	ಮಾತಿನಿಂದೇ	ಮಾತಿಂದಮೋ
74	21	ಟ್ಟೆನ್ನುವುದು	ಟ್ಟನ್ನವದು
75	12	ಶಶಿ	ಚಕಂಡ್ರ
76	19	ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಕರೆದಸುಪ್ಪ	ದಿಕ್ಕರಿನಿಕರದಸುಪ್ಪೈ
77	12	ನಿಲ್ಲದಲಂಬಮೆಂಬ	ನಿಲ್ಲದಲ್ಲಂಬಾಳ್ಯೆ
,,	21	ಗಿದವು	ಗಿದುವು
,,	22	ಣಗಿದವ	ಣಗಿದುವ
78	17	ಮೇಣ್	ಮೇಣು
79	7	ಮುಜುದು	ಮುಱಿದುದದು
,,	19	ಶಾಖೆಯುತಾಬ	ಶಾಖೆಯನುತಾ
,,	20	ಟಿಕ್ಕರಿಸಿದೊಡೆಶಾಪವುತನ್ನ	ನಿಕ್ಕಿದೊಡೆಶಾಪಾಗ್ನಿಯೆನ್ನನ
80	14	ಗದೆಯ	ಗಱಿಯ
,,	17	ಕಳೇವರವುನಕ	ಕಳೆವರವನಿಕ್ಕ
82	14	ಕೈಗಾಯ್ವ	ಕೈಗಾಯ್ವ
,,	17	ದೋಷವನೀವು	ದೋಷವನುನೀವ್
84	16	ಹೆಮ್ಮರದಕೋಟೆವುಡೆಯ	ಹೆಮ್ಮರಕಡೆಯೊಲುಡಿಯಲು
85	9	ಮಲವುದೆ	ಮಲೆವುದೇ
,,	,,	ವಳಿಗೆ	ವಳಿ
,,	10	ಯೆಂದೆ	ಗೆಂದೆ
86	12	ಹೊಯ್ದು	ಹಾಯ್ದು
,,	13	ಆಪ	ಅಪ
87	3	ಸುರಪ	ಸುರಪವನು
,,	,,	ಗಣದ	ಗಳ
88	5	ಭಾಹ	ಭಾರ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,,	15	ನುನವ	ಘನ
,,	,,	ವೀರಮುಹಾ	ವೀರ್ಯವಿಕ್ರಮ
,,	17	ಯಾದವಹ	ಯಾಹವದೆದಿ
89	3	ಕನಬಲವುಂಟೆನಗೆ	ಕನದಬಲದಿಂದವೆ
91	7	ನೋಡುವೆವ್ಯೈ	ನೋಡುವೆವು
,,	,,	ಯೆ:ನು	ಯೆುನುತಿರ
,,	8	ತತ್ತ	ಲತ್ತ
93	4	ನ:ವೊಂದೇ	ನದೊಂದೇ
,,	21	ರೊಬ್ಬರು	ರೊಬ್ಬರೊ
,,	22	ಅದಟ	ಳದಟ
95	9	ವೊಂದೆ	ನೊಂದೆ
,,	,,	ತೆಱೆಯು	ಕೆಱೆಯು
100	13	ಕೊಂಡೊ	ಕೊಂಡ
,,	18	ರುಯೆ	ರಿದೆ
101	9	ನನಗದು	ನೆನಗದು
102	14	ಲಯುದಿ	ಲಯುಕೆ
103	6	ಲಕ್ಷ್ಮೀ	ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
,,	7	ಲೋಚನ	ಲೋಚನೆ
,,	,,	ಭವರೇ	ಭವಭವ
,,	8	ಸಪು	ಸುಪೌ
,,	9	ಸುರರಲಿ	ಸುರರೀ
,,	24	ವೈರಿ	ವೈರಿ
105	20	ತೋಱಿಸು	ತೋರಿಸಿ
101	13	ಕೆಯೆುಂದ	ಕೆಂದ
112	3	ಲ್ಲವೆಯುಲ್ಲ	ಲ್ಲವೇಯಿ
,,	4	ಅಲ್ಲ	ನ್ನಲ್ಲ
,,	5	ರಹ	ರಹೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
114	18	ತತ್ತ್ರ	ತುತ್ತ್ರ
115	18	ವಿಡಿಯೆನುಡಿ	ವಿಡಿಯೆ
,,	19	ದರು	ನುಡಿದರು
,,	,,	ಕೊವೆ:ತ್ರ	ಕೊವ್ತ್ರೊವ್ತ್ರ
119	12	ತಪೋ	ತಪೋಗ್ನಿ
,,	14	ಸುರಿದನೆ	ಸರಿದನೇ
,,	15	ಗಾಲ	ಗಾಲಿ
125	11	ದುರಿತಾಘ	ದುರಿತೌಘ
134	6	ಹೆವ್ತ್ರಗಂಡೆನು	ಹೆವ್ತ್ರಗೊಳ್ಳೆನು
145	22	ವೆಸಗಿ	ನೆಸಗಿ
146	7	ಬೆಱಸಿತು	ಬೆರಸಿತು
148	3	ವೆತ್ತ್ರಣ	ಲೆತ್ತ್ರಣ
,,	23	ವದ	ವುದ
150	8	ಬಳ	ಬಳೆ
,,	9	ಬಳ	ಬಳೆ
160	13	ಭೂಪನನು	ಭೂಪನದ
,,	14	ಬಂದನು	ನಿಂದನು
158	23	ರೂಪಕ	ರೂಪಕನೆ
192	18	ಮುನಿಸು	ಮುನಿಯು
193	6	ವಯೋಧ	ಪಯೋಧ
211	20	ಸುವ	ಸುವೆ
224	23	ಪದ	ಪರಿ
,,	24	ದಿಂದ	ಯಿಂದ

ಗ. ಪುಸ್ತಕಪಾಠ

ಪೇಜು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ	ಪಾದ
137	3	3

ವೆಂದೆನಿಸಿ ನೀಪಿದನು ಕಾಣದೆ ಘೋರತರಭಯವುವ ॥

ಶ್ರೀ

ಶುಭಮಸ್ತು

ಮಹಾಭಾರತ

ಆದಿಪರ್ವ.

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸೂತನಭಿವರ್ಣಿಸಿದನಮಲ
ಖ್ಯಾತಪಾಲೋಮವನು ತತ್ಕುಲ
ಜಾತಶೌನಕಮುಖ್ಯಮುನಿಸಭೆ ಮೆಚ್ಚಲೊಲವಿನಲಿ ||

ಇಷ್ಟಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಶ್ರೀಮದಮರಪ್ರವರಮುಕುಟ
ಸ್ತೋಮಮಣಿಗಣಕಿರಣಕೀರ್ಣೋ
ದ್ದಾಮನವ್ಯಪದಾಬ್ಜಪೀಠನನಂತಗುಣನಿಳಯ |
ಭೂಮಿಭೂಸುರಗೋಸುಧರ್ಮ
ಸ್ತೋಮಕಾರಣಮೂರ್ತಿಯುಹ ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಮನೋರಮ ನೀಗೆ ಯೆಮಗಿಷ್ಟಾರ್ಥ[1]ಸಂಪದವ ||

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ನೈಮಿಶದಲೊಂದಾಯ್ತು ಸುಜನ
ಸ್ತೋಮ ಶೌನಕಮುಖ್ಯರೆನೆ ಸು

---

1 'ನೀಯೆಮಗೆ ಯಿಷ್ಟಾರ್ಥ' ಕ. ಖ.

ಪುಣ್ಯವೀಯಾಶ್ರಮವು ಮುಖವಿದು
ಪುಣ್ಯವಲ್ಲಿಂಮೇಲೆ ಪುಣ್ಯಕೆ
ಪುಣ್ಯದಂತಿರೆ ಬಂದೆ ಭಾಗ್ಯಾಧಿಕನೆ ಮನವೊಲಿದು |
ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಕೇಳುವೀಬಹು
ಪುಣ್ಯವೊಡಗೂಡಿದರೆ ಜಗದಲಿ
ಪುಣ್ಯವೆಂತರದಾರು ತಮ್ಮಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೬

ಎನಲು ನುಡಿದನು ಸೂತನಾಮುನಿ
ಜನಕೆ ನಿಮಗಿದ ವರ್ಣಿಸುವೆನೆನು
ತನುಪಮಿತರುತ್ತಮಭೃಗೂದ್ವಹರಮಳರನ್ವಯುವ |
ಅನುಸರದಲಿಂತೆಂದನಾವರ
ಮುನಿಪತಿ ಪರಿಕಿಸಲು ಕಣ್ದೆಱೆದು
ವನಜನಾಭನ [1]ನೆನೆದು ನುಡಿದನು ಶೌನಕಾದ್ಯರಿಗೆ || ೭

ಮುನ್ನ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಕರು
ಣಾರ್ಣವನು ಕೃಪೆಮಾಡಿದನಲೈ
ತನ್ನ ಪಿತೃಮುಖದಲ್ಲಿ ತನಗಧ್ಯಯನವಾಯ್ತೆಂದ |
ಮೌನ್ಯರಿರ ನಿಮಗದನು ತಾನಭಿ
ವರ್ಣಿಸುವೆನುತ್ತಮಭೃಗೂದ್ವಹ
ರನ್ವಯುವ ಚಿತ್ತಾನುಸಾರದಲೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೮

ಭೃಗುವಂಶ.

ನಿಗಮನಿಷ್ಠನೆ ಕೇಳು ಶೌನಕ
ಜಗದಧೀಶ್ವರನಿಕರಪೂಜಿತ
ಭೃಗುಕುಲಾಮಲಚರಿತವನು ಬಹುಪುಣ್ಯಫಲದವನು |
ಜಗದುದರನುದರೋದ್ಭವನಲಾ

---

1 'ನನುಪಮವನಜನಾಭನ ಚರಣಕಮಲವ' ಕ. ಖ.

ನಿಗಮಗರ್ಭನ ತನುಜತನುಜನು
ಭೃಗು ತದಾತ್ಮಜನಾಚ್ಯವನಸಂಜ್ಞಿತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯
ಚ್ಯವನನಿಂದಾಪ್ರಮತಿ ಕೇಳುದು
ಭವಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಸಂ
ಭವನು ರುರು ರುರುವಿಂಗೆ ಶುನಕನು ಶುನಕನೆಂಬವಗೆ ।
ಭುವನನುತ ಶೌನಕನು ನೀನುದು
ಭವಿಸಿದೆಯಲಾ ತಂದೆ ಭೃಗುವಂ
ಶವಿದ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ನಿನಗಿಂತೊರೆದೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೧೦

ಭೃಗುಚರಿತ್ರೆ.

ಹವಣಿಸಿದಿರೆಲೆ ಸೂತ ಹೇಳೈ
ಚ್ಯವನನೆಂದೆಂತಾಯ್ತು ಹೆಸರೆಂ
ಮವರ ಕುಲಪಾವನಮಹಾಭೃಗುಮುನಿಯ ತನಯಂಗೆ ।
ವಿವರಿಸೈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಶ್ರವಣವಲ್ಲೈ ಕಥನವಿದು ದುರಿ
ತವನು ದುವ್ವಾಳಿಸುವುದೇನುಂಟಿನ್ನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ಆದೊಡವಧರಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪ ಭಾ
ಗ್ಯೋದಧಿಯಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನಂ
ತಾದರಿಸುವವರಾರು ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಥೆಗಳನು ।
ಮೇದಿನೀಪಾವನರು [1]ಮೊದಲಲಿ
ಭೂದಿವಿಜರವರೊಳಗೆ ವೈಷ್ಣವ
ರಾವ ನಿನ್ನಂತವರ[2] ರಲಿಕಿನ್ನಾವುದರಿದೆಂದ ॥ ೧೨

ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಸಕಲಮುನಿಗಳು
ಕೇಳಿರೈ ಭೃಗುಮುನಿವರನ ವಧು

---

[1] ಪಾಲಕರು, ಕ. ಖ. [2] ನಿನ್ನಂದದಲಿ, ಕ. ಖ.

ನಿಗಮಗರ್ಭನ ತನುಜತನುಜನು
ಭೃಗು ತದಾತ್ಮಜನಾಚ್ಯವನಸಂಜ್ಞಿತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯
ಚ್ಯವನನಿಂದಾಪ್ರಮತಿ ಕೇಳುದು
ಭವಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಸಂ
ಭವನು ರುರು ರುರುವಿಂಗೆ ಶುನಕನು ಶುನಕನೆಂಬವಗೆ ।
ಭುವನನುತ ಶೌನಕನು ನೀನುದು
ಭವಿಸಿದೆಯಲಾ ತಂದೆ ಭೃಗುವಂ
ಶವಿದ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ನಿನಗಿಂತೊರೆದೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೧೦

ಭೃಗುಚರಿತ್ರೆ.

ಪವಣಿಸಿದಿರೆಲೆ ಸೂತ ಹೇಳೈ
ಚ್ಯವನನೆಂದೆಂತಾಯ್ತು ಹೆಸರೆಂ
ಮವರ ಕುಲಪಾವನಮಹಾಭೃಗುಮುನಿಯ ತನಯಂಗೆ ।
ವಿವರಿಸೈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಪ್ರವಣವಲ್ಲೈ ಕಥನವಿದು ದುರಿ
ತವನು ದುರ್ವ್ಯಾಳಿಸುವುದೇನುಂಟಿನ್ನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ಆದೊಡವಧರಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪ ಭಾ
ಗ್ಯೋದಧಿಯಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನಂ
ತಾದರಿಸುವವರಾರು ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಥೆಗಳನು ।
ಮೇದಿನೀಪಾವನರು [1]ಮೊದಲಲಿ
ಭೂದಿವಿಜರವರೊಳಗೆ ವೈಷ್ಣವ
ರಾವ ನಿನ್ನಂತವರಿ[2] ರಲಿಕಿನ್ನಾವುದರಿದೆಂದ ॥ ೧೨

ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಸಕಲಮುನಿಗಳು
ಕೇಳಿರೈ ಭೃಗುಮುನಿವರನ ವಧು

---

1 ಪಾಲಕರು, ಕ. ಖ. 2 ನಿನ್ನಂದದಲಿ, ಕ. ಖ.

ಲೋಲಲೋಚನೆ ರೂಪಗುಣಸೌಭಾಗ್ಯವರವನಧಿ ।
ಶೀಲವಂತೆ ಪುಲೋಮೆ ಯೆಂಬಳು
ಹೋಲಿಸುವಡಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂಬಳೆ
ಗೇಳುಮಡಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಭಾವಿತಚಿತ್ತೆ ಸುಚರಿತ್ರೆ ॥ ೧೩

ಧರಿಸಿದಳು ಗರ್ಭವನು ಮುನಿಪನ
ವರತಪಸ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯು
ಧರಿಸುವಂತಿರೆ ಧರ್ಮರತೆ ವರವನಿತೆ ನಿಜವನಿತೆ ।
ತರುಣಿ ತರುಣಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಂತೆಸೆ
ದಿರಲು ತನ್ನಯ ಗೃಹಕೆ ಪರಮಾ
ಭರಣದಂತಿರಲಾದ ಹದನನು ವಿವರಿಸುವೆನೆಂದ ॥ ೧೪

ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮಾಗಮನ.

ಒಂದುದಿನ ಮುನಿನಾಥನಾನಿಜ
ಮಂದಿರವ ಹೊರವಂಟು ಮನೆಯೊಳ
ಗಿಂದುಮುಖಿ ಯಿರಲೊಬ್ಬಳ್ ಸ್ನಾನವನು ರಚಿಸುವೊಡೆ ।
ಸಂದನತ್ತಲು ಸಲಿಲಸನ್ನಿಧಿ
ಗೆಂದು ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನಿತ್ತಲು
ಬಂದನಾಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಾಲಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೧೫

ಮರೆಸಿ ನಿಜವೇಷವನು ದುರ್ಮತಿ
ಬರಲವನು ಕಾಣುತ್ತ ದೂರದ
ಲಿರದೆ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ ವಿಪ್ರನೆನುತ್ತ ಸತ್ಕರಿಸಿ ।
ಬರವಿದೆತ್ತಣದೆನು ಕುಳ್ಳಿರು
ಧರಣಿಯಮರ ಯೆನುತ್ತ ಸತಿಯುಪ
ಚರಿಸಿದಳು ಚಪಲನನು ಚಾರುಮೃದುಸ್ಮಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೬

ಕೇಳುತಲೆ ನುಡಿಗಳನು ಕಿವಿಗಳು
ಕೊಳುವೋದವು ಕಂಗಳಬಲೆಯ

ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು ಬಿಗಿದುದಂತಃಕರಣವಂಗನೆಯು ।
ತೋಳ ಕೈ ಕೊಂಡುದು ಮನೋಗತಿ
ಹೇಳಲೇಕಂಗಜನ ಹೊಂಗರಿ
ಗೋಲು ಮರುವೊನೆಗಂಡುದಾಖಳನೊಡಲು ಕಂಪಿಸಿತು ॥ ೧೭

ನಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಯ ದೃಢತೆಯಲಿ ಮರ
ವಿಟ್ಟುದೊಡಲು ದುರಾತ್ಮ ನಿರ್ದನು
ನಟ್ಟ ಕಂಬದವೋಲು ನಯನಪ್ರೀತಿರಸ ಮಿಗಲು ।
ನಟ್ಟ ಮೂರ್ಛೆಯನೆರಡುಘಳಿಗೆಗೆ
ಬಿಟ್ಟ [1]ಧೃತಿಯನು ಮನ್ಮಥನ ಸರ
ಳಟ್ಟ ಸುಡುತಿರೆ ನೋಡಿದನು ಕೆಲಬಲನನಮರಾರಿ ॥ ೧೮

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ವಿಜನದೊಳಗಾ
ತರುಣಿ ಯೊಬ್ಬಳ್ ಯಿಹುದನೆನಗವ
ಸರವಿದಹುದಬಲೆಯನು ಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ನಿಜಾಲಯಕೆ ।
ನಿರುತವಿವಳಾರಂಗನೆಯೊ ಹರ
ಹರ ಮಹಾಸತಿ ತಾನು ಮುನ್ನವೆ
ವರಿಸಿದವಳಿವಳಾಗಬೇಕೆಂದನು ಖಳೋತ್ತಮನು ॥ ೧೯

ಇತ್ತು ತನಗೀಕೆಯನು ಪೂರ್ವದ
ಲಿತ್ತನಾಭೃಗುವಿಂಗೆ ಕಾಂತೆಯು
ಹೆತ್ತವನು ತನ್ನವನು ನಂಬಿಸಿ ಹುಸಿದ ನಾದ್ವಿಜನು ।
ಸತ್ಯವಿದು ಸಂದೇಹವಲ್ಲಿದು
ಮತ್ತಕಾಶಿಸಿ ತನ್ನ ವನಿತೆ ಭೃ
ಗೂತ್ತಮನ ಸತಿಯುಹಳ ಯೆಂದನು ರಾಕ್ಷಸನು ನೋಡಿ ॥ ೨೦

---

1 ಕೊಟ್ಟು, ಕ. ಖ.

ಅಗ್ನಿ ಪುಲೋಮರ ಸಂವಾದ.

ಎನುತ ಕಂಡನು ತಿರುಗಿ ಭೃಗುವಿನ
ಮನೆಯು ಯಜಮಾನನ ವೊಲುಜ್ವಲ
ನೆನಿಪ ಪಾವಕನೊಡನೆ ನಿಶಾಚರನು ಯಿಂತೆಂದ ।
ತನಗೆ ಹೇಳೈ ನೀನು ಭೃಗುವಿನ
ವನಿತೆ ಯುಪಳೇ ಯಿಾಮಹಿಳೆ ಯಿವ
ಳನಘ ಯೆನುಳ್ಳುವನೇ ಮಹಾತ್ಮ ಹೇಳು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೧

ನೀನಲಾ ಸಕಲಾತ್ಮಕನು ಪವ
ಮಾನಸಖನೆಂದೆನಿಸಲೇ ವೈ
ಶ್ವಾನರಾಖ್ಯೆಯಲಿ ನೀನಖಿಳ ಜಠರಸ್ಥನೆಂದೆನಿಪ ।
ನೀನು ಜೀವಾಧಾರನಲ್ಲೆ
ನೀನುಳಿಯಲಳಿವುದು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ಭಾನುವಂತನೆ ಹೇಳು ಸತ್ಯವನೆಂದನಾದನುಜ ॥ ೨೨

ತನ್ನ ಸತಿ ಪೂರ್ವದಲಿ ತಾನದ
ನಿನ್ನ ವರ್ಣಿಸಲೇಕೆ ಕೊಟ್ಟನು
ತನ್ನ ವಂಚಿಸಿ ಬಾಲಿಕೆಯನೀಬಾಲಿಕೆಯ ಪಿತನು ।
ಬನ್ನವನು ಹೇಳುವೊಡೆ ನಾಚಿಕೆ
ತನ್ನ ಮನದೊಳಗಾಗುತದೆ ನೀ
ನನ್ನಿಯುಳ್ಳವನುಳ್ಳುದನು ಹೇಳಾರ ವಧುವೆಂದ ॥ ೨೩

ಸತ್ಯಸಂಧನೆ ಹೇಳು ಭೃಗುವಿನ
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆ ಯಾದಡೀಕೆಯು
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ನಿಜಾಲಯಕೆಂಬ ಮನವೆನಗೆ ।
ಹತ್ತಿದಕೆ ಮುನಿದವನೆ ಹೇಳು ವಾ
ಹೋತ್ತಮನೆ ಹೇಳೆನುತ ಪಾವಕ
ನತ್ತಲಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂದನು ಕರಗಳನು ಮುಗಿದು ॥ ೨೪

ಇರಲು ಖಳನುಕ್ತಿಯನು ವೈಶ್ವಾ
ನರನು ಕೇಳುತ ಭೀತಿವಿಹ್ವಲ
ಕರಣನಾಗುತ ಧರ್ಮಸಂಕಟವಾಯ್ತಲಾ ಯೆನುತ ।
ನಿರುತವನು ಹೇಳಿದರೆ ಮುನಿಪತಿ
ಕೆರಳಿ ಶಾಪವ ನೀವನನೃತವ
ನೊರೆವೆನೆಂತೆನುತಲಾಕ್ಷಣ ಚಿಂತಿಸಿದನಳವಳಿದು ॥ ೧೫

ಶಾಪವಾಗಲಿ ವರವೆ ಯಾಗಲಿ
ಕೋಪಿಸಲಿ ಮುನಿ ಮೇಣು ಸತ್ಯಕೆ
ಲೋಪವನು ತಾ ಮಾಡಲಂಜುವೆನೆಂದು ಭೃಗುಮುನಿಗೆ ।
ಓಪಳೆಂದಱುಹುವೆನು ಬಳಿಕಂ
ದಾಪುಲೋಮೆಯನೆಂದ ಖಳಗಾ
ದೀಪಶಿಖೆಯನು, ಶಲಭನುಪಭೋಗಿಸಲು ಹಿಡಿವಂತೆ ॥ ೧೬

ಪುಲೋಮೆಯ ಹರಣ.

ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಲಾ ಯೆನುತ ಹಿಡಿದನು
ರಕ್ಕಸನು ಮುಂದಲೆಯನಂಗನೆ
ಬಿಕ್ಕಿಬಿರಿವಳುತಿರಲು ಮಿಗೆ ಕರೆಕರೆದು ಕಾದಲನ ।
ಅಕ್ಕಟಾರೋ ಗತಿ ಮಹಾಸತಿ
ಸೊಕ್ಕಿದಸುರನ ಕಂಕುಳೊಳಡಗ[1]
ಲಕ್ಕುಳಿಸಿ ಕುಱಿಯುವೆ[illegible]ಯುವೊಲಿರೆ ಬೆದಱೆ ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೧೭

ಹಾ ಪತಿಯೆ ಹಾ ಗತಿಯೆ ಹಾ ಹಾ
ರೂಪ ದೋಱೆ ಯದೇಕೆ ತನ್ನನು
ಕಾಪಟಿಗನೆಳದೊಯ್ದ ನಿರದಬಲೆಯನನಾಥೆಯನು ।
ಗೋಪರಿಲ್ಲದ ಪಶುವೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ

1 ಳೊಳಗಡ ಕ. ಖ.

ಕೋಪಿನಲಿ ಹಿಡಿದಂದವಾಯ್ತು
ಸ್ನಾಪಥವನಾರಱಿವರೆಂದೊಱಲಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ ॥ ೨೮

ಒಡೆಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನಾಯ್
ತುಡುಕಿ ಹವಿಯನು ತಿಂದ ತೆಱನಾ
ಯ್ತುಡವಿಯಲಿ ಪತಿಯಿಲ್ಲದೆಡೆ ಹೊತ್ತನ್ನ ನೀಕುನ್ನಿ ।
ಹಿಡಿದಿವನೆಯ್ದ [1]ಹಂದಿಯಾದನು
ಕೊಡಹಿ ವಿಪ್ರಾಕೃತಿಯ ಸಿವೆನನು
ತಡೆಯಲಾರಿರೆ ತರುಗಳಿರ ನೀವೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೯

ಗರ್ಭಾಚ್ಯವನದಿಂದ ಪುಲೋಮನ ನಾಶ.

ಕೊಡಹಿ ಕೈಕಾಲ್ಗಳನು ತನುಬಲ
ವುಡುಗಿ ಬಸವಳಿದಬಲೆ ಕಂಬನಿ
ಗಡಲ ವೊಪ್ಪದವೋಲು ತನಿಗೆಡದಸುರನಂಗವಲಿ ।
ಮಿಡುಕುತಿರಲಾಕ್ಷಣಕೆ ಸಲೆ ಬಸು
ಱೊಡೆದು ಬಿದ್ದದು ಗರ್ಭವವನಿಗೆ
ವ್ಯಡನಪರರೂಪನಲು ದುರ್ಧರತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ॥ ೩೦

ಬಿದ್ದ ಗರ್ಭದ ತೇಜದಲಿ ಖಳ
ನೆದ್ದು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದನು
ಬಿದ್ದ ತತ್[2]ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯು ।
ಬಿದ್ದು ಹೋಗರೆ ಬಲ್ಲಿರೇ ನಿರ
ವದ್ಯರನು ಬಾಧಿಸುವ ಖಳರೆನು
ತಿರ್ವದಂಬರದೊಳಗೆ ಸುರಮುನಿನಿಕರ ಹರುಷದಲಿ ॥ ೩೧

ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯೋಕ್ತಿ.

ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಟೆಗಱೆದರಂದು
ತ್ಫುಲ್ಲಮುಖಿಯಂಗದಲಿ ಕಮಲಜ

1 ಹಿಡಿದೆಯ್ದುಯಿವ, ಕ. ಖ. 2 ಬಿದ್ದನಾ, ಕ. ಖ.

ನಲ್ಲಿಗೆಯ್ದಿಂ[1]ದನಖಿಳಸುಮನಸರ ಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಸಲ್ಲಲಿತಸಂಸ್ತುತಿಗಳಸೆಯಲು
ಸೊಲ್ಲಸೂಸಿದನಂಗನೆಗೆ ಬಲು
ಪುಳ್ಳವಳು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಲಿ ನೀನೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೦

ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಾಶಿಶುವನಂಗದ
ಮುತ್ತ ನಮ್ಮನ್ವಯದ ತೇಜದ
ಬಿತ್ತುವನೆ ನೀಂ ತಳಿಸು [2]ಹಾ ಹಾ ವನಿತೆ ಶುಭಚರಿತೆ ।
ಮೃತ್ಯುಮೃತ್ಯುವೆ ಕಂಡಡಂಜದಿ
ರುತ್ತಮಾಂಗನೆ ಭೀತಿ ಬೇಡೆನು
ತೆತ್ತಿದನು ಪದಕಮಲಸನ್ನತೆಯನು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೧

ತೊಡೆದನಬಲೆಯ ಕಂಬನಿಯನೆಲೆ
ಯೊಡತಿ ತಾಯೆ ಮಹಾಸತಿಯೆ ಸಾ
ಕೊಡಲ ಕಂಪವ ಬಿಡು ನಿರಾಮಯವಿನ್ನು ನಿನಗೆನುತ ।
ನುಡಿದನೀಕಂಬನಿಯು ಹೆಗ್ಗಡ
ಲಡವಿಯಲಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ
ಪ್ರೊಢವಿಪಾವನವಾಗಲಿಂತಿದು ತೀರ್ಥವಹುದೆಂದ ॥ ೨೨

ಕಂಬನಿಯು ಕಡಲಿದು ವಧೂಸರ
ವೆಂಬ ಹೆಸರಲಿ ಸಕಲಭುವನಕ
ದಂಬವಲಿ ಪೆಸರಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ ಸಾಗರಪ್ರಾಂತ[3] ।
ಕೆಂಬುವೆ ಜನರಿದಱಲಿ [4]ಮಿಾವುದು ।
ಸಂಬಿಹುದು ಬಹುಪುಣ್ಯವೆಂದೆಂ
ದಂಬುಜಾಸನದೇವನಾಘೋಷಿಸಿದನಭಿಜನಕೆ ॥ ೨೩

---

1 ಗಳಿತಂದ, ಕ. ಖ. 2 ವನಿತಳಿಸುವೆ, ಕ. ಖ. 3 ಸಾಗರಾಂತವನೆ, ಕ. ಖ.
4 ಗೊಂಬುಪಿದನಿದರೊಳಗೆ, ಕ. ಖ.

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಚ್ಯವನನೊಡನೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ತಾಯೆ ನಡೆ ಸುಖಿಯಾಗೆನುತ್ತವೆ
ಮಾಯೆಯನು ಕೈಕೊಂಡನತ್ತಲು
ಜೇಯ ಭಾವು ಕೃಪಾಂಬುನಿಧಿ ಯೆಂದಖಿಳಜನ ಹೊಗಳೆ ।
ಹಾ ಯೆನುತ ಹರುಷದಲಿ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ನಿಜಾತ್ಮಭವನನು
ಬಾಯಬಿಡುತಿರಲೆತ್ತಿಕೊಂಡಳು ಬಂದಳಾಶ್ರಮಕೆ । ೩೬

ಚ್ಯವನನೆಂಬಭಿಧಾನವಾಯ್ತುದು
ಭವಿಸಿದಾಶಿಶುವಿಂಗೆ ಗರ್ಭ
ಚ್ಯವನದಿಂದಲೆ ಮುನಿಪ ಬಳಿಕಾಶಿಶುವನೊಡಗೊಂಡು ।
ಭುವನಪೂಜಿತೆ ಬಂದಳಾನಿಜ
ಭವನದಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಪಮೂರ್ಛಿತ
ಭವನಪರಮೂರ್ತಿಯವೊಲಿರ್ದಾ ತನ್ನಪತಿಯೆಡೆಗೆ ॥ ೩೭

ಭೃಗು ಪುಲೋಮೆಯರ ಸಂವಾದ.

ಹೋದೆಯೆಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಂತೆ ಮಸಣಕೆ
ಹೋದೆ ಯೆನ್ನಯಮಾತದೇಕೆಂ
ಬಾದಿ[1]ಯನು ಬೆಸಗೊಂಬರಾರೇನಾದಳೆಂಬುದನು ।
ಆದರಿಸುವೊಡನಾಥೆಯಾದೆನು
ಪಾದಸೇವಕೆಯಾದಕಾರಣ
ಕಾದುದಿದು ನಿಮ್ಮೊಲುಮೆ ಯೆನುತಳವಳಿದಳಾಕಾಂತೆ ॥ ೩೮

ಹತ್ತಹದನನು ಹೇಳಿಲೆಲ್ಲವೆ
ಚಿತ್ತವಿಸುತಿಂತೆಂದನೆನ್ನಯ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯೆಂದು ನಿನ್ನನದಾರು ಹೇಳಿದರು ।

1 ಬೋಧೆ, ಕ. ಖ.

ವೃತ್ತವಿರಹಿತೆ ಹೇಪೆನಲು ದು
ರ್ವ್ಯತ್ತಿಯಲ್ಲದನಱಿಯಿರೆನ್ನಯ
ವೃತ್ತವನು ನೀವೆನುತ ಕಂಬನಿದುಂಬಿದಳು ತರಳೆ ‖ ೩೯

ಬಱಿದೆ ನಿಂದೆನ್ನಬಲೆ ಯೆಂಬುದ
ನೊರೆದರನು ತಾ ಹೇೞು ಕೋಪದ
ಹೊಱೆಯನಿಳುಹುವೆನಾತನಲಿ ಹೇೞುವ್ರೊಡೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ‖
ಹೊಱಗಣವರಾರೊಬ್ಬರಲ್ಲದೆ
ಬಱಿದೆ ಬಳಲಿಸಬೇಡೆನಲು ಮುನಿ
ಗುಱುವ ಮಾನಿನಿ ತೋಱಿದಳು ಕೈನೀಡಿ ಪಾವಕನ ‖ ೪೦

ಅಗ್ನಿಗೆ ಭೃಗುಶಾಪ.

ಹೋ ಹೊ ಬದುಕಿದೆ ಕಾಂತೆ ಕಂಗಳು
ಕಾಪು ಕಾಸಿದುವೆಂಗವೆಟ್ಟವು
ಮೋಹುಗೊಂಡುದು ಮಾಣುಮಾಣಿನ್ನಂಜಬೇಡೆನುತ ‖
ದೇಹದೊಳಗಿರ್ದಲವ್ರೊ ಹವಿಗಳ
ವಾಹನನೆ ವಿಪರೀತಕರ್ಮವ
ನೂಹಿಸಿದೆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಯೆಂದನು ಭೃಗು ಹುತಾಶನಗೆ ‖ ೪೧

ಕನಲುತಿತ್ತನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ
ನೆನಿಸು ಹೋಗೆಂದೆನುತ ಶಾಪವ
ನೆನಲದನಾಲಿಸುತ್ತ ಹೋ ಹೋ ನಿರಪರಾಧಿಯನು ‖
ಮುನಿಪತಿಯೆ ಶಪಿಸಿದೆಯಲಾ ನಾ
ನನೃತಭಾಷಿತನಲ್ಲ ನಿನ್ನನು
ಮುನಿದು ಶಪಿಸಲು ಬಲ್ಲೆನೊಮ್ಮೆಗೆ ಸೈರಿಸಿದೆನೆಂದ ‖ ೪೨

ಮಾನ್ಯರಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರರದಱಿಂ
ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆಂದುದನು ಸಾಕ್ಷಿಗೆ

ವಹ್ನಿಯನು ಹೇಳುವುದು ಧರ್ಮವೆಲಾ ವಿಚಾರಿಸಲು ||
ನನ್ನಿಯನು ಹೇಳದಿರೆ ನರಕಮ
ಹಾರ್ಣವದಲಾಳುವರೆ ನಿನಗಾ
ನೆನ್ನೆ ನೀ ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದನು ಪಾವಕನು ಮುನಿಗೆ || ೪೩

ಕಂಡುದನು ಕೇಳ್ದುದನು ಮುಂಬಿಸ
ಗೊಂಡುದನು ಪುಸುರದ ಮಹಾತ್ಮರು
ದಿಂಡುಗೆಡವರು ನರಕದಲಿ ಬಲ್ಲುದನು ವಂಚಿಸಲು |
ಪಂಡಿತನೆ ನೀನೆಂದುದಕೆ ಕೈ
ಕೊಂಡು ನಾನಾನಾಮರೂಪದಿ
ನುಂಡುದಕೆ ಸರ್ವವನು ಪಾತಕವಿಲ್ಲ ತನಗೆಂದ || ೪೪

ಎನಲು ಲೇಸಫೆವಿಲ್ಲ ಕೇಳೆಂ
ದನುಪಮನು ಮನ್ನಿಸಿದನಗ್ನಿಯ
ಮುನಿಪನನಿಲನು ಪುತ್ರನನು ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆಂದೆನಲು |
ವನಿತೆಯನು ತನಯನನು ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ನಿಂದನು
ಮನದೊಳಗೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಭಾವಿಸುತ || ೪೫

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಭಾರ್ಗವನೆನಿಪ ಸುವಿ
ಶಾಲನಪ ರುರುನಿಜಚರಿತ್ರವ
ಶೀಲನಿಧಿಶೌನಕಗೆ ಸೂತನು ಸಾಮನಸ್ಯದಲಿ ॥

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಸಕಲಭುವನ
ಖ್ಯಾತನಪ ಪಾವಕಗೆ ಬಂದುದು
ಪಾತಕವಲಾ ಶಾಪವಾವಂದದಲಿ ತತ್ಫಲವ ।
ಘಾತಿಸಿದನವನೊರೆವುದೆಮಗಾ
ಜಾತಭೃಗುಕುಲಮುಖ್ಯಚರಿತವ
ನೋತು ವಿವರಿಸಬೇಹುದೆನಲಿಂತೆಂದನಾಸೂತ ॥ ೧

ಅಗ್ನಿ ಅಡಗಿದುದರಿಂದ ಆದ ಬಾಧೆ.

ಕೇಳು ಶಾಪವನಿತ್ತಮುನಿಯುದ
ಮೌಳಿಯಲಿ ಧರಿಸುತ್ತ ಸಂಶಯ
ಲೋಲನಾದನು ದೇವಪಿತೃತುಷ್ಟಿಯಲಿ ತನಗಿನ್ನು ।
ಪಾಲಿಸುವಪರಿಯೆಂತು ಸುಡು ಸುಡು
ಹೇಳಲಾಗದು ಸತ್ಯವನು ತಾ
ಹೇಳಿ ಕೆಟ್ಟೆನಲಾಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದನಳವಳಿದು ॥ ೨

ತನ್ನ ಮುಖದಲಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯವ
ರಾನ್ನವನು ಭೋಗಿಸುವರಲ್ಲೈ
ಮನ್ನಣೆಯ ಸುರವರರು ಪಿತೃಗಳು ಸಹಿತ ಮುಖಗಳಲಿ ।
ಉನ್ನತ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಕದಲಾ
ನಿನ್ನ ಸಲುವೆನ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ
ನೆನ್ನ ಹೋಲುವೆಘಾತ್ಮರಾರೆಂದಳಲಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೩

ಏನಿದಕೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದ
ನಾನಱಿಯೆನೆಂದೆನುತದೃಶ್ಯ
ಸ್ಥಾನವನು ಗಮಿಸಿದನು ಪಾವಕನಡುಗಿ ನಿಜತನುವ ।
ಏನಿದೆಂಬೆನು ಜಗವಿದಗ್ನಿವಿ
ಹೀನವಾದುದು ತೀರ್ದುವಮಳವಿ
ಧಾನಯಜ್ಞಕ್ರಿಯೆಗಳಿದ್ದಲಿಯಾಯ್ತು ಕೆಂಡಗಳು[1] ॥ ೪

ಊದಿನೋಡಿದರೊಲೆಯೊಳಗೆ ಬೆಱು
ಬೂದಿಯುೞಿದುದು ಯಜ್ಞವಾಟದ
ವೇದಿಗಳು ಬಿಸಿಯಾಱಿದವು ಬೀಸಿದರೆ ಕದಱಿದವೆ ।
ಹೋದುದುದರಕೃಶಾನು ಜೀರ್ಣಿಸ
ದಾದುದುಂಡುದ ಲೋಕ ಶೋಕವು
ಹೋದದಧಿಯು ಬಲುಗಡಲೊಳಿದ್ದುದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೫

ಹಸಿಯ ಫಲವನು ಮೆದ್ದಡದು ಜೀ
ರ್ಣಿಸದೆ ಬಿದ್ದುದು ಹೊಟ್ಟೆಯನು ಹೊಸೆ
ಹೊಸೆದು ಕಾಱಿದರಖಿಳಧರಣೀ [2]ಭುಜನಿವಾಸಿಗಳು ।
ಮಸಗಿ ಕಾಷ್ಠಂಗಳಲಿ ಕಾಣರು
ಬಿಸಿಯನಾಯ್ತು ಚರಾಚರಕೆ ಬಂ
ಣಿಸಲದೇತಕವಸಾನವಾಪವಮಾನಸಖನಡಗೆ ॥ ೬

---

1 ನಿಮಿಷದಲಿ, ಕ. ಖ.   2 ಜನಭೂ, ಕ. ಖ.

ಋಷಿಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿದುದು.

ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ ಕ್ರತುವಿಹೀನರು
ಬಯ್ದು ರಾಭೃಗುಮುನಿಯನೀತನೆ
ಕೊಯ್ದು ನೆಲ್ಲರ ಕೊರಳನಕಟಕಟಿತ್ತು ಶಾಪವನು ।
ಮೆಯ್ದು ಗದನದಱಿಂದನಲನೆನು
ತೆಯ್ದು ನೆರೆದುದು ಋಷಿನಿವಹ ನಭ
ವೆಯ್ದು ದೆನೆ ನಡದಮರರಿಗೆ ಹೇಳಿವರು ಬೇಗಡೆಯ ॥ ೭

ಅಮರರಮರಾಧಿಪಸಹಿತರಾ
ಕ್ರಮವಿದೇನೆಂದೆನುತ ಹೋದರು
ಕಮಲಸಂಭವನಲ್ಲಿಗಾಋಷಿನಿವಹದೊಡಗೂಡಿ ।
ನಮಿಸಲವರನು ನೋಡಿದನು ಸಂ
ಭ್ರಮಿಸುವಿರಿ ನೀವೇಕೆ ಶೀಘ್ರದಿ
ಗಮನಕಾರಣವೇನೆನುತ ಬೆಸಗೊಂಡನಬುಜಭವ ॥ ೮

ಭೃಗು ಮುನಿದು ಶಾಪವನು ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ತೆಗದು ನಿಂದನು ವಹ್ನಿ ಕೆಟ್ಟುದು
ಬಗೆಯೆ [1]ಜೀವವ್ರಾತವೆಂದೀ ಋಷಿಗಳೆಮ್ಮೊಡನೆ ।
ನಿಗಮಗರ್ಭಗೆ ಹೇಳಿದೆಮ್ಮಲಿ
ಮುಗಿವುದಲ್ಲೆಂದೆನುತ ಬಂದೆವು
ಬಗೆವುದೊಡೆಯರು ಮೇಲೆಕಾರ್ಯವೆನೆಂದುದಮರಗಣ ॥ ೯

ಧಾರುಣಿಯು ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹಾ ಹಾ
ಕಾರವಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವಾದುದು
ಭೂರಿಜಗವಿದು ಯಜ್ಞಭಾಗವಿಹೀನವೆಂದೆನಿಸೆ ।
ವಾರಿಜಾಸನ ಹೇಳು ಕೆಟ್ಟೆವು

---

1 ಜಗದ, ಕ. ಖ.

ಬೇಡಿ ಗತಿ ತಮಗಾವುದೆಂದಾ
ಕಾರವನು ತೋಱೆನುತ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದರು ಸುರರು ॥ ೧೦

ಬ್ರಹ್ಮನು ಸುರರಿಗೆ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯಂ ಸಮಾಧಾನಮಾಡುವಿಕೆ.

ಅಂಜದಿರಿ ಸುರವರರೆ ಮುನಿವರ
ರಂಜದಿರಿ ಶಾಪಕ್ಕೆ ತಡೆದು ಧ
ನಂಜಯನು ಜಾಱಿದನು ಕೈವಿಡಿಱಿದನೆ ಸುರವರರ ।
ಸಂಜನಿಸಿತೇ ಪ್ರಳಯ ಲೋಕಕೆ
ಕಂಜನಾಭನ ಪದವಲಾ ಪವಿ
ಪಂಜರವು ನಮಗೆನುತ ಕರೆದನು ಹವ್ಯವಾಹನನ ॥ ೧೧

ಎಲೆ ಹುತಾಶನ ಭೂತಭಾವನ
ಎಲೆ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಜೀವನ
ಎಲೆ ಚರಾಚರಜಠರವಾಸಿ ಪವಿತ್ರಗುಣರಾಶಿ ।
ಎಲೆ ನವೀನನೆ ಲೋಕಪಾಲನೆ
ಹೊಳಹುದೋಱು ಮಹಾತ್ಮಯೆನುತಾ
ನಳಿನಭವನಭ್ಯರ್ಥಿಸಲು ಮೈದೋಱಿದನು ವಹ್ನಿ ॥ ೧೨

ಬಂದು ಚರಣದಲೆಱಗಲಂಬುಜ
ನಂದನನು ಮೈದಡವಿ ಕರುಣದ
ಲೆಂದನೇನೆಲೆ ಮಗನೆ ಮಾಡಿದೆ ಲೋಕ ನಿಷ್ಫಲವ ।
ತಂದೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ ಜೀವಿಸು
ವಂದವೆಂತಿದು ಜಗಕೆ ದೇವಮು
ಕುಂದನಾಜ್ಞಾವರ್ತಿಗಳು ನಾವೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೧೩

ದೇವಪಿತೃಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ನೀನೇ
ಜೀವನವಲಾ ಸಕಲಜೀವದ
ಜೀವಭೂತನು ನೀನಲಾ ಜಠರಸ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿ ।

ಕಾಯ್ವೆ ಜಗವೆನು ಮಗುಪೆ ಕಡೆಯಲಿ
ಸೋವೆ ಸಂವರ್ತನನ ರೂಪದ
ಲಾವನ್ನೈ ನಿನ್ನುವೆನು ಪರಿಭವಿಸುವೆನು ಹೇಟೆಂದ ॥ ೧೪

ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಪಾಪದ
ಪುಂಜ ನಿನ್ನನು ಹೊದ್ದಲರಿಯದು
ಮಂಜು ಮುಸುಕಲು ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾರ್ತಾಂಡವೆಂಡಲವೆ ।
ಕಂಜನಾಭನ ಕರುಣವುಳ್ಳವ
ರಂಜುವರೆ ಬಂದುದಕೆ ಬೆದಱದಿ
ರಂಜಲಿಸದಪಕೀರ್ತಿ ನಿನ್ನನು ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೫

ರವಿಕರಂಗಳು ಶುದ್ಧವಹ ವ
ಸ್ತುವೆನು ಮೇಣ್ಚಂಡಾಲಗೃಹವೆನು
ಕವಿದು ಬೆರಸವೆ ಬಂದಭಂಗವದೇನು ಭಾನುವಿಗೆ ।
ಜವವೆಟಿಯದಿರು ಜರುಗದಿರು ಮಾ
ಧವನ ಮನದೊಲವಿನ ಕಟಾಕ್ಷದ
ಕವಚರಕ್ಷಿತರಾವು ನಮಗಿನ್ನಾವ ಭಯವೆಂದ ॥ ೧೬

ವಾಯು ಬೆರಸದೆ ಜಗದಮೇಧ್ಯನಿ
ಕಾಯುವೆನು ಚಂಡಾಲಗೃಹವನು
ಬಾಯಬಿಟ್ಟನೆ ನಿನ್ನವೋಲ್ ದೈವದಲಿ ಬಂದುದಕೆ ।
ಆಯುವೆಂತನೆ ನಾವೆಲಾ ನಾ
ರಾಯಣಾಜ್ಞಾವರ್ತಿಗಳು ತ
ತ್ಕಾಯಪೀತೋಱುವ ಜಗತ್ತ್ರಯವೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೧೭

ಅಪ್ಪುಗಳು ಲೋಕದ ಸಮಸ್ತವ
ನೊಪ್ಪುಗೊಳವೇ ನೆಱೆ ಪವಿತ್ರತೆ
ತಪ್ಪಿಹೋದುದೆ ಮಿಂದು ಪಾವನವಾಗದೇ ಲೋಕ ।

ಸರ್ಪರಾಜಮಹಾಶಯನನೊಲಿ
ದೊಪ್ಪುಗೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮರೊಲಿದಂ
ತಿಪ್ಪರೆಂದಖಿ ತದ್ವಿಧಾಪಿತವೃತ್ತರಾವೆಂದ ॥ ೧೮

ಹೇಸಿದಳ್ ಧರೆ ಸಲೆ ಶುಭಾಶುಭ
ವಾಸನೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನವೋಲೆಲೆ
ಭೂಸುರಾಂಗನೆ ಮಾಱುವಡೆ ಮೇಣ್ನಿನ್ನ ತನ್ನಳವೆ ।
ವಾಸುದೇವನ ಸೂತ್ರ ನೀ ನಿ
ದ್ದೋಸ ನಿಜಮುಖದಿಂದ ಸುರರು ಹು
ತಾಸನವ ಕೈಕೊಳಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಸಹಿತ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೯

ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಮುಖವೆನಗೆ ಕೇ
ಳ್ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಮುಖವು ಸುರರಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಸಕಲಪಿತೃಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಮುಖವೆಂದ ।
ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಭಾವಿಸುವೊಡೆ ಜ
ಗನ್ನಿವಾಸನ ಮುಖವು ಹವಿಯನು
ಮುನ್ನ ನೀ ಕೊಳಲಧ್ವರಂಗಳವೆಂದನ [1]ಬುಜಭವ ॥ ೨೦

ಸೋಕೆ ನಿನ್ನನು ರವಿಯ ರಶ್ಮಿಯು
ಪಾಕಕರ್ತುವೆ ಜಲವನವನಿಯು
ಲೋಕಪಾವನವಾಗಲಶುಚಿದ್ರವ್ಯಚಯಸಹಿತ ।
ಏಕೆ ನಿನಗ [2]ಶುಚಿತ್ವವೆಂಬೀ
ಶೋಕ ಬಿಡುಬಿಡು ಸಂಶಯವನೆಂದಾ
ಲೋಕಕಾರಣಮೂರ್ತಿ ಸಂತಯಿಸಿದನು ಪಾವಕನ ॥ ೨೧

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿಯ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿ.

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಪಾವಕ
ನನುನಯವ ಕೈಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಳ

1 ಗಳುಯೆಂದ, ಕ. ಖ. 2 ನಿನಗೆಯು, ಕ. ಖ.

ಮನದಲಬುಜಭವಂಗೆ ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ತಲೆವಾಗಿ ।
ಅನಿಮಿಷದೆ ಸುರವರರು ಸಹಿತಂ
ದನಲನೈದಿದ ನಾಕವಾಸವ
ನನುಪಮನೆ ಕೇಳಾಯ್ತು ಮಂಗಳವೀ ಜಗಂಗಳಲಿ ॥ ೨೨

ಸಂತವಾದುದು ಸುರರಿಗಾಖುಷಿ
ಸಂತತಿಗೆ ಪರಿತೋಷವಾದುದು
ಚಿಂತೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಸಕಲಲೋಕ ಪ್ರಾಣಿಜೀವನವ ।
ಅಂತರಾಯುವಪಾಯುಗಂಡುದು
ತಂತಮಗೆ ಜನ ಸಕಲಸಪ್ತಸು
ತಂತುಗಳ ಸಾಗಿಸಿತು ಭೋಗಿಸಿ ಶಿಷ್ಟವಹ ಸುಖವ ॥ ೨೩

ಚ್ಯವನಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ರುರುವಿನ ಜನನ.

ಅವಧರಿಸಿದ್ಯೆ ಮುನಿಪ ಶೌನಕ
ಪವನಸಖನ ವಿಚಿತ್ರಚರಿತ್ರವ
ನವನಿಪಾವನವೆನಿಪ ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಗತಿಯ ।
ಅವಧರಿಸು ಮೇಲಾದಮುನಿಭಾ
ರ್ಗವಚರಿತ್ರವ ನಾನೊರೆವೆ[1] ನೈ
ಚ್ಯವನನವನತರಕ್ಷಕನು ತಾನೆನಿಸೆ ಧರಣಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಭುವನನುತನು ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಪಾ
ಚ್ಯವನಮುನಿಗೆ ಸುಕನ್ಯೆಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನಲಾ ಪ್ರಮತಿ ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಯೆಂಬವಗೆ ।
ದಿವಿಜವಸಿತೆ ಘೃತಾಚಿಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನು ರುರುವೆಂಬವನು ತ
ದ್ಭವನು ಶುನಕನಲಾ ಪ್ರಮದ್ವರೆ ಯಾತ್ಮಭವನೆಂದ ॥ ೨೫

1 ನೂಹಿಸಿದ್ಯೆ, ಕ, ಖ.

ನೀನಲಾ ಮುನಿನಾಥ ಶುನಕನ
ಸೂನು ನಿನ್ನ ಪಿತಾಮಹನು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದನು ಕೇಳದ್ಭುತದ ಕಥೆಯ ।
ಮೇನಕೆಯ ಮಗಳಾಪ್ರಮದ್ವರೆ
ತಾನು ಮರಣವನೈದಿ ಮಗುಳಾ
ಸ್ಥಾನದಲಿ ಜೀವಿಸಿದಳೆಲೆ ತಂದೆ ನೀ ಕೇಳೆಂದ[1] ॥ ೨೬

ಮೇನಕೆಯಿಂ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಜನನ.

ಒಂದುದಿನ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು
ಬಂದು ಕಂಡನು ಮೇನಕೆಯನವ
ಳಂದೆ ಸಲೆ ವಿಶ್ವಾವಸುಸಮಾಹ್ವಯನು ಕಡುನೊಂದು ।
ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಕೂಡಿದನು ಬಳಿ
ಕಂದು ಗರ್ಭವ ತಳೆದು ಬಿಸುಟಳು
ಸಂದ ವಿಪಿನಾಂತರದಲೆಲೆ ಮುನಿನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

ಸ್ಥೂಲಕೇಶಾಹ್ವಯಮಹಾಮುನಿ
ಯಾಲಯದ ವೇಳೆಯಲಿ ಬಿದ್ದುದು
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಬಿಸುಟ ಗರ್ಭವದೊಂದು ವರನದಿಯ ।
ಕೂಲದಲಿ ಜನಿಸಿದಳು ಕನ್ನಿಕೆ
ಭಾಳನೇತ್ರನ ವಧುವೊ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ
ಪೇಳೆನಲು ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿದಳಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ॥ ೨೮

ಕಂಡನಾ ಮುನಿನಾಥನೀ ಭೂ
ಮಂಡಲಕೆ ತೊಡವೆನಿಪ ಕನ್ಯಾ
ಮಂಡಲಮಹಾರತ್ನವನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಲಿದು ।
ಕೊಂಡುಹೋದನು ಸಲಹಿದನು ತನು

1 ಲೈತಂದೆಕೇಳೆಂಬ, ಕ. ಖ.

ಗೊಂಡಲಾವಣ್ಯದವೊಲೆಲ್ಲಾ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯರಿಗಧಿಕೆಯೆನಿಪ್ಪ ಬಾಲಿಕೆಯು ॥ ೬೯

ಪ್ರಮದೆ ತಾನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಾನು
ತ್ತಮೆಯೆನಿಸುವದಱಿಂದ ಮುನಿಪತಿ
ಕಮಲಮುಖಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರಾಖ್ಯೆಯನಧಿಕಮೋಹದಲಿ ।
ಸುಮತಿ ರಚಿಸಿದನಿಂತು ಬಳೆದಳು
ವಿಮಲಪಕ್ಷದ ವಿಧುವಿನಂತಿರೆ
ರಮಣಿ ರಕ್ಷಾಮಣಿಯೊಳಿರ್ದಳು ವರಮನೋಭವನ ॥ ೭೦

ರುರುವಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ.

ಮುನಿಪ ಕೇಳೊಂದುದಿನ ಕಂಡನು
ಮನುಮಥನ ಮಸೆದಲಗನಾರುರು
ವನದೊಳುಬ್ಬಿಳಿಯಾಡುತಿರಲಾಲೋಲನೇತ್ರೆಯನು ।
ಮನವನಾವರಿಸಿತ್ತು ತತ್ಕೃತ
ಘನತರಜ್ವರ ಕಂಗಳಬಲೆಯು
ತನುವಿನೊಳಗಱಿಸಿದವು ತತ್ಪ್ರತಿಕಾರದೌಷಧವ ॥ ೭೧

ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆನುತ್ತ ಮನದಲಿ
ವನಿತೆಯನು ನೆನೆವುತ್ತ ದುಗುಡದ
ಲನುಪಮನು ನಡೆತಂದು ಹೊಕ್ಕನು ರುರು ನಿಜಾಲಯವ ।
ಜನಿಸದಾದುದು ನಿದ್ರೆ ವಿಗತಾ
ಶನನು ಕೃಶತರಗಾತ್ರನಾಗಿರೆ
ತನಯನನು ಬೆಸಗೊಂಡನಂದಾಪ್ರಮತಿ ಶಂಕಿಸುತ ॥ ೭೨

ಪ್ರಮತಿರುರುಗಳ ಸಂವಾದ.

ಏನಿದೇನೈ ಮಗನೆ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿ ನಿನಗೆಲೆ ತಂದೆ ಹೇಳೆನೆ

ತಾನು ಹೋದೆನು ತಂದೆ ಕಂಡೆನು ಕಮಲಲೋಚನೆಯ ।
ಕಾನನದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ತಾನು ಸುಳಿದಾಗಿರಿಜೆಯೋ ಮಿಗೆ
ಮಾನವಾಂಗನೆಯಲ್ಲ ಸೋತುದು ತನ್ನ ಮನವೆಂದ ॥ ೩೩

ಮಱೆಯದೆನ್ನೀ ಮನವಿದ[1] ಬಳೆಯ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕುವೊಡಂಜಿ ಬಂದೆನು
ಬಱಿಮನದ ಬಾಹಿರನ ಬೆಸಗೊಳಲೇಕೆ ಮುನಿನಾಥ ।
ಸೆಱಗೆ ನೂಕಿದಳೆನ್ನವಿಂತೆನೆ
ಲಱಿವೆನದನಾನೆನುತ ಹೋದನು
ಮಱುಗಿಸುವ ಮಾನಿನಿಯದಾರೆನುತಾಶ್ರಮಕೆ ಬಂದ ॥ ೩೪

ಪ್ರಮತಿಯು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ರುರುವಿಗೆ ಘಟನೆಮಾಡಿದುದು.

ಕಂಡನಾಮುನಿ ಯಾಶ್ರಮದಲಾ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನು ಕಾಮನ
ಖಂಡೆಯದ ನೊರೆಗಳದು ಹೊಗರಿಟ್ಟಂತೆರಂಜಿಸಲು ।
ದಂಡದಂತಿರೆ ನಮಿಸಲಾ ಮುನಿ
ಕಂಡನೀತನನು ಚಿತ್ತದಿನಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡು ತೆಗದಪ್ಪಿದನು ಕುಶಲೋಕ್ತಿಯಲಿ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೩೫

ಹೇಳಿದೇನ್ಯೆ ಬಂದೆ ನೀನೆ
ಮ್ಮಾಲಯಕೆ ಕಾರ್ಯವೆನು ಹೇಳೆನೆ
ಹೇಳಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ ಬಳಿಯಲಿ ಬಿದ್ದ ಸುತನಿರವ ।
ಮೇಲೆ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯೆನೆ ಸಮ
ಶೀಲನಾದನೆನುತ್ತ ಕೊಟ್ಟನು
ಲೋಲಲೋಚನೆಯನು ಮಹಾಮುನಿ ವರಮುಹೂರ್ತದಲಿ ॥ ೩೬

1 ದೀಮನವೆನಗೆನ, ಕ. ಖ.

ವಿವಾಹವಾಗುವಿಕೆ.

ಆದುದಾತನ ಮದುವೆ ಮನದ ವಿ
ಷಾದವಡಗಿತು ಕಾಮನಲಗನು
ಕೋದ ನೆರೆಯಲಿ ಮರೆಯಮಾತೇಕಿನ್ನು ಮಂಗಳದ |
ವಾದವಭಿನವವಾಯ್ತು ಹರುಷಮ
ಹೋದಧಿಗೆ ಪೂರ್ಣೇಂದು ವಾಯ್ತು ತ
ಳೋದರಿಯ ವೈವಾಹರಚನಾರಂಭಸಂರಂಭ || ೩೭

ಬಸಗೆ ಮಿಗಲಂದಾಮಹಾಸತಿ
ಶಶಿಮುಖಿಯು ಸಂಮೇಳದಲಿ ರಂ
ಜಿಸಿದನಭಿಜನಸಮ್ಮತಾಮಳಪುಣ್ಯಕೃತ್ಯದಲಿ |
ವಸುಧೆ ಪಾವನವಾಗಲಮರರ
ಬಸುಱು ದಣಿದುದು ಹವ್ಯಕವ್ಯ
ಪ್ರಸರದಲಿ ಪಿತೃನಿಕರವಧಿಕಾನಂದದಲಿ ಮುೞುಗೆ || ೩೮

ಹೇೞಿದನು ಮುನಿನಾಥ ಪಾವಕ
ನೋೞಿಗವನುಪಶಮಿಸಿದಂದವ
ನಾಲತಾಂಗಿ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ವಿವಾಹಸಂಗತಿಯ |
ಹೇೞುವರಿಗಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯು
ಮೂಲವಿದು ಕೇಳುವ ಮಹಾತ್ಮರ
ಪಾಲಿಸುವನುರುಮಹಿಮ ನಿತ್ಯಾತುಮನು ಮುರವೈರಿ || ೩೯

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಶೌನಕ ಪ್ರಮದ್ವರೆ
ಮೃತ್ಯುಮುಖದಲಿ ಬಿದ್ದು ಮಗುಟೆ ಸು
ವೃತ್ತಿ ತಾ ಜನಿಸಿದಂದವದಾಯ್ತೆಂದ [1] ನಾ ಸೂತ ||

ರುರುಪ್ರಮದ್ವರೆಯರ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವರ್ಣನೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ರುರು ಸಮಗ್ರಗು
ಣಾಲಯನು ತಾನೆನಿಸಿ ಪುಣ್ಯವ
ಮೇಳವಿಸಿದನು ಯಜ್ಞದಾನತಪೋವ್ರತಂಗಳಲಿ ||
ಶೀಲನಿಧಿ ಗುಣನಿಧಿ ದಯಾನಿಧಿ
ಬಾಲಿಕೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆ ಸಹಿತ ಪೂ
ರ್ಣಾಲಯದೊಳೆಸೆದಿರ್ದನುತ್ತಮಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯಲಿ || ೧

ಹರಿಪದಾಂಬುಜಭಕ್ತನುನ್ನತ
ಗುರುಪದೋಪಾಸಕನುಪಾಶ್ರಿತ
ಸುರಪಿತೃದ್ವಿಜಚರಣ ಭೃಗುಕುಲಕುಮುದಹಿಮಕಿರಣ |
ಶರಣಜನರಕ್ಷಕನಹಿಂಸಾ
ಪರನನಾರತಧರ್ಮಪರತ
ತ್ಪರನೆನಿಸಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯದಲಿ ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗಿರ್ದ || ೨

1 ಜನಿಸಿದಂದವನೆಂದ, ಕ. ಖ

ವರಪತಿವ್ರತೆ ಸತ್ಯರತೆ ಸ
ಚ್ಚರಿತೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಯುತೆ [1] ಶೀಲಾ
ಭರಣೆ ವಂಶೋದ್ಧರಣೆ ಯಘಕುಲನಿಕರಸಂಹರಣೆ ।
ಪರಮಪಾವನೆ ಪುಣ್ಯಭಾವನೆ
ಸುರಪಿತೃದ್ವಿಜಭಕ್ತೆ ಭುವನೋ
ತ್ತರಮಹಾಗುಣಯುಕ್ತೆ ಯೆಸೆದಳು ಸತಿ ಭೃಗೂದ್ವಹನ ॥ ೩

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಂಶನದಿಂದ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಮೃತಿ.

ಒಂದುದಿನ ವರವನಿತೆ ಕೆಳದಿಯ
ರೆಂದು ಪರಮುನಿಗಳ [2] ವಧೂಜನ
ವೃಂದಸಹಿತಾಡುತ್ತ ತದ್ವಿಪಿನಾಂತರದಲೊಲಿದು ।
ಮುಂದೆ ಕಾಳೋರಗನು ಬಿದ್ದಿರ
ಲಿಂದುಮುಖಿ ನೋಡದೆ ಮಹಾವಿಷ
ದಿಂದ ಸಂಪನ್ನನನು ಮೆಟ್ಟಿದಳಗ್ರಪಾದದಲಿ ॥ ೪

ಮೆಟ್ಟಲಾಗಳ ಕೆರಳಿ ಕೋಪಾ
ವಿಷ್ಟಕಾಯನು ಕಾಂತೆಯನು ನಸು
ಮುಟ್ಟಿದನು ವಿಷವೀರ್ಯದುರ್ಧರ ದಂಷ್ಟ್ರ [3] ಯುಗ್ರದಲಿ ।
ಕೆಟ್ಟುದೊಡಲ ಛವಿ ಛಾಯೆ ಶಶಿಯು [4]
ಮುಟ್ಟಿದಂತಿರೆ ಜೀವಧರಣಿವ [5]
ಬಿಟ್ಟಳಲ್ಲಿಯೆ ಬಾಲೆ ಬದಲಿದುದಾ ವಧೂನಿವಹ ॥ ೫

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳು ಶೋಚಿಸಿದುದು.

ದಿಂಡುಗೆಡೆದಳು ಧರೆಗೆ ಹುವ್ವಿನ
ದಂಡೆಯನು ಬಿಸುಟಂತೆ ಕೆದರಿದ
ಮಂಡೆಯಲಿ ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸೂಸಲವನಿಯಲಿ ।

---

1 ಭಾಗ್ಯದೆ ಚರಿತ್ರೆ, 2 ಮುನಿವಧೂಜನ, ಖ. 3 ದಾಡೆ, ಖ.
4 ಛವಿಶಶಾಂಕನ, ಕ. ಖ. 5 ಧರಣಿಪ, ಖ.

ಕಂಡು ಕೆಳದಿಯರೊಡನೊಲಿದರು ಋಷಿ
ಮಂಡಲವದೇನೆನುತ ಕೇಳುತ
ಪುಂಡರೀಕದಳಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೬

ಕೇಳುತಲೆ ಹರಿತಂದನಂದಾ
ಸ್ಥೂಲಕೇಶನು ಮಗಳ ಮರಣ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿದನು ರುರುವಿನ ಮನವ ದುಸ್ಥಿತಿಯು ।
ಹೇಳಲೇಕಾಪ್ರಮತಿ ಯೊಡಲಲಿ
ಬಾಳಕೊರದಂತಾಯ್ತು ವರಮುನಿ
ಜಾಲ ಜಂಗೆನೆ ಜರಿದುದಂಗನೆಯಿರವನೀಕ್ಷಿಸುತ ॥ ೭

ಬಂದನಾತ್ರೇಯನು ಮಹಾಸತಿ
ಹೊಂದಿದಳ ಹಾ ಯೆನುತ ಕುಳಿತನು
ಬಂದನಚಲಿದನಾಷ್ಟಿಷೇಣನು ದೀರ್ಘಜಾನುಕನು ।
ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಣಕುತ್ಸನು
ಬಂದನಾಗೌತಮನು ಕೇಳ
ಯ್ತಂದನಿರದಾಶಂಖಮೇಖಲನಾಭರದ್ವಾಜ ॥ ೮

ಬಂದುದಾಮುನಿನಿವಹವವರಿವ
ರೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲೇಕೆ ಕಾಣು
ತ್ತಿಂದುಮುಖಿಯನು ರಾಹುವಿಂ ಸದ್ಧರ್ಮ ಮುಗಿವಂತೆ[1] ।
ಅಂದು ಘೋರೋರಗದ ವಿಷದಲಿ
ಹೊಂದಿದಬಲೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ಘೋ
ಷೆಂದು ಬಾಯನು ಬಿಟ್ಟುದಿಳೆ ಬಿರಿವಂತೆ ದುಃಖದಲಿ ॥ ೯

ರುರುವಿನ ಪ್ರಳಾಪ.

ಪದುಮಮುಖಿಯನು ಪರಿಹರಿಸಿ ದುಗು
ಡದಲಿ ಮುನಿಸಭೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ನಿಜ

---

1 ರಾಹು ಸದ್ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುನಿದಂತೆ, ಕ. ಖ.

ಸುದತಿಯನು ಕಾಣುತ್ತ ರುರು ರೋದನಕೆ ಲಜ್ಜಿಸುತ |
ಸದನವನು ಹೊಱವಂಟು ಕಡು ವಿಜ
ನದಲಿ ಘೋರಾರಣ್ಯವನು ಹೊ
ಕ್ಕೊದಱಿದನು ಕೆದಱಿದನು ತದ್ವನವಾಸಿಖಗಮೃಗವೆ ॥ ೧೦

ಏಕೆ ಕಂಡೆನು ಪೂರ್ವದಲಿ ಭುವ
ನೈಕರತ್ನವೆನಿಪ್ಪ ಸತಿಯನು
ಸೋಕಿ ಕಂಗಳು ಕೋಳುವೋಗದದೇಕೆ ಭಾಮಿನಿಗೆ |
ಲೋಕದಲಿ ಹೋಲುವಳದಾರೆ
ನ್ನಾಕೆಯನುಪಮರೂಪಗುಣಶೀ
ಲಾಕೃತಿಯನಾನೆಂತು ಮಱೆಯುವೆ [1] ನೆಂದು ಹಲುಬಿದ ॥ ೧೧

ಎಲೆ ವಿಧಾತ್ರ ವೃಥಾವಿಯೋಗದ
ಬಲೆಯ ಬೀಸಿದೆ ಕಾಯದರ್ಧಕ್ಕೆ
ತಳುವಿದೇಕೀಯ [2] ರ್ಧವನು ನಿನಗೈದೆ ಸಾಧಿಸಲು |
ಹೊಳೆಯ ನಡುಗಡಲೊಳಗೆ ನಾವೆಯು
ಮುಳುಗಿಸಿದೆ ಮುಂದಱಿಯದವರನು
ಕಲವರಪಿದೇಕೆಮ್ಮ ದೇಹದಲೆಂದು ಹಲುಬಿದ ॥ ೧೨

ಕೊಂಡುಹೋಗೆನ್ನುವನು ಬಿಡು ಮೇ
ಣ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನು ಕಾಯುವ
ಖಂಡಿತವೆ ಕೈಗಾದುದೇನುಂಟಯ್ಯ ಫಲವಿದಕೆ |
ಉಂಡುಹೋಗಲಿ ಕರ್ಮವೆಂಬೊಡೆ
ಪಂಡಿತನು ತಾನಲ್ಲ ಪಿತೃಋಣ
ಕೊಂಡು ಮುಳುಗಿತು ನರಕಕೂಪದಲೆನ್ನ ನಕಟೆಂದ ॥ ೧೩

ಅಷ್ಟದಿಗುಪಾಲರಿರ ವಿರಚಿಸಿ
ದಿಷ್ಟವುಳ್ಳೊಡೆ ಪೂರ್ತವುಳ್ಳೊಡೆ

1 ದಪೆ, ಕ. ಖ 2 ದೈದೇಕ, ಕ.

ಶಿಷ್ಟಜನಸಮ್ಮತನು ತಾನೆಂದೆನಿಸುವೊಡೆ ತನ್ನಾ |
ದೃಷ್ಟಿಮೋಹನಮೂರ್ತಿಯನು ಪರಿ
ಶಿಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡುವುದು ಕರುಣಾ
ವೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೀವೆನುತ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ಪೊಡಮಂಟ || ೧೪

ಉತ್ತಮರ ವಂಶದಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವೃತ್ತವಂತನು ತಾನಹೊಡೆ ನಿಜ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ತನ್ನ ಮಱುಗಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವುದು |
ವೃತ್ರರಿಪುಮುಖ್ಯರಿಗೆ ತಾ ಕೈ
ಯೆತ್ತಿದೆನು ಪೊಡಮಟ್ಟು ಪಿತೃಗಳ
ವೊತ್ತವನು ಮಱೆಹೊಕ್ಕೆನೆಂದನು ವಿಪ್ರನಭಿನಮಿಸಿ || ೧೫

ಶ್ರೀನಿವಾಸಪದಾಬ್ಜಯುಗಳವ
ತಾನು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತನಾದೊಡೆ
ಮಾನಿನಿಯ ಮರಣವನು ಮಾಣಿಸಿ ಕೊಡುವುದೆಮಗೊಲಿದು |
ನೀನಲಾ ಜಗದುದ್ಭವಸ್ಥಿತಿ
ಹಾನಿಸಮ್ಮತಕರ್ಮ ನಿನಗಿ
ನ್ನೇನಸಾಧ್ಯವು ದೇವ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ || ೧೬

ರುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ದೂತಪ್ರೇಷಣ.

ಎಂದು ತಲೆವಾಗಿರಲು ಸುರಪಿತೃ
ವೃಂದವದನಾಲಿಸುತ ಕರುಣಾ
ಕಂದಳಿತಕಮನೀಯಹೃದಯರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಾಗಿ |
ಎಂದರಾದ್ವಿಜವರನ ಹುಯ್ಯಲು
ಬಂದುದಿದಕಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಮತಿ
ಯಿಂದುಮುಖಿಯನು ಮಗುಟೆ ಬದುಕಿಸಬಲ್ಲರಾರೆನುತ || ೧೭

ಇಲ್ಲ ಸತಿಗಾಯುಷ್ಯ ಜೀವಿಸ
ಬಲ್ಲರಾರಬಲೆಯನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ವಲ್ಲಭನು ಪೊರಗಾಗಿಮಾರ್ಕಂಡೇಯಗಂತಕನ ।
ಪಲ್ಲಿನೊಡೆಯನೆ ಹಲವುಯುಗ ತರಿ
ಸಲ್ಲದೇ ತತ್ಪಾದಭಕ್ತರು
ಬಲ್ಲಿದರು ನೋಡುವೆವುಪಾಯವನೆಂದುದಮರಗಣ ॥ ೧೮

ತಿಳಿಹಿ ನೋಡುವೆವೆನುತ ದೂತನ
ಕಳುಹಿದರು ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನ ಹೊರೆ
ಗೀಟಿವನಾತನು ಕಂಡನಾದ್ವಿಜವರನನಟವಿಯುಲಿ ।
ಅಟಿಲಬೇಡೆಲೆ ವಿಪ್ರವರ ನಿಜ
ಲಲನೆಗಿಲ್ಲಾಯುಷ್ಯವಾರಿಗೆ
ಪಲುಬಿದೊಡೆ ಫಲವೇನು ಯೋಚಿಸುವೆಂ [1] ದನಾದೂತ ॥ ೧೯

ರುರು ದೇವದೂತರ ಸಂವಾದ.

ಆರು ಹೇಟೆಲೆ ತಂದೆ ಕಳುಹಿದ
ರಾರು ನಿನ್ನನು ತನ್ನ ಜಠರದ
ಕೂರಲಗಿನುಪಟಳವನುಪಶಮಿಸುವರದಾರಿನ್ನು ।
ನಾರಿಗಿಲ್ಲಾಯುಷ್ಯ ಗಡ ನೀ
ನಾರು ಹೇಟುವೊಡದನು ದೈವದ
ಕೂರಮಿಗಸಾಧ್ಯವೆಂದಿನಿಸುವದಾವುದುಂಟೆಂದ ॥ ೨೦

ಭೂವಿಬುಧವರ ಕೇಳು ದೂತನು
ದೇವಸಂತತಿಗಾನು ಕಳುಹಿದ
ರೀವಿಲಾಪವ ಕೇಳಿ ನಿನ್ನಲಿ ಕರುಣವನು ಮಾಡಿ ।
ಬೂವಿಗಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತಚೇತರು
ದೈವವಶವಾಕರ್ಮವಿದು ತಾ
ನಾವವೆನು ಮಾಡಬಲು ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

---

[1] ಸಾಧ್ಯವೆಯೆಂ, ಕ. ಖ.

ಆಱರೆ ತಾವ್ ಸುರವರರು ತನ್ನ
ನಾರಿಯನು ಬದುಕಿಸದೊ [1] ಡಕಟಾ
ತೋಱಲೇತಕೆ ಕರುಣವನು ತಾನವರ್ಗವರೆಸಗೆ |
ಬೇಱೆ ದೂತನ ಕಳುಹಲೇತಕೆ
ದೂಱುವನು ತಾನಲ್ಲ ತನಗೀ
ಡೇಱದಿರ್ದಾರೆ ಬಂದಪಥದಲಿ ಪೋಗು ನೀನೆಂಬ || ೧೨

ಎಂದೊಡೆಂದನು ದೇವದೂತನು
ತಂದೆ ತಪ್ಪಿಸಲರಿದು ವಿಹಿತವ
ದಿಂದುಮೌಳಿಗೆ ಬಱಿವೆ ಜರಿಯದಿರಮರಪತಿಗಳನು |
ಬಂದು [2] ಪಾಯವ ಹೇೞುವೆನು ಸುರ
ರೆಂದುದು ನಿಜಮತಕೆ ಬಹೊಡೆ ನಡೆ
ಯೆಂದನಾದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಗಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ || ೧೩

ಹೇೞು ಹೇೞೆಲೆ ತಂದೆ ಹೇೞೆ
ನ್ನಾಳಿಯನು ನೆನೆಯದಿರೆ ತನ್ನಯ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಜೀವಿಸುವ ಪರಿ ಯೆಂತುಪಾಯವನು |
ಹೇೞು ಬಲ್ಲರೆ ಬಾಂಧವನೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳಲಾ ದೇವರವರೆನೆ
ಹೇೞಿದನುಪಾಯವನು ಪಾವನಕೀರ್ತ್ತಿಗೊಲವಿನಲಿ || ೧೪

ಬುದ್ಧಿವಂತನೆ ನಿಜಮನೋರಥ
ಸಿದ್ಧಿಯನು ಬಯಸುವೊಡೆ ಮನದಲಿ
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗದಿರಾಯುವಂತನೆ ಕೊಡು ನಿಜಾಯುಷದ |
ಅರ್ದ್ಧವನು ಸತಿ ಜೀವಿಸುವಳು ನಿ
ಬದ್ಧವದು ತನಗಿಷ್ಟವಾಯ್ತೆನ
ಲುದ್ಧವಾದನು ಮುನ್ನಿನೊಂದಳ [3] ತೆ ಮುನಿನಾಥ || ೧೫

1 ಸುವ್ರೊ, ಕ. ಖ. 2 ಅಂದು, ಕ. 3 ನೊಂವುಳ, ಕ. ಖ.

ಹೇಳು ಹೇಳಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಡೆಯದೆ
ಬಾಲೆಯು ಬದುಕಿಸಿದೊಡೆ ನಿನ್ನಯ
ಕಾಲಿಗೆಱಗುವೆನಿತ್ತ ಬಾ ಹತ್ತಿರಕೆ ಬಾ ತನ್ನ ।
ಬಾಲೆ ಬದುಕುವುಪಾಯವೆನು ನೀ
ಹೇಳಿದಾವೆಂದದಲಿ ಕೊಡುವೆನು
ಮೇಲಣಾಯುಷದರ್ಧವೆನು ವಿಧಿಕೋವಿದನೆ ಯೆಂದ ॥ ೨೬

ಎಲ್ಲವನು ತಾನೀವೆನೆನ್ನಯ
ವಲ್ಲಭೆಗೆ ಮೇಣರ್ಧವೆಂದೆನ
ಗಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟೆನು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದೆನಲು ।
ಬಲ್ಲಿದನು ನೀನಹೆ ಸಮಂತ್ರಕ
ವಲ್ಲದಾಗದು ತವಕವುಳ್ಳರ
ಬಲ್ಲಹನೆ ಬಱಿಮಾತಿನಲಿ ಫಲವೇನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

ಮುನ್ನ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ದು
ಗ್ಧಾರ್ಣವಾಲಯನೊಲವಿನಲಿ ಸಂ
ಪನ್ನ ಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದವೋಲು ತದೀಯಕರುಣದಲಿ ।
ನನ್ನಿ ನೀ ಮೃತ್ಯುವನು ಗೆಲ್ಲಿಂ
ದುನ್ನತಾಯುಷ್ಯಾರ್ಧದಲಿ ತಾ
ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆನುತ ಸಜಲಾರ್ಪಣವ ನೀ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೨೮

ರುರು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಯುವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಶ್ರುತಿವಿಹಿತವಲೆ ತಂದೆ ಕೊಡುವುದು
ಸತಿಗೆ ಪತಿಯಾ ಪತಿಗೆ ಸತಿ [1] ಮೋ
ಕ್ಷತಿಗೆ ಕೊಡಿಸುವುದಾಯುಷಾರ್ಧವೆನುತ್ತ ಮಂತ್ರದಲಿ ।
ಹಿತವಿದನೆ ನೀ ಬೇಗ ಮಾಡೆನೆ
ಮತಿಯುತನು ಮಂತ್ರದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು
ಸತಿಗೆ ತನ್ನಾಯುಷಾರ್ಧವನು ಸಹೋದ [2] ಕವನೆನಲು ॥ ೨೯

[1] ಸತಿಯಾ ಪತಿಗೆ ಪತಿ, ಕ. ಖ.
[2] ವಸೋದ, ಕ.

ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಯಮನು ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಪೆಱಳೇತಕೆ ಯೆನ್ನ ಸತಿ ಯೆನೆ
ಹೇೞುವೆನು ತಾನೆನುತ ಪೋದನು
ಕಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತನಾಗಂಧರ್ವಪತಿಸಹಿತ ।
ಹೇೞಿದರು ಕಾಲಂಗೆ ಪರಮೆಕ್ರೃ
ಪಾಲಯುಗೆ ಬಿನ್ನಹದ ಹದನನು
ಕೇಳಿ ಕಾರುಣ್ಯವನು ಮಾೞ್ಪುದು ತನ್ನ ಮೇೞೆನುತ ॥ ೩೦

ಅವಧರಿಸು ರುರುವೆಂಬ ವಿಪ್ರನ
ಯುವತಿ ಮಡಿದಳು ಹೊಕ್ಕನಾತನು
ದಿವಿಜಪತಿಗಳ ಮಱೆಯನಾ ನಿಜಸುಕೃತವನು ತೋೞು ।
ಅವಿತಥವೆಲಾ ವಿಪ್ರವಚನವ
ದೆವಗಸಾಧ್ಯವದೆಂದುಪಾಯುವ
ಹವಣಿಸಿದೆವಾಯುಷ್ಯದರ್ಧವನಿತ್ತೊಡಹುದೆಂದು ॥ ೩೧

ಇತ್ತನಾ ದ್ವಿಜವರನು ಕೇಳಿದು
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆಗರ್ಧಜೀವವ
ನೆತ್ತಿ ಕೊಡು ಬಾಲೆಯನು ಸುರರಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದರೆನಲು ।
ಇತ್ತೆನಾನೆನಗೇನು ಗಂಧ
ರ್ವೋತ್ತಮನೆ ಹೇೞೆನ್ನನೇ ವಿಬು
ಧೋತ್ತಮರಿಗಾನೆನುತ [1] ಕೊಟ್ಟನು ಸತಿಯ ಜೀವನವ ॥ ೩೨

ಬೞಿಕ ಋಷಿಗಳು ಸಂತೋಸಿದುದು.

ಕೊಟ್ಟನೆನ್ನದ ಮುನ್ನ ಜೀವವ
ತೊಟ್ಟಳಂಗನೆ ವಿಷದ ವೆಗ್ರತೆ
ಮುಟ್ಟ ನೆಱೆ ನಿದ್ರಾವಸಾನದಲೇೞುವಂದದಲಿ ।

1 ವಿಬುಧೋತ್ತಮರಿಗಾವೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಬಿಟ್ಟ ಮೂರ್ಛೆಯಲೆದ್ದಳರಳಿತು
ದೃಷ್ಟಿ ಚೇತರಿಸಿತ್ತು ತನು ಗುಡಿ
ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದುದು ವನದ ಸುಜನಸ್ತೋಮವೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೩

ಎದ್ದಳಾ ಸತಿ ರುರುವಿನಳಲನು
ಕದ್ದಳೋ ಕಾಲನ ಭಯವ ನೆಱೆ
ಗೆದ್ದಳೋ ಗುಣವೃಳ್ಳವರಲಾ ಸುರಪತಿಗಳನುತ ।
ಹೊದ್ದಿದರು ಬಾಲಿಕೆಯನವನಿಯು
ಲಿದ್ದ ವಿಧಿಯುಂತಾದಳಂಗನೆ
ಛದ್ದ[1] ವಾಯ್ತು ನುತಿರ್ದುದಾ ಸಕಲಮುನಿನಿವಹ ॥ ೩೪

ಮಾಡಿದರು ವೈವಾಹಿಕವನೊಡ
ಗೂಡಿ ಕನ್ಯಾವರರ ಪಿತೃಗಳು
ನೋಡಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಪುನರಪಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲಿ ।
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಟ್ಟುದಖಿಜನ
ಪಾಡಿದರು ಮಂಗಳವನಾದುದು
ಕೂಡದಲಿ ಮುನಿನಾಥ ದೈವಸುಸಿಷ್ಟತರಿಗೆಂದ ॥ ೩೫

ವರತಪಸ್ವಿಗಳಿಂಗೆ ದುರ್ಲಭ
ತರವಮಾವುದು ದೇವಋಷಿಪಿತೃ
ವಿರಚಿತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವುಂಟೆ ಪರಿಕಿಸಲು ।
ತೊರದ ವಸು ದೊರಕಿದಡೆ ವ್ರೋಲಾ
ಪರಮಪಾವನಚರಿತವನು ನೆಱೆ
ಹೊರವನಾನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೬

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ಛದ್ಮ, ಕ. ಖ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಡುಂಡುಭನ ರುರುವಿನ ಚರಿತ್ರವ
ಪಂಡಿತೋತ್ತಮನೊರೆದನಾ ಮುನಿ
ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ [1] ಶೌನಕಂಗಾ ಸೂತನೊಲವಿನಲಿ ||

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಪತಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ರುರುವಿನ
ಲೋಲಲೋಚನೆಯಾ ಪ್ರಮದ್ವರೆ
ಕಾಲನನು ಕಡೆಗೊದೆದು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಶಕ್ತಿಯಲಿ |
ಮೇಲೆ ಮುನಿಪನ ವರತಪೋಜಂ
ಘಾಳಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲಿ ಬದುಕಿ ನಿ
ಜಾಲಯದಲೆಸದಿರ್ದಳಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ || ೧

ರುರು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದು.

ಅಂದು ಮೊದಲಾ ರುರು ಮಹೋರಗ
ವೃಂದವನು ತನ್ನಬಲೆಯುನು ನೆಱೆ
ಕೊಂದವೈರವ ನೆನೆಯುತವೆ ಬಂದನು ಸರಾಗದಲಿ |
ಸಂದ ವಿಪಿನಾಂತರಗಳಲಿ ಬರು
ತೊಂದುದಿನ ಮುನಿವರನು ಕಂಡನು
ಮುಂದೆ ಭೀಕರರೂಪದಲಿ ಕೆಡದಿರ್ದ ಡುಂಡುಭನ || ೨

---

1. ಮಂಡಲದ, ಕ. ಖ.

ಕಾಣುತಲು ಕಿಡಿಗೊಂಡನುರಗ-
ಶ್ರೇಣಿ ಹಗೆ ತನಗೆನುತ ವಿಗತ
ಪ್ರಾಣನನು ಮಾಡುವೆನು ತಾನೀ ವಿಷಧರನನೆನುತ |
ಹೂಣಿಗನು ಹರಿತರಲು ಭೂಗೀ
ರ್ವಾಣನನು ಕಾಣುತ್ತ ಸಲೆ ಸಂ
ಕ್ಷೀಣಧೈರ್ಯನು ಬೆದಱಿ ನುಡಿದನು ವಿಪ್ರವರನೊಡನೆ || ೩

ರುರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಡುಂಡುಭನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು.

ಕೊಲ್ಲದಿರು ಕೊಲ್ಲದಿರು ಕೊಲ್ಲದಿ
ರೆಲ್ಲ ತಾನಪರಾಧಿ ಬಱಿದೇ
ಬಿಲ್ಲನೇಱಿಸಲೇಕೆ ಹಸುವಿಗೆ ಹಾರುವನೆ ನಿನ್ನ |
ವಲ್ಲಭೆಗೆ ವಿಪ್ರೋ[1] ಮುನಿದವನು ತಾ
ನಲ್ಲ ಸತ್ಕುಲಸಂಭವನು ಮೋ
ಣಿಲ್ಲ ತನ್ನನು ಕೊಂದಡೇನು ಹಿತಾರ್ಥ ನಿನಗೆಂದ || ೪

ಪಾವನನೆ ಭೂಸುರನೆ ಹಿಂಸೆಯು
ತಾವು ಶಾಸ್ತ್ರೋದಿತವೆ ಹೇಳೈ
ಈವಿಧಾನದ ವಿದ್ಯೆ[2] ನಿನಗಿದನಾರು ಕಲಿಸಿದರು |
ಕೋವಿದನೆ ಹೇಳುವೊಡೆ ಬುದ್ಧಿಯು
ನಾವು ಶಾಸಕರಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ಭಾವಿತವಲಾ ಧರ್ಮವಿದು ನಿನಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ || ೫

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷೆಗ
ಳಿಷ್ಟವಾ ಭೂಪರಿಗೆ ನೃಪತಿಗೆ
ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ನೀನು ಭೃಗುಮುನಿವರನ ಕುಲಜನಲ |
ಇಷ್ಟವೇ ತಾ ಹಿಂಸೆ ಯಿದು ವನು[3]

1 ವಲ್ಲಭೆಗೆ, ಕ. 2 ನೀವಿಧಾನದವಿದ್ಯೆ, ಕ. ಖ. 3 ಭುವನವಿ, ಖ.

ಶಿಷ್ಟವಲ್ಲ ಭೃಗುವಿನ ವಂಶಕೆ
ಕಷ್ಟದನು ನೀನೇಕೆ ಜನಿಸಿದೆ ಯೆಂದುದಾ ಸರ್ಪ ॥ ೬

ಮುನಿಪ ಕೊಯ್ವವನಲ್ಲ ಕೊರಳನು
ತನಗೆ ವಿಷವಿನಿತಿಲ್ಲ ತತ್ಕುಲ
ಜನಿತನಲ್ಲದೆ ಗಂಧಮಾತ್ರವದಿಲ್ಲ ತತ್ಕುಲದ ।
ತನಗೆ ಮುನಿಯಲಿದೇಕೆ ಹೇಳೆನೆ
ಮುನಿಪನದ ಲಾಲಿಸುತ ತನ್ನಗು
ಮನದೊಳಗೆ ಸಂಶಯವಿಲೋಲನು ನುಡಿದನದಟೊಡನೆ ॥ ೭

ರುರುವು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಆರು ನೀನೆಲೆ ಸರ್ಪ ಹೇಳು ಮ
ಹೋರಗನೊ ಗಂಧರ್ವನೋ ಸುವಿ
ಚಾರಿ ದೈತ್ಯನೊ ದೇವನೋ ದಿಟ ಸರ್ಪ ನೀನಲ್ಲ ।
ಕಾರಣವ ಹೇಳೆನಲು ಮುನಿಪನ
ಚಾರುಸೂಕ್ತಿಯ ಕೇಳಿ ತನ್ನಯ
ಪೂರುವದ ಸಂಗತಿಯ ನೆನವುತ್ತುರಗನಿಂತೆಂದ ॥ ೮

ಡುಂಡುಭನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ವಿಶ್ರುತದ್ವಿಜವರನೆ ಕೇಳ್
ನ್ನ ಶ್ರುತಾಖ್ಯಾನವನು ತಾನು ಸಾ
ಹಸ್ರಪಾದಾಹ್ವಯನು ನೋಂಪ್ರೌಢತೀತಭವದೊಳಗೆ ।
ಹಿಂಸ್ರಭಾವ[1] ದಲೊಬ್ಬ ಸಖನನು[2]
ಸಾಸ್ರನ ಗೈದ[3] ವಿಪ್ರಯದಲ
ಕ್ಷಿಶ್ರವಜನ್ಮವಾಯ್ತು ನಿನಗಿದನೊರೆವೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೯

ಖಗಗಮನನೆಂಬದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ನೊಗುಮಿಗೆಯ ಸೌಖ್ಯವನು ತನ್ನಲಿ

1 ದುಸ್ಸ್ವಭಾವ, ಕ. ಖ. 2 ಸಖಪಿ, ಕ. ಖ. 3 ಪ್ರಶ್ರಮಾಡಿದ, ಕ. ಖ.

ನೆಗಟೆ ಸ್ನಾನಂದದಲಿ ಹಿತಕರನಾಗಿ ನೆಱೆ ಯಿರಲು ।
ಬಗೆಯಲಾನೊಂದುದಿನ ಮಾಡಿದ
ಮುಗುದತನವೆನು ಕೇಳು ಕಟ್ಟೋ
ರಗನ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹಾಕಿದೆನು ಸಖಿವಿಪ್ರನಿದಿರಿನಲಿ ॥ ೧೦

ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದಱಿದ ನಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ಕಚ್ಚಿತೆನ್ನನು ಹಾವೆನುತ ತೆಗ
ವಚ್ಚು ತನೆ ಗತಿ ಯೆಂದು ನಿಂದನೀಕ್ಷಿಸುತವಿಚಿದು ।
ಹೆಚ್ಚಿದುದು ಕಡು ರೋಷ ಕಂಗಳು
ಕಿಚ್ಚಿನಂದದಲಾದವೆವ್ರುಡನು
ಕಚ್ಚಿ ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟನು ತನಗೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ದರ್ಪವೇ ಯ [1] ನ್ನೊಡನೆ ಫಡಫಡ
ಸರ್ಪನಾಗು ದುರಾತ್ಮ ನೀನೆನು
ತುಪ್ಪರದ ಕೋಪದಲಿ ಶಾಪವನಿತ್ತೊಡಾನಂಜಿ ।
ತಪ್ಪಿದೆನನುಗ್ರಹವ ಮಾಳ್ಪುದು
ವಿಪ್ರವರ ಬೆಸೆ ವಿಷರಹಿತವಾ
ಗಿಪ್ಪುರಗನಾಗೆಂದು ತನ್ನಲಿ ಮಾಡಿದನು ಕೃಪೆಯು ೧೨

ದಾರುಮಾಯಾಸರ್ಪದಲೆನ್ನ [2]
ಭೀರುವೆನು ಮಾಡಿದ ನಿಮಿತ್ತದಿ
ನಾರುವನು ಬಾಧಿಸದ ಡುಂಡುಭನಾಗು ನೀನೆಂದು ।
ಕಾರುಣೀಕನೆ ಶಾಪಮೋಕ್ಷವ
ದಾರಕಯ್ಯಲಿ ಹೇಳೆನುತ ವಿ
ಚಾರಿಸಲು ರುರುಸಂಗದಲಿ ನಿನಗಹುದು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೩

ಅದು ಘಟಿಸಿತೆನಗೆಂದು ತನ್ನ
ಭ್ಯುದಯವೇ ತನುಗೊಂಡವೋಲೆಲೆ

1 ಸರ್ಪನೆತ. ಕ. ಖ. 2 ನಲಿತನ್ನ. ಕ. ಖ.

ಸದಮಳಾಮಳಚರಿತ ನೀವ್ಮೈದೋಱದಿಲೆ ತನಗೆ |
ಒದೆದೆನಾಶಾಪವನು ಕರುಣಾ
ಸ್ಪದನೆ ಹೇೞುವೆ ನೀನು ನಿಜದೇ
ಹದಲಿ ಮಾತನು ಬೞಕ ಕೇಳುವುದೆಂದನಾಸರ್ಪ || ೧೪

ಡುಂಡುಭನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು.

ಎಂದು ಸರ್ಪಾಕೃತಿಯನುೞಿದುರ
ಗೇಂದ್ರ ನೆಱೆ ನಿಜಪೂರ್ವರೂಪಿನ
ಲಂದು ಮಾತಾಡಿದನು ರುರು ಕೇಳೆಂದುಮೊದಲಾಗಿ |
ತಂದೆ ಹಿಂಸಿಸದಿರು ಮಹೋರಗ
ವೃಂದವನು ಜನಮೇಜಯಾಖ್ಯನ
ರೇಂದ್ರನೆ ನೆಱೆ ಕೊಲುವವನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದಲೆಂದ || ೧೫

ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುವಿಕೆ.

ಎನಲದಾರಕುಮಾರನಾತನು
ತನಗೆ ಹೇೞಾಸರ್ಪಯಾಗವ
ನನುಪಮನು ಮಾಡುವೊಡೆ ಕಾರಣವೇನು ನೀನದನು |
ಮುನಿವರನೆ ಕರುಣಿಸುವುದಾತ
ನನು ರುರು ಬೆಸಗೊಳಲು ವಿಪ್ರ
ನನದಿನದನೆಲ್ಲವನು ಕೇಳಲುಬಹುದು ಹೋಗೆಂದ || ೧೬

ಎಂದು ರುರುವನು ನಿಲಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ನಿಂದನಂತರ್ಧಾನಗತಿ ನೆಱೆ
ಹೊಂದಿದನು ತಾ ಹೇೞದಾದನು ಸೂಚಿಸಿದ ಕಥೆಯು |

ರುರು ತಂದೆಯನ್ನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಎಂದು ಮನದಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ ನಿಜ
ಮಂದಿರಕ್ಕೈತಂದು ತನ್ನಯ
ತಂದೆಯನು ಬೆಸಗೊಂಡನಾವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯು || ೧೭

ಕೊಂಡನೋ, ಕ. ಖ.

ಅಪ್ಪ ಕೇಳಾನಿಂದು ವನದಲಿ
ಸರ್ಪರೂಪಿನಲಿರ್ದ ಕೋವಿದ
ವಿಪ್ರನನು ತಾ ಕಂಡೆನದನುಚಿದಾತನೆನ್ನೊಡನೆ ।
ಸರ್ಪನಿಕರವ ಕೊಲ್ಲದಿರು ನಿನ
ಗೊಪ್ಪದಿದು ಜನಮೇಜಯಾಖ್ಯನು
ಸರ್ಪಯಾಗವನವಸಿಪತಿ ಮಾಡುವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಅದಱ ವೃತ್ತಾಂತವನು ತಾ ಹೇ
ಱದಲೆ ಧರಾಮರರಲಿ ಕೇಳುವೆ
ಸುಮಲನೆ ಹೋಗೆಂದು ಸಂದನದ್ರ್ಯಸಂಸ್ಥಿತಿಗೆ ।
ವಿದಿತವಹೊಡಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆನ
ಗದಱ ಪೂರ್ವಾಪರವನೆನಲ
ಭ್ಯುದಿತಸಂತೋಷದಲಿ ಮುನಿ ವರ್ಣಿಸಿದನಾ ಕಥೆಯ ॥ ೧೯

ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ಕಥೆಯ ಉಪೋದ್ಘಾತ.

ಸೋಮವಂಶಸರೋಜಸೂರ್ಯನು
ಭೂಮಿಪಾಲಕಪಾಂಡುನಾಮಮ
ಹಾಮಹೀಶನ ಪುತ್ರರಲಿ ಹಿರಿಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ।
ಭೀಮನರ್ಜುನನಕುಲಸಹದೇ
ವಾಮಲಾಹ್ವಯಯುತರನುಜರು ಮ [1]
ಹಾಮಹಿಮರೆನಿಪರು ಧರೆಗೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೨೦

ಕೇಳು ಮಧ್ಯಮಪಾಂಡವನ ಸುತ
ನಾಲಿಸುವೊಡಭಿಮನ್ಯು ಸಮರಕ
ರಾಳವಿಕ್ರಮನಾತ್ಮಭವನು ಪರೀಕ್ಷಿತಾಹ್ವಯನು ।
ಪಾಲಿಸುವನ. ನಿಯನು ಮೃಗಯಾ

1 ವಾಮಲಾಖ್ಯರೆಂಬರನುಜರುಮ, ಕ. ಖ.

ಕೇಳಿ ಶಾಪದಿ ಋಷಿಯು ಮಗನಲಿ
ಬೀಟೆ ತಕ್ಷಕಮುಖದಲಳಿವನು ಮಗನೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

ಅವನ ಮಗನದಕೇಳಿ ಕಡುಕೋ
ಪವನು ತಳೆದು ಮಹೋರಗೇಂದ್ರರ
ನಿವಹವನು ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡೆ ।
ಸವೆಯ ಕೊಲ್ಲುವನು ತಕ್ಷಕನು ಬೀ
ಳುವದನೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಹಳಕರುಣಾ
ರ್ಣವನಲಾ ಕೈಗಾದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯಮುನಿ ಯೆಂದ ॥ ೨೨

ಅದುನಿಮಿತ್ತದಲೆ ಮಗನೇ ಕೊ
ಲ್ಲದಿರು ಕಾರಣಸರ್ಪವೆರನಂ
ದುದು ದೃಢೋಕ್ತಿಯಲಿದನು ಮಾಡ್ಪೊಡೆ ಹಿಂಸೆ ಹಿತವಲ್ಲ ।
ಸದಮಳನೆ ಕೇಳೆಂದು ಸಂಶಯ
ಹೃದಯನನು ತಿಳಿಹಿದನು ಬಳಿಕಾ
ಸುವತಿಸಹಿತಾಶ್ರಮದಲೆಸೆದನು ಧರ್ಮಪರನೆನಿಸಿ ॥ ೨೩

ಪೌಲೋಮಪರ್ವದ ಫಲಕಥನ.

ರುರುವಿನಮಳಚರಿತ್ರವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದೆನು ಪೌಲೋಮಪರ್ವವು [1]
ಪರಿಸಮಾಪ್ತವಘೌಘಹರ ವಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕರ ।
ಧರೆಗೆ ಪಾವನವಾದ ಭೃಗುಕುಲ
ಚರಿತವಿದನಾದರದಲೋದುವ
ನಿರತ ಕೇಳುವ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರೆ ಧನ್ಯರವರೆಂದ ॥ ೨೪

ಇದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ
ವಿದು ಪರಮಮಂಗಳವಿವರ್ಧನ

1 ವಲ್ಲಿ, ಕ.

ಹಿಸು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿದ ವಿಹಪರದ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ ।
ಇವನು ಪಠಿಸುವ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ
ಹೃದಯದಲಿ ಮನೆಮಾಡುವನು ಕರು
ಣಾವಲಿ ಸಲೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೬೩

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಂತು ಪೌಲೋಮಪರ್ವಂ.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವರ್ಣಿಸಿದನಾಸೂತನಾದ್ವಿಜ
ರುನ್ನತಸಭಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಭುವನ
ವರ್ಣನೀಯಶ್ರೀದ [1] ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಗತಿಯ ॥

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತನನು ಬೆಸಗೊಂಡನಾಮುನಿ
ಜಾತ ಕೇಳಲು ಶೌನಕನು ಸಂ
ಜಾತಸಂತೋಷದಲಿ ಪೌಲೋಮವನು ನೆ ಕೇಳಿ ।
ಕೌತುಕಿ [2] ಕಥಾಶ್ರವಣ ಪೀಯೂ
ಷಾತಿಶಯಲಾಭೈಕಲೋಲುಪ
ಶೀತಹೃದಯನು ಸದಯನಖಿಳಪ್ರಾಣಿನಿಕರದಲಿ ॥ ೧

ಹೇಳು ತನಗೆಲೆ ತಂದೆ ಭಾರತ
ಮೂಲವೆನಿಪಾಸ್ತೀಕಚರಿತವ

1 ಶ್ರೀಕರ, ಕ. ಖ,
2 ಕೌತುಕದ, ಖ.

ನಾಲಿಸುವ್ರೊಡಾರಾತ್ಮಭವನಾಸ್ತೀಕನೆಂಬುವನು।
ಮೇಲೆ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ತಾ ಪ್ರತಿ
ಕೂಲನಾದನ [1] ದೇಕೆ ಪನ್ನಗ
ಜಾಲಸಂಭವವೆಂತು ಹೇಳೆನಗೆಲ್ಲವನು ತನಗೆ ॥ ೭

ಕೇಳಬಹುದ್ದೆ [2] ಪುಣ್ಯಕಥನವ
ಹೇಳಲೊಲ್ಲದ ಪಾಪಿ ಮರ್ತ್ಯರ
ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಫಲವೇನು ಮರನಂದದಲಿ ಬದುಕಿದರೆ ।
ಹೂಳುವನು ನರಕದಲಿ ಕುಲವನು
ಹೇಳು ನೀಸಿದಱಿಂದ ಸಚ್ಛ್ರ
ದ್ಧಾಳುವೆಹ ತನಗೆಂದು ನುಡಿವನು ಶೌನಕವ್ರತಿಪ ॥ ೩

ಬಲ್ಲೆ ನಾನೆಲೆ ಸೂತ ಧರ್ಮವ
ನೆಲ್ಲವನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ ಬೆಸಗೊಳ
ಬಲ್ಲವರು ತಾವಿಲ್ಲ ಬೆಸಗೊಂಬೊಡೆ ಹಿತಾರ್ಥವನು ।
ಸೊಲ್ಲಿಸುವರಿಲ್ಲಱಿಯದವರಿಗೆ
ಬಲ್ಲತನವನು ಕೊಟ್ಟಸುಕೃತ
ಕ್ಕಿಲ್ಲಲಾ ಪಡಿಯಾದ ಸುಕೃತ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಸೂತನು ಆಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡಾ ಶೌನಕಮುನಿ ದ್ವಿಜ
ವೃಂದದಲಿ ನುಡಿದನು ಸರಾಗದ
ಲಂದು ಸರ್ಪದ [3] ಸತ್ರವನುಮಾಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ।
ಸಂದ ಪೌರಾಣಿಕಶಿರೋಮಣಿ
ವೆಂದಿಸುತಲಾವ್ಯಾಸಸುತನನು
ಕಣ್ದೆಱೆದು ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಹೇಳಿದನು ಸತ್ಕಥೆಯ ॥ ೫

1 ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ, ಕ　2 ಕೇಳಬಹುದು, ಕ　3 ಸರ್ಪ. ಕ. ಖ.

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ವಿನುತಪರಹಿತ
ಭಾಷಿತವ ಹರಿಚರಣಕಮಲೋ
ಪಾಸಕರ ಬಲ್ಲಹನೆ ಭಾಗ್ಯೋದಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ।
ಏಸು ಧನ್ಯನೊ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂ
ಭಾಷಣೆಯು ಪುಣ್ಯವದು ತನಗಾ
ವಾಸುದೇವನ ಕರುಣದಲಿ ದೊರೆಕೊಂಡುದಕಟೆಂದ ॥ ೭

ಕದ್ರುವಿನತೆಯರಿಗೆ ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ವರದಾನ

ಜಲಜಭವಸುತತನಯ ಕಶ್ಯಪ
ಲಲಿತಪತ್ನಿಯರೆನಿಪ ಸನ್ನುತ
ಜಲಜನೇತ್ರೆಯರೆಸೆದರಂದಾಕದ್ರುವಿನತೆಯರು ।
ಒಲುವೆವರ ಸದ್ಭಾವಭಕ್ತಿಯು
ನಿಲವನದನಾಲಿಸುತ ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಲರುಗಂಗಳ ಮಂಗಳಾನನೆಯರಿರ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೮

ವರವನೀವೆನು ಬೇಡಿಕೊಂಬುದು
ಪರಮಮಾನಿನಿಯರಿರ ನೀವೆನೆ
ಕರವ ಮುಗಿದಳು ಕದ್ರು ಕೊಡು ಸಾವಿರ ಮಹೋರಗರು ।
ವರತನಯರೆನಗಾಗಬೇಕೆನೆ
ತಿರುಗಿ ವಿನತೆಯು ಮೊಗವ ನೋಡಲು
ಚರಣದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನುಡಿದಳು ನಿಜಮನೋರಥವ ॥ ೯

ಬೇಡುವೆನು ಸುತರಿಬ್ಬರನು ತಾ
ನಾಡೊಳತಿಶಯವೀರ್ಯವಂತರ
ನಾಡಿ ತೋಚಿಸಲೇಕೆ ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳನು ಮಿಗುವ ।
ರೂಢಿಗತಿಶಯಪುಣ್ಯವಂತರ
ನೋಡದೀವುದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಕೃಪೆ
ಮಾಡುವೊಡೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯೆನಲು ನಗುತೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೧೦

ಸುರನರೋರಗವೀರರೊಳು ದು
ರ್ಧರಪರಾಕ್ರಮವೀರ್ಯಶೌರ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷಬಲಸಂಪನ್ನರನು ನಿನಗೀವ್ರುದೆಂದೆಯೊಲೆ ।
ಪರಮಪಾವನಕೀರ್ತಿ ಕೇಳ್ವ
ವರಕುಮಾರರನಿತ್ತೆನೆನೆ ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಪರಿತುಷ್ಟೆಯಾದಳು ಪತಿಯ ನುಡಿಗಳಲಿ ॥ ೧೧

ಸುದತಿ ಗರ್ಭವನೆರಡು ಸುಯತ್ನ
ನವಲಿ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಮುನಿಪತಿ
ಪದುಳದಲಿ ಸತಿಗೊರೆದು ತೆರಳಿದನಾ ತಪೋವನಕೆ ।

ಕದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪೋತ್ಪತ್ತಿ.

ಮೊದದಲಂದಾಕದ್ರು ಪುತ್ರರ
ಪದೆದು ಪಡೆದಳು ಸಾವಿರವನ
ಗ್ಗದ ಮಹೋರಗನಿಕರವನು ಮುನಿವೀರ್ಯಸಂಭವರ ॥ ೧೨

ವಿನತೆಗೆ ಪುತ್ರಜನನವಿಲಂಬದ ಅನುತಾಪ.

ವಿನತೆ ಧರಿಸಿದಳಂಡವೆರಡನು
ವಿನುತಮುನಿವೀರ್ಯದಲಿ ಕಾಲದೊ
ಳನುಪಮಮಹಾಂಡಗಳ ತಾ ಬೆಸಲಾಗಿ ವನದೊಳಗೆ ।
ಜನಿಸಿದಂಡಗಳನ್ನು ಮಾನಿನಿ
ದಿನ ಹಲವನೀಕ್ಷಿಸಿದಳೊಡೆಯುವು
ಜನಿಸಿದರು ಕದ್ರುವಿಗೆ ಸುತರೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೧೩

ವರುಷವೈನೂಱಱಲಿ ಸವತಿಗೆ
ಬಿರಿದುವಂಡಗಳಾಸಭಾಗ್ಯೆಗೆ
ವರಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿದರು ವಿಕ್ರಮಸಮನ್ವಿತರು ।

ಧರಿಸಿದೆನು ತಾನೆರಡ ಮತ್ತದ
ನೊರೆಯಲೇತಕೆ ಭಾಗ್ಯಹೀನೆಗೆ
ದೊರಕದಾತ್ಮಜವದನದರ್ಶನವೆಂದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೪

ವೈಪರೀತ್ಯವಿದೇನು ಪತಿಯೊ
ಳಾಪವೇನಾಯ್ತಿತ್ತ ವರವಿದು
ರೂಪುದೋಱದು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದೆನುತ ಮನದೊಳಗೆ ।

ಜನಿಸಿದ ಮಗನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದಿಂದ ವಿನತೆಗೆ ಚಿಂತೆ.

ತಾಪವನು ನೆಱೆ ತಳೆದು ಲಜ್ಜಾ
ಕೋಪವೇಗಪರೀತೆ ಯೊಡೆದಳು
ದೀಪದಂತಿರೆ ಬೆಳಗುವಂಡವನೊಂದನದಱೊಳಗೆ ॥ ೧೫

ಒಡೆದು ನೋಡಲಿಕಬಲೆ ಕಂಡಳು
ತೊಡೆಗಳಿಲ್ಲದ ಪುತ್ರನರನನು
ಕೆಡಿಸಿದುದಲಾ ಭಾಪು ಭಾಗ್ಯವು ಪಾಪಿ ತಾನೆನುತ ।
ಮಡದಿ ಮಱುಗುತ್ತಿರಲು ಕನಲ್ದಿರೆ
ನುಡಿದನಾತನು ತಾಯೆ ಯೆನ್ನನು
ವೊಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆ ನೀನು ವಿಧಿಯನು ದೂರಲೇಕೆಂದ ೧೬

ಕಂಡೆಯಲ್ಲಾ ಪುತ್ರವದನವ
ಖಂಡಲಕ್ಷ್ಮಿಯನದನು ಸೇರಿಸ
ದಂಡವನು ನೀನೊಡೆದು ಮತ್ಸರಲೋಭವೇಗದಲಿ ।
ತುಂಡಿಸಿದೆ ತೊಡೆಗಳನು ತನ್ನನು
ಗಂಡುಗೆಡಿಸಿದೆ ಸವತಿಕದ್ರುಗೆ
ಮಂಡೆಯುಲಿ ಪುಳ್ಳಯನು ಹೊಱು ತೊತ್ತಾಗು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೭

ಮಾಱುವ್ರೋಗೆ ಸವತಿಗೆ ನೀನ್ನೈ
ನೂಱುವರುಷ ಕೃತಾನುಫಲವನು
ನೀೞೆ ಭೋಗಿಸು ಹೋಗೆನಲು ತನು ನಡುಗಿ ಬಸವಳಿದು |
ಹೇೞಿದಳು ಹೇರಾಳಭಯವನು
ತೋಱಿದಳು ತನಯಂಗೆ ಕರುಣವ
ನೋಱುಗುಡಿಸಿದಳಬಳಿ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದು || ೧೮

ಪ್ರೊಡಮಡಲು ಹಾ ಮೇಲೆ ದೇಗುಲ
ಕೆಡದವ್ರೋಲಾಯ್ತುಕಟ ವರವನು
ಪಡೆದವಾತೆಲ್ಲಿಯದು ಹರ ಹರ ಮಗನನಾಶ್ರಯಿಸಿ |
ಹಿಡಿದು ಬದುಕುವೆನೆಂಬ ತನ್ನನು
ಕಡಲೊಳದ್ದಿದೆ ಮಗನೆ ದುಃಖವ
ಕಡೆಗೆ ಬಾಱುವರಾರು ಕೆಟ್ಟೆನೆನುತ್ತ ಹಲುಬಿದಳು || ೧೯

ಹೋ ಹೋ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರು ನಿ
ರ್ವಾಹವನು ಹೇೞುವೆನು ಲೋಭವಿ
ಮೋಹದಲಿ ನೀನೊಡೆಯದಿರು ತನ್ನವರಜಾಂತವನು |
ಬೇಹ ಮಗನಹನಮರದೈತ್ಯರ
ಮೋಹರಕೆ ಬಲುಗೈ ಪ್ರತಾಪವ
ನೂಹಿಸುವೆ ತಾನಂಜದಿರಂದುದಕಳಬೇಡೆಂದ || ೨೦

ಆರು ಮಾಡುವದೇನು ದೈವ
ಪ್ರೇರಿತವ ಗೆಲಲರಿದು ಕರ್ಮವೆ
ಕಾರಣವು ನೀನಲ್ಲ ತಾನಲ್ಲಾರು ಮಾಡೊಡದ [1]|
ಸೈರಿಸುವುದಾಕದ್ರುತನಯರ
ಬೇಱುಗೊಲೆಯನು ಮಾಡಲುಳ್ಳಹ
ವೀರನು ಸಂಶಯುವಿಲ್ಲಂಜದಿರಿನ್ನು ಹೋಗೆಂದ || ೨೧

1 ಪೂರುವದ, ಕ. ಖ.

ಎಂದೊಡಾಸತಿ ಸುತನ ನುಡಿಗಾ
ನಂದಪುಳಕಿತೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸು
ವಂದವೆಂತೆಲೆ ಮಗನೆ ಮಾಡಿದೆನನುಚಿತವನೆನಲು ।

ಸೂರ್ಯನು ಅರುಣನನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಸೂರ್ಯನೇತಕೆ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಮಱುಗುವೆ ವೃಥಾ ಯಿಾ
ಕಂದನನು ಕೊಡು ಯೆಂದು [1] ಬೇಡಿದನಳಲುವಂಗನೆಯ ॥ ೧೧

ವಾರಿಜಾನನೆ ತನಗೆ ಮಾಳ್ಪನು
ಸಾರಥಿತ್ವವನಂಜಬೇಡೀ
ವೀರನಚಿಪ್ರಚಿವೆನ್ನದೆನುತರವಿಂದಸಖನೊಲಿದು ।
ಆರುಷಿಗಳನುಮತದಲೊಯ್ದನು
ವೀರನನು ನಿಜರಥಕೆ ತುರಗ
ಪ್ರೇರಕನು ತಾನಾಗಿ ನಿಂದನು ವರರಥಾಗ್ರದಲಿ ॥ ೧೨

ಅರುಣನೆಂದಭಿಧಾನವಡೆದನು
ತರುಣನಂದಿಂದಿತ್ತ ಸೂರ್ಯನ
ಕಿರಣದಿಂದಲೆ ಮುನ್ನ ಕದಱುವೆನುದಯದಲಿ ತನುವ ।
ಚರಣವೆರಡುಂಟಾದೊಡಾ ಹರಿ
ಹರವಿರಿಂಚ್ಯಾದ್ಯರನು ಕೊಂಬನೆ
ವರಕುಮಾರಕನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದುದು ಸುರನಿಕರ ॥ ೧೪

ನಿಂದನತ್ತಲರುಣತ್ರಿಭುವನ
ವಂದ್ಯ ಸಮ [2] ನಂತರದಲಿತ್ತಲು
ಬಂದಳಂದಾವಿನತೆ ಮನದಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಮನೆಗೆ ।
ಇಂದುವದನೆಯರಂದು ಮತ್ಸರ

1 ತನಗೆಂದು, ಕ. ಖ.   2 ವಂದ್ಯನು ಅ, ಕ. ಖ.

ದಂದವನು ತೋಱಿಸದೆ ತಮ್ಮೊಳ
ಗೊಂದೆನಿಸಿ ಪೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿದ್ದರು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

ಉಚ್ಚೈಶ್ಶ್ರವವಂ ಕಂಡು ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ವಿವಾದ.

ಅವರು ಬೞಿಕೊಂದುದಿನ ಲವಣಾ
ರ್ಣವಸಮೀಪದಲಂದು ಉಚ್ಚೈ
ಶ್ಶ್ರವಸಮಾಹ್ವಯಹಯವರವ[1] ಕಾಣುತ್ತ ಮನದೊಳಗೆ ।
ಧವಳವರ್ಣವೊ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವೊ
ಯುವತಿ ತುರಗದ ಬಾಲ ನೀ ಹೇ
ೞುವುದು ತನಗೆಂದೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕದ್ರು ವಿನಯದಲಿ ॥ ೨೬

ಆರಱಿವರೆಲೆಯಕ್ಕ ಕಂಗಳು
ತೋಱವಿಸುತಿದೆ ಮುಂದೆ ಧವಳಾ
ಕಾರವಿದೆಲಾ ಕಾಣಬಾರದೆ ತುರಗಬಾಲವನು ।
ದೂರವೇ ಭಾವಿಸಲಿಕಧಿಕ
ಕ್ಷೀರಸಾಗರಜನಿತತುರಗನು
ದಾರತುರಗವಿದು ಧವಳವೆಂದಳು ಕದ್ರುಗೆ ವಿನತೆ ॥ ೨೭

ಅಲ್ಲ ಹುಸಿ ನಿನ್ನಂತೆ ತಾಕ
ಣ್ಣಿಲ್ಲದವಳೆ ಕಱಿಯಹ[2] ಬಾಲದ
ಬಳ್ಳಿಯಂದದ ತುರಗವಿದೆಲಾ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ ।
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಾ ನಗುವವಳು ತಾ
ನುಳ್ಳುದನು ಹೇೞಿದರೆ ನಿಂದಿಸ
ಬಲ್ಲೆ ಘಡ ಬಾಯ್ಬಡಿಕೆಯೆಂದಳು ಕದ್ರು ಖಾತಿಯಲಿ ॥ ೨೮

ಎನಿತೆನಿತ ನೀನೆಂದೊಡನಿತನಿ
ತನುಱಿ[3] ವರ್ಣಿಸಱಿಯಲೇ ತಕೆ

[1] ಸಮಾಹ್ವಯ ಹಯವನು, ಕ. ಖ. [2] ಕಱಿಯ, ಕ. ಖ. [3] ತನು, ಕ. ಖ.

ಕನಲಿ ಕಣ್ಣನು ಕೆಂಪಮಾಡುವೆ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ |
ವನಿತೆ ಕರ್ಣ ನಿನಗಿಲ್ಲ ನಿನಗುಂ
ಟನುಚಿತವನೀಕ್ಷಿಪೊಡೆ ಬಱಿದೆ
ಮನದ ಗರ್ವವಿದೇಕೆ ವಿಫಲವಿದೆಂದಳಾವಿನತೆ || ೨೯

ಹೇೞು ಪಣವೇನಿದಕೆ ನಿನಗೆನೆ[1] |
ಕೇಳಿ ದಿಟವೆಲ್ಲಶ್ವರಾಜನ
ಬಾಲ ಕಱದಾಗಿರ್ದೊಡಾಳಹೆ ನಾನು ನಿನಗೆಂದು |
ಆಳು ನೀನಾಗೆನಗೆ ತುರಗದ
ಬಾಲ ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ದೊಡೆನಲಾ
ಬಾಲೆ ಬೇಹುದನೆಂದೆ ಯೆಂದಳು ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ || ೩೦

ಏೞು ನೋಡುವೆವೆನಲು ನೋೞ್ಪೆವು
ನಾಳೆ ತಾವೆಂದೆನುತ ತಮತ
ಮ್ಮಾಲಯಕೆ ನಡೆತಂದು ಹೊಕ್ಕರು ಮಾಡಿ ಸತ್ಯವನು |

ಅಶ್ವದ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಲು ಉಪಾಯಚಿಂತನ

ಹೇೞಿದಳು ನಿಜಪುತ್ರರಿಂಗಾ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕದ್ರು ಭಾಷೆಯು
ಪಾಲಿಸುವರಾರುಂಟು ಮಕ್ಕಳಿರೆಂದು ದುಗುಡದಲಿ || ೩೧

ಭಾಷೆಯೇನೌ ತಾಯೆ ಚಿತ್ತದ
ಬೇಸರವಿದೇನಾನನದ ಸಿರಿ
ಮಾಸಿದಂತಿದೆ ಪೇೞು ಹೇೞೇನಾಯಿತೆನುತಿರಲು |
ಸೂಸಿದಳು ಬಿಸುಸುಯಿಲ ತಂಗಿಗೆ
ದಾಸಿಯಹವಿಧಿಯಾಯ್ತು ಮಕ್ಕಳ
ದೇಸು ನೀವಿದ್ದೇನು ಫಲ ಪೇೞೆಂದಳಾಕದ್ರು || ೩೨

[1] ನಿನಗೆ, ಕ. ಖ.

ಏನ ಮಾಡುವೆ ಹೋದೆ ತಾನಂ
ಭೋಸಿಧಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕಂಡೆವು
ಭಾನುಮಂಡಲದಂತೆ ಬೆಳಗುವ ತುರಗರಾಜನನು ।
ತಾನದಱ ಬಾಲವನು ಕಱದೆಂ
ದೂನವಚನವನಾಡಿ ತಪ್ಪಿದೆ
ನೇನು ಗತಿ ಬಳಿದೆಂದಳುಳ್ಳುದ ಸವತಿ ತನ್ನೊಡನೆ ॥ ೩೫

ನಾಳೆ ನೋಡುವೆವೆಂದು ಬಂದೆವು
ಕೋಟುವೋದೆನೆಲಾ ಮಹಾಸತಿ
ಹೇಳಿದಳು ಸತ್ಯವನು ಮಿಥ್ಯೆಯದಾಯ್ತು ನುಡಿ ತನ್ನ ।
ಹೇಳಿ ನೀವೇನುಂಟು ನಿಮ್ಮಲಿ
ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುಪಾಯವೇನೆನೆ
ಹೇಳು ಕೇಳುವೆವವ್ವ ಯೆನಲಿಂತೆಂದಳಾಕದ್ರು ॥ ೩೬

ಸುತ್ತಿಕೊಂಬುದು ನೀವದನು ಕ
ಪ್ಪೊತ್ತಲಶ್ವದ ಬಾಲವನು ಸತಿ
ತೊತ್ತಹಳು ತನಗುಚಿತವಿದೆಂದೆಂನದೆಲ್ಲವನು ।
ಪುತ್ರರಿರ ಬೆಸಗೈವುದೆನೆ ಕೇ
ಳುತ್ತ ಕೆಲರದಱೊಳಗೆ ಸಂಶಯ
ಚಿತ್ತರಾದರು ಪಾಪಕರ್ಮವಿಲೇಪವಹುದೆಂದು ॥ ೩೭

ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಡಿಸಲೊಪ್ಪದವರಿಗೆ ಶಾಪ.

ಮಾಡೆವನ್ಯಾಯವವ ಸತ್ಯವ
ಮಾಡಿಗೆ ಯಲೌ ತಾಯೆ ತತ್ಫಲ
ಕೇಡು ತಪ್ಪದು ಕುಲಕೆ ಮಾಡುವುದೇನು ನಾವಿನ್ನು ।
ಬೇಡ ತಮಗಾಕರ್ಮವೆನೆ ಫಡ
ಹೇಡರಾದಿರೆ ಸರ್ಪಯಾಗವ
ಮಾಡಿ ಜನಮೇಜಯನು ಕೊಲಲೆಂದಬಲೆ ಶಪಿಸಿದಳು ॥ ೩೮

ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಆಚರಿಸಲು ವಿನತೆಯು ದಾಸಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಕೆಲರದನು ಕೈಕೊಂಡರೆಂದುವ
ತಲೆಯುಲಾಂತೆವೆನುತ್ತ ಬಟಿಕಾ
ಲಲನೆ ಕರೆದಳು ವಿನತೆಯನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕದ ।
ಲಲಿತಮತಿ ತಾನೆತ್ತ ಬಲ್ಲಳು
ನಳಿನಲೋಚನೆಯೊಡನೆ ಹೋದಳು
ಜಲಧಿತೀರದ ತುರಗವನು ನೋಡುವೆವು ತಾವೆನುತ ॥ ೩೭

ಕಂಡರಾತುರಗವನು ವೇಷ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರಲು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಫಣಿಗಳು
ಕೆಂಡ ನೀರಲಿ ಬಿದ್ದವೋಲಿರೆ ಕಾಣುತವೆ ಕಾಂತೆ ।
ಮಂಡೆಯನು ತುರಿಸಿದಳು ಹರ ಹರ
ಕಂಡವೋಲಿರದೇಕೆ ನುಡಿಯನು
ಭಂಡುಮಾಡಿತು ದೈವಗತಿ ಯೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೩೮

ಅಳಲಿ ಮಾಡುವದೇನು ತಾ ಮು
ನ್ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕರ್ಮದ
ಫಲವಲಾ ಬೆಂಬಿಡ್ದೊಡಹುದೇ ಮೇಣು ಬಂದುದಕೆ ।
ಕೆಲಸ ಲೇಸಾಯ್ತೆನುತ ದಾಸ್ಯವ
ನೊಲಿದು ಕೈಕೊಂಡಳು ಮಹಾಸತಿ
ಚಲಿಸದಂತಃಕರಣದಲಿ ಕಾತರಿಸದಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೯

ಅಡಿಗಳನು ತೊಳೆವುತ್ತ ಕಾಂತೆಗೆ
ಪಡಿಗವನು ನೀಡುತ್ತ ತಲೆಯನು
ಕೊಡಹಿ ನೇವರಿಸುತ್ತ ತುರುಬನು ಕಟ್ಟಿ ಹೂಮುಡಿಸಿ ।
ನುಡಿಗಳನು ಸೈರಿಸುತ ಸವತಿಯ
ಬಡಿಗಳನು ತಾಳುತ್ತ ಸೇವೆಯ
ನಡೆಸುತಿದ್ದಳು ವಿನತೆ ಲಜ್ಜಾವಿನತೆ ಕದ್ರುವಿಗೆ ॥ ೪೦

ಇಂತವೆನು ನೆನೆಯುತ್ತ ವಿನತಾ
ಕಾಂತೆ ಕಡುಗುವ ಮನದ ಶೋಕವ
ನಂತರಂಗದೊಳಡಗಿಸುತಲಿದ್ದಳು ಬಱಿಕ ಬಳಲುತ್ತ।
ಸಂತತಿಯು ಜನನವನು ಮೌನಿನಿ
ಚಿಂತಿಸುತ ಮಱಿವೊಕ್ಕಳಾಶ್ರೀ
ಕಾಂತನಿತ್ಯಾತುಮಮುಕುಂದಪದಾಬ್ಜವನು ವಿನತೆ ॥ ೪೧

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಜನಿಸಿದನು ಜಗದೇಕವೀರನು।
ದನುಜಮನುಜಭುಜಂಗನಿರ್ಜರ
ಜನಕೆ ವುತ್ಸವವೆನಿಸೆ ವಿನತಾನಂದನನು ಧರೆಗೆ ॥

ತನ್ನ ದಾಸೀತ್ವವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಮಗನುದಯಿಸದ ಅನುತಾಪ.

ತಂದೆ ಶೌನಕ ಕೇಳು ವಿನತಾ
ನಂದನನ ಸಂಭವವನಘಕುಲ
ಕಂದ [1] ವಿಚ್ಛೇದನವನಿಷ್ಟಫಲಾಪ್ತಿಸಾಧನವ ॥
ಸಂದುದಾಪರಿ ಕೆಲವುದಿನ ಪೂ
ರ್ಣೇಂದುಮುಖಿ ಹಾಱುತ್ತ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ಚಿಂತಿಸುತಿರಲು ನಿಜಪುತ್ರೋದಯವನಬಲೆ ॥ ೧

ನೋಡಿ ಸುಯ್ದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ಯಡೆ
ಯಾಡಿ ವಿಪಿನಾಂತರಕೆ ಬಱಿದೇ
ಕಾಡೊಳಗೆ ತಾ ಕರುಳ ಬಿಸುಟೆನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನವ।

---

[1] ವೃಂದ, ಕ. ಖ.

ಬೇಡಿದಿಷ್ಟಾರ್ಥದ ಫಲವು ಕೈ
ಗೂಡಿತಿನ್ನೇನೆನುತ ಬೆಂಬಲ
ಬಾಡಿದುದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳಂಗನೆ ದಾಸ್ಯಕರ್ಮದಲಿ ॥ ೨

ಹಾರಯಿಸುತಿರಲಿಂತು ಸತಿಯ ಮ
ನೋರಥಾಂಕುರ ಫಲಿತವಾಯ್ತೆನೆ
ವೀರನಂದುದುಭವಿಸಿದನು ವರಪುಣ್ಯಕಾಲದಲಿ ।
ವಾರಿಜಾಸನಮುಖ್ಯಸುಮನೋ
ನಾರಿಯರು ಹರುಷಿಸಿದರಿತ್ತಲು
ನಾರಿಗಾಯ್ತುಟೆ [1] ಶಕುನಸೂಚನೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ವಿನತೆಗೆ ಆದ ಶುಭಸೂಚನೆ.

ಎಡದ ಬದಿ ತೋಳ್ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬುಗ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ಕೆತ್ತಿದವು ವಿನತೆಯು
ಕಡು ನಿರೋಧಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಡೆ ಯಿಂದಿನಲಿ ಯೆಂಬಂತೆ ।
ಕಡುಗಿದುದು ಕದ್ರುವಿನೊಡಲು ಬಲ
ದೆಡೆಯುಲಂಗಸ್ಪಂದವಾದವು
ತುಡುಕಿದುದು ದುಮ್ಮಾನ ನಭವೆನು ಕದ್ರುನಂದನರ ॥ ೪

ಹರ್ಷದಿಂದಡವಿಗೆ ಬಂದು ಗರ್ಭವಂ ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಏನಿದಕೆ ಫಲವೆನುತ ಕಡುದು
ಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದಳು ಮಹಾಸತಿ
ಕಾನನಕೆ ಮುನ್ನಡವಿಯುಲಿರಿಸಿದ ಗರ್ಭವ ನೋಡಿ ।
ಏಸಿದೇಕೊಡೆಯಿತ್ತು ಕಾಣೆನಿ
ದೇಸುವನು ಹಾ ವಿಧಿಯೆ ಪುಣ್ಯವಿ
ಹೀನೆ ನಾನೆಂದಳಲಿದಳು ಕಾಣದೆ ಕುಮಾರಕನ ॥ ೫

---

1 ನಾರಿಗಾಯ್ತು, ಕ. ಮ.

ಒಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆನೊಬ್ಬನನು ತಾ
ನೊಡೆಯದಾಗದೆನಲ್ಕೆ ಕಂದನ
ನುಡಿಯ ಮನ್ನಿಸಿ ನೂಕಿದೆನು ಹಲಕಾಲಪರ್ಯಂತ ।
ಹಿಡಿದು ಮೆಟ್ಟಿದ ಕೊಂಬುಗಳು ಭಾ
ಪುಡಿದವೆ ಹಾ ಯೆನುತ್ತ ಹೊರಳಿದ
ಳಡವಿಯಲಿ ಬಾಯ ಬಿಡುತ ಕಂಬನಿ ಧರೆ ಕೆಸರಿಡಲು ॥ ೬

ತನ್ನ ಸೆರೆಯನು ಬಿಡಿಸುವನು ಸಂ
ಪನ್ನಬಲನೆಂದೆನಿಸಿ ಸುತನು
ತ್ಪನ್ನನೆಂದೆಂಬಾಶೆ ಮೋಸವದಾಯ್ತು ತನಗೆಂದು ।
ದುರ್ನಿರೂಪವದಾಯ್ತು ಬಾಗಿದ
ಬೆನ್ನನಿನಿಚಕುವವರನು ಕಾಣೆನು
ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತದ ಫಲವೆಂದಳಾವಿನತೆ ॥ ೭

ದೋಷ ದುಷ್ಕೃತಫಲವಿದಲ್ಲದೊ
ಡೀಸು ದುಸ್ಥಿತಿಯಹುದೆ ಸವತಿಗೆ
ಸೂಸಿದುದು ಕಡೆಗಗಣ್ಯಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಪುಣ್ಯಫಲ ।
ದೇಶಗತನಿನ್ನಾರು ಗತಿ ಪತಿ
ಭಾಷಿತವಿದೇಕಫಲವಾಯ್ತೆನು
ತಾಸರೋರುಹನೇತ್ರೆ ಹೊಸೆದಳು ಬಸುರನಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೮

ಆಗ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಗರುಡದರ್ಶನ.

ಎಂದು ದುಃಖಿಸುವಬಲೆಗಂಗ
ಸ್ಪಂದವಾಯ್ತೆಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಕಂಬನಿಯ ತೊಡೆದಳು ಶಕುನ ಶುಭವೆನುತ ।
ದುಂದುಭಿಯದೇನೆನುತ ಗಗನವ
ನಂದು ನೋಡಿದಳುರಿವ ಪಾವಕ
ನಂದದುತ್ಕಟವಿಹಗನನು ತಾ ಕಂಡಳಾವಿನತೆ ॥ ೯

ಮುಚ್ಚಿದಳು ಕಂಗಳನು ಕಾಣುತ್ತ
ಸಚ್ಚರಿತೆ ನೆಱೆಯದೆ ಕುಮಾರನ
ಹೆಚ್ಚಿದೊಡಲ ಮಹಾಪ್ರಭೆಯನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡದಕಂಜಿ ।
ಅಚ್ಚರಿಯಿದೇನೆನುತಿರಲು ಸುರ
ರೊಚ್ಚ ತುಳಿದರು ನಭದಿನಾರವಿ
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ರಥವನೇಳೆಂಬನು ದಿಗಂತರಕೆ ॥ ೧೦

ಸುರರು ಗರುಡನ ತೇಜೋರಾಶಿಯಿಂ ಘಾಸಿಪಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕದ್ದು.

ಘಾಸಿಯಾದರು ಸುರರು ತೇಜೋ
ರಾಶಿ ತಾನೆನುತ ಹೋಗಿ ಹು
ತಾಶನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಯಿಲನು ಹಾಕಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ ।
ವಾಸುದೇವಾಂಶೋದ್ಭವನ ದರ
ಹಾಸವಿಶದಮಹಾಪ್ರಭನೆ ಕರು
ಣಾಸಮುದ್ರನೆ ಕಾವುದೆಮ್ಮನೆನುತ್ತ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೧

ಊಡಲಮ್ಮವು ದೇವ ಕಲ್ಪದ
ಕೇಡಿನಂದಿನವೊಲು ಸೀ ಘಾಸಿ
ಮಾಡಿದೆ ಯಿಂದು ಬಹಳ ಜ್ವಾಲೆಯನು ಕಳುಹಿ ।
ವೋಡುವೊಡೆ ದೆಸೆಯಿಲ್ಲ ಗಗನದ
ಗೂಡು ನೆಱೆಯುವು ಕಮಲಜಾಂಡವ
ಕೂಡೆ ಕವಿವುತಿದೆ ಯೆನುತ ಘೋಳಿಟ್ಟುದಮರಗಣ ॥ ೧೨

ಅಗ್ನಿಯು ಅಭಯಪ್ರಧಾನ.

ಹೋ ಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರಿವಾ
ದಾಹಿಸುವ ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ ವಿನತೆಯ
ದೇಹಸಂಭವನೈದೆ ಮಱೆಯೊಗುವದು ತದಂಘ್ರಿಗಳ ।
ಕಾಹು ತೆಗಸುವೆನಾತನಲ್ಲದೆ

ಬಾಹಿರರ ಕೈಯಿಂದ ಹೋಗದು
ದಾಹವಿದು ನಿಮಗೆನುತ ನುಡಿದನು ಪಾವಕನು ನಗುತ ‖　೧೩

ಎನಲು ನೆರೆದರು[1] ಸುರರು ಸಂಕ್ರಂ
ದನ ಹುತಾಶನ ಯಮ ನಿರುತಿ ವರು
ಣನು ಪವನಸೋಮೇಶರೆಂಬ ದಿಗೀಶ್ವರರು ಸಹಿತ ।
ತನತನಗೆ ಪ್ರೊಡವೆಂಟು ತೇಜೋ
ವನಧಿಯತ್ತಲು ಮುಗಿದು ಕರವ ವ
ದನದಲಿ ಸಂಸ್ತುತಿಯನು[2] ಮಾಡಿದರಧಿಕಹರುಷದಲಿ ‖　೧೪

ಸುರರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗರುಡನು ಅಭಯವಂ ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಜಯ ನಮೋ ವಿಹಗೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ವಿಬುಧೇಂದ್ರವಂದಿತ
ಜಯ ನಮೋ ಲೋಕೈಕರಕ್ಷಕ ದುರಿತಭಕ್ಷಕನೆ ।
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕವೀರನೆ
ಜಯ ನಮೋ ಬಲವೀರ್ಯಸಾರನೆ
ಜಯ ನಮೋನಂತೋರುತೇಜನೆ ಭುವನಭಾವನನೆ ‖　೧೫

*ಜಯ ನಮೋ ಪಕ್ಷೀಂದ್ರಸುಜನಾ
ಶ್ರಯ ಸುಧರ್ಮರತೇ[3] ಷ್ಟಭಯಹರ
ಜಯ ನಮೋಸ್ತು ನಮೋಸ್ತುವೆಂದಡಿಗಡದುರ್ದಮರಗಣ ‖ ೧೬

ನೀನೆ ರವಿ ಶಶಿ ಪವನ ಪಾವಕ
ನೀನೆ ಕಮಲಜ ರುದ್ರ ಗಣಪತಿ[4]
ನೀನೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸುರೇಶ್ವರ ನಿಖಿಳಸಂಪೂಜ್ಯ ‖
ನೀನೆ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು ಭುವನ

---

1 ನೆರೆದುದು, ಕ.　　2 ಸ್ತುತಿಯು, ಕ. ಖ.

3 ಸುಧಾರ್ಮಿಕೇ, ಕ. ಖ.　　4 ಗುಣಗಣ, ಕ. ಖ.

* 16 ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಾನಸಂಭವಹೇತು ನೀನೇ
ನೀನೆ ಸಚರಾಚರವಿದೆಂದರು ಸುರರು ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೭

ನಾವು ಮಱಿಹೊಕ್ಕೆವು ಮಹಾತ್ಮನೆ
ಬೇವುತಿದೆ ಯೆಮ್ಮೊಡಲು[1] ನಿನ್ನಮ
ಹಾವಿವೃದ್ಧ ತನೂತ್ಥಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿ ।
ಕಾವುದೆಮ್ಮನು ವೀರ ಕಾರು
ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ನಿನ್ನೀ
ಪಾವನಾಂಘ್ರಿಸಮಾಶ್ರಿತರನೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೧೮

ಸುರಮುನೀಶ್ವರರಿಂತು ತನ್ನನು
ಶರಣುವೊಗಲೀಕ್ಷಿಸುತ ಖಗಪತಿ
ಕರತಳವ ನೆಗಹಿದನು ಹೋ ಹೋ ಭೀತಿ ಬೇಡೆನುತ ।
ಭರಿತತನುರಶ್ಮಿಗಳನುಪಸಂ
ಹರಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾತ್ಮಜನನಿಯು
ಚರಣದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದನು ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೯

ವಿನತೆಗೆ ನಮಿಸಿ ತಾನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕದ್ರುವಿನ
ಮನೆಗೆ ಸೇರುವಿಕೆ.

ಹೇಳೆನಗೆ ಬೆಸವೇ[2]ನೆನುತಲಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ನಡುಗಿ ನಿಜವನು
ಹೇಳು ನಿನಗಾನಾರು ನಿನ್ನನು ಹೆತ್ತವಳ ದಿಟಕೆ ।
ಕಾಲಿಗೆಱಗುವಿ ನೀನದೇತಕೆ
ನೀಲಲೋಹಿತನೋ ವಿರಿಂಚಿಯೊ
ಪಾಲುಕಡಲ ಮಹಾತ್ಮನೋ ನೀನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೦

ಶಂಕೆ ಬೇಡೆಲೆ ತಾಯೆ ನಿನ್ನುದ
ರಾಂಕಸಂಭವ ನಾನು ಕಮಲಜ

1 ನಿನ್ನೊಡಲು, ಕ. ಖ. 2 ಬೆಸನೇ, ಕ.

ಶಂಕರಾಚ್ಯುತರೆಂಬವೆರು ತಾನಲ್ಲ ನಿನ್ನೊಡಲ ।
ಶಂಕೆಯುನು ತಾ ಕಳಿವೆ ನಂಜದಿ
ರಂಕುಶವದಾರೆನಗೆ ಜಗವನು
ಕಂಕುಳಲಿ ಧರಿಸುವೆ[1] ನಡೆವೆನಂಬರವಲೆಂತೆಂದ ॥ ೬೧

ಸಿಕ್ಕಿದೆನೆಲಾ ಮಗನೆ ಸವತಿಯು
ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ ಬಱಿಮಾತುಗಳ ಬಲೆ
ಯಿಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದಳು ಕಪಟದಲಿ ತಾ ದಾಸಿ ಯೆಂದೆನಲು ।
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ ಬೇಡ ಸವತಿಯು
ಮಕ್ಕಳನು ನುಂಗುವೆನು ತಾ ಬಡ
ಹಕ್ಕಿ ಯೆನ್ನದಿರವ್ವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೬೨

ಎನಲು ಹರಸಿದಳಬಲೆ ಬಲುಗೈ
ಯೆನಿಸಿ ಬದುಕೆಂದೆನುತ ಪುಳಕಕೆ
ತನು ನೆರೆಯದೆನೆ ಹಿಗ್ಗಿದಳು ಹರುಷಾಂಬುಪೂರದಲಿ ।
ನೆನೆದು ಹೊಂದಿದಳಂಗವನು ನಿಜ
ತನಯನಂಗದಲವರಿ ಬಿಟ್ಟಳು
ಮನದ ಸಂತಾಪವನು ತಕ್ಷ್ಯ್ರಸುತ್ತ ನಿಜಸುತನ ॥ ೬೩

ತೊತ್ತುಗೆಲಸಕೆ ತಡೆಯದೀಜೆಲಿ
ಪುತ್ರ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ವಾಯ್ತೆನೆ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡನು ತಾಯಿ ತೋಱಾಮನೆಯ ತನಗೆನುತ ।

ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ಸಂವಾದ.

ತೊತ್ತತಾಯನು ಸವತಿಯಿದಿರಲಿ
ಹೊತ್ತು ತಂದಿೞಿಹಿದನು ಕಾಣುತ
ಮತ್ತಿದೇನಾರಾತನೆಂದಳು ವಿನತೆಯೊಳು ಕದ್ರು ॥ ೬೪

1 ಧರಿಸುವೆನು, ಕ. ಖ.

ಅಱಿಯೆನಾರೆಂದಕ್ಕ ಮಗನೆಂ
ದೆಱಗಿದನು ಕಾಲಿಂಗೆ ತನ್ನವು
ಬಱಿಯದಿದ್ದವು ಕಂಡೆನಂಡವನಿಲಿಸಿದಂತಿರಲು |
ಮಱುಗದಿರು ನೀನೆಂದನೆನಗೆನೆ
ಮಱೆಯು ಮಾತಿದು ಸಾರು ಕೆಲಸವ
ನೊಱಗಿಸದದಾರಾದೊಡಾಗಲಿ ಯೆಂದಳಾಕದ್ರು || ೭೯

ಕದ್ರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವಿಕೆ.

ತೊತ್ತೆ ನೀ ಪೊಱು ನನ್ನನೆನ್ನಯ
ಪುತ್ರರನು ಮಗ ಹೊಱಲಿ ಸಾಗರ
ವತ್ತಲದೆಲಾ ರಮ್ಯತರವಹ ವನಮದಾತ್ಮಜರ |
ಚಿತ್ತದಲಿ ಲೋಲುಪ್ತಿಯಾಯಿತು
ಪುತ್ರಸಂದರುಶನದಲೆನಲಾ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ಯಾವಿನತೆ ಪೊತ್ತಳು ಸರಾಗದಲಿ || ೮೦

ಹೊಱು ಮಗನೆ ನೀನೆನಲು ಕುಳ್ಳಿರಿ
ಗಱಿಯ ಕಡೆಸೆಱಗಿನಲಿ ನೀವೆನು
ತೆಱಗಿ ಪಕ್ಕವನೊಡ್ಡಿ ತಾ ಹತ್ತಿದುದು ಫಣಿನಿಕರ |
ಹೊಱಗುಟಿಯುದಂತ್ಯದೆ ಜಲಧಿಯು
ಕುಱುವದೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ನಾವಿಹ
ಮಿಱುಪುವೆಡೆ ಫಣಿನಿಕರವೆನೆ ಬೆಳಗುತ್ತ ದಿಗುತಟವ || ೮೧

ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಕೆಂಗೆಡುವಿಕೆ.

ಮುಗುಧೆ ನಡೆದಳು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಾ
ಪೊಗೆಮುಖದ ಕದ್ರುವೆನು ಜಲಧಿಗೆ
ನೆಗೆದನಿತ್ತಲು ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಪವನವೇಗದಲಿ |
ಗಗನಮಣಿಮಂಡಲದ ಸಮ್ಮುಖ

ಕೊಗುವಿಗೆಯು ರೋಷದಲಿ ಸುಮಹೋ[1]
ರಗನಿಕರ ಮುಮ್ಮೞಿಗೊಳಲು ಬಲುಬಿಸಿಲ ತಾಪದಲಿ ॥ ೨೮

ಹಾಱಿದನು ಖಗನಂಬರಾಗ್ರಕೆ
ತೋಱಿದನು ಬಿಸಿಲಿಂಗೆ ಬೆನ್ನನು
ಮೀಱಿದನು ಖೇಚರರ ಪಥವನು ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರ ।
ಮಾಱಿದನು ಬಲುಮೂರ್ಛೆಗಳಲನು
ಹೋಱಿದನು ಕದ್ರುವಿನ ಗಂಟಲ
ನೂಱಿದನು ಹಾ ಯೆನಲು ಸುೞಿದಾಡಿದನು ಗಗನದಲಿ ॥ ೨೯

ಅದನ್ನು ಖೇಚರರ ವಚನದಿಂ ತಿಳಿದು ಕದ್ರು ಮಹೇಂದ್ರನಂ
ಮರೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಸತ್ತುದೋ ಉರಗಾಳಿ ಹರ ಹರ
ಕಿತ್ತುದೋ ನಾಗಾಲಯದ ಕವ
ಮೆತ್ತಿತೋ ಕದ್ರುವಿನ ಕುಲಕಲ್ಪದ್ರುಮವ ಬೇಱು ।
ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊಗುವುದ[2] ಮಹಾಖಗ
ಮೃತ್ಯುವಾದುದೆನುತ್ತ ಖೇಚರ
ರತ್ತರೊಱಲಲು ಕೇಳಿದಳು ಕೊಳುಗುಳವನಾಕದ್ರು ॥ ೩೦

ಭಯದಲಂದಾಕಂಪಿಸಿದಳ
ನ್ಯಾಯವ ಕೆಡಿಸಿದಳಕಟೆನುತ ಹರಿ
ಹಯನನಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದಳಂದಮರೇಂದ್ರಸೂಕ್ತದಲಿ ।
ಜಯ ನಮೋ ದೇವೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ಮಾಹೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ಸುಖಸಾಂದ್ರ ಭಕ್ತಚಕೋರಕುಲಚಂದ್ರ ॥ ೩೧

ನೀನೆ ರವಿ ಶಶಿ ನೀನೆ ಪಾವಕ
ನೀನು ನೀನೇ ವರುಣ ಪವನನು

---

1 ಮಹೋ, ಕ, ಖ. 2 ಹೊಗದುದೊ, ಕ, ಖ.

ನೀನೆ ಯಮ ವಿತ್ತೇಶನೀಶಾನನು ಸರೋಜಭವ ।
ನೀನೆ ನಾರಾಯಣನು ಭುವನ
ಸ್ಥಾನರಕ್ಷಕ ನಾಶಕಾರಣ
ನೀನೆ ಸಚರಾಚರಜಗನ್ಮಯನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೦

ಸ್ತುತಿಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲಕಟ ಕೆಟ್ಟೆನು
ಗತಿಯ ಕಾಣೆನು ಬೇಗ ಕರುಣಿಸು
ಶತಮಖನೆ ಮಱಿಗಱಿ ಮಹೋರಗರೊಣಗಲಿನ ಮೇಲೆ ।
ಗತಿ ಯೆನಗೆ ಮತಿ ಯೆನಗೆ ನೀನೆನು
ತತುಳಮತಿಯಿಂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ
ಶತಮಖನು ಕಡಿ ಮೇಘನಿಕರದ ಸಂಕಲೆಯನೆಂದ ॥ ೩೩

ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ದುಃಖನಾಶ.

ಕಡಿವುದೇ ತಡವಾಯ್ತು ಮೇಘದ
ಗಡಣವಾವರಿಸಿತ್ತು ನಭವನು
ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಲಿದವಾಡಿದವು ಮಿಂಚುಗಳು ಚಂಚುಗಳ ।
ಕುಡಿಗಳಂತಿರೆ ಪಕ್ಷಿಪತಿಯಾ
ಯೊಡಲು ನೆನೆಯಲು ಗಗನಮಂಡಲ [1]
ವೊಡೆದುಸುಱಿವಂದದಲಿ ಸುಱಿದುದು ವೃಷ್ಟಿಯವನಿಯಲಿ ॥ ೩೪

ಚೇತರಿಸಿದುದು ಹೊತ್ತಿದುರಗ
ವ್ರಾತ ಸಪ್ರಾಣಿಸಿದಳವದಿರ
ಮಾತೆ ಮಹೇಂದ್ರನನು ಸ್ತುತಿಸಿದಳಧಿಕ ಹ [2] ರುಷದಲಿ ।
ಪ್ರಾತು ಮಝು ಸುರನಾಥ ಕಾರು
ಣ್ಯಾತಿಶಯಕಿದಿರುಂಟಲಾ ಯೆನ
ಲಾತಟಕಿಟಿದನು ಸೂರಿಯನಿಟಿವಂತೆ ಸಾಗರಕೆ ॥ ೩೫

---

1 ಗಗನ, ಕ. ಖ. 2 ಸ್ತುತಿಸಿದಳುಹ, ಕ. ಖ.

ಇಱುಹಿದನು ಪನ್ನಗರ ನಿವಹವ
ನಿಱುಹಿದನು ನಿಜಜನನಿಯೊಲವನು
ಸಲಹಿದನು ಪನ್ನಗರನಾಪ್ತರನೊಲಿದು ಕರುಣದಲಿ ।
ಹೊಳಹಿದನು ಕದ್ರುವಿನ ಖ್ಯಾತಿಯು
ಕಳುಹಿದನು ಖಗಕುಲಶಿರೋಮಣಿ
ತಿಳುಹಿದನು ತಾಯಿಗಳನಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೩೬

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಸಕಲಮಂಗಳಮಹೋದಧಿ
ಯಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸನ್ನಿಧಿ
ಯಿದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿಸಂಪತ್ಕರವಘೌಘಹರ ।
ಇದನು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವಾ ಸದು
ಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವನೊಲಿದಾ
ಪದುಮದೃಶ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೭

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜಮಹೇಶ್ವರನು ನೆಱೆ
ಭಕ್ಷಿಸಿದ ನಾಕಾರಿ ಖಳರನು
ರಕ್ಷಿಸಿದನಾಕಾನನಕ್ಕೈದಿ ಭೂಸುರಾಧಮನ ॥

ಗರುಡನು ಕದ್ರುಪುತ್ರರಿಂಗೂಡಿ ನಾಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸಂತೋಷಪಡುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಬಂದನಾನಾ
ಗಾಲಯಕೆ ನಾಗಾಂತಕನು ಸುವಿ
ಶಾಲಕಲ್ಪದ್ರುಮಲಲಿತವೇಷ್ಟಿತವನಾಂತರಕೆ ।
ಲೋಲತರಸಾರಂಗಶೃಂಗೋ
ತ್ತಾಲವಲ್ಲೀ ವಿಹಗಕಿನ್ನರ
ಜಾಲಸೇವಿತರಮ್ಯರತ್ನಸ್ಥಳಮನೋಹರಕೆ ॥ ೧

ಫಲಿತಕುಸುಮಿತಪಲ್ಲವಿತತರು
ಗಳಲಿ ಪುಷ್ಪಾಮೋದರಮ್ಯಾ
ನಿಲನಿರಂತರವಿಚರಿತೋದ್ಯಾನದಲಿ ಸಾಗರದ ।
ಸಲ್ಲಲಿತವೀಚೀತತಿಮೃದೂ
ಚ್ಚಲಿತಜಲಚರಸೀಕರಪರಿಮಂ
ಡಲಿತಪಾವನಭವನ ತಲೆದೂಗಿಸಿತು ಖಗಪತಿಯ ॥ ೨

ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಅಧಿಕ್ಷೇಪದಿಂ ಗರುಡನು ತಾಯಿಯಿಂದ ದಾಸ್ಯ
ಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯುವಿಕೆ.

ಇರದುದು ನಿಜಭವನದಲಿ ಮತ್ತಾ
ಖಿಳಮಹೋರಗನಿಕರವೃಮದೆಲ
ವೆಲವೊ ದಾಸಿಯಮಗನೆ ಬಲ್ಲಿದನಾದೆ ಸತ್ವದಲಿ ।
ಜಲನಿಧಿಯ ತಾನಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ
ಸ್ಥಳಕೆ ನೀ ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ನಮ್ಮನು
ಹೊಳಹುದೋಱದೆ ಪೋದೆಯೆಂದರು ಕದ್ರುನಂದನರು ॥ ೩

ಎಂದೊಡದನಾಲಿಸುತ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ನುಡಿದನು ತಾಯೆ ತೊತ್ತಾ
ದೆಂದುಮೊದಲಾಗೀ ಮಹೋರಗ ಸಂತತಿಗೆ ನೀನು ।

ಎಂದುಪರಿಯಂತೇನು ಕಾರಣ
ವೆಂದೆನಲು ಕೇಳುತ್ತ ತನ್ನಯ
ನಂದನಂಗಿದನೆಂದಳಾಗಲೆ ವಿನತೆ ಸುರವನಿತೆ ॥ ೪

ಮಗನೆ ನೀನದನೇನು ಕೇಳುವೆ
ಹೊಗಿಸಿ ಬಡಿದಳು ಕದ್ರು ತನ್ನನು
ಮುಗುಧೆ ತಾ ಸುರತುರಗವ ನಾವು ಕಂಡೆವೆಬುಧಿಯಲಿ ।
ಭಗಿನಿ ಹೇೞೆ[1] ತುರಗವಾಲದ
ಬಗೆಯು ಬಿಳಿದೋ ಕಱಿದೊ ಯೆಂತಿದ[2]
ವಗಡಿಸಿ ಕೇಳ್ ಹೇೞ್ದೆನು ನಾನದನು[3] ಬಿಳಿದೆಂದು ॥ ೫

ಅಲ್ಲ ಹುಸಿ ಕಱುಪೆಂದು ಹೇೞ್ದ
ಳಲ್ಲದುದನಾ ಕದ್ರು ಪಣವೇ
ನಿಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ತೊತ್ತು ನಾವೊಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಂಗೆನುತ ।
ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮಾಡಿ ಬಂಗೆವು
ಕಳ್ಳಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ಹೇೞ್ದೆವ
ಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಿಜಮತವ ಕಱುಪದನು ಮಾಡಿ ನೀವೆಂದು ॥ ೬

ಬೇಡ ತಮಗನ್ಯಾಯವೆನೆ ಕುಲ
ಗೇಡಿ ಕೊಟ್ಟಳು ಸರ್ಪಯಾಗವ
ಮಾಡಿ ಜನಮೇಜಯನು ಕೊಲ್ಲಲಿ ನಿಮ್ಮನೆಂದೆನುತ ।
ಆಡಿ ಶಾಪವನಲ್ಲಿ ಕೆಲರವ
ಳಾಡಿದುದಕೆ ಹಸಾದವೆಂದರು
ಕೂಡೆ ಹೊಕ್ಕರು ತುರಗಬಾಲವ ಕಾಮರೂಪಿಗಳು ॥ ೭

ಹೋಗಿ ಕಂಡೆವು ಮಱುದಿವಸ ಕಱು
ದಾಗಿ ತೋಱುವ ಬಾಲವನು ತಲೆ

---

1 ಕೇಳೇ, ಕ. ಖ. 2 ಹೇೞೆಂ, ಕ. 3 ಹೇೞ್ದೆನದನು, ಕ. ಖ

ವಾಗಿಸಿತು ವಿಧಿಯು ತನ್ನನನ್ಯವಿಧ[1] ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲಿ ।
ಹೋಗಲದಕೇನೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೋಯ್ತು
ಭೋಗಿನಿಕರವೆನೆನ್ನ ಬಸುಱಲಿ
ಭಾಗಧೇಯವಿಹೀನ ಜನಿಸಿದೆ ಯೆಂದಳಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೮

ಬಳಿಕ ಕುಪಿತನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವ
ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸಾಕುಸಾಕಿ
ಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆಲೆ ತಾಯೆ ಘಡ ತೊ
ತ್ತೆಂದರಾವೆಡೆ ತೊಡವೆನವದಿರ ಬಾಚಿನಕ್ಕರವ ।
ಕೊಂದಳನ್ಯಾಯದಲಿ ಹರಹರ
ಹಿಂದಿನಿತುದಿನ ಸಾಧ್ವಿಯನು ತಾ
ನಿಂದು ಮಱುಗಿದೊಡೇನು ಫಲವಿನ್ನೆಂದು ಬಿಸುಸುಯಿದ ॥ ೯

ಶೋಕವನು ಬಿಡು ತಾಯೆ ತಾನಿರ
ಲೇಕೆ ಭಯ ನಿನಗುರಗಗಿರಗರ
ಲೋಕವನು ನುಂಗುವೆನು ಮುನಿದರೆ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರ ।
ಸಾಕು ನಡೆ ಮನೆಗೆನಲು ಸತ್ಯವ
ನೇಕೆ ಕೆಡಿಸುವೆ ಮಗನೆ ಕೊಡು ಜಗ
ದೇಕವೀರನೆ ಕದ್ರು ಜೇಡಿದುದೆಂದಳಾ ವಿನತೆ ॥ ೧೦

ತಾಯೆ ನೀ ಬೆಸಸಾ ಮನೋಭಿ
ಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನು ಭುವನನಿ
ಕಾಯದೊಳಗೆನಗಿಲ್ಲ ದುರ್ಲಭವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥ ।
ಈಯಲಾಪೆನು ಕಾಯಲಾಪೆನು
ವಾಯುಭೋಜನರವ್ವೆಯೆಂದುದ
ನಾಲಿಸುತಿಕೆಯಲಿ ತಿಳಿದು ಹೇಳೆನಗೆಂದನಾಗರುಡ ॥ ೧೧

1 ಅನನ್ಯ, ಕ.

ಎನಲು ಹೋದಳು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆ
ಗನುಪಮಮಹಾವಿನತೆ ತನ್ನಯ
ತನಯನೆಂದುದನೆಂದಳವಳಾಳೋಚನೆಯ ಹದನ ।
ಮನದೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ದುರ್ಲಭ
ವೆನಿಪದನು ಬೇಡುವೆನು ತರಲಿಯ
ಯನು ವಿಹಂಗಮನೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕದ್ರು ಮಿಗೆ ನಗುತ ॥ ೧೦

ಅಮೃತವನು ತಂದೀವುದುರುವಿ
ಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳೊಡೆ
ಸುಮತಿ ಸೆರೆಯನು ಬಿಡುವೆನೆನ್ನಲಿ ಮಾತು ಹಲವಿಲ್ಲ ।
ಭ್ರಮಿತೆ ಹೋಗೆನೆ ಬಂದಳಾಸತಿ
ತಮವ ತಗುಳುತ ತೀವ್ರತೇಜದ
ಕಮಲಮಿತ್ರನ ವೋಲು ಮೆರೆವಾತ್ಮಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ॥ ೧೩

ಚಕ್ಕುಲತೆ ಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಗಂ
ಟಿಕ್ಕಿದೆನು ತಾ ಬಿಡಿಸಹೋದವ
ಳಕ್ಕನನು ಗೆಲಲರಿದು ಬೇಡಿದಳಮೃತವನು ತನಗೆ ।
ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಹೋಗಿ ನೀ ತರ
ತಕ್ಕವನೆ ಸುಧೆಯನು ಸುರಾಲಯ
ಹೊಕ್ಕು ಹೊಯಿಡುವೊಡದು ಸದರವಲ್ಲೆಂದಳಾವಿನತೆ ॥ ೧೪

ದೇವದಾನವಮಥಿತಸಾಗರ
ದೇವನಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತದಕಾ[1]
ದೇವರಿಪುಗಳು ಕಾದಿ ಸತ್ತರು ಪಡೆಯದಮೃತವನು ।
ಆವನೈ ನೀನದನು ತರಲು ವಿ[2]
ಭಾವಸುವಿನುರಿ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱಗು
ಜ್ಜೀವಿಸಿ ಮರಳುವುದೇ ಮೋಹೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೫

1 ತದನಾ. ಕ.　　　　2 ನೀನದತಾಪಹೊಡೆ, ಕ. ಖ.

ಕದ್ರು ಬೇಡಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಗರುಡನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ .

ಸಾಕು ಭಯಬೇಡವ್ವೆ ತನಗಾ
ಪಾಕಶಾಸನನಲ್ಲ ಮೇಣು ಪಿ
ನಾಕಿ ವಿಷ್ಣು ವಿರಿಂಚಿ ಯಿದಿರೇ ಕೊಡದೊಡಾಸುರರ ।
ಲೋಕವನು ನುಂಗುವೆನು ಸುಧೆ ಸಹಿ
ತೇಕೆ ಕಳವಳ ತಾಯೆ ತನ್ನನು
ನೂಕಿ ನೋಡದುಭುತವ ತೋಱುವೆನೆಂದನಾ ಗರುಡ ॥ ೧೬

ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತೆಯು ಶುಭಾಶಾಸನ.

ಎನಲು ಹರಿಸಿದಳಬಲೆ ಬಲ್ಲಿದ
ನೆನಿಸಿ ಬದುಕೆಂದಾಕೆ ರಕ್ಷೆಯ
ನನುಪಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದಳು ಪಕ್ಷಂಗಳನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ।
ಅನಿಲನಪರಾಂಗವನು ಚಂದ್ರಮ
ನನಲಸೀಶಿರವನು ಶರೀರವ
ದನುಜರಿಪು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಸರ್ವವನೆಂದಳಾ ವನಿತೆ ॥ ೧೭

ಮಗನೆ ತಾನನ್ನವರ ಕೃಛ್ರಾ
ದಿಗಳನಾಚರಿಸುತ್ತ ಶಕ್ರಾ
ದಿಗಳನಾ ಋಷಿಗಳನು ಪಿತೃಗಳನಖಿಳದೇವರನು ।
ಮುಗಿದ ಕೈಯಲಿ ಭಜಿಸುವೆನು ಶಾಂ
ತಿಗಳನಭ್ಯರ್ಚಿಸುವೆನು ನೀನು
ಮಿಗಿಲು[1] ಸಾಹಸಿಯಾಗು ಹರಸಿದೆನೆಂದಳಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೧೮

ಆಗ ವಿನತೆಯನ್ನು ಆಹಾರ ಬೇಡುವಿಕೆ.

ಸಸಿನವಿರು ಸಂತವಿರು ಘಡ ಚಿಂ
ತಿಸದಿರೇನರಿದೆಂಬ ಸುರರನು
ಹೊಸೆದು ತಹೆನಮೃತವನು ಸಾಕಿನ್ನದಱ ಮಾತುಗಳ ।

[1] ನೀನೆನಗ, ಕ. ಖ.

ಹಸಿದೆನಾವುದು ಹೇೞು ನೀ ತನ[1]
ಗಶನ ಕಲ್ಪಿಸು ತೋಱು ಯೆಂದೆನೆ
ನಸುನಗುತ ನುಡಿದಳು ಲತಾಂಗಿ ನಿಜಾತ್ಮಸಂಭವಗೆ ॥ ೧೯

ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು
ವಿನತೆಯು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅದೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ತೋ
ರ್ಪುದು ನಿಶಿಚರರ ಕೇರಿ ನೀ ಹೋ
ಗಿ ದರಲದೆ ಅದೆ ಮಗನೆ ಖಳತದ್ಭವರಸಂಖ್ಯಾತ ।
ರುದರಪೋಷಣಕಹರು[2] ಧರಣೀ
ತ್ರಿದಶರನು ತಿನ್ನದಿರು ಹೋಗೆನ
ಲದನು ಕೇಳುತ ವಿಪ್ರರನು ತಾನಱಿಯನೆಂತೆಂದ ॥ ೨೦

ಅಱಿವೆ ನಾನೆಂತೆನಲು ಕೆಂಡದ
ತೆಱನಹುದು ಗಂಟಲಲಿ ನೀಬಾ
ಯ್ದೆಱೆದು ನುಂಗುತ್ತಿರಲು ಬಂದೊಡೆ ವಿಪ್ರನದಱೊಳಗ ।
ಕುಱುಹು ಹೋಗೆಂದೆನಲು ಚರಣದ
ಲೆಱಗಿದನು ಬಲವೆಂದು ಮನದಲಿ
ಮೆಱುಗಬೇಕೆಂದತ್ತಲಂಬರತಳಕೆ ಲಂಘಿಸಿದ ॥ ೨೧

ಹೊರಟು ಬೇಡರನ್ನು ತಿನ್ನುವಿಕೆ.

ರೂಡಿಯುಲ್ಲಾಡಿತ್ತು ಪದಹತಿ
ಗೋಡಿದರು ಖೇಚರರು ಪಕ್ಷವ
ನೀಡಲಿಲ್ಲಂಬರವದೆನಲ್ಯೈದಿದನು ಖಳವರರ ।
ಬೀಡ ಮುತ್ತಿದನೊತ್ತಿದನು ಕಡೆ
ವೀಡ ಕಲಕಲು ಪದರಜವು[3] ತಮ
ಗೂಡೆ ಕವಿದುದು ಕಂಗಳಿದಿರನು ಕಾಣಲರಿದೆನಲು ॥ ೨೨

---

1 ಹೇೞುತನ, ಕ. ಖ. 2 ಉದರಪೋಷಣಕಹದು, ಕ. 3 ರಜದ, ಕ.

ಹಾಸಿದನು ತುಟಿಯೊಂದನಿಳೆಗಾ
ಕಾಶಕೊಂಡನು ನೆಗಹಿದನು ಸಲೆ
ಸಾಸಿಗನು ಬಹುಮಾರ್ಗದಿದಿರಲಿ ನಿಂದು ಖಗರಾಜ |
ಆ ಸುರಾರಿಗಳೇನಿದೇನೋ
ದೇಶವಿಪ್ಲವವೆನುತ ಕವಿದರು
ನಾಶಕಾಲವಿದೆಂದು[1] ಕೈದುವ ಸೆಳೆದು ತವೆತವೆಗೆ || ೨೩

* ಕೆಡಿಸಿದುದು ಕಂಗಳನು ಕತ್ತಲೆ
ಕಡಿಕಡಿಯುವೀಪಕ್ಷಿತುಂಡವ
ನಡಸಿ ಹೊಕ್ಕದು ಬಾಯದೆಲ್ಲವೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದೆನುತ || ೨೪

ಪ್ರೌಢ ನಿಷಾದಾಧಿಪರ ಸಹಿತರ
ನೊಡನೊಡನೆ ನುಂಗಿದನು ಹಸಿವಿಗೆ
ಕಡೆಯ ಕಾಣೆನೆನುತ್ತಲವಸಾನವನು ಖಳಕುಲದ |

ಆಗ ವಿನತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಡುವಿಕೆ.

ನಡುವೆ ಭೂಸುರನೊರ್ವನಂತಳ
ವಡೆಯೆ ದಾಸಿಯುವಳೊರ್ವಳನೆಡೆ
ಬಿಡದೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನನು ನುಂಗಿದನು ಕಂಡೊಡನೆ || ೨೫

ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಂದದಲಿ ಬಾಯನು
ದುಷ್ಟಮನದ ನಿಷಾದಬಲ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ಹೊಕ್ಕದು ಹೊಱಗೆ ಖಳನಿನ್ನೊಬ್ಬನುೞಿಯನೆನೆ |
ಸುಟ್ಟನೊಬ್ಬನು ಗಂಟಲನು ಹಾ
ಕೆಟ್ಟೆನಾರೋ ವಿಪ್ರನೆನುತವೆ
ದುಷ್ಟಮರ್ದನನಾತನನು ನುಡಿಸಿದನು ತವಕದಲಿ || ೨೬

1 ಕಾಱಿಗಳೈದೆ, ಕ. ಖ. * 24ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಆರು ಹಾರುವನೈಯ ನಿನಗೀ
ಪೂರಲಿರಲೇತಕೆ ನಿಷಾದಕು
ಮಾರಿ ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಲೇಸಾಯ್ತಣ್ಣ ಹೋಱವಡೆನೆ |
ನಾರಿಸಹಿತಲ್ಲದೆ ವಿನಿರ್ಗಮ
ಸೇರದೀಕೆಯನು ಕಾವುದೆನೆ ವಿ[1]
ಚಾರವೇಕಧಿದೈವವಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರರೆಂದ ‖ ೧೭

ಹೊಱವಡೆನೆ ಹೊಱವಂಟನತ್ತಲು
ಸೆಱಗ ಹಿಡಿದಂಗನೆಯನಾ ದ್ವಿಜ
ಫ್ರೊಱಮಡಿಸಿ ಹರಸಿದನು ನೆಱೆ ಬಲವಂತನಾಗೆಂದ |
ತೆಱದ ಬಾಯನು ಮುಚ್ಚಿದನು ಬೞಿ
ಕೆಱಗಿ ಭಟನಾ ವಿಪ್ರನಂಘ್ರಿಗೆ
ಕೊಱತೆಯಾಯ್ತಾಹಾರವೆಂದೆನುತ ಪಸರಿಸಿ ಗಱಿಯ ‖ ೧೮

ಆಹಾರಸಾಲದೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಯಾಚಿಸುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಖಗನಲ್ಲಿಂದ ಹಾಯ್ದನು
ತುತ್ತ ತೋಱೆನಗೆನುತ ತಂದೆಯ
ಹತ್ತಿರಕೆ ಹೊಱವಂಟು ನಿಂದಿರೆ ಕಶ್ಯಪನು ನಗುತ |
ಪುತ್ರ ಬಂದೆ ಯಿದೇನು ಹೇೞು ಮ
ಹೋತ್ತಮನೆ ಹೇೞೆನುತ ನುಡಿಸಿದ
ನುತ್ತಮಾಂಗವ ತಡವಿ ಕಡುಮೋಹದಲಿ ನಂದನನ ‖ ೧೯

ತಾಯಿ ತನಗಾಹಾರವನು ಕೊಡ
ಲಾಯಿತುಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ಕುಡು ತರು
ವಾಯದೆನಗೆನಲದನು ಕೇಳುತ ಕಶ್ಯಪನು ನಗುತ |

---

[1] ಸೇರದೈಕ್ಕೈಗಾಯ್ವುದೇಕನೆ ವಿ, ಕ.

ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗಜಗಚ್ಛಪರನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಶ್ಯಪನಾಜ್ಞೆ.

ಆಯುವಂತನೆ ಕೊಟ್ಟೆನದಕೋ
ದಾಯವೆನು ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕಾಯದಾಹಾರವನು ಸಾಗರತಡಿಯುಲದೆಯೆಂದ ॥ ೩೦

ಆರುಯೋಜನದುದ್ದ ಗಜವೀ
ರಾರುಯೋಜನದ ನೀಳದಿಹನು
ಕೂರುಮನು ಯೋಜನಸಮುದ್ರದ ಶತಗುಣಾಯತವು ।
ಕಾರಣದಲುತ್ಪನ್ನವಾದವು
ವೀರ ನೀನಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನಾ
ಹಾರವನು ಮಾಡೆನಲು ನುಡಿದನು ತಂದೆಗಾ ಗರುಡ ॥ ೩೧

ಗಜಕಚ್ಛಪಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ತಂದೆ ಹೇಳೆನಗೇನು ಕಾರಣ
ದಿಂದ ಗಜಕಚ್ಛಪರು ಜನಿಸಿದ
ರೆಂದವನು ವಿವರಿಸುವುದೆನೆ ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯು ।
ಕಂದ ಕೇಳುಪಕಥೆಯನೆಸೆದರು
ಮಂದಮತಿಗಳು ವಿಪ್ರರಿಬ್ಬರು
ಬಂದ ಭವಣೆಗೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

ಧರೆಯೊಳೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಬ್ಬರು
ವರವಿಭಾವಸುಸುಪ್ರತೀಕಾ
ಖ್ಯರು ವಿಭಾಗವ ಬೇಡೆ ಹಿರಿಯನನಾ ವಿಭಾವಸುವ ।
ಗುರುವಿರೋಧ ವ್ಯಸನ ಖತಿ ಮ
ತ್ಸರ ಮಮತೆ ಲೋಭಂಗಳಂಬಿವೆ
ತರಳ ನೀನಱಿಯೆ ಯೆಂದವನು ತಮ್ಮನನುನೆಱೆ[1] ಜಱಿದು ॥ ೩೩

[1] ನೀನದನಱಿಯೆ ಯೆಂದನು ತಮ್ಮನನು, ಕ. ಖ.

ತೊಗಲು ಹರಿದರೆ ವೈಯ್ಯಲಾನೂಣ
ಹೊಗುವವ್ರೊಲು ಬೇಹುದೊಡಾ ದಾ
ಯಿಗರ ಮನವನು ಕೆಡಿಸುವರು ಕುಹಕಿಗಳು ಭೇದದಲಿ |
ಬಗೆಯೆ ಬಾಂಧವಸಖ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಮುಗುಧ ಯಿಾಮಾತಿಸಿಂದೇನೆನೆ
ಮೊಗದಿಱುಹಿದನು ಸುಪ್ರತೀಕನು ಕೇಳದನು ನಯುದೆ ‖ ೩೪

ಹುರಿಯು ಬಿಡಿಸಿದೊಡಹುದೆ ಬಲುಹೆದೆ
ಮುರುಳ ವೊಡಹುಟ್ಟಿದವರೊಂದಾ
ಗಿರದೆ ಬೇಱಾಗಿರ್ದೊಡಹುದು ಮಹಾಘಸಂದೋಹ |
ಗುರುವಿರೋಧ ವ್ಯಸನಖತಿ ಮ
ತ್ಸರ ಮಮತೆ ಲೋಭಂಗಳಂಬಿವ
ತರಳ ನೀನಱಿತಱಿತು ನಡೆ ಕೂಡಿಹುದು ಲೇಸೆಂದ ‖ ೩೫

ಮದಮುಖನೆ ಗಜವಾಗಿ ಬೀಪೆಂ
ದೊದಱಿ ಶಾಪವನಿತ್ತೊಡಾತನು
ಹದುಳ ಹಾಗಹುದೆನುತ [1] ಕೊಟ್ಟನು ಶಾಪವನು ಮಗುಪೆ |
ಹ್ರದದ ಕಪನಾಚ್ಛಗೆನುತಲೊಂ
ದುದರದಲಿ ಜನಿಸಿದವರೀಪರಿ
ಯೆದೆಯು ಕಿಚ್ಚನು ಕಳದುಕೊಂಡರು ಮಗನೆ ಕೇಳಂದ ‖ ೩೬

ಅರ್ಥಲೋಭದಲವರು ವಿಗತ
ಸ್ವಾರ್ಥರೆನಿಸಿದರದುನಿಮಿತ್ತದೆ
ಯರ್ಥಲೋಭವನುೞಿವುದಱಿವುಳ್ಳಾ ಮಹಾತ್ಮಕರು |
ಅರ್ಥಿಸುವೊಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಕೇಳದ
ನರ್ಥಕೇ ಕಾರಣವದಲ್ಲೈ
ವ್ಯರ್ಥವನು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ತಪೋವ್ರತವನೆಂದ ‖ ೩೭

---

1 ನೀನಹುದೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಜನಿಸಿದರು ಬಟಿಕವರು ಕೇಳಲೆ
ತನಯು ಘನಗಜಕಚ್ಛಪಾಂಗದ
ಲನುಪಮನೆ ತಾವೊಂದೆಡೆಯಲಾಪೂರ್ವವೈರದಲಿ |
ವನವ ಹೊಲವೆಂಬಾಮಹಾಗಜ
ವನಜಕಚ್ಛಪನಿರ್ದ ಮಡುವಿಗೆ
ಕನಲುತೈತಂದಬಸುವುದು ತಾ ಬೃಂಹಣವ ರಚಿಸಿ || ೩೮

ಕೇಳುತವೆ ಗಜಬೃಂಹಣವ ನಾ
ಕೀಲು ಕಚ್ಛಪವಾ ಹ್ರದದಲೋ
ಲಾಳಸುತ ಕರಚರಣಹತಿಯಲಿ ಜಲಚರವ್ರಜವ |
ಬೀಲುಹೊಯಿವುತ ಕಮಲವನು ತಾ
ಕೂಳುಗೈವುತ ಕುಮುದನಿಕರವ
ಕಾಲವನು ಕಾಣಿಸುತ ಹೊಲವಡುತಿಹುದು [1] ತತ್ಕ್ಷಣಕೆ || ೩೯

ಮತ್ತಗಜವಾ ಕೂರ್ಮನನು ಕಾ
ಣುತ್ತ ಸೊಂಡಿಲ ಸುತ್ತಿ ದಂತದ
ಲೆತ್ತಿ ಕಾಲಲಿ ತುಳಿದು ಲಾಂಗೂಲಾಗ್ರದಲಿ ಹೊಡೆದು |
ಮಿತ್ತುವನು ಕಾಣಿಸಲು ನೆರೆಯದೆ
ಕಿತ್ತುಡದ ಕೋಪದಲಿ ಬಿಡೆ ಹಳ
ಚುತ್ತ ಬೃಂಹಣರವವ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದು ಕೇಳೆಂದ || ೪೦

ಗರುಡನು ಕಶ್ಯಪರು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ತಿನ್ನು ಹೋಗವನೆರಡ ನಾಕೊ
ಟ್ಟೆನ್ನುವುದು ಮೇಲುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯವ
ನಿನ್ನು ಹೇಳ್ವೆ ಬಂದ [2] ಕಾರಣ ತೀವ್ರ ವೇಗದಲಿ |
ತನ್ನ ಸಿಂಗವೆ ಹೇಳು ನೀನೆನೆ

[1] ಹೋಬಡುವುದು, ಕ ಖ. [2] ಬಂದೆಯಿದೇನು, ಕ. ಖ.

ಪನ್ನಗರು ಪೀಯೂಷಕಾಂಕ್ಷೆಯು
ಲೆನ್ನನಟ್ಟಿದರಂಬೆಯನು ಬಿಡಹೇಳಿಸಿದರೆಂದ ॥ ೪೧

ಅಮೃತವನು ತಹೆನಪ್ಪ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಮಮತೆಯುಂಟೆಲೆ ತಾಯ ಸೆರೆ ನಿ
ರ್ಗಮಿತವಾಗಲಿ ತಲೆಯಲಿಡು ಕರತಳವ ನೀನೆನಲು ।

ಕಶ್ಯಪರ ಶುಭಾಶಾಸನ.

ಅಮಲಹೃದಯನೆ ಜಯಿಸು ಹೋಗಾ
ಅಮರರನು ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆನು
ತಮರಿದನು ಕರತಳವನಂಗದಲಧಿಕಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೨

ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಿನ್ನನು ಧರಾಶ್ರೀ
ರಕ್ಷಕನಿಳೆಯು [1] ಜಲನಭಂಗಳು
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ರವಿಶಶಿತಾರಾಗ್ರಹನಿಕರವೊಲಿದು ।
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಕಮಲಜನು ಮತ್ತಾ
ದಕ್ಷಮಖವಿಧ್ವಂಸಿ ಗಡ ಸೆರೆ
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೩

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ರಕ್ಷಕನಿಳೆ, ಕ. ಖ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಗಂಡುಗಲಿ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕೊಂಡು ಹಾಯ್ದನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರ
ಮಂಡಲವ ಕೈಗಾಯ್ದು ಖಗಪತಿ ಗಂಧಮಾದನಕೆ ॥

ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಗಜಕಚ್ಛಪರ ದರ್ಶನ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ಖಗಕುಲ
ಮೌಳಿ ತಾ ನಿಜಜನಕನಂಘ್ರಿಯ
ಬೀಳುಕೊಂಡಭಿನಮಿಸಿ ಹಾಯ್ದನು ತತ್ಸರೋವರಕೆ ।
ಶೈಲರಾಜನ ತೆಱದಿ ಮೆಱೆವಾ
ಕೋಟಿ ಗಜಕಚ್ಛಪರನಾಸುವಿ
ಶಾಲತೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ಮೆಱೆದನು ಹಸಿವೆನಾಗರುಡ ॥ ೧

ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂ ಅಂಬಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ
ಖರುವಿಕೆ.

ಎರಡು ಕೈಯ್ಯಲಿ ನೆಗಹಿ ಕೊಂಡನು
ಕರಿಯನಾಕಚ್ಛಪನನಂಬರ
ಚರರು ಭಾಪೆನೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ಪುಟನೆಗೆದನಂಬರಕೆ ।
ಹರಹಿದನು ಪಕ್ಕವನು ದೆಸೆಗಳ
ಜಱಿದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಕರೆದ ಸುಪ್ಪ
ಸರಿಸೆ ಪಕ್ಷಪುಟಪ್ರಭೂತೋದ್ದಂಡಪವನನಲಿ ॥ ೨

ಕಾಲುಗುರ ಕೊನೆದಾಗಿನಲಿ ಗಿರಿ
ಸೀಳದುದು ಧರೆ ಕುಸಿದುದಾಪಾ
ತಾಳದತ್ತಲು ಕದಡಿದವು ಪದಹತಿಗೆ ಶರಧಿಗಳು ।
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ತರಣಿ ತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳ ಕೆದಱಿದನು ಜ್ಯೋತಿಷ
ಡಾಳಿಸಿತು ಜಗದೇಕದೇವರ ವೀರನುರವಣೆಗೆ ॥ ೩

ಎಲ್ಲಿರಿಸಿ ತಾ ತಿಂಬೆನೀಗಜ
ಮಲ್ಲಕಚ್ಛಪಗಳನೆನುತ ಖಗ
ಮಲ್ಲನಂಬರಮಾರ್ಗದಲಿ ಸಾಗರಸಮೀಪದಲಿ ।
ಸಲ್ಲಲಿತತರುಗಳನು ನೋಡು
ತ್ತಲ್ಲಿ ತನಗೀಡೇನಿದೆನುತವೆ
ನಿಲ್ಲದಲಂಬುವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕೆ ಬಂದನಾಗರುಗ ॥ ೪

ಆಗ ತದ್ವನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಮರದ ಧ್ವನಿಕೇಳ
ಬರುವಿಕೆ.

ದೇವವೃಕ್ಷಂಗಳ ಸುಬಹುಪ್ರ
ಷ್ಪಾವಳಿಯು ಫಲಗಳಲಿ ಧರಣೀ
ದೇವಸಂತುಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡುತಲದಱೊಳಸೆದಿರಲು ।
ಈ ವಿಪಿನವತಿರಮ್ಯವಿದಱೊಳು
ಜೀವಭಕ್ಷಣೆ ಗೈವೆನೆನುತವೆ
ಪಾವಕಪ್ರತಿಮಾನನೈತಂದನು ವನಾಂತರಕೆ ॥ ೫

ನಡುಗಿದವು ಫಲನಿಕರವವನಿಗೆ
ಕಡಿದೊಣಗಿದವೆಂಕುರಂಗಳು
ತುಡಿಕೆಗೊಂಡುದು [1] ಪತ್ರಚಯ ಬಾಡಿದವು ತಳಿರುಗಳು ।
ಕಡುಗಿ ಖಗನೈತರಲು ತರುಗಳು

1 ತುಡಿಕೆಗೊಂಡವು, ಕ. ಖ.

ನುಡಿದವೆಲೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನೀನಡಿ
ಯಿಡದಿರೆಮ್ಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿನಿತಿಲ್ಲೆಂದು ತಮತಮಗೆ ॥ ೬

ಕೇಳು ಹುಯ್ಯಲನತ್ತಲೀ ಖಗ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಹಲವುವಿಧತರು
ಶೈಲನಿಕರಂಗಳನು ಕಳಕಳದತ್ತಲಂಬುಧಿಯ |
ಕೂಲವನಗಳನೀಕ್ಷಿಸುತ ಬರೆ
ಕೇಳಬಂದುದು ಮತ್ತೆ ಹೆಮ್ಮರ
ನಾಲಪಿತವಾವೀರವಿಹಗೇಶ್ವರಗೆ ದೂರದಲಿ ॥ ೭

ಆಮರವು ತನಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನುಡಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ಕೂಡುವಿಕೆ.

ತಂದೆ ಬಾರೈ ತನ್ನ ಶಾಖೆಯು
ದೊಂದಿಹುದು ಶತಯೋಜನವು ನೀ
ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿಹುದಱ ಮೇಲೆ ನಿರಾಮಯವು ತನಗೆ |
ಹಿಂದುಗಳೆಯದಿದನು ಮಹಾಮತಿ
ತಿಂದು ಗಜಕಚ್ಛಪರನಿದಱೊಳು
ಮುಂದೆ ನಡೆ ನಿಜಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಗೆಂದುದಾ ವೃಕ್ಷ ॥ ೮

ಧರಿಸಲುತ್ತಿಯಲಿ ಮೇಣ್ ಚರಣ
ಸ್ಪರಶವಾಗಲಿ ಸಾಕು ಘನತರ
ದುರಿತವನು ಪರಿಹರಿಸುವೆನು [1] ತರುಜನ್ಮಸಂಭವದ |
ಪರಮಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಬಾ ಯೆಂ
ದಿರದೆ ಕರೆಯಲು ಕೇಳುತವೆ ಖಗ
ವರನು ತನಗೊಂದಾಶ್ರಯವದಾಯ್ತೆನುತ [2] ನಡೆತಂದ ॥ ೯

ಕಂಡನದಱ ಚ್ಛಾಯೆಯಲಿ ಕೆಳೆ
ಗೊಂಡು ಸುಖದಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನೆಲೆ

---

1 ಪರಿಹರಿಸುವೆ, ಕ. ಖ.   2 ವಾಯ್ತೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಗೊಂಡ ಖಗಮೃಗದೇವಕಿನ್ನರಮರ್ತ್ಯನಿಕರದಲಿ ।
ಅಂಡಜೇಂದ್ರನು ನಗುತ ಗಗನದ
ಮಂಡಲದಿ ನಿಱತಂದು ಶಾಖೆಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾಕಾಲೂರಿ ಸಾಂಗದಲಿ ‖ ೧೦

ಆಗ ತಾನು ಕುಳಿತ ಶಾಖೆಯು ಮುಱಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಮುಱಿದು ಘೋಂಕೆನಲು ಪ್ರಳಯದ
ಬಱಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಂತೆ ಚರಣದ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕಲು ಶಾಖೆ ವೀರವಿಹಂಗಮೋತ್ತಮನ ।
ತಿಱುಗಿ ಕಂಡನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರು
ತುಱುಗಿ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಹೊಸನೇ
ಸಱಿನ ಮಱಿಗಳವೋಲು ಜೋಲುತ್ತಿರಲು ಶಾಖೆಯಲಿ ‖ ೧೧

ಕಿಚ್ಚಿನಲಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಖಗಪತಿ
ಬೆಚ್ಚಿದನು ಬೆದಱಿದನು ಕಾಣುತ
ಸಚ್ಚರಿತರಿವರಾರೊ ಮಾರಿಯುದಾಯ್ತಲಾ ತನಗೆ ।
ಕೊಚ್ಚಿದೆನು ತರುಕೊರಳನೆನುತವೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ಹಲುಬುತ ಬೀೞಲೀಸದೆ
ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ಶಾಖೆಯನು ತುಂಡಾಗ್ರದಲಿ ಗರುಡ ೧೨

ಅಕ್ಕಟಾ ತರುಶಾಖೆಯ [1] ತಾ ಬ
ಚಿಕ್ಕರಿಸಿದೊಡೆ ಶಾಪವು ತನ್ನ [2]
ಮುಕ್ಕುವದಲಾಪರಮಋಷಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿದಱ ।
ಇಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೆಯ ಮಾಡಿ ನೆೞಲಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿ ಸುಖದಿಂದಿರ್ದವರ ಕೊಲೆ
ಯಕ್ಕು ತನಗೆಂದು ಗರುಡನು [3] ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಮನದೊಳಗೆ ‖

1 ಶಾಖೆಯನು, ಕ. ಖ.   2 ಶಾಪಾಗ್ನಿ ತನ್ನನು, ಕ. ಖ.   3 ತನಗೆಂದನು, ಖ. ಕ.

ತಪ್ಪಿಸಿದೆನಡಗಿರ್ದವರನೀ
ವಿಪ್ರಕುಲಕಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಮತಿ
ತಪ್ಪಿತಾದುವು ಸಾಧಿಸುವರಾರೋ ಶಿವಾ ಯೆನುತ ।

ಏನೂ ತೋರದೆ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ.

ಉಪ್ಪರಿಸಿದನು ನಭಕೆ ರವಿರಥ
ತಪ್ಪಿ ಗೆಡೆಯಲು ಪಕ್ಷಪುಟದಲಿ
ಸರ್ಪಕುಲಕಾನನಕುಠಾರನು ಸುರರು ಭಾಪೆನಲು ॥ ೧೪

ಇರಿಸುವೆನು ತಾನೆಲ್ಲಿ ತಾಪಸ
ವರರನಿವರನೆನುತ್ತ ಗಗನೇ
ಚರನು ಚಿಂತಿಸಿ ಸುಯ್ದು ತೊಳಲಿದನಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ।
ಗಿರಿಗಳೊಡೆದವು ಜಗಗಳಡಕಿಲು
ಜಱಿದು ಬೀಱಲು ಬಗೆದವೆಮರರ
ಗಿರಿ ಗದೆಯು ಹೊತ್ತಂತೆ ತೊಳಲುತ್ತಿರ್ದನಭ್ರದಲಿ ॥ ೧೫

ಇಱುಹಿದೊಡೆ ಕೋಪಿಸುವದೀ ಮುನಿ
ಕುಲವೆನುತ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕಳೇವರವನು ಕಯ್ಯನಖಮುಖದಗ್ರದಲಿ [1] ಕೋದು ।
ಪ್ರಳಯಮೇಘವು ಪೈಸರಿಸದಂ
ತಲುಕಲೀಯದೆ ಶಾಖೆಯನು ಖಗ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ತಿಱುಗಿದನು ಧರೆಯ ॥ ೧೬

ಆಗ ಸುರಮುನಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಭಾಪು ಭುವನಾಲಂಬ್ಯವಿಕ್ರಮ
ಭಾಪು ದುಸ್ಸಹಬಲಪರಾಕ್ರಮ

---

1 ನಖಮುಖಾಗ್ರದಲಿ ಕೊಯ್ದು, ಕ. ಖ.

ಭಾಪು ಪೃಥ್ವೀದೀಪ ಭದ್ರಾಪಚಕಿತಿಚಕಿತತೋಷ |
ಭಾಪು ವಿಹಗಾಕಾರ ವಿಶ್ವಕ
ಳಾಪ ಜಯ ಜಯ ಜಯತು ಭಳಿರೇ
ಭಾಪೆನುತ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿರ್ದುದು [1] ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ || ೧೭

ತರುಗಳನು ಮುರಿಯುತ್ತ ಗಿರಿಗಳ
ಶಿರಗಳನು ಕೆಡವುತ್ತ ಗಗನೇ
ಚರರ ಗತಿಗೆಡಿಸುತ್ತ ರವಿಮಂಡಲವನಲೆಯುತ್ತ |
ಇರದೆ ಭುವನಾವಳಿಗಳನು ಮಂ
ದರದ ವೋಲು ಮಥಿಸುತ ಬಂದನು
ಗರುಡದೇವನು ಗಗನಗತಿಯಲಿ ಗಂಧಮಾದನಕೆ || ೧೮

ಕಶ್ಯಪರು ಅದಂ ಕಂಡು ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕಂಡನಾಗಿರಿವಿಪಿನದಲಿ ಮಾ
ರ್ತಾಂಡಮಂಡಲದಂತೆ ಬೆಳಗುವ
ಖಂಡತೇಜೋಸಿಧಿಯ ನಾಕಶ್ಯಪಮಹಾಮುನಿಯ |
ಕಂಡನೀತನನಾತನಂತವ
ದಂಡಧರನಂತಿರೆ ಕರಿಕಮಠ
ತುಂಡನಖಮುಖದೀಪ್ತದಿವ್ಯಶರೀರಿಯನು ಮುನಿಪ || ೧೯

ಏನಿದೇನ್ನೈ ತಂದೆ ಮಾಡಿದೆ
ಯೇನನಕಟಕಟಾಯ್ತಲಾ ಕಡು
ಹಾನಿ ಹರಹರ ಮಗನೆ ಕುಲಸಂಕ್ಷಯವ ತಂದುದಲ |
ಭಾನುಸನ್ನಿಭಋಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ
ಗೇನು ಕಂಡೆ ಮಹಾತ್ಮ ಬಿಡದಿರು
ಮಾನಸಿಧ ಸುಯಿಧಾನದಲಿ ಶಾಖೆಯನು ಹಿಡಿಯೆಂದ || ೨೦

[1] ಹೊಗಳುತ್ತಿರ್ದನು, ಕ. ಖ.

ಬಿಟ್ಟೊಡುರುಹುವರಿವರು ನಿನ್ನನು
ಸೃಷ್ಟಿವ್ರಜಿಯದು ಮಗನೆ ಕೋಪಿಸಿ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಮಲಜರುದ್ರರೆಂಬವರು ।
ಕೆಟ್ಟರದಱಿಂ ಬಿಡದಿರೆಲೆ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿವೀರನೆ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನು
ತುಟ್ಟಿಯುಪ [1] ಸಂಹರಿಸುತಿದ್ದನು ನೋಡಿ ಋಷಿಕುಲವ ॥ ೨೧

ಬಾಲನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು
ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಮುಗಿದ ಕೈಯಲಿ ನಿಂದು ಮುನಿಪತಿ
ಮಗನ ಜೀವವ ಕಾಯಲೋಸುಗ
ಜಗದಧೀಶಾರಾಧಿತಾಂಘ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ।
ಬಗೆಯಲಾಗದು ತಂದೆತಾಯ್ಗಳು
ಮಿಗೆಯೆ ಬಾಲಕೃತಾಪರಾಧವ
ಮುಗುಧನನು ಕೈಗಾಯ್ವುದೋಪಿಸಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೨

ದೇವ ದೀನರನಾದರಿಸರೆಲೆ
ದೇವ ದೀನದಯಾಪರರಲಾ
ಸೇವಕನ ಗುಣದೋಷವ ನೀವು ಕಾಯಬೇಕೆನುತ ।
ಭಾವಿಸಲಿ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸು
ಭಾವನೆಯನಾಚರಿಸಿ ಬದುಕುವೆ
ದೇವ ದೀನಗೆ ದಯವ ಮಾಳ್ಪುದು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥ ೨೩

ತಾಯ ಸೆಱೆಯನು ಬಿಡಿಸಲೋಸುಗ
ದಾಯಿಗರ ಮಾತಿನಲಿ ಬಂದನು
ಪೇಯವಹ ಪೀಯೂಷವನು ತಹಮನದ ಕಡುಹಿನಲಿ ।
ಕಾಯಬೇಹುದು ಸಕಲಜೀವನಿ

1 ನಿಲ್ಲೆನು ತುಟ್ಟಿಪನು, ಕ, ಖ.

ಕಾಯುಸಹಿತವ್ರತಿಗಳಿರೆನುತ [1] ಮ
ಹಾಯಶೋನಿಧಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಬಹಳ ಮುನಿಕುಲವ ॥ ೭೪

ಆಗ ಅವರು ಅಭಯವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡವನಾಲಿಸುತ ಮುನಿಕುಲ
ಕಂದೆಱೆದು ಕೈನೆಗಹಿ ಭಯಬೇ
ಡೆಂದು ಕಾರುಣ್ಯದಲವರು ಶಾಖಾಗ್ರದಿಂದಿೞಿದು ।
ಮುಂದಿರವ ಮಾಡಿದರು ಹಿಮಗಿರಿ
ಕಂದರವನತ್ತಲು ಖಗಾಧಿಪ
ನೊಂದು ಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೭೫

ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಬಿಡುವೆನೀಶಾಖೆಯನು ತಾನಾ
ವೆಡೆಯಲಿದಿರೊಳು ಬಿಡಲು ವಿಪ್ರರು
ಮಡಿವರೆನುತಾಬಾಲ ಶಾಖೆಯನೊಯ್ಯನೋಸರಿಸಿ ।
ನುಡಿದನಾವೆಡೆ ಕೊಂಬನಿಡುಕುವೆ
ನಡೆಯ ಹೇೞೆನೆ ಮಗನ ಮಾತನು
ಕಡುಕರುಣಿ ಕೇಳುತ್ತ ಮಗುೞಿಂತೆಂದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೭೬

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆಗಳಾಗದೆಡೆಯನು
ಕಾಣೆ ನಾನೆಲೆ ಮಗನೆ ತುಹಿನ
ಕ್ಷೋಣಿಧರದಿಂದಾಚೆಯಲಿ ಹಿಮಸುರಿವ ಬಾಧೆಯಲಿ ।
ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರವನುಳುಹ ಗಿರಿತಟ
ಹೂಣಿಗನೆ ಹೋಗಲರಿದು ವಂಶ
ಕ್ಷೋಣಿವೇತ್ರಪರೀತವದು ತಾವೆಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೭

1 ಸಹಿತ ವರ್ತಿಗಳೆನುತ, ಖ, ಕ.

ಆಪ್ರಕಾರ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಸುಟು
ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ತಿನ್ನು ನೀನವದಱೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುದ
ನೆನ್ನರಸ ಹೋಗೆನಲು ಕಶ್ಯಪ
ನುನ್ನತಾಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನೀ ಗತಿಯೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ।
ಹೊನ್ನಬಣ್ಣದ ಶಾಖೆ ಕಚ್ಛಪ
ಮನ್ನಣೆಯ ಗಜ ಸಹಿತ ಹಾಯ್ದನು
ದುನ್ನಿರೀಕ್ಷಣವೆನಿಪ ಗಿರಿಗೆ ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೮೮

ಗಂಡುಗಲಿ ಗಗನಾಂಗಣಕೆ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡ ಗಱಿ ಹೊತ್ತಂತೆ ಹಾಯ್ದು
ದ್ದಂಡಪಕ್ಷಪುಟಪ್ರಹರದೆತಪನನ [1] ರಥವೊಡೆಯೆ ।
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ನೈದಿದನು ಕಡಿ
ಖಂಡವನು ಮಾಡುತ್ತ ತರುಗಳ
ತಂಡವನು ಸುಕ್ಷಿಪ್ರ [2] ಹಿಮಗಿರಿಪಾರ್ಶ್ವದಾಗಿರಿಗೆ ॥ ೮೯

ಬಿಸುಟನವದಱೊಳು ಶಾಖೆಯನು ಧರೆ
ಕುಸಿಯೆ ಹೆಮ್ಮರವ ಕೋಟೆ ಪುಡಿಯೆ
ಮಸಗಿ ಬಱಸಿಡಿಲೆಱಗಿದಂತಾಯ್ತು ಮಹಾರಭಸ ।
ಬಸುಱ ಬಿಚ್ಚಿದನೆರಡಱಂಗದ
ಬಿಸಿರಕುತ ವನದೊಳಗೆ ಕಡಲಿಡೆ
ಮುಸುಡನೂಱಿದನಾ ಮಹಾಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳಿಗೆ ॥ ೯೦

ಪಳ್ಳಿಸಿದನಂಗವನು ರಕುತದ
ಹಳ್ಳವನು ಸೇದಿದನು ಬಾಯ್ದೆಱೆ
ದಳ್ಳ ಹಿಗ್ಗಲು ಮಾಂಸರಾಶಿಯನಗಿದನದ ಬಗಿದು ।

---

[1] ಪ್ರಹರದಲಿನನ, ಕ. ಖ.   [2] ತಂಡವನು ಕ್ಷಿಪ್ರದೆ, ಕ. ಖ.

ಬಲ್ಲಹನು ತೇಗಿದನು ತಾನದ
ನೆಲ್ಲನಿತು ಹೊಟಿಗುಟಯುದಂತಿರೆ
ಯೆಲ್ಲವನು ಜಠರೀಕರಿಸಿ ನಸು ಮಲಗಿದನು ಗರುಡ ॥ ೨೧

ಆಹಾರದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಪಡುವಿಕೆ.

ತಂದೆನಾಗಳ ಸುಧೆಯುನಮರರ
ವೃಂದವನು ತಾ ಗೆಲಿದೆನಿನ್ನೇ
ನಿಂದುಧರನಡ್ಡೈಸಿದರೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಜಗತ್ತ್ರಯವ ।
ಬಂದು ನಿಮಿಷದೊಳರಸುವೆನು ಘಡ
ಮುಂದರ ಮಲವ್ರದೆ ಝುಷಾವಳಿಗೆ
ಯೆಂದೆನುಕ ದಾಟುವನು ಬಹಳವುನೋರಘಾಂಬುಧಿಯ ॥ ೨೨

ಗೆಲಿದೆನೆಂದುಪರಿಶ್ರಮವನೊಡ
ಲೊಳಗಣುರಿಯನು ನಂದಿಸಿದೆನೆಂ
ದೊಲಿದು ತನುವನು ಹೊಳ್ಳಿಸಿದನನುಭವಿಸಿದಾಯುಸವ ।
ಹಲವುಮಾತೇಕಾ ಮಹಾಮುನಿ
ಕುಲದ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯುಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿ
ಸಲಹಿದನು ಪಿತನೆನುತ ಪೊಂಪುಳಿಯಾದನಾ ಗರುಡ ॥ ೨೩

ಫಲಕಥನ

ಇದು ಸಕಲಲೋಕೈಕಪಾವನ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧನ
ವಿದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿಬಲವಿಕ್ರಮವಿವರ್ಧನವು ।
ಇದನೊಲಿದು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಕೇಳುವ
ಸದುಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವನಾ
ಪದುಮದೃಶ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನೀವನಭೀಷ್ಟಸಂಪದವ ॥ ೨೪

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯ ಮುನಿಕುಲಮಂಡನನು ರಿಪು
ರಾಯಖಂಡನನಮೃತವನು ಸುರ
ರಾಯ ರಾಯರ ಸದೆದು ಕೊಂಡನಖಂಡಬಲವನಧಿ ||

ಅಮೃತಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗರುಡನು ಹಾರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಗರುಡನಾವರ
ಶೈಲದಲಿ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಮೂಲಶಾಪಪ್ರಾಪ್ತಜನ್ಮವನದನು [1] ಪರಿಹರಿಸಿ |
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಸದ್ಗತಿಗೆ ಸುರ
ಪಾಲಲೋಕವನೆಯ್ದಲೆಂದು
ಬ್ಬಾಳತನದಲಿ ಹೊಯ್ದು ಬೊಬ್ಬಿಱಿದಭ್ರಮಂಡಲಕೆ || ೧

ಆಗ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕರವಾದ ಅಪಶಕುನಗಳು.

ಬರುತಿರಲು ಸುರಲೋಕದಲಿ ಮೋ
ಹರಿಸಿದುದಪಶಕುನವು ದಿಕ್ಪಾ
ಲರ ಮಹಾಮಂದಿರಗಳಲಿ ಸುರಪತಿಯ ಸದನದಲಿ
ಬಿರಿದುದಿಳೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರನಿಕರದ
ಲುರಿ ನೆಗೆದುದೆಡದಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರ
ಸ್ಫುರಣವಾದುದು ಕಾದುವಾನಾಕಾಸಿಧಾರೆಗಳು || ೨

---

[1] ಜನ್ಮವದನು, ಕ. ಖ.

ಹಳಚಿದವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರತತಿ ತ
ಪ್ಪೊಳಗವಾವರುಣಯಮಪವನ
ಜ್ವಲನಧನದೇಶಾನಸುರಪಮರುದಶ್ವಿಗಣದ ।
ಜ್ವಲಿತಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ದಿ
ಗ್ವಳಯಧೂಮೋದ್ಧತಘನಮಂ
ಡಲಸಮಾಹೃತವಾಯ್ತಲಾ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩

ಬಣಗಿದವು ತಾರಕೆಗಳುದಕದ
ಡೊಣೆಗಳಾರಿದವರಿಕದಂಬರ
ಮಣಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆ ಯಾಯ್ತು ಬಿದ್ದುದು ಪೀಠವವನಿಯಲಿ ।
ಮಣಿಮಕುಟ ಜಾಱಿದುದು ತನು ಭೂ
ಷಣಗಳುಡುಗಿದುವಾರಿ ತೀರದ
ತೃಣಗಳೂಣಗಿದವೇನನೆಂಬೆನು ಸುರರ ದುಸ್ಸ್ಥಿತಿಯ ॥ ೪

ನೆತ್ತರಿನ ಮಳೆಗಱೆದುದಂಬರ
ಮತ್ತ ಮೇಘದ ಕಾಣದಗಲಕೆ
ಕೆತ್ತುದಂಧತಮಿಸ್ರವಿದಿರಿಕ್ಕೆಯಲಿ ಸುರರೊಡಲ ।
ಹೊತ್ತಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಮೊಱೆದುದು
ಮೊತ್ತದುಲ್ಕಾಪಾತವದಿತಿಯ
ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವಾಯ್ತು ಕಂಡನು ಶಕ್ರನಾಹದನ ॥ ೫

ಇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂ ಕರೆಸಿ ಯೋಚಿಸುವಿಕೆ.

ನಡುಸದನದೇನೇನು ಕಾರಣ
ಗಡಣದವಶಕುನಂಗಳಾರಿಗೆ
ತೊಡಕಹುದೊ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲಪ್ರಳಯದಂತಿದೆಲ ।
ಕಡುಗಿ ಕಾದುವರಿಲ್ಲ ದೈತ್ಯರ
ನುಡಿಯನಱಿಯೆನೆನುತ್ತ ಸುರಸಭೆ
ಯೊಡನೆ ಬರಲೈತಂದು ಬೆಸಗೊಂಡನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ॥ ೬

ಏನಿದೇನೈ ತಂದೆ ಬಂದುದು
ಹಾನಿ ಯಾರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿದ
ನೇನ ಕಾಣಿರೆ ಕಡುಗುವುತ್ಪಾತಂಗಳುರವಣೆಯ |
ಏನು ಕಾರಣ ವಿದಕೆ ಕಾಣೆನು
ದಾನವರದಾಹವಕೆ ಬಾಹರಿ
ದೇನೆನಲು ಮನದೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತ ಗುರು ನುಡಿದ || ೭

ಅಱಿತೆನಾನೆಲೆ ಮಗನೆ ಹಾನಿಯು
ಹೊರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ
ದುರಿತಫಲವಿದು ವಾಲಖಿಲ್ಯಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ |
ಅಱಿಯದಂದಾಕ್ರಮಿಸಿದಫಲವಿದು
ಬಱಿದೆ ಹೋಹುದೆ ಕಂದ ಬಂದುದು
ಬಱಿಯ ಮಾತೇಕಿಟಿವು ನಿಮಗೆಂದನು ಸುರಾಚಾರ್ಯ || ೮

ತನುಜ ಕೇಳಾ ಕಶ್ಯಪನ ವರ
ತನಯ ತಾ ಬಂದಿರ್ಪ್ಪನು[1] ಗರುಡ
ನು ನವಮಹಾಬಲವೀರಮಹಾಗುಣಸಮನ್ವಿತನು[2] |
ದನುಜಮನುಜಭುಜಂಗವೀರರ
ನೆನೆಯನಱಿ ಯಾಹವದ ಕೊಂಡೊ
ಯ್ವನು ಮಹಾಮೃತಭಾಂಡವನು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲೆಂದ || ೯

ಪರಿಹರಿಸುವೊಡೆ ಭಾಳನೇತ್ರಂ
ಗರಿದು ಜನನಿಯ ಸೆಱೆಯ ಬಿಡಿಸಲು
ನಿರುತ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ ತಹೆನಮೃತವನು ತಾನೆಂದು |
ಉರಗಪತಿಗಳನವಟಿನಲಿ ಗೆ
ಲ್ದರೆ ಪರಾಕ್ರಮವಲ್ಲ ತಾನದ
ಭರಿತವಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವನು ಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೋಗೆಂದ || ೧೦

---

1 ಬಂದಿಹನು, ಕ. ಖ. 2 ವಿಕ್ರಮಗುಣಮಹಾನ್ವಿತನು, ಕ. ಖ.

ಗರುಡನು ಅಜೇಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿಕ್ಪಾಲರನ್ನು ಬೆಸಸುವಿಕೆ.

ಎನೆ ಹಸಾದ ಭವತ್ಕೃಪಾಲೋ
ಕನಬಲವುಂಟೆನಗೆ ಗರುಡಗಿರು
ಡನನು ತಾ ಕಾಣೆನು ಫಡಫಡ ಯೆನುತ್ತ ಬೀಟ್ಕೊಂಡು ।
ಅನಿಲ ಯಮ ನೈಋತ್ಯ ವರುಣನು
ಧನಪವಾಯುಮಹೇಶರೆಂಬವ
ರನು ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದನು ದೆಸೆದೆಸೆಗಿರದೆ ದಿಗಧಿಪರ ॥ ೧೧

ಬೆಸಸಿದನು ಬಲವೀರ್ಯಯುಕ್ತರ
ವಸುಗಳನು ರುದ್ರರನು ಸೂರ್ಯರ
ನಸಮಬಲವಿಕ್ರಮರ ವೀರವರುತರನಶ್ವಿಗಳ ।
ಹೆಸರ ವಿವರವನಾಮರುದ್ಗಣ
ವಿಸರವನು ಮುಂಕೊಂಡು ಘನಪಾ
ರುಷಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತರನು ವಿಶ್ವಾಮರೋತ್ತಮರ ॥ ೧೭

ಬಲ್ಲಿದನು ಗಡ ಗರುಡನೆಂಬವ
ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ಬಲವೀರ್ಯವಿತರಣ
ವುಳ್ಳವನು ಗಡ ಗೆಲಿದು ನಮ್ಮನು ವಿಹಗನಮೃತವನು ।
ಕೊಳ್ಳದಿರನೇಳದವ [1] ಮಾಡದೆ
ಕಳ್ಳನಯ್ತರುವೆಲ್ಲವನು [2] ಕೈ
ಕೊಳ್ಳಿ ಹೊಗಲೀಸದೆ ಮಹಾಮೃತಮಂದಿರವನೆಂದ ॥ ೧೩

ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱವಡುವಾತನಾರಿದ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲಿ ದೈತ್ಯದಾನವ
ರೊಕ್ಕಲಿಸುವರು ಪಡೆಯಲಮೃತವನಾಹವಾಗ್ರದಲಿ ।
ಲೆಕ್ಕಿಸುವರೇ ವಿಹಗಗಿಹಗನ
ವಿಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡುವೆನು ವಜ್ರದ
ಲಿಕ್ಕಿ ನೀವಿದಕಂಜಬೇಡಾನಿಹೆನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೪

1 ನೇಳಿಲವ, ಕ. 2 ನೈತರನೆಲ್ಲವನು, ಕ. ಖ.

ಮುಸೆಸು ಮಸೆಸಾಯುಧವೆನಸ್ತ್ರ
ಪ್ರಸರಗಳ ಬೀಯ್ಯಾಗವೆ ತೆಗೆಸಾ
ಯುಸಮಮುಸಲಮುಸುಂಡಿಮುದ್ಗರತೋಮರಂಗಳನು ।
ಎಸೆವ ಶೂಲಕೃಪಾಣಪಟ್ಟಿಶ
ವಿಸರವನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರಾ
ಪ್ರಸರವನು ಪರಿಭಾವಿಸೆಂದನು ಸಾರಥಿಗೆ ಶಕ್ರ ॥ ೧೫

ಮಾಡಿ ಸುವಿಧಾನವನು ಸುಧೆಯನು
ಕೂಡೆ ಕಾದಿಪುದಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರದ
ಗೂಡುಬಲೆಗಳ ನೋಡಿ ಸಬಳಕಠಾರಿಕಕ್ಕಡಿಯ ।
ಮುಡಿಗೆಯ ತಲೆವೊನೆಯ ನೀಡಿ ವಿ
ಭಾಡಿಸಹಿತನ ಶಿರವನೆಸಕಲಿ
ಮಾಡಿ ಕೆಲಬಲವಾಗಿ ತೊಲಗಿಸಿ ಯೆಂದನಾ ಯೆಂದ್ರ ॥ ೧೬

ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಕಾಹನು ಹೇಳಿ ತಾನೇ
ನಿಂದ ಸುರರಲಿ [1] ತುಡುಕಿ ವಜ್ರವ
ನಿಂದ್ರನಮರರು ಭಾಪೆನಲು ಮಂಡಿಸಿ ಮದೇಭದಲಿ ।
ವಂದಿಗಳ ಮಾಗಧರ ಕಳಕಳ
ವಂದವಡೆದ ಮಹಾಮೃದಂಗದ
ದುಂದುಭಿಯ ಕಹಳೆಗಳ ರವವಾವರಿಸೆ ದಿಕ್ತಟವ ॥ ೧೭

ಆಗ ಗರುಡಾಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಗರುಡನ ಬರುವಿಕೆ.

ಬಂದೊಡಪುದಾಹವಕೆ ಖಗಪತಿ
ನಿಂದನಾದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದನು ಗಡ
ಚಂದ್ರಮೌಳಿವಿರಿಂಚಿವಿಷ್ಣುಗಳೆಂಬವರು ಮೇಣ್ಮೇ ।

1 ನಿಂದ ದಿವಿಜರಲಿ, ಕ. ಖ.

ಣ್ಬಂದು [1] ನೋಡಲಿ ಬರಲಿ ಶಿಖಿಯನು
ಕಂದೆಱೆದು ಹೋಗುವದೆ ಶಲಭವ
ದೆಂದೆನುತ ಗರ್ಜಿಸುತಲಿರ್ದುದು ಕೂಡೆ ಸುರನಿವಹ ॥ ೧೮

ಮಿತ್ತುವಿಗೆ ಹೊಗಲರಿದು ಹೊಗುವೊಡೆ
ಯೆತ್ತಣದು ತಾ ವಿಹಗನರಗಿನ
ಪುತ್ಥಳಿಯು ಪರಿಭವಿಸಲಳವೇ ಪಾವಕನ ಹೊಳಲ ।
ಮತ್ತೆ ನೋಡುವವ್ಯೆ ಸಲೆ ಯೆನು
ತ್ತಿತ್ತ ಕೆಂಪೊತ್ತಿದುದು ನಭವನು
ಕೆತ್ತವೊಲು ತಾ ಕಾಣಬಂದುದು ಖಗನ ತನುಕಾಂತಿ ॥ ೧೯

ಬೀಸಿದುದು ಬಿಱುಗಾಳಿ ತೆಗೆದಾ
ಕಾಶಚಾರಿಗಳೊಡಲಿನುರಿಯುರ
ಗಾಶನನ ಪಕ್ಷಪ್ರಭೂತೋದ್ದಂಡಪವನನಲಿ ॥
ಸೂಸಿದುದು ಕೆಂದೂಳಿ ದೆಸೆಗಳ
ಮಾಸಿದುದು ಸುರರದೆಯ ಧೈರ್ಯವ
ಕೀಸಿದುದು ತಡಪಿಡುತ ಕಂಡುದು ಖಗಪತಿಯ ಬರವ ॥ ೨೦

ಮಂದರದ ಮಹಗಿರಿಗ ಗಱಿಗಳು
ಬಂದವೊಲು ಕೃತಪೂರ್ವಕಾಲದ
ಲಿಂದ್ರನುಱೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನೊ ಶೈಲಗಳ ರಾಜಿಗೆನೆ ।
ಬಂದನಮರಾವತಿಗೆ ವಿನತಾ
ನಂದನನು ನತಜನರ ಹೃದಯಾ
ನಂದನನು ರಿಪುಕುಲಭಯಂಕರಮೂರ್ತಿಯುರವಣಿಸಿ ॥ ೨೧

ಇಂದ್ರನ ಬರುವಿಕೆ.

ರೂಢಿಗತಿಯಾಯ್ತಮರರಿಗೆ ನೆಱೆ
ಗಾಢವಿಕ್ರಮದಾರುಭಟಗಳ

1 ವೇಣ್ ಬಂದು, ಕ. ಖ.

ಪಾರ್ಥಿಯನು ನೋಡಿ ತೊಳತೊಳಗುವಲೋಕಪಾಲಕರ ।
ಗಾಢವಾಯ್ತಿನ್ನೇನು ನಿಮ್ಮನಿ
ರೂಢಿಯಿದು ತಗೆ ಮತ್ತೆ ಹಸ್ತಾ
ರೂಢಸಿವನಾರನುತ ಬಂದನು ಹೊಱಗೆ ಸುರಪತಿಯು ॥ ೨೦

ಇಂದ್ರನ ಸ್ಪರ್ಧಾವಚನವು, ಉಭಯರ ಪರಾಕ್ರಮವು.

ಕಂಡನೀತನನಾತನೇಸ್ಸೈ
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ಬಂದೆ ಸುಧೆಯನು
ಕೊಂಡು ಹೋಹಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ಕೈಯೆದೆಯಲಿರಿಸಿದೆಲ ।
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ನೀನೊಡೆಯನೊಬ್ಬನೆ*
ಕೊಂಡು ಹೋಗಾ ಪಡೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ನಿಲ್ಲು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೩

ನಿಂದಿಸಿದೆ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಬಾಣದ
ವೃಂದವನು ಸೈಗಱೆದನಂದು ಪು
ರಂದರನು ಸಂಪೂರ್ಣಕೋಪಾಟೋಪದಲಿ ಜಱಿದು ।
ಮುಂದು ಗೆಡಿಸಿದನಕಟಕಟ ತಾ
ನಿಂದ್ರನಲ್ಲಾ ಯೆನುತ ಬಹ ಶರ
ವೃಂದವನು ತೂಱಿದನು ಪಕ್ಷಪುಟಾಗ್ರದಲಿ ಗರುಡ ॥ ೨೪

ತೋಱು ತೋಱಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ತೋಱೆನು
ತೇಱಿಸಿದ ರೋಷದಲಿ ಕಡು ಕಾ
ಹೇಱಿ ಕಂಗಳನಮರಪತಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಸಂತತಿಯ ।
ತೋಱಿದನು ಖಗಪತಿಗೆ ಬಲು ಬಿಲು
ಕಾಱನಹೆಯೋ ಯೆನುತ ಗಗನಕೆ
ಜಾಱಿಸಿದನಿನಿತುವನು ಬಾಯಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಮುಱಿಮುಱಿದು ॥ ೨೫

ಹಡ ತೊಲಗು ತೊಲಗಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರದ
ತೊಡಕು ತನಗೇಕೆ ತೆಗೆ ತಗೆಯೆನು

ತಡಸಿ ಪಕ್ಷಾಗ್ರದಲಿ ಬೀಸಿದನು ಸಲೆ ಸುರಪತಿಯ ||
ಕೆಡಹಿ ಪ್ರಾಕಾರವನು ಬಾಗಿಲ
ನೊಡೆದು ಪೊಕ್ಕನು ಲೋಕಪಾಲರ
ನೊಡೆತುಳಿದು ಕಲಕಿದನು ವೊಂದೇನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ || ೨೬

ಹೊಕ್ಕನೋ ಖಗನಕಟದಟರನು
ಮಿಕ್ಕನೋ ಕೈಕೊಳ್ಳು ಕೊಳ್ಳನು
ತೆಕ್ಕಟಿಗನನು ಬೀಱುಹೊಯ್ಸಬಳದಲಿ ಹೊಯ್ಯೆನುತ |
ಕಕ್ಕಡೆಯು ಕಡಿ ತಲೆಯು ಸಬಳದ
ಚಕ್ರಮುಸಲಮುಸುಂಡಿಮುದ್ಗರ
ದುಕ್ಕುಹಿಡಿಗಳ ಗಡಣದಲಿ ಮುಸುಕಿದುದು ಸುರನಿಕರ || ೨೭

ಕೈದುವಿನ ಮೆಟಗಳನು ಪಕ್ಷದ
ಲೈದೆ ಹೊಱಬೀಸಿದನು ನಖದಲಿ
ಕೊಯ್ದು ಬೀಸಾಡಿದನು ಗಜರಥತುರಗಪಜ್ಜೆಗಳ |
ಭೇದಿಸಿದನತಿಬಲರ ತುಂಡಪ
ಲೂದಿದನು ಕೆಲಬಲದ ಸುಭಟರ
ಹಾದಿಯಲಿ ಹರಹಿದನು ನೆರಹಿದನಂತಕನ ಪುರದಿ || ೨೮

ಕೆದಱಿದನು ಕೆಂದೂಳಿಯನು ಪ
ಕ್ಷದಲಿ ಕಾಲಲಿ ಕಾಣಲರಿದಾ
ಕದನದಂಗವನೇನನಱು ಕತ್ತಲೆ ಕೆತ್ತುದಂಬರವ |
ಕದನಗಲಿಗಳು ಖಗನೆನುತ ಕಾ
ದಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು
ಅದಟರಿಱಿದರು ಕಾಣದಾಖಗಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವ || ೨೯

ಇಂದ್ರನ ರಥವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ವಾಯು ತೊಲಗಿಸುವಿಕೆ.

ಕಂಡನದನಾಕೊಳುಗುಳವನಾ
ಖಂಡಲನು ತನ್ನಯ ರಥಾಗ್ರದ
ಮಂಡಲಕೆ ಕೆಂದೂಳಿ ಕವಿದುದು ಕೆಟ್ಟೆನಾಹವವ |

ಕಂಡು ಕಾದುವರಿಲ್ಲ ಕಲಿಗಳು
ಕೊಂಡನೋ ಖಗನಮೃತವನು ತರೆ
ಚಂಡಮಾರುತನಾದನೆಂದನು ಮೋಹರವ ನೋಡಿ ॥ ೩೦

ಜೇಯ ಬೆಸನೇನೆನುತ ಬಂದನು
ವಾಯು ತೆಗಸಾಕತ್ತಲೆಯ ಪೂ
ರಾಯವಾದೀರಜದ ರಾಶಿಯ ಬೇಗ ಮಾಡೆನಲು ।
ಬಾಯ ಮುಚ್ಚುವ ಮುನ್ನ ಮೋಹರ
ವಾಯೆನಲು ಧೂಳೀಪಟಲವನು
ಬೀಯ ಮಾಡಿದನೆಲ್ಲವನು ಬೀಸಾಡಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೧

ಬಳಿಕ ಯುದ್ಧಾರಂಭ.

ಮತ್ತೆ ಮೋಹರಿಸಿತ್ತು ಸುರಬಲ
ವೆತ್ತ ವೆಣ್ದೆಸೆ [1] ಯೆತ್ತಲುರುಬುವ
ದೆತ್ತಲುಂ ವಿಹಗಪತಿ ತಾನೆತ್ತಣದದಿಂತೆನಲು [2] ।
ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿದರಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ಮುತ್ತಿದರು ಮೈನೆರೆಯದನೆ ಮೊಬ
ಗುತ್ತ ಮೇಘವ್ರಾತ ಗಿರಿಯನು ಮುಸುಕುವಂದದಲಿ ॥ ೩೨

ಹಾಱಿಸಿದನನಿತಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ನೇಱಿಸಿದನಂಬರಕೆ ಧರಣಿಗೆ
ಮಾಱಿದನು ತೂಱಿದನು ಮಿಗೆ ತನ್ನೆರಡು ಪಕ್ಕದಲಿ ।
ತೋಱಿದನು ವಿಕ್ರಮದ ಕಡುಹನು
ಬೀಱಿದನು ಭಯರಸದ ಲಹರಿಯ
ಸಾಱಿಸಿದನಂತಕಗೆ ಬಿಸಿರಕುತದ ಮಹಾಧನವ ॥ ೩೩

ಒಡ್ಡಿ ಹರಿಗೆಯಲಿಱಿ ಕಠಾರದ
ಅಡ್ಡಪಿಸು ಪೊಯ್ ಶೂಲದಿಂದಿಡು

1 ವೆಳ್ದೆಸೆ, ಕ. ಖ. 2 ವಿಹಗಪತಿಯು ತಾನೆತ್ತಲಿಂದೆನಲು, ಕ, ಖ.

ವೊಡ್ಡಿಯಲಿ ವಧಿಯಿಸವೆನನು ಚಕ್ರದಲಿ ಕಡಿಯೆನುತ |
ಗಡ್ಡವೆನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಕವಚದ
ದೊಡ್ಡದೇಹದಲಮರಿ ದಿಗಧಿಪ
ರಡ್ಡವಿಸಿದರು ಹೋ ಹೊ ನೀ ನಿಲ್ಲೆನುತ [1] ಖಗಪತಿಯ ‖ ೨೪

ಬಂದಿರೈ ಲೇಸಾಯ್ತು ತಪ್ಪೇ
ನೆಂದೆನುತ ಮೋಹರವನೊಡೆತುಳಿ
ದೊಂದುಗಲಿಸಿದನೊರಸಿದನು ಪಕ್ಷದಲಿ ಕೈಮುಗಳ |
ಮುಂದುವರಿವಾ ದೆಸೆಯ ಪತಿಗಳ
ವೊಂದೆರಡು ಮೂಱೊಂದು ನಾಲ್ಕೈ
ದೆಂದು ನಖಮುಖಗಳಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿದನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ‖ ೨೫

ತೆಱೆಯ ಹೊಕ್ಕಿಭದಂತೆ ಹಱುವನು
ಬಱಸಿಡಿಲು ಬಗೆವಂತೆ ಕಡುಗುವ
ಕುಱಿಯ ಹಿಂಡನು ಹೊಕ್ಕ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತೆ ಸುರಬಲವ |
ಮುಱಿವನೊತ್ತಿದ ನೆತ್ತಿದನು ಮು
ಕ್ಕುಱುಕಿ ಮೊಗದನು ಮೋದಿದನು ಹೊ
ಕ್ಕಱಿದನೊರಸಿದ ನಟನದಿಂದನಹಿತಕುಲಾರಾತಿ ‖ ೨೬

ಕಡಲು ಹರಿದುದು ಸೈನಿಕರ ಗಿರಿ
ಯೊಡೆದು ಹರಿವಂದದಲಿ ರಕುತದ
ಮಡು ಸುದುಸ್ತರವಾಯ್ತು ರಥಕರಿತುರಗಸಂತತಿಗೆ |
ಕೆಡೆದುದಿಭಘಟೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ರಥ
ನೊಡಲನುಱಿದುದು ತುರಗ ಕಾಲಾ
ಳಡೆಗುಣಿವ ನೋಡಿದುದು ಕಾಲನ ಪುರಕೆ ಕಡಿವಡೆದು ‖ ೨೭

ದೇವತೆಗಳ ಪಲಾಯನ.

ಓಡಿದರು ಗಂಧರ್ವಸಾಧ್ಯರು
ಕೂಡೆ ಮೂಡಣದೆಸೆಗೆ ರುದ್ರರು

1 ನಿಲ್ಲುನಿಲ್ಲೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಕೂಡೆ ವಸುಗಳು ಸಹಿತಲಾದಕ್ಷಿಣದಿಶಾವರರವೆ ।
ನೋಡಲದಿತಿಯ ಸುತರು ಪಡುವಣ
ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕರು ಬಡಗದೆಸೆಯಲಿ
ಬೀಡ ಬಿಡಿಸಿದರಶ್ವಿನೀದೇವರುಗಳಳವೇಱದು ॥ ೩೮

ಅನಲನಡಗಿದನಂತಕನು ಕಾ
ನನವ ಹೊಕ್ಕನು ನಿರುತಿ ವರುಣನ
ಮನೆಗೆ ಬಾ ನೀನೆಂವನನಿಲಕುಬೇರರೆಂಬವರು ।
ತನುವ ಮಱೆದರು ಮಿಕ್ಕವರ ಮಾ
ತೆನಗೆ ಬಾರದು ಪೇಱುವರು ವಾ
ಹನವೆನಿಱದಾಯುಧವನುಱದಾಲೇಂಕರಾವೆನುತ ॥ ೩೯

ಅಮೃತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ಬಂದಾಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ
ಭೌವುನನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಮೃತಾವಾಸಕೆಲ್ಲರ
ಹಿಂದುಳುಹಿ ಕಾಹಿನ ದುರಾತ್ಮರ
ಕೊಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಮಿಕ್ಕನಾಸುರಕುಲದ ವೋಹರವ ।
ಮುಂದುವರಿವದಟನನು ಕಾಣು
ತ್ತೊಂದು ಕಾಹಿನ ನಾಯಕರ ನಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಭೌಮನನೆಂಬವನು [1] ತಾಗಿದನು ಖಗಪತಿಯು ॥ ೪೦

ಎಱಕ ನಾತನು ಖಗನೊಡಲು ಥ
ಟ್ಟುಱಕಲಮುಳಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಹೋಹೋ
ಮುಱದನು ಮತ್ತೇನು ವೀರರ ದೇವ ನೀನೆನುತ ।
ಬೆಱಕ ನೊಡಲಲಿ ತುಂಡದಗ್ರದೆ
ನೊಱ್ಕ ತುಱದನು ಜೀವಕಾಯುವ
ನುಱದನು ಬಱಕಮೃತದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನಾಗರುಡ ॥ ೪೧

1 ಜೌವ್ವನನೆಂಬವನು, ಕ. ಖ.

ಅಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲನಾದ ಅಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ವಾರ್ಗವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸ ವಿಕೆ.

ಕಂಡನದಱೊಳಗಾತನಾಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡಪರಿಯಂತವನು ವೇಷ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಪಾವಕನುಜ್ಜ್ವಲಜ್ಜ್ವಾಲಾವಳಿಗಳಿಂದ [1] ।
ಕೆಂಡಗೆದಱಲು ನೂಱುಯೋಜನ
ಮಂಡಲಾಕಾರದಲಿ ಕವಿದಿರೆ
ಕೊಂಡ ಹೆಜ್ಜೆಯ ತೆಗೆದು ಸಿಂದಸಿದೇಸಿಗೇನೆನುತ ॥ ೪೮

ಬಟ್ಟೆಗೊಡು ಹುತವಹನೆ ಲೋಕಾ
ಧಿಷ್ಠಿತನೆ ಸುರಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀ
ನಿಷ್ಟನೆನಿಸುವೆ ನೋಡಲಾಭುವನೈಕಪಾವನನೆ ।
ಬಟ್ಟೆಗೊಡು ಸುಜನೈಕವಂದ್ಯಾ
ಭೀಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯೆ
ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟುಳುಹೆನುತ ಖಗನಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದನೊಲಿದು ॥ ೪೯

ಬಗೆವನೇ ಸಾಮವನು ಧಗಧಗ
ಭುಗಿಭುಗಿಲು ಭೋರೆಂದು ಕುಡಿನಾ
ಲಗೆಗಳಂಡಕಟಾಹವನು ಕಾಸಿದುದು ಕುಣಿಕುಣಿದು ।
ಹೊಗೆಯು ಹೊರಳಿಯು ಕೆಂಗಿಡಿಯು ನೆಗ
ೞಿಗೆಯು ಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿಯಂತಿರೆ
ಹೊಗುವ ಮಾತೇಸೀಕ್ಷಿಸುವೊಡರಿದಾಯ್ತು ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೪೪

ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಒಲಿಯದಿರಲು ನದೀತಟಾಕಾದಿಗಳ
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಕಾರಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿಶಮನ.

ಕೆಟ್ಟನಿದು ವಿಪರೀತವಾಯ್ತೆನು
ತಟ್ಟಹಾಸವ ಮಾಡಿ ಖಗಪತಿ
ತೊಟ್ಟು ಸಾವಿರಮುಖಗಳನು ನಿಜಯೋಗಶಕ್ತಿಯಲಿ ।

1 ನುಜ್ಜ್ವಲಾವಳಿಗಳಿಂದ, ಕ. ಖ.

ಕಟ್ಟುಗೆಡೆ. ಧುಸಿನಿವಹಗಳ ಮುಖ
ವಿಟ್ಟು ಕುಡಿವನು ಕಾಱಿದನು ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಪಾವಕನೊಳಗೆ ಸಂವರ್ತಾಭ್ರದಂದದಲಿ ॥ ೪೫

ಏನನೆಂಬೆನು ತೀರ್ದುದಾಪವ
ಮಾನಸಖನುಬ್ಬಟೆಯು ಕರ್ಬೊಗೆ
ಹಾಸಿಗೊಂಡುದು ಕಿಡಿಗಳಡಗಿದವಡಗಿತಾ ಜ್ವಾಲೆ ।

ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರ ದುರ್ಗದ ನಿವಾರಣೆ.

ಸ್ಥಾನ ಬಿಸಿಯಾರಿದುದು ಹೊಕ್ಕನು
ವೈನತೇಯನು ಮುಂದೆ ಕಂಡನು
ಭಾನುತೇಜದ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗವ ನೋಡಲರಿದೆನಲು ॥ ೪೬

ಇದು ಪ್ರಳಯವಾಯ್ತಾವನೆಲೆ ಹೊ
ಕ್ಕಿದನು ಹೊಱವಡುವಧಿಕಬಲನೆನು
ತೊದೆವನಸ್ತ್ರದ ದುರ್ಗವನು ಪಕ್ಷದಲಿ ತುಂಡದಲಿ ।

ಚಕ್ರವಂ ಕಂಡು ಅಣುರೂಪದಿಂದ ಅದರ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಕೆದಱಿ ಹೊಕ್ಕನು ಮುಂದೆ ಕಂಡನು
ಕುದಿವ ಸಾಹಸ್ರಾರಘನಯಂ
ತ್ರದ ಮಹಾಚಕ್ರವನು ತಿಱುಗುತ್ತಿರಲು ತೀವ್ರದಲಿ ॥ ೪೭

ಕಂಡು ತಲೆದೂಗಿದನು ಖಗನು
ದ್ದಂಡಚಕ್ರವ ಗೆಲುವುಪಾಯವ
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನೆ ಬಲ್ಲನೆನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ।
ಚಂಡಬಲನಣುರೂಪವನು ಕೈ
ಕೊಂಡು ಚಕ್ರದ ನಾಭಿಯೊಳಗಿರ
ಲಂಡಜೇಂದ್ರನು ಕಂಡನಮೃತವನದಱ ಕೆಳಗಿರಲು ॥ ೪೮

1 ಪ್ರಳಯವಾಯ್ತಾವನೊ, ಕ. ಖ.

ಅದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಂ ಕಂಡು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ
ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಕಂಡನು ಕೆಳಗಿಹದು ಬಲು
ಮೃತ್ಯು ಬಾಯ್ದೆಱೆದೆರಡು ರೂಪವ
ಹೊತ್ತ ತೆಱವಲಿ ರೌದ್ರಮುಖದ ಭಯಂಕರಾನನದ |
ಎತ್ತುದಲೆಗಳ ಕುಪಿತನಯನದ
ತತ್ತುಮಿಂಚನು ಜಱಿವ ಜಿಹ್ವೆಯ
ಹೊತ್ತುವುಸುರಿನ ಹೊಗುವ ದಾಡೆಯ ದಡಿಗಫಣಿವೆರರ ‖ ೪೯

ಘಾತುಕರು ನೋಡಿದರೆ ಭಸ್ಮೀ
ಭೂತರಹರಾರಾಗೊಡಾಗಲಿ
ಭೂತನಾಥಗೆ ಪುಗಲರದವರೊಡನೆ ಕಾದುವರೆ |
ವೀತನಿದ್ರರು ವಿಹೃತನೇತ್ರರು
ಮಾತು ಹಲವೇನಮೃತಕಲಶದ
ಮಾತು ಬೇಡೆಂಬಂತೆ ಕಾದಿಹರೆರಡು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ‖ ೫೦

ನೆಗಹಿ ಕೊಂಡನು ಸುರರ ಸಿರಿಯನು
ನೆಗಹಿ ಕೊಂಬಂದದಲಿ ಚಕ್ರವ
ನುಗಿದು ಬಗಿದೋಡಿದನು ಹೊಱವಂಟನು ನಭೋಗತಿಗೆ |
ಖಗವರನು ಕೈಕೊಂಡು ಮುನ್ನಿನ
ಜಗದಗಲವಾಕಾರವಮರರ
ತಗುಳಿದನು ಸತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ‖ ೫೧

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಮರರನು ಜಿಂ
ಕೊಂಡು ತಂದನು ಸುಧೆಯನವನಿಗೆ
ಕಂಡು ನಾರಾಯಣನ ಕರುಣವ ಪಡೆದನಾ ಗರುಡ ||

ಅಮೃತಹರಣದಿಂದಾದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಸುರರು
ಹರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ಸದೆದು ಸು
ರಾಳಿಯನು ಪೀಯೂಷದುರ್ಗವ
ಬೀೞುಹೊಯ್ದನು ಕೆಡಹಿದನು ಪೀಯೂಷಪಾಲಕರ |
ಕೋಳು ವಿಡಿದಮೃತವನು ಹಾಯ್ದನು
ಹಾೞು ಮೋಱೆಯ ತ್ರಿದಶಪುರವನು
ಬೀೞುಕೊಂಡೊಳೆವಂತೆ ಮೆಱೆದುದು ಸುರಪತಿಯ ವಿಭವ || ೧

ಕೆಟ್ಟುದೋ ಸುರಲೋಕ ಭಂಗವ
ತೊಟ್ಟುದೋ ನೆಱೆ ತೊಡೆದುದೋ ತ್ರೈ[1]
ವಿಷ್ಟಪಾಧೀಶ್ವರರ ಹೆಸರನು ಹೇೞಲೇಕಿನ್ನು |
ದುಷ್ಟಖಗನೆೞದೊಯ್ದನಮೃತವ
ನಟ್ಟಡವಿಯಾಯ್ತೂರು ಯೆನುತವೆ
ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರು ಬಾಯ ಬಿಡುತ ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಗೆ || ೨

1 ತೊಡೆದುದೊಮಹಾತ್ರಿ, ಕ. ಖ.

ಹುಯ್ಯಲಿಡುತವೆ ಹೋದರಮರರು
ಕೈಯ್ಯ ಸೊಪ್ಪನು ನೆಗಹಿ ಮನ್ಮಥ
ನಯ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿಯಭಿಮುಖಕೆ ।
ಮೆಯ್ಯನೀಡಾಡಿದರು ಸಂಸ್ತುತಿ
ಗೆಯ್ಯಲದನಾಲಿಸುತ ಪನ್ನಗ
ಶಯ್ಯನಂದು ನೆಗಹಿದನಬ್ಜಸಮಾಸ್ಯದಲಿ ನಗುತ ॥　೩

ಹರಿ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಹೋಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರಿ ನಿ
ಮ್ಮಾಹವವ ನಾನಱಿದೆನನಗದು
ಸಾಹಸದ ಸಂರಂಭವಾಗಂಭೀರವಿಕ್ರಮನ ।
ಬಾಹುಬಲವವನೊಡನೆ ಸಲ್ಲದು
ಸೋಹಿನಲಿ ತಾ ತೆಗೆವೆ ನಿಲ್ಲೆನು
ತಾ ಹರಿಯು ನೆಱೆ [1] ಬಂದನಮರಾವತಿಗೆ ಗೆಲವಿನಲಿ ॥　೪

ನಡೆಯೆನುತ ನಯನಾಭಿರಾಮನು
ಪಡೆಗೆ ಕೈಬೀಸಿದನು ಬಂದನು
ಜಡಿವ ಘನಗಂಭೀರಭೇರೀಪಟಹಶಂಖದಲಿ ।
ಒಡೆದುದಬುಜಭವಾಂಡವೆನೆ ಬೆಳು
ಗೊಡೆಯು ಚಾಮರಸಿಕರ ದೆಸೆಗ
ಗ್ಗಡದ ಪರವೈಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಖಗರಾಜನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥　೫

ನೀಲಮೇಘನಿಭಾಂಗಕಾಂತಿಯ
ಲೋಲಮಣಿಕುಂಡಲದ ವಿಮಲಕ
ಪೋಲಮಂಡಲದೆಸೆವ ಕಮಲದಳಾಯತೇಕ್ಷಣದ ।
ಶ್ರೀಲಲಾಟದ ಮೌಳಿಮಕುಟದ

1 ಮಹಾಹರಿ, ಕ, ಖ.

ಕೀಲಣದ ನವರತ್ನಕಾಂತಿಯು
ಜಾಲದಲಿ ಜಗದೇಕನಾಥನು ಬಂದನಾಹವಕೆ ॥ ೬

ಕೊರಳ ಹಾರದ ಕೌಸ್ತುಭದ ಪೇ
ರುರದ ವರಸಿರಿವತ್ಸನಾಭಿಯು
ಕರಕಮಲಕಂಕಣದ ಕೇಯೂರದ ಚತುರ್ಭುಜದ ।
ಅರಿಗದಾಶಾಙ್ಗದ ಭುಜಂಗಳ
ಭರಿತತೇಜದ ದಿವ್ಯಪೀತಾಂ
ಬರದ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಬಂದನು ಗರುಡನಭಿಮುಖಕೆ ॥ ೭

ವಂದಿಗಳ ಕಳಕಳದ ಮಾಗಧ
ವೃಂದದೊತ್ತೊತ್ತುಗಳ ಸೂತರ
ಸಂದಣಿಯ ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರಗೀತಸಂಸ್ತುತದ ।
ದುಂದುಭಿಯ ಕಳಕಳದ ಬಹುವಿಧ
ದಿಂದೆಸೆವ ಬಹುಭದ್ರವಾದ್ಯದ
ಸಂದ ಸುರರೈ [1] ಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಬಂದನು ಸುರಾಲಯದಿ ॥ ೮

ಸುಳಿವ ಸುಮನೋವೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮಿಗೆ
ಮೊಳೆವ ವೀಣಾವೇಣುಮುರಜದ
ಕರಪುಟದ ಮೌಳಿಗಳಲೊಪ್ಪುವ ಲೋಕಪಾಲಕರ ।
ಸರಸಿಜಾಸನರುದ್ರವಿಬುಧೇ
ಶ್ವರನಿಷೇವಿತಪಾದಪೀಠದ
ಕರುಣಿಗಳ ದಾತಾರ ವೈದೋಳಿದನು ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೯

ಆಗ ಗರುಡನು ಹರಿಯಂ ಕಂಡು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಲು
ಹರಿಯ ಉತ್ತರ.

ಗಂಡುಗಲಿ ಯಮೃತದ ಕಲಶವನು
ಕೊಂಡು ಹಾಯ್ದುಯ್ಯುರಲು ನಭದಲಿ

---

[1] ಸಾಮಾನ್ಯ, ಕ. ಖ.

ಕಂಡನಾಕಮನೀಯಕೀರ್ತಿಯ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನು |
ಅಂಡಜೇಂದ್ರನು ನಗುತ ನಿಂದನು
ಪುಂಡರೀಕದಳಾಕ್ಷನಿದಿರಲಿ
ಪಂಡಿತನೆ ನೀನಾರು ಹೇಳೆನಗೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೦

ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ವೆ ಯೆನಲು ಖಗಪತಿ
ಪಾಲುಗಡಲ ಮಹಾತ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲಲೋಚನ ಕಮಲಭವರೇ ಮುಖ್ಯರಿವರೆನಗೆ |
ಕೇಳು ಪುತ್ರ ಸಪುತ್ರರ್ಕ್ಕೆ ಕೀ
ಠಾಳುಗಳು ಸುರರಲಿ ಚರಾಚರ
ಜಾಲ ವೆನ್ನಯ ಲೀಲೆ ನಾರಾಯಣನು ತಾನೆಂದ | ೧೧

ಹರಿಯು ವರವಂ ಕೇಳೆನಲು ಗರುಡನ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಹರಿಯ
ಅಪಹಾಸ.

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಖಗಮಣಿಯೆ ನಿನ್ನಯ
ನಿಚ್ಚಟದ ಬಲವೀರ್ಯಶೌರ್ಯದ
ಹೆಚ್ಚುಗೆಯ ವಿಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಶಕ್ತಿಯನು ಕಂಡು |
ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ನೀ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳನ
ಲಚ್ಯುತನ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ನಕ್ಕನು
ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಾಕಿವನು ತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಹನೆಂದ [1] ॥ ೧೨

ನಕ್ಕನಸುರಾರಾತಿ ನೋಡಿದ
ನಿಕ್ಕಲದ ಕಮಲಜಭವಾದ್ಯರ
ನೆಕ್ಕಟಿಗನುಬ್ಬಾಳಿಯನು ಕಂಡಿರೆ ಖಗಾಧಿಪನ |
ಸಿಕ್ಕುಸುವೆನತಿಬಲನನೆನುತವೆ
ಜಕ್ಕುಳಿಸಿ ಕಡೆಗಣ್ಣನೀಕ್ಷಿಸಿ
ರಕ್ಕಸರ ಕುಲವೈರಿ ನುಡಿದನು ನಗುತ ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೧೩

---

[1] ಸಾಮರ್ಥ್ಯನಹನೆಂದ, ಕ. ಖ.

ತಿರುಗಿ ಉಭಯರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಹನನಾಗೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಈವೆ ನೀನೆನಗೇನನಿಲ್ಲದೊ
ಡಾವದಡಿಯುಲಿ ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನನು
ಕಾವ ದಾತರ [1] ಗಂಡನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮ ಮರುಳನಲ ।
ದೇವರೆಂಬವರ್ಕೈದೆ ತನಗನು
ಜೀವಿಗಳು ತಾವೇನು ಕಾಣದೆ
ಗಾವಿಲನೆ ತಾನೀವೆ ನೆಲ್ಲವ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಆಗಲದಕೇನಾಯ್ತು ತಪ್ಪೇ
ನೀಗಳೆಂದನು ವರತಪೋವ್ರತ
ಯೋಗನಿಷ್ಠದ್ವಿಜರು ತನಗಧಿದೈವರವರಿತ್ತ ।
ಭಾಗಧೇಯವಿದೆನಗೆ ವಾಹನ
ವಾಗು ನನಗೆಂದರ್ಥಿಸಿದನಾ
ಯೋಗಮಾಯಾಧೀಶ್ವರನು ನಗುತಾ ಖಗೇಶ್ವರನ ॥ ೧೫

ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲು ಹರಿಯು ನೀನು ವರವಂ ಬೇಡೆನಲು
ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಹೋಹೋ
ಕೋಳುವಿಡಿದೈ ತನ್ನನಾರಿಗೆ
ಹೇಳುವೆನು ತಾನಾಗಿ [2] ವರವನು ಕೆಡಿಸಿದಕಟಕಟ ।
ಕಾಲನಿಡು ಮಸ್ತಕದೆಲೆಲೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳ ದಾತಾರ ಅಹಿಕುಲ
ಕಾಲನೊಡನಿಂತೆಂದನಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೧೬

ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು ವರವ ನೀನುಂ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ ವೀರ ತನ್ನನು
ಜೋಡು ಮಾಡದಿರೆನ್ನ ದರುಶನ ವೆಲ್ಲವಲ್ಲಿಳಗೆ ।

[1] ಮೂವದಾರಶ, ಕ. ಖ. [2] ವಾಹಂತೆ, ಕ, ಖ.

ಬೇಡು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನಲು ಖಗನೀ
ಡಾಡಿದನು ಪದದಲಿ ತನುವನಾ
ಬೇಡುವೆನು ತನಗೊಡೆಯರಾಜ್ಞಾಪಿಸುವುದದನೆಂದ ॥ ೧೭

ಮತ್ತೆ ದುರ್ಲಭವೇನು ನಿನ್ನನು
ಹೊತ್ತು ನಡೆವಂಗೆನಗೆ ತನ್ನಯ
ತೊತ್ತಲಾ ವರಮುಕ್ತಿ ನಿನ್ನಪದಾಬ್ಜಸೇವಕಗೆ ।
ಮೃತ್ಯು ಜರೆ ಯೆರಡಿಲ್ಲದಂತೊಲಿ
ದಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸನಾಥ ನಾನೆನ
ಲುತ್ತಮಾಂಗವ ತಡಪಿ ಸೂಸಿದನಂಜಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೮

ಅಮೃತವನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಲು ತಾಯ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು
ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕಂದ ಕೇಳೈ ಕಾಡುತಿದೆ ಸುರ
ವೃಂದ ತನ್ನನು ಸುಧೆಗೆ ಕೇಳಿ
ನ್ನೊಂದು ಮಾತನು ಕೊಂಡು ಪೋಹುದಯೋಗ್ಯವಮೃತವನು ।
ಬಂದು ನಿಮಿಷವಿದಿಲ್ಲದಿರೆ ಸೆಱೆ
ಪೊಂದುವುದು ಸುರಕುಲವೆನಲು ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಗರುಡ ॥ ೧೯

ತಾಯ ಸೆಱೆಯಲಿ ಹಿಡಿದು ಪನ್ನಗ
ದಾಯಿಗರು ನಾಚಿಸಿದರೆನ್ನನು[1]
ಪಾಯುವ ಬಿಡಿಸುವವರೆ ಗಡ ತೋಱಿಸು ದುರಾತ್ಮರಿಗೆ ।
ಬಾಯ ಹೊಗಳಿಸನೆ ನಿಜಾಭಿ
ಪ್ರಾಯವನು ನಾ ಬಲ್ಲೆನೆನೆ ನಾ
ರಾಯಣನು ನಸುನಗುತ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಖಗನ ॥ ೨೦

1 ನಾಚಿಸಿದರೆ ನಗವು, ಕ. ಖ.

ಹರಿಯು ಶುಭಾಶಾಸನವಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಸಂವಾದ.

ನೆನೆದ ಹೊತ್ತೊಳಿತಹುದು [1] ಸುಖಿಯಾ
ಗೆನುತ ಮೈದಡವಿದನು ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ವಿಹಗೋತ್ತಮನನನುರಾಗದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ |
ನೆನೆದನಂತರ್ಧಾನವನು ಬಳಿ
ಕನುಪಮನು ಗಗನದಲಿ ಬರುತಿರ
ಲನಿಮಿಷೇಂದ್ರನು ತಾಗಿದನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಮಾರ್ಗಧಲಿ || ೨೧

ಕೊಳಚೆನೀರ ಹುಳು ಕುಡಿವುದು ಸರಿ [2]
ಪ್ರಳಯಕಲ್ಪಾಂತದ [3] ಸಮುದ್ರ
ಕ್ಕೆಣೆವೆನೆಂಬುದು ಬಾಲ ನೀ ನೆನೆದುದು ಸುದುಸ್ತರವು [4] |
ಗೆಲಿಹು ಬಳಿಕೆಲ್ಲವೆನು ಬಿಡು ಬಿಡು
ಕುಲಿಶವೆನು ತನ್ನಾಣೆ ತನ್ನಲಿ
ಬಳಿಕ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಮಾತಿನ್ನಿಲ್ಲ ತೆರಹೆಂದ || ೨೨

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಪ್ರಯೋಗ.

ಆದೊಡಿದೆ ಕಲ್ಪಾಂತಜಲಧಿಯು
ಸೇದುವೊಡೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ತಾನಾ
ರಾದೊಡೇನಿದಕೊಳ್ಳೆನುತ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ಬೆಂದು |
ಕಾವ ಕಂಗಳಲುರಿಯನುಗುಳುತ
ಹೋದೆ ಯಿನ್ನೇನೆನುತ ದುರ್ಧರ
ನಾದದಲಿ ತೆಗದಿಟ್ಟನಾವಜ್ರದಲಿ ಖಗಪತಿಯು || ೨೩

ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲು ಗರುಡನ ಅಪಹಾಸ.

ಇಟ್ಟನೋ ವಜ್ರದಲಿ ಸುರಪತಿ
ಕೆಟ್ಟನೋ ಖಗಪತಿ ನಿರರ್ಥಕ

---

1 ಹೊತ್ತ್ಯಪದ, ಕ. ಖ.
2 ಕುಡಿವುದದುಸರಿಯಲಾ, ಕ. ಖ.
3 ಕಲ್ಪದ, ಕ. ಖ.
4 ದಂತೆ ದುಸ್ತರವಲಾಲಾಭ್ಯ, ಕ. ಖ.

ಮುಟ್ಟಿ ಬದುಕುವರುಂಟೆ ಹರ ಹರ ಯೆನುತ ಜನ ಬೆದಱೆ ।
ಬೆಟ್ಟವನು ಕಡಿಗಳೆವ ವಜ್ರವು
ಬಟ್ಟೆದೆಗೆದುದು ಖಗನ ಸಮ್ಮುಖ
ಕೊಟ್ಟದ ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ನಿಂದಂತಾಯ್ತು ಮೂಲೋಕ ॥ ೨೪

ಕಂಡನಂದಾ ವಿಹಗಪತಿ ಕೈ
ಕೊಂಡನಿಂದ್ರನ [1] ವಜ್ರವನುಮಾ
ಖಂಡಲಂಗಿದನೆಂದನೊಯ್ಯನೆ ನಗುತ ಲೀಲೆಯಲಿ ।
ಗಂಡುಗೆಡಿಸಿದೆ ಬಱಿದೆ ವಜ್ರವೆ
ಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ ನೀನು ಬಿಸುಟರಿ
ಭಂಡನನೆ ಹೋಗಿನ್ನು ಸುಖದಲಿ ನೀನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೫

ಅಲ್ಲದೊಡೆ ತಾ ನಾಚಿಸುವನ
ಲ್ಲಲ್ಲ ನಿನ್ನನು ಮೇಣುಪೋಹವಿ
ದಲ್ಲ ತಾಪಸವರ [2] ದಧೀಚಿಯ ಕಾಯುದಸ್ಥಿಯನು ॥
ಬಲ್ಲಿದನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಯೆಂಬುದ
ಬಲ್ಲೆ ನಿತ್ತೆನು ಗಱಿಯನೊಂದನು
ಹೊಳ್ಳು ಗಳೆಯಲಿ ವಜ್ರಕೆಂದನು ಸುರಪತಿಗೆ ಗರುಡ ॥ ೨೬

ಎಂದೆನುತ ಗಗನದಲಿ ಮೊಱಗುತ
ಮುಂದುವರಿದ್ಯೆತಹಮಹಾಸ್ತ್ರ
ಕ್ಕೊಂದು ಗಱಿಯನು ಕೊಳ್ಳನುತ ಖಗರಾಜನೊಲವಿನಲಿ ।
ಎಂದೊಡದನೇನೆಂಬೆನಮರರ
ವೃಂದವುಘೆಯೆನೆ ಬಿದ್ದುದಾಗಱಿ
ಸಂದೊಡೆಯೆ [3] ಗಿರಿಯಂತೆ ವಜ್ರದ ಹತಿಯಲವನಿಯಲಿ ॥ ೨೭

ಉಱುವ ದಿವ್ಯಮಹಾಯುಧಕ್ಕೆ ಕಿ
ಗ್ಗಱಿಯನಿತ್ತೆನೆನುತ್ತ ಮನದಲಿ

1 ನೆನ್ನದು, ಕ. ಖ. 2 ತಾಪಸ, ಕ. ಖ. 3 ಸಂದುಡಿದ, ಕ. ಖ.

ಮಱುಗದಿರು ನೀನಾಂಪ್ರದೊಂ[1]ದೇ ಗಱಿಯ ಕಡೆಸೆಱಗ ।
ಬಱಿದೆ ನಾಚಲದೇಕೆನಲು ಶಚಿ
ಯೊಱೆಯನವದನಾಲಿಸುತ ಕಾಣದೆ
ಗಱಿಯ ಕಡೆಯನು ಮೋಣು ನೆಗಹಲು ನೆರೆಯೆನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೮

ವೃದೂಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಗರುಡನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಸ್ನೇಹ

ಆರು ಸೀನೆಲೆ ವೀರ ನಿನ್ನಾ
ಕಾರವದುಭುತ ನಿಜಪರಾಕ್ರಮ
ವಾರಿಧಿಯ ನೆಲೆಗಾಣ್ಬ ವರಿ[2] ದಾಯ್ತೆಲೆ ಸಖಿಯೆ ನಿನ್ನ ।
ಸಾರಬಲವಿನಿತೆಂದು ತಿಳಿಯೆ ಮ
ನೋರಥವು ಸೌಖ್ಯವನು ತನ್ನಲಿ
ಸೇರಿಸೆಂದನು ವಿನಯವಲಿ ಖಗಪತಿಗೆ ಸುರನಾಥ ॥ ೨೯

ಸೇರುತಿದೆಲಾ ಸಖ್ಯ ನಿನ್ನಲಿ
ವೈರವೆನಗಿನಿತಿಲ್ಲ ವೆನ್ನಶ
ರೀರದಲಿ ಹೇಱುವೊಡೆ ಯೋಗ್ಯವೆ ಆತ್ಮಸಂಸ್ತುತಿಯು ।
ಸೂರಿಗಳು ಮಾಡುವರೆ ಪೇಳಾ
ವೀರ ಸಖಿ ನೀನೆಂದೆ ಯದಱಿಂ
ದಾರು ಸಖಿಯರ್ಥಿಸುತಿರದನಾ[3] ಚರಿಸದಿಹರೆಂದ ॥ ೩೦

ಗರುಡನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಸುರವರನೆ ಕೇಳಖಿಳಗಿರಿವನ
ವರವನಧಿ ಕಾನನ ಮಹಾಸಾ
ಗರವೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ಧರೆ ಸಹಿತಖಿಳ ಭುವನವನು ।
ಧರಿಸುವೆನು ತಾನೊಂದುಪಕ್ಕದ
ಲೊರವಡೆಸಿತುಂಟಸಿತರಧಿಕವೆ
ಸೊರಪಲಱಿಯೆನಜಾಂಡಮಂಡಲ ತೃಣವಿದೆನಗೆಂದ ॥ ೩೧

---

[1] ವೆಗಾಪಡೊಂದೇ, ಕ. ಖ. [2] ಗಾಣದ, ಕ. ಖ. [3] ಸಿಕರವ, ಕ. ಖ.

ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಸ್ವಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಿಕೆ

ಎಂದೊಡಾ ಸುರವರನು ಮಗುಳಿಂ
ತೆಂದ ನಹುದೋ ವೀರ ಬಲ್ಲಿದ
ನೆಂದಱಿವೆ ನಾಕಾರದಳತೆಯ ತೋಱಬೇಹುದೆಲೆ ।
ತಂದೆ ಸಖಿ ಯಾನಾದೊಡೆನೆ ಖಗ
ಗೇಂದ್ರನಿಂದ್ರನ ಮಾತ ಕೇಳುತ
ಮೆಂದಹಾಸದಲಮರಪತಿಗಿಂತೆಂದ ನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೦

ನೋಡ ಬಹುದೇ ಪಕ್ಷದಗಲವ
ನೀಡುವೊಡೆ ತೆರಹಿಲ್ಲ ಕಮಲಜ
ನಾಡಲೇತಕೆ ಕೃಪಣನಾವನು ಗಗನಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ನೋಡುವರೆ ನನಗೊಂದು ಗಱಿಯನು
ನೀಡಲಿಂಬಿಲ್ಲಂಬರವ ಕಡೆ
ಮಾಡಿ ತೋಱಿಸುವೊಡಿಂದಿವನು ನಗುತ ಸುರಪತಿಗೆ ॥ ೩೩

ವೀರ ಕಂಡೆಗ್ಯೆವೆ ವಜ್ರವಿ
ದಾರಿಸಿದ ತನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದ
ಸಾರವನು ಮತಿಯುತನೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಸಗೊಂಬೆ ।
ಭೂರಿಭಯುರಸಸಬುದವಿದು ನಿ
ಸ್ಸಾರರಣ ನೋಡಾದೊಡೆನುತ ಮ
ಹೋರಗಾಂತಕನಮರರುಘೌಯೆನೆ ತೋಱಿದನು ನಿಜವ ॥ ೩೪

ಮುಱುಗಿದವು ದೆಸೆಯೆಂಟು ಪಕ್ಷದ
ವಳಯುವೇಕಾಂಗದಲಿ ಧ್ರುವಮಂ
ಡಲಕೆ ಸಂಕಟವಾಯ್ತು ಶಿರವನು ನೆಗಹಿದನು ಮೇಲೆ ।
ಇಳೆ ರಸಾತಳ ಕಿಟಿದುದಂಘ್ರಿಯು
ನೆಲೆಯು ಕಂಡವರಾರು ಭುವನಾ
ವಳಿ ತದಾತ್ಮಕವಾದುದೊಂದೇ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೫

ಘಾಸಿಯೊದನು ತರಣಿ ತೇಜೋ
ರಾಸಿಯಂಗಚ್ಚವಿಯ ನೀಕ್ಷಿಸಿ
ವಾಸವನು ನಡುಗಿದನು ಜಯ ಜಯ ಯೆಂದುದಮರಗಣ ।
ಸೂಸಿದರು ಪೂಮಳೆಯ ನಾಕಮ
ಲಾಸನಾದ್ಯರು ಮೇಗೆ ಶಿರದಲಿ [1]
ಭಾಸುರಾಂಗಪ್ರಭೆಯಿನೆಸೆದನು ತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ॥ ೩೬

ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಬೆಸಸುವಿಕೆ.

ಸಾಕು ಸಖಿಯೇ ಕಂಡೆನೆಂಬೊಡೆ
ನೂಕವಾಲಿಗಳಂಗವಟ್ಟದ
ಲೇಕದೇಶವ ನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡಾನಾವನೆಂದೆನುತ ।
ಪಾಕಶಾಸನನೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾ
ಕ್ಷಾತ್ಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡು ನುಡಿದನು
ಲೋಕಪಾಲನೆ ಹೋಗು ನಿಳಯಕೆ ಯೆಂದನಾ ಗರುಡ ॥ ೩೭

ಬಳಿಕ ಅಮೃತವು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗದಂತೆ ಆಲೋಚನೆ

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸಖಿತನಕೆ ತಾ
ಸಂದೆನಲ್ಲೃ ತಂದೆ ನೀ ನಿದ
ನೊಂದ ಸಲಿಸಲು ಬೇಹುದೀವುದು ಸುಧೆಯನೆನಗೆನಲು ।
ತಂದೆ ನಿನಗದಱಿಂದ ಫಲವೇ
ನಿಂದಿದನು ಸೇವಿಸಿದೊಡುರಗರು
ಕೊಂದರೆಂದಱಿ ತನ್ನನನುಚಿತಮಾಡಬೇಡೆಂದ ॥ ೩೮

ಕೊಟ್ಟು ಅಮೃತವನೆನ್ನ ಕಾರ್ಯವ
ನೆಟ್ಟನಾಗಿಸಿ ತಾಯ ಸೆಱೆಯನು
ಬಿಟ್ಟನೆನಿಸುವೆನೊಯ್ದು ಸುಧೆಯನುಮಾವೆನುರಗರಿಗೆ ।

1 ಶಿರವನು, ಕ. ಖ

ಮುಟ್ಟತೆನಿಸಿದ ಬಟ್ಟಕದನು ನೀ
ನಿಷ್ಟವಾದರೆ ಕೊಂಡು ಬಹುದೆನೆ
ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುವೆನೊಂದು ವರವನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ ॥ ೩೯

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ತನಗಾಹಾರವಾಗುವ ವರವಂ ಪಡೆದು
ತಾಯು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಶನವಾಗಲಿ ಕದ್ರುತನಯರ
ವಿಸರವೆನಗೆಲೆ ದೇವ ಕಾಂಕ್ಷಿಸಿ
ದೆಸೆವ ವರವಿದೆನಲ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು ಜಯಿಸು ಹೋಗೆನಲು ।
ವಸುಧೆಗೈತಂದನು ಸುರೇಂದ್ರನ
ನೊಸಲು ಬೆಟಿಲು ಜನನಿಯಂಘ್ರಿಯ
ವಿಸರುಹಕೆ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದನು ವಿನಯದಲಿ ಗರುಡ ॥ ೪೦

ತಾಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರೆನ್ನುವಿಕೆ.

ತಂದೆನಮೃತವನವ್ವೆ ತಂದೆನು
ತಂದೆ ಯಿದೆ ಯಿದೆ ಯೆನಲು ಬದುಕಿದೆ
ಕಂದ ಕಲ್ಪಸಹಸ್ರವನು ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗೆನಲು ।
ನಿಂದು ಪರಸಿದಳಬಲೆ ಕದ್ರುವ
ನಂದನರಿಗೀಯೆನಲು ಕರೆದನು
ಬಂದು ಕದ್ರುಕುಮಾರಕರ ಪೀಯೂಷವಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೪೧

ಕೊಟ್ಟೆನಮೃತವ ನಿದೆ ಯಿದನು ದಿಟ
ಕೊಟ್ಟನೊಲಿದಂತಿದನು ಕೊಂಬುದು
ದುಷ್ಟರಿರ ಹಾಸುವದು ದರ್ಭೆಯನವನಿಯಲಿ ಸುಧೆಯ ।
ನಟ್ಟನಿರಿಸುವೆಯಿಲ್ಲಿ ಯಿದೆ [1] ಯಿದ
ಮುಟ್ಟದಿರಿ ಶುಚಿ ಯಲ್ಲದವರಿದು
ಶಿಷ್ಟವಿಹಿತಸ್ನಾನರಾಗಿಯೆ ಕೊಂಬುದಿದನೆಂದ ॥ ೪೨

1 ನೆಟ್ಟನಿರಿಸಿದೆ, ಕ ಖ.

ಆಗ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸುಧೆಯನ್ನು
ಇಂದ್ರನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಅಲ್ಲವೇ ತೊತ್ತಲ್ಲವೆ ಯೆಲ್ಲ
ಅಲ್ಲ ಬಿಡಿ ತೊತ್ತಲ್ಲ ಪನ್ನಗ
ರೆಲ್ಲವರು ಸುಸ್ನಾನರಹವೆಂದೆನುತ ತಮತಮಗೆ ।
ನಿಲ್ಲದೈದಿದರುರುನದಿಯ [1] ಜಲ
ದಲ್ಲಿ ಗಾಕ್ಷಣಬಂದನಮರರ
ಬಲ್ಲಹನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನಮೃತವನಱಿಯದಂದದಲಿ ॥ ೪೩

ತಿರುಗಿ ಅಮೃತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಮೃತವಂ ಕಾಣದೆ ಸರ್ಪಗಳ ದುಃಖ.

ಬಂದು ಮಡಿಗಳನುಟ್ಟು ಕುಂಕುಮ
ಚಂದನಾಗರುಭೂಷಣಂಗಳ
ನಂದದಲಿ ಧರಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರನು ।
ಹಿಂದುಱಿಹಿ ನಾ ಮುನ್ನ ತಾ ಮು
ನ್ನೆಂದು ತಿವಿದಾಡುತ್ತ ಪನ್ನಗ
ವೃಂದವೆಡರಿನೊಳುಂ [2] ಮುಱಿಗಲ್ಯೆತಂದುದಾಕ್ಷಣಕೆ [3] ॥ ೪೪

ಕುಡಿಯಲಮೃತವನಖಿಳಲೋಕ
ಕ್ಕೊಡೆಯರಹೆವಜರಾಮರತ್ವವ
ಪಡೆದು ಬಱಿಕಿದಿರಾರು ಕಾಂಬೆವೆ ಗರುಡಗಿಂಡರನು ।
ಮೃಡವಿರಿಂಚಿಸುರೇಂದ್ರರೆಂಬರ
ನೆಡಹಿ ಕಾಂಬೆವೆ ನೂಕು ನೂಕೆನು
ತಡಸಿ ಕಪಿತಂದರು ಮಹೋರಗಸಿಕರ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ॥ ೪೫

ತಂದನಾಯಾಸವನು ನೋಡದೆ
ವೃಂದದಮರರ ಸದೆದು ತನುಗುಣ
ಸಂದುದಲ್ಲಮೃತವದು ಭಾಗ್ಯಾಧಿಕರು ನಾವೆನುತ ।

1 ರುಱಾವನದಜಲ, ಕ. ಖ. 2 ವಂಖರ, ಕ. ಖ. 3 ದುದಾತ ತೀಕ್ಷ್ಣಕೆ, ಕ. ಖ.

ಮುಂದಣವರನು ಕೆಡೆತುಳಿವು ಸಾ
ರಂದೆನುತಧಿಕ ಸಂಭ್ರಮದಲಿ
ಯ್ತಂದರೇನೆಂಬೆನು ಮಹೋರಗನಿಕರದುತ್ಸಹವ ॥ ೪೬

ಬೇಡ ಬೇಡೆಲೆ ಬಲ್ಲೆನೆಲ್ಲರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ಕುಡಿವುದಮೃತವ
ನೋಡಲಾಗದು ಸಾಹಸ ಕ್ಷಮಿಸೆನುತ ಕೆಲಕೆಲರು ।
ಕೂಡೆ ಹುಲುಗೈಗಳನು ನೆಗಹಿದ
ರೋಡಿದರೆ ಕೇಳುವವರಾರಿದ
ನೀಡಿಸಿದು ತಾವೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹರಿದರಾ ಸ್ಥಳಕೆ ॥ ೪೭

ಕಾಣೆವೇನಾಯ್ತಿರಿಸಿದೆಡೆಯಲಿ
ಮಾಣದಮೃತವ ಕದ್ದರಾರೋ
ಪ್ರಾಣವನು ನೆಱೆ ಕೊಂಡರಕಟಾ ಕೆಟ್ಟೆವೆಂದೆನುತ ।
ಹೂಣಿಗರು ನೆಕ್ಕಿದರು ದರ್ಭೆಯ
ತ್ರಾಣವಿದು ಸುಧೆಗೆನುತ ಜಿಹ್ವಾ
ಶ್ರೇಣಿ ಸೀಳಿದುದೊಂದೆರಡು ಸೀಳಾಗಲಹಿಕುಲದ ॥ ೪೮

ಇದುವೆ ಲಾಭವೆನುತ್ತ ದುಮ್ಮಾ
ನದಲಿ ಹಿಂಗಿದುವಹಿನಿಕರವಾ
ಪದುಮಮುಖಿಯನು ಬಿಟ್ಟು ವಿನತೆಯನಧಿಕತಾಪದಲಿ ।
ಕುದಿಯುತಿರ್ದುದು ನೋಡಿ ಖಗಪತಿ
ಯಧಿಕಬಲಪೌರುಷಪರಾಕ್ರಮ
ದುದಯವನು ಶುಭವಹುದೆ ಹೇಳನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠರಿಗೆ ॥ ೪೯

ಗರುಡನು ತಂದ ಅಮೃತವು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ
ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ.

ಸೂತ ಹೇಳ್ದೈ ಗರುಡ ತಂದನು
ಪೂತವಾದಮೃತವನು ಸೇವಿಸ

ಲಾತುರದಿ ನಡೆತಂದು ಕಾಣದುದೇನು ಹೊಸತೆನಲು |
ಮಾತ ಕೇಳುತಲುಸುರಿದನು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯುಲಿ ಋಷಿನಿವಹಕಂದಾ
ಖ್ಯಾತನಹ ಪೌರಾಣಿಕನು ಸುಧೆಯುಡಗಿದಂದವನು || ೫೦

ಗರುಡ ಹೇಳ್ದನು ಮೊದಲು ಸಖ್ಯವ
ಬೆರಸುವಾಗಲು ಶಕ್ರನೊಡನೆಲೆ
ಸುರಪಗಹಿಂಗಳಿಗೆ ಸುಧೆಯನು ತೋಱಿ ಮುಂದಿರಿಸಿ |
ಭರದಿ ತೊಲಗುವೆನದನು ಮುಟ್ಟೆನು
ಮರಳಿ ನೀನೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡೆನೆ
ಧರೆಗಿೞಿದು ದೇವೇಂದ್ರ ಬಂದನದೃಶ್ಯರೂಪದಲಿ || ೫೧

ಗರುಡನಹಿಂಗಳಿಗಿತ್ತು ಸುಧೆಯನು
ತೆರಳಿದನು ನಿಜಜನನಿ ಸಹಿತಾ
ದುರುಳರೆಲ್ಲರು ಪೋಗಿ ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನವನು ರಚಿಸಿ |
ಧರಿಸಿ ವಸನವಿಭೂಷಣಂಗಳ
ನುರುತರದ ಸೌಗಂಧ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂ
ಬರದಿನುರಗರು ಬರುತಲಿರೆ ಯಿಂದ್ರನದನೊಲಿದೊಯ್ದ || ೫೨

ಮತ್ತೆ ಬಂದರು ಕದ್ರುತನಯರು
ತತ್ತುಗೊಂಬೆವೆನುತ್ತ ಸುಧೆಯನು
ಸುತ್ತಿ ಕಾಣದೆ ಸತ್ತವೊಲು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಳವಿಸುತ |
ಮೃತ್ಯುಮುಖರಳುತ್ತಲವರಿಗೆ
ವಿಸ್ತರದಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದ ಸುಧೆಯು [1]
ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಮುನಿಗಳಿರ ದೈವಪ್ರೇರಿತವನೆಂದ || ೫೩

ವಿನತೆಯು ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ.

ಅತಗುಪಿಕೆ ಕೇಳೆಂದನಿಂದಿರ
ನಟಿ [2] ಗೆಬಗಿ ಸಿರಿಗರುಡದೇವರ

1 ಸುಧೆಯುನೀವು, ಕ. ಖ. 2 ಅಪಗಲಿಕೆಕೇಳೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಯುಡಿ, ಕ. ಖ.

ಝಡಿತೆಯಲಿ ತಾ ಕಳುಹೆ ಬಂದನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ।
ತಡೆಯದೈದಿದ ಸುಧೆಯ ತೋಱಿಸಿ
ಯಡಿಗೆಱಗಿ ತನ್ನಾತ್ಮಜನನಿಯ
ಬಿಡಿಸಿದನು ತಾ ಸೆಱೆಯನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಗರುಡನು ವಿತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗುವಿಕೆ.

ಇನ್ನು ಹೇಳ್ವೆ ವ್ಯಾಳಜಾತಿಯ
ಕುನ್ನಿಗಳಿಗಿನ್ನೆಂತು ಯೆನುತಲಿ
ಪನ್ನಗಾರಿಯು ವಿತಳಕಿೞಿದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಪನ್ನಗರ ಮೋಹರವ ನೆಲ್ಲವ
ಮನ್ನಿಸದೆ ಲೇಸಾಗಿ ನುಂಗಿದ
ತನ್ನ ಜನನಿಯ ಹುಸಿದು ತೊತ್ತನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುದಕೆ ॥ ೫೫

ಆಗ ಸರ್ಪಮುಖ್ಯರು ಗರುಡನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪವಂ
ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲು ಕೊಲೆ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಉರಗಜಾತಿಯನೈದೆ ನುಂಗಲು
ನೆರೆದು ನಾಲ್ವರು ಬಂದು ನಮಗಿ
ನ್ನಱಿದು ಬದುಕಲು ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯಲದೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ।
ಗರುಡದೇವರು ಭಟಿಕ ನಾಗರ
ಹಿರಿಯರೊಳು ಪರಿವಿಡಿಯೆ ನುಡಿ
ದರು ಸುರರ ದಿನಕೊಂಮ್ಮೆ ಕೊಡುವುದು ನಮಗೆ[1] ಕಪ್ಪವನು ॥
ಎನಲು ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ
ದಿನದಿ ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ ಕಪ್ಪವ
ನೆನಲು ಬಿಟ್ಟನು ಕೊಲೆಯನಾಕ್ಷಣ ಗರುಡನಹಿಕುಲದ ।
ಮನವೊಲಿದು ಕರ್ಕೋಟಕನ ತಾ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ ಕರೆದು ನುಡಿದನು
ಅನುಜ ಕೇಳ್ಯ ನಿನ್ನ ನೆನೆವರು ಧನ್ಯರಹರೆಂದು ॥ ೫೬

1 ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ, ಕ. ಖ.

ತಾಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನಪ್ಪಣೆಯೆನ್ನಲು ನನ್ನ ಮನೋರಥ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಇತ್ತಲಾಜನನಿಯು ಹೊರೆಗೆ ವಿಹ
ಗೋತ್ತಮನು ನಡೆತಂದವನೆರಗಿದ
ಸುತ್ತಮಾಂಘ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ಬೆಸಸಿನ್ನಾವುದೆನಗೆನುತ |
ಪುತ್ರವಚನವನಾಲಿಸುತ ಪುಳ
ಕೋತ್ತರದ ಸುಪ್ರೇಮಜಲಸಂ
ವೃತ್ತಲೋಚನೆ ಯಪ್ಪಿದಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆನುತ || ೫೮

ಎಸೆವಸೀಪರಿ ಗರುಡದೇವನು
ದೆಸೆ ಪೊಗಳೆ ಯಶ್ರಮದಲತಿವೃ
ಷಪರಾಕ್ರಮಸತ್ವಬಲಸಂಯುಕ್ತನೆಂದೆನಿಸೆ |
ಶಶಿವದನೆ ವಿನತೆಯು ಮನೋರಥ
ದೆಸಕ ಫಲವಾದಂತೆ ರಮಿಸುತ
ಋಷಿಕುಲದ ಧರ್ಮವಲಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಯೆಸೆದಿರ್ದ || ೫೯

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದನುತ್ತಮವಿಹಂಗಮ
ದೇವನುದಯವನಮಳಚಾರಿತ್ರವನು ಮನವೊಲಿದು |
ಕಾವನವರನು ಪರಮಕಾರು
ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸೌಖ್ಯವ
ನೀವ ಸಿರಿಸಿತ್ಯಾತ್ಮ ನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ || ೬೦

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

——:o:——

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಗರುಡಪ್ರಭಾವದ
ಮೂಲಕಾರಣಸಂಗತಿಯಿನಾ
ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಚರಿತವನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ಸೂತ ॥

ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಾದ್ಯತಿಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕೇಳಿದೆನೆಲೈ [1] ಸೂತ ತ್ರಿಭುವನ
ಪಾಲಕರನೆಲ್ಲರನು ಖಗಪತಿ
ಸೋಲಿಸಿದನು ಸಮಗ್ರಬಲತೇಜಃಪ್ರತಾಪದಲಿ ।
ಪೇಳಿಗೆಯು ವಿಕ್ರಮದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
ಮೂಲಕಾರಣವಾವುದುತ್ತಮ
ಶೀಲಗುಣಸಂಪನ್ನ ಹೇಳೆನಗೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಕಶ್ಯಪರ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಿತ್ತು
ಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸೂತನಧಿಕಾ
ನಂದದಲಿ ಶೌನಕಗೆ ಭೃಗುಕುಲ
ನಂದನನೆ ಕೇಳಾದೊಡಾ ವಿಹಗೋತ್ತಮೋದ್ಭವವ ।
ಅಂದವನು ಹೇಳುವೆನು ಕಶ್ಯಪ
ನೊಂದುದಿನ ವರಯಾಗಕರ್ಮವ
ನಿಂದುಮಾಳ್ಪೆನೆನುತ್ತ ಬೆಸಸಿದನಾತ್ಮಜರಿಗೊಲಿದು ॥ ೨

1 ಕೇಳಿದೆನೈ, ಕ. ಖ.

ವರಸಮಿತ್ಕುಶಗಳನು ತಹುದ
ಧ್ವರಕೆ ನೀವೆಂದೆನುತ ನಿಜಪು
ತ್ರರಿಗೆ ವಾಸವಮುಖ್ಯರಿಗೆ ವರವಾಲಖಿಲ್ಯರಿಗೆ ।

ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಸಮಿತ್ಕುಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರುವಿಕೆ.

ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದರಿವರು ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಹೋಗಿ ಸಮಿತ್ಕುಶಾದ್ಯ
ತ್ತರಮಹಾಧ್ವರಸಾಧನವ ಸಾಧಿಸಿದರೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩

ಸಂದ ಮಖಸಾಧನಸಮಿತ್ಕುಶ
ವೃಂದವನು ವಿಪಿನಾಂತರದ ವರ
ಕಂದಮೂಲಫಲಂಗಳನು ಸಂವರಿಸಿ ತಮತಮಗೆ ।
ತಂದು ಹೊರೆಗಳ ಕಟ್ಟಿ ವರಮುನಿ
ವೃಂದವಾಸವಮುಖ್ಯರಮರರು
ಬಂದರೆಲ್ಲರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರು ಮರಳಿದರು ಮನೆಗೆ ॥ ೪

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರಂ ಕಂಡು
ಪರಿಹಾಸಮಾಡಿ ದಾಟಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ.

ಕಂಡನಾಖಂಡಲನು ಬರುತು
ದ್ದಂಡತೇಜದ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ
ಮಂಡಲವನಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಶರೀರರೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಮಂಡೆಗಳಲೊಂದೊಂದು ಸಮಿಧೆಯ
ಕೊಂಡು ಕೃಶತರಗಾತ್ರರೆನೆ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಮುಮ್ಮಾರ್ಗದಲಿ ಮುನಿನಿಕರ ॥ ೫

ಬಳಯುತವ ಕೃಶಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಯರು
ಕೊಳಚಿನೀರಲಿ ಮುಳುಗುತೇಳುತ
ಬಳಲುತೈತರೆ ಮುಂದೆ ಹೋಪ ಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಬಳಗವನು ಕಾಣುತ್ತ ನಕ್ಕನ

ತುಳಬಲಾನ್ವಿತನಧಿಕಗರ್ವದ
ಲಲಘುಭಾರವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೈತರುತ ಮಾರ್ಗದಲಿ ॥ ೬
ಅಕಟಕಟ ಕೃಶಗಾತ್ರರತಿ ಬಾ
ಲಕರು ಭಾರಾಕ್ರಾಂತನಿಜಮ
ಸ್ತಕರೆನಿಸಿ ಕುಳಿಗಳಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇಳುತಳಲುತ್ತಾ ।
ಶಕುತಿಹೀನರು ಹೋಹುದನು ಮತಿ
ವಿಕಳನೀಕ್ಷಿಸಿ ಗರ್ವದಲಿ ಪಾ
ವಕನವೋಲಿರೆ ದಾಂಟಿ ನಡೆದನು ವರತಪಸ್ವಿಗಳ ॥ ೭

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಕೋಪ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಕಂಡುದಾಮುನಿ
ಜಾಲವಮರೇಶ್ವರನ ನಿಜಕೃತ
ಹೇಳನವನುರುತರತಪೋಜ್ವಾಲೆ ಕೋಪದಲಿ ।
ಮೇಳವಡೆದುದು ನೋಡಿ ಮೇಲೆ ಕ
ರಾಳನಯನರುಸುರಿದನೆ ಯೆಡ
ಗಾಲನದಕೇನಾಯ್ತುನುತ ಕನಲಿದರು ಸುರಪತಿಗೆ ॥ ೮
ಹೋ ಹೊ ಕಂಡಿರೆ ಗರ್ವವನು ಘನ
ವಾಹನನಸಮರೂಪ [1] ವಿಕ್ರಮ
ಬಾಹುಬಲಸಂಪನ್ನ ತಾನೆಂದಧಿಕತರಮೆಸೆವ ।
ಸಾಹಸಿಕತನವವನು ದುರ್ಬಲ [2]
ದೇಹಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬಲವನು
ಹೂಹೆ ನೋಡಲಿ ಯೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದುದು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ॥ ೯

ಬೇರೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ಯಾಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಇಂದ್ರತನದೈಶ್ವರ್ಯಮದದಲಿ
ಮುಂದುಗಾಣನು ಮಾಪ್ಪೆವಿನ್ನೊ

---

1 ವಾಹನಮವಾರರೂಪ್ಯ, ಕ. ಖ. 2 ಸಹಸಾಹನುದುರ್ಲಭ, ಕ. ಖ.

ಬ್ಬಿಂದ್ರನನು ತೆಗದೀತನಿಂದ್ರತ್ವವನು ಬೇರೊರಿಸಿ ।
ಕೊಂದೊಡಹುದಪಕೀರ್ತಿ ತಮಗದು
ಹೊಂದುವದು ಬೇಡೆನುತ ತಮ್ಮೊಳ
ಗೊಂದು ಮತವನು ಮಾಡಿದರು ತೊಡಗಿದರು ತಾವದಕೆ ॥ [1] ೧೦

ಮೊದಲುಗೊಂಡರು ಬೇಚಿ ಮಖವನು
ಮದವಮುಖನನೆಬ್ಬಟ್ಟಿ ಸುರಪನ
ಪದವನೇಱುವ ವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಬಲೋಪಪನ್ನನನು ।
ತ್ರಿದಶಪತಿಯನು ಪಡೆವೆವಾವೆಂ
ದುದಿತದಿವ್ಯಮನೋರಥದಲ
ಗ್ಗದ ಮಹಾಮುನಿವರರು ನೆಗಟಿದರರ್ಧ್ವರಕ್ರಿಯುವ ॥ ೧೧

ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕನಾದವನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು
ಆಹುತಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ.

ಶೌರ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರಂಗೆ ನೂರ್ಮಡಿ
ವೀರ್ಯದಲಿ ಸಾಸಿರ್ಮ್ಮಡಿ ಬಲ
ಸ್ಥೈರ್ಯವಿಕ್ರಮನಿಜಪರಾಕ್ರಮಗುಣಸಮೃದ್ಧಿಯೊಳುಂ [2] ।
ಧೈರ್ಯದಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕುಜಗಕನಿ
ವಾರ್ಯನೆನಿಸಿ ಮಹಾಬಲಾಧಿಕ
ನಾರ್ಯನೊಬ್ಬನು ಜನಿಸಲೆಂಬಾಹುತಿಯ ನೀಡಿದರು ॥ ೧೨

ಕಾಮವೀರ್ಯನು ಕಾಮರೂಪನು
ಕಾಮಗಮನನು ಕಾಮತೇಜೋ
ಧಾಮ ಕಾಮಬಲಾನ್ವಿತನು ಕಾಮಪ್ರದನು ಧರೆಗೆ ।
ಕಾಮಹರನಿಂದಧಿಕನೆನೆ ಸು
ತ್ರಾಮಲೋಕಭಯಂಕರನು ವರ
ಧೂಮಕೇತುವೆ ಜನಿಸಬೇಕೆಂದರು ಹುತಾಶನಗೆ ॥ ೧೩

1 ತಾಪಸವ, ಕ ಖ. 2 ವಿಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಬಲೈಶ್ವರ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯಲಿ, ಕ. ಖ.

ಯಾಗ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕಂಡನದ ಕಶ್ಯಪನು ಮಿಗೆ ಬೆಸ
ಗೊಂಡನೇನನು ಬಯಸಿದಿರಿ ಕೈ
ಕೊಂಡಿರೇತಕೆ ಯಾಗಕರ್ಮವನೆಲೆ ಮುನೀಂದ್ರರಿರ ।
ಚಂಡತೇಜೋನಿಧಿಗಳಿರ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡಸುಖನಿಸ್ಪೃಹರಿದೇನೆನೆ
ಮಂಡಲದ ಮುನಿವರರು ಪಿತಗೆಂದರು ಮನೋರಥವ ॥ ೧೪

ಇಂದ್ರಗೆ ಶತ್ರುವಂ ಪಡೆಯಲೆನ್ನಲು ಇಂದ್ರನಪರಾಧವೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ತಂದೆ ಕೇಳಾದೊಡೆ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕೊಂದು ಕೂಗುವ ವೀರನೊಬ್ಬನ
ನಿಂದು ತಾವಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದೆವೀಹವ್ಯವಾಹನನ ।
ಎಂದೊಡೇನನ್ಯಾಯವನು ನಿಮ
ಗಿಂದ್ರನಾಚರಿಸಿದನು [1] ಕೊಲುವಿರಿ
ನಂದನರೆ ನೀವೇಕೆನಲು ಹೇಳಿದರು ಮುನಿವರರು ॥ ೧೫

ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದುದೇ ಎಂದ ಉತ್ತರ.

ಮಱೆಯ ಮಾತೇಕಿಂದ್ರ ನಮ್ಮನು
ಕುಱಿತು ತನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಮದದಲಿ
ನೆಱೆ ಕುರುಡುಗಣ್ಣಾಗಿ ನಮ್ಮನು ದಾಂಟಿ ಹೋದನಲೈ ।
ಕೊಱತೆ ಯೆಮಗಲ್ಲಾದೊಡೇನಾ
ಚರಿಸಬೇಹುದು ಮೂಢಮತಿಯನು
ಹಱಿದು ಕಂಗಳ ಪಟಲವನು ಕೇಳೆಂದರಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೬

ವರಪರಾಭವವಂಜನವಲಾ
ಸಿರಿಯ ಮದದಲಿ ಕಾಣದವರಿಗೆ
ಪರಮಶಾಂತಿಪ್ರದವದೇ ಸಾಧನವದಱಪರಕೆ ॥

1 ಚರಿಸಿದಿರಿ, ಕ. ಖ.

ಉರಿಯು ಹೋಲುವ ವೀರನನು ತಾ
ಹರಿಯನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆವೆದಱಿಂ
ದುರಿವುದಿಂದ್ರನ ಮದವದೆಂದರು ಪರಮಋಷಿವರರು ॥ ೧೭

ಅಂತಹ ಯಜ್ಞವು ಬೇಡೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ವಚನ.

ಸಾಕು ಸಾಕನುಚಿತದ ಮಖವಿನ
ದೇಕೆ ಮಾಡುವಿರುಪಶಮಿಸುವುದು
ಪಾಕಶಾಸನನಿದಿರೆ ನಿಮಗೆ ಮಹಾಮುನೀಂದ್ರರಿರ ।
ಲೋಕಪೂಜ್ಯರು ನೀವು ವಿಗತವಿ
ವೇಕನೊಡನೆ ವಿರೋಧ ನಿಮಗೇ
ಕಾಕುಳವ ಮಾಡದಿರಿ ಭುವನವನೆಂದನಾಮುನಿಪ । ೧೮

ಪ್ರಳಯಮಾರುತಗೇಕೆ ನೂಕುವಿ
ರೆಳೆಮುಗಿಲ ಮೋಹರವನಿಂದ್ರನ
ಕೊಲೆಗೆ ಮೋಹವಿದೇಕೆ ನೋಡಿದೊಡಾಗದೇ ಮುನಿದು ।
ನಳಿನನಾಭನ ಸೀಮೆ ನಾವಿರ
ಲಱಿವೊಡುಱುಱುವರಾರು ನಿಮಗಾ
ನೆಲೆಯು ತೋಱುವರಲ್ಲ ಮೂಲವ ಬಲ್ಲವರಿಗೆಂದ ॥ ೧೯

ಸೃಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡುವನು ಕಮಲಜ
ನಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಕಾಯ್ವರು
ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಮುಖದಲಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಂಸ್ಥಿತಿಯು [1] ।
ಅಷ್ಟಮೂರುತಿ ಕಡೆಗೆ ಹಣೆಗಣ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹೋಮಿಸುವನಿದನು
ತ್ರಿಕೃಷ್ಟಮತಿ ಪಿಱಿಱುವನದಾವನು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥ ೨೦

ಯತಿಗಳಿರ ಕೇಳಿಂ ಜಗತ್ಸಂ
ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವನುಪಮತಪೋ

1 ಸ್ಥಿತಿಯ, ಕ. ಖ.

ವ್ರತಗಳಿವು ವಿಪರೀತಹೇತುಗಳಾದರಾರಿಪಕೆ ।
ಗತಿ ವೃಥಾಶ್ರಮವಾಗದೇ ಸುರ
ಪತಿಯುದಾರೊಳಗಾರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪತಿಯು ಪರುಠವವೀಜಗತ್ತ್ರಯವೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೨೧

ಬೇಡ ಮಖವಿದು ಪರಮಪುರುಷನ
ಜೋಡುಯಂತ್ರದ ಹಾಹೆ ಯೀಜಗ
ಮಾಡಬಾರದು ಮನಗೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವಿದನಾರು ।
ಕೋಡಗಕೆ ಕಲ್ಪದ್ರುಮದ ನೀ
ತಾಡುವರೆ ಕಡಿದೀತಪಸ್ವಿನ
ಕೇಡ ನೋಡಿರಿ [1] ತಂದೆಗಳಿರೆಂದನು ಮುನಿವ್ರಜಕೆ ॥ ೨೨

ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ವರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು ಜನಿಸಲೆಂದು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಆದೊಡಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಚನವ
ನಾದರಿಸಿದೆವು ತಮ್ಮ ಸಂಕ
ಲ್ಪೋದಯಬಲದೆ [2] ಸುರಪತಿಯ ಗರ್ವವನು ಖಂಡಿಸುವ ।
ಆವನು ನಿಮಗೊಬ್ಬ ಮಗನರಿ [3]
ಭೇದನೈಕಸಮರ್ಥನಿದಕನು
ವೋದ [4] ಮಾತ್ರವನೀವುದೆಂದರು ವರಮುನೀಶ್ವರರು ॥ ೨೩

ಶಿಖಿಯುಪಾಸನದಿಂದ ಜನಿಸಿದ
ಸುಖಿಯು ಬಲವಂತನಹನೀ [5] ಶತ
ಮುಖನನಭಿಗಮಿಸಿ ಬಟಿಕಾವೀರನಿಂದ್ರನಲಿ ।
ಸಖಿತನವನಾಗಿಸಲಿ ಪಾಲಿಪ
ದಖಿಳಲೋಕಹಿತಾರ್ಥ ತಿರ್ಮ
ಜ್ಮುಖವ ಧರಿಸಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು ನಿಮ್ಮನಾನೆಂದ ॥ ೨೪

---

1 ನೋಡದಿರೆ, ಕ. ಖ. 2 ದಯವದೆ, ಕ. ಖ. 3 ನಲೆ, ಕ. ಖ.
4 ವಾಧ, ಕ. ಖ. 5 ಸುಖಿಮುಖನು ಬಲವಂತನೀತನು, ಕ. ಖ.

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ತಂದೆಯ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ಎಂದು ಮುನಿಗಳ ಕೈಯ್ಯಲಿತ್ತು ಪು
ರಂದರನ ಕೈವಿಡಿದು ತಂದರ
ವಿಂದನಯನನ ವೊಮ್ಮನುಂ ಮಹವಿಂದು ತನಗೆನುತ ।
ಕುಂದಬಿಡಿಸಿದೆನವರ ಚಿತ್ತದ
ಮಂದಮತಿಯಾಗದಿರು ವಿಪ್ರರು
ವಂದ್ಯರಲ್ಲವೆ ಮಗನೆ ಯೆಂದನು ಸುರಪತಿಗೆ ಮುನಿಪ ॥ ೧೫

ಶ್ರೀ ಕೆಡುವುದಾಯುಷ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಲೋಕವೆರಡಱ ಸೌಖ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಬೇಕಲಹುದೈಶ್ವರ್ಯ ಕೆಡುವುದು ವಿಜಯವಿಕ್ರಮವು ।
ಲೋಕಪೂಜ್ಯದ್ವಿಜರವಜ್ಞೆ ಯ
ನೇಕಸುಕೃತವ ಕೆಡಿಸುವುದು ನರ
ಕೈಕಹೇತುವದೆಂದು ತಿಳಿ ನೀನೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೬

ಆಗ ಋಷಿಪ್ರಸಾದದಿಂ ಜನನವೇ ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಎಂದು ಮರಳಿದನತ್ತಲಾ ಮುನಿ
ವಂದ್ಯಕಶ್ಯಪನಿತ್ತಲೀ ಮುನಿ
ವೃಂದವಮಾಡಿದುದವಭೃಥವನೈದಿದನು ಸುರನಾಥ ।
ಇಂದುಮುಖಿ ವಿನತೆಯಲಿ ಮುನಿಕುಲ
ವಂದ್ಯನಾಕಶ್ಯಪನ ಬಸುಱಲಿ
ನಂದನನು ಜನಿಸಿದನು ವೀರವಿಹಂಗಕುಲನಾಥ ॥ ೧೭

ಭುವನವಂದ್ಯನೆ ಕೇಳು ಬೞಿಕಾ
ಹವಮುಹಾವೀರಂಗೆ ಮುನಿಪ
ಟ್ಟವನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನಭಿಷೇಕಾನೀಕವನು ರಚಿಸಿ ।

ಭುವನದಲಿ ಪಕ್ಷೀಂದ್ರನೀತನು
ದಿವಿಜರಿಂದ್ರನುಮಾಮಹೇಂದ್ರನು [1]
ಸವನಿಸಲಿ ವರಸಖ್ಯವಿಬ್ಬರಿಗೆಂದು ಪತಿಕರಿಸಿ ॥ ೨೮

ಆರು ಸರಿ ಖಗಪತಿಗೆ ಭುವನಾ
ಧಾರ ವಿಷ್ಣುವನೊಲಿದು ಧರಿಸುವ
ಭೂರಿಬಲಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿನ್ನೀಧರೆಗೆ ಗುಣನಿಧಿಗೆ ।
ಸಾರತಾಪಸವೀರತಪಕಾ
ಕಾರವಾಯ್ತನೆ ಗರುಡದೇವನ
ಭೂರಿಸುಮಹತ್ವ [2] ವನು ಬಣ್ಣಿಸಲರಿದು ತನಗೆಂದ ॥ ೨೯

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಮಹಾದುರಿತಾಘಹರ ವಿಂ
ತಿದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗರ
ವಿದು ವಿನಾಶನಶತ್ರುಬಾಧಾಹರಣಸಾಹಿತ್ಯಕರ ।
ಇದನು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವಾಸದು
ಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನೊಲಿದು
ಪದುಮದೃಶನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೦

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ಮತೀಂದ್ರನಿಂದ್ರನು, ಕ. ಖ.   2 ಭೂರಿಮಹತ್ವ. ಕ. ಖ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಶೇಷನರ್ಥಿಸಿ ಪರಮಸೌಖ್ಯವಿ
ಶೇಷವನು ಚರಿಸಿದನು ತಪವನ
ಶೇಷವಿಷಯವ ತೊಱೆದು ಪಡೆದನಶೇಷಸಂಪದವ ||

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೇನಾಯ್ತು ಬಳಿಕಾ
ಮಾತೆ ಯಿತ್ತಾ ಶಾಪವುರಗ
ವ್ರಾತ ಪತಿಗಳಿಗೇನ ಮಾಡಿದರವರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯವ |
ಆತೆರವ [1] ಹೇಳೆನಗೆ ಭುವನ
ಖ್ಯಾತರಲ್ಲವೆ ಕಾದ್ರವೇಯರು
ತಾತ ಹೇಳೆನಗೆನಲು ಮಗುೞೆಂತೆಂದನಾಸೂತ || ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ತಾಯ ಶಾಪದಿಂ ಸರ್ಪಗಳು ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ತಾಯ ಶಾಪವ
ಕೇಳುತವೆ ಮಱುಗಿದರು ಬಹಳ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುೞುಗಿದರು ಮರಣಭಯಾತುರರು ಬಳಿಕ |
ಹೇಳಿ ಫಲವೇಸಿನ್ನು ಮಾತೆಯ
ಕೀಳಶಾಪವ ಪರರಿಗುಸುರಿದೊ
ಡಾಳಿಗೊಂಬರು ಗತಿಯದಿದ [2] ಕಿನ್ನಾವುದಕಟೆನುತ || ೨

---

1 ಆತುರರು, ಕ, ಖ.   2 ಖತಿಯುವಿದ, ಕ. ಖ.

ಈತೆಱದಿ ಕಾಕೋದರಾವಳಿ
ಭೀತಿ ಗೊಳುತವೆ ತಮ್ಮೊಳೊಂದ
ಖ್ಯಾತಿಯುಲಿ ತಾವೆಸವ ತೆಱನಾಯ್ತೆನುತಲಳುಕುತಿರೆ ।

ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇಷದೇವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಷ್ಟ ಸರ್ಪಗಳ
ಸಂಗವಂಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಜಾತಕಶ್ಯಪತನುಜರೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತಮಹಿಮನು ಶೇಷನೆಂಬವ
ನಾತತುಕ್ಷಣ ಭೀತಿಗೊಂಡನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೩

ಘೋರರೂಪರು ಘೋರಕರ್ಮರು
ಘೋರರೋಷವಿಶಿಷ್ಟಹೃದಯರು
ಘೋರತರವಿಷವೀರ್ಯದೂಷಿತಮುಖರು ಮೂಜಗಕೆ ।
ಘೋರತರಭಯದುಃಖಕಾರಿಗ
ಳಾರುಮನು ಸೈರಿಸದ ಪಾಪಿ
ಚಾರರುರಗರೆನುತ್ತ ಬಿಸುಟನು ಸಂಗವನು ಖಳರ ॥ ೪

ದುರ್ವಿಸೀತರು ಸೈರಿಸರು ಕಿಱಿ
ಯುವ್ವೆಯನು ತತ್ಪುತ್ರವೆಯ- ನು[1]
ಸರ್ವವೀರರ ದೇವನಲ್ಲಾ ಗರುಡನಾತನಲಿ ।
ನಿರ್ವಹಿಸುವರೆ ವೈರವನು ವಿಷ
ಗರ್ವಿತರು ಮುಪ್ಪುತ್ರರವರನು
ಸರ್ವಥಾ ಬಿಡಳವ್ವೆ ತನಗಿನ್ನಾರು ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೫

ವೈರವತಿಬಲನೊಡನೆ ಜನನಿಯು
ಘೋರತರವೆಹ ಶಾಪವಿಂತೆರ
ಡಾಱು ಮಾಣಿಸಬಹುದು ಬಂದುದು ಕೇಡು ತನಗಿನ್ನು ।

1 ರಿಪರನು, ಕ. ಖ.

ಆರು ಗತಿ ಕಾಣರು ದುರಾತ್ಮರು
ಬೇರುಗೊಲೆಯುನೆನುತ್ತ ಬಿಸುಟನು
ದಾರಮತಿ ಜನನಿಯನು ಸಹಜನಿಜಾಪ್ತಬಾಂಧವರ ‖ ೬

ಸಂಗವೇ ಸುಡು ಕಷ್ಟದುರ್ಜನ
ಸಂಗವದಱಿಂ ಕಷ್ಟ ಮೋಕ್ಷನು
ಸಂಗವನು ಸಜ್ಜನರಲತಿಶಯಪುಣ್ಯವಂತರಲಿ ।
ಸಂಗ ಸಕಲಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನ
ಸಂಗವಾತ್ಮಸುಖೈಕಬಾಧನ
ಸಂಗಹೀನರ ಸಂಗ ಗತಿಯೆನುತ ಹೊಱವಂಟ ‖ ೭

ಇರದೆ ಹೊಕ್ಕನು ಗಂಧಮಾದನ
ಗಿರಿಯ ಪುಣ್ಯಾಗ್ರಾಮವೊಪ್ಪುವ
ಪರಮಪಾವನವೆನಿಸಿ ಮೆಱೆವಾಬದರಿಕಾಶ್ರಮವ ।
ಚರಿಸಿ ತಪವನು ದೇಶದೇಶಾಂ
ತರದೊಳಗೆ ತೊಳಗುತ್ತ ಗಮಿಸಿದ
ನಿರದೆ ಗೋಕರ್ಣಾದಿಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ‖ ೮

ಬಂದನಾಪುಷ್ಕರಕೆ ಮಗುಱಿ
ಲ್ಲಿಂದ ಹಿಮಗಿರಿಪಾರ್ಶ್ವದಾಶ್ರಮ
ವೃಂದವನು ಸಾರಿದನು ಸೇರಿದನುರುತಪೋಧನರ ।
ವೃಂದ[1]ವನು ಸಚ್ಚರಿತಗುಣಗಣ
ಕಂದವನು ಬಹುಕಾಲ ತಪದಲಿ
ನಿಂದು ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನಿದ್ದನು ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ‖ ೯

ಧರೆಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರನಿಕರವ
ನಿರದೆ ಸೇವಿಸುತಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ
ಲರಿಪಿಜಯನಿಂದ್ರಿಯವನಡಗಿಸಿ ಮೌನಿಯೆಂದೆನಿಸಿ ।

---

1 ವಂದ್ಯ, ಕ. ಖ.

ಪರಮಪಾವನಕೀರ್ತಿಸುಶ್ರವಣ
ವಿರಚಿತಾಮಳತಪವ ತಾನಾ
ಚರಿಸುತಿರ್ದನು ಶೇಷನಪಗತದೋಷನೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೧೦

ಭಾಸುರಾಮಲವೃಮಶರೀರನು
ಶೇಷನಾಚರಿಸಿದನು ತಪವನು
ಭೂಶಯನನಿರಶನಮಹಾಕ್ಲೇಶಂಗಳನು ಧರಿಸಿ ।
ಪೈಸರಿಸಿ ನಡುಬಾನೊಳಡಗುವ [1]
ನೇಸರಿನ ತಾಪದಲಿ ವೃಷ್ಟಿಯಲಿ [2]
ರೋಷಕುಸುಮದ ತೆರದಿ ಬಾಡಿದನಧಿಕತಾಪದಲಿ ॥ ೧೧

ಈರೀತಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಗಮನ.

ಇನಿತು ತೀವ್ರತಪಃಪ್ರಭಾವದ
ನೆನೆಸಿ ಕೃಶತರಗಾತ್ರನನಶನ [3]
ಮುನಿಜನರ ಜಾಲದಲಧಿಷ್ಠಿತಿಮಂತ [4] ನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಅನಘ [5] ನಿರಲಾಪುಷ್ಕಳವನದಿ [6]
ನೆನೆಯುತಿರಲೈತಂದ [7] ಪದುಮಜ
ನನು ಮೊರೆಯುತಬಳಿಗೆ [8] ಸುರೇಶ್ವರಮುನಿವರರು ಸಹಿತ ॥ ೧೨

ಮೊರೆವ ದುಂದುಭಿಶಂಖಭೇರೀ
ಮುರಜಪಟಹಪಟುಸ್ವನದಿನಂ
ಬರದಿನಿಂತಿದನು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರರ ಕಿನ್ನರರ ।
ಭರಿತಜಯರವಸಂಸ್ತುತಿಯು
ಪ್ಸರಸಿಯರ ಸಂಗೀತನೃತ್ಯದ
ಪರಮವಿಭವದಲಂದು ವೈದೊಳಿಳಿದನು ಕಮಲಭವ ॥ ೧೩

1 ಮರ. ದೇಹಕರಗುವ, ಕ. ಖ.
2 ನೇಸರಿಂನೀತೊಪ್ಪಕಿ, ಕ. ಖ.
3 ಕೃಶಗಾತ್ರನಪ್ರಾಂಗದಾ, ಕ. ಖ.
4 ಜನಜಾಲದಲಧಿಷ್ಠಿತಗಂತ, ಕ. ಖ.
5 ಅನಟ. ಕ. ಖ.
6 ಲಾರಣ್ಯವಲಿ, ಕ. ಖ.
7 ನೆನೆದೈತಂದನಲ್ಲಿಗೆ, ಕ. ಖ.
8 ವನಬಿಳಿ, ಕ. ಖ.

ಬ್ರಹ್ಮನಂ ಕಂಡು ಶೇಷಕೃತಸ್ತುತಿ.

ಕಂಡನಿದಿರಲಿ ಹೊಳೆದು ತೋಱುವ
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನ ಪದದಲಿ
ದಿಂಡುಗೆಡಪಿದನೊಡಲನವನಿಗೆ ಜಯ ನಮೋ ಯೆನುತ ।
ಗಂಡುಗಲಿ ತಾಪಸರ ದೇವನು
ಮಂಡೆಯಲಿ ಮುಕುಳಿತಕರಾಂಜಲಿ
ಪುಂಡರೀಕವ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿದನು ಭಕ್ತಿಭಾವದಲಿ ॥ ೧೪

ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕಕರ್ತೃವೆ
ಜಯ ಜಯತು ಜಗದೀಶ್ವರೇಶ್ವರ
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕಭರ್ತೃವೆ ಜಯ ಮಹೇಶ್ವರನೆ ।
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದುದ್ಭವಸ್ಥಿತಿ
ಲಯವಿಹಾರನೆ ನಿಗಮಸಾರನೆ
ಜಯ ವರೇಣ್ಯ ಶರಣ್ಯ ಘನಕಾರುಣ್ಯವಿಗ್ರಹನೆ ॥ ೧೫

ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಉತ್ತರ.

ತಂದೆ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಮುಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿರ
ಲಿಂದಿರಾರಮಣಾತ್ಮಜನು ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನೋಡಿ ।
ಕಂದ ಬಾರೈ ಹೇಳದೇತಕೆ
ಬಂದೆ ತಪದಲಿ ಕಾರಣವ ಹೇ
ಳೆಂದು ಪೈದಡಪಿದನು ನಸುನಗುತಹಿಕುಲೇಶ್ವರನ ॥ ೧೬

ಕಾರಣವ ಬೆಸಗೊಂಬ ಜೀವ
ಪ್ರೇರಕನೆ ಚೈತನ್ಯರೂಪನೆ
ಬೇಱೆ ಬೆಸಗೊಳಲುಂಟೆ ಜೀವನು ಶಾಖೆಗಳ ತಿಳಿವ ।
ಕಾರಣಜ್ಞನೆ ಕದ್ರೂಪುತ್ರರು

ಪೋರೆಯನು ಮಾಡಿದರು ಪಾಪಾ
ಚಾರರೊಡನಿರಲಾರದಿತ್ತಲು ಬಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೧೭
ಮಂದಮತಿಗಳು ವಿನತೆಯನು ನೆಱೆ
ನಿಂದಿಸುವರಾವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ
ನೆಂದೊಡವನಸುವಿಂಗೆ ಮುನಿವರು ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳು ।
ಬಂದುದಜ್ಞಿಂದಚಿವ್ರ ವಂಚಕೆ
ತಂದೆ ಬಚ್ಲ್ಲ ವೈರವೇ ಸಲೆ
ಸಂದೊಡೆನ್ನನು ಜಱಿದು ಕಳೆವರು ಜಾತಿಯಲಿ ಖಳರು ॥ ೧೮
ಓವೆನೆನಗಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಯೆನು
ತೀವಿಪಿನವನಗಿರಿನದೀಜಲ
ಸೇವೆಯಲಿ ಸಲೆ ಪಾಪಕರ್ಮವ ಜಱಿದು ಸದ್ಗತಿಗೆ ।
ದೇವ ಪದಸೇವೆಯನು [1] ಮಾಳ್ಪೆನು
ಸಾವೆನೆಂದೇ ನೆನೆದು ತಪದಲಿ
ಭಾವವನು ಮಾಡುವೆನು ಮನದಲಿ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪದದ ॥ ೧೯
ಕಂಡೆನಿನ್ನಗ ದೇವ ನಿಜಪದ
ಪುಂಡರೀಕವನಿವನು ಬಹುಳೋ
ದ್ದಂಡಪುಣ್ಯದ ಫಲದಪೂರಾಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯಲಿ ।
ಹಿಂಡಿದೆನು ಮನದಳಲನಾರ್ತಿಯ
ಖಂಡಿಸಿದೆನಿನ್ನೊಂದು ಬಿನ್ನಹ
ಪುಂಡರೀಕೋದ್ಭವನೆ ಚಿತ್ತವ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೨೦

ತಾಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಸಹೋದರರ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗು ಭೀತಿಪಟ್ಟು ತಪವಂ ಮಾ
ಡುವೆನೆನಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯವಚನವು ವರಪ್ರದಾನವೂ.

ಎಂದು ತಪವನು ನೂಕಿ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಹೊರಳುತ್ತ ರಕ್ಷಿಸು

1 ಸಂಬಳವ, ಕ. ಖ.

ತಂದೆ ತನ್ನ ಸನಾಥನನು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದೆನಲು |
ಮಂದಹಾಸವಲತ್ತಿದನು ಬಾ
ಕಂದ ಬಾರೆಲೆ ಕೊಡುವೆ ನೀ ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯನೆ ಬಾ ಯೆನುತಪ್ಪಿದನು ತೆಗೆದು || ೨೧

ಭುವನವಂದ್ಯನೆ ಕೇಳು ಮೇಲೊರೆ
ವೆ ವರವೀವುದು ತನಗೆ ಮತಿ ಸಂ
ಭವಿಸಲಾಗದಸಂಗತದ ವರ್ಜಿಸಲಿ ಪಾಪಗಳು |
ಸವೆಸಿಸಲಿ ಸತ್ಸಂಗ ಸದ್ಧ
ರ್ಮವನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಮತಿ ಬೇ
ಡುವೆನು ಪುಣ್ಯಕೃಪಾಕರನೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಮಗೆಂದ || ೨೨

ತಾಯ ಶಾಪವು ಬಳರ ಜೀವವ
ಬೀಯ ಮಾಳ್ಪುದು ಬಿಡಬಿದಿರು ಪಾ
ಪಾವುಗಳು ಬದುಕುವರೆ ಭೂತದ್ರೋಹಿಗಳು ವಿಟಕ್ಕೆ |
ಆಯುವಂತನೆ ನೀನು ಮನದಲಿ
ಬೇಯದಿರು ಬಾಧಿಸದು ನಿನ್ನನು
ತಾಯ ಶಾಪವಿದಮಳಚರಿತನನೆಂದನಬುಜಭವ || ೨೩

ಬೇಡು ವರವನು ಮಗನೆ ಸಂಶಯ
ಬೇಡ ಬಿಡು ಭೀತಿಯನು ಮನದಲಿ
ನಾಡೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನಮಳಚರಿತನೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನಲು |
ಕೂಡಿ ಕರಮುಕುಳವನು ಶಿರದಲಿ
ಬೇಡುವೆನು ಧರ್ಮವನು ಧರೆಯಲಿ
ಕೂಡೆ ಮತಿಯನು ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆರಗಿದನು ಪದಕೆ || ೨೪

ಎಂದೊಡಹುದೈ ವೀರ ತನ್ನನು
ಬಂದಿ ಪಿಡಿದೈ ಮಗನೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಿಂದುಧರನಾಯುಷ್ಯವಾಗಲಿ ನಿನಗೆನುತ ಹರಸಿ |

ನಿಂದು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಕೊಟ್ಟೆನು
ಕಂದ ಕಾಂಕ್ಷಿತವರವನಾನಿ
ನ್ನೊಂದ ಹೇಳುವೆನದನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೫

ಭೂತಭೌತಿಕನಿಕರಸಹಿತೀ
ಭೂತಳವನಿದನೆಲ್ಲವನು ನೀ
ನೋತು ಧರಿಸೆಲೆ ಮಗನೆ ಚಲಿಸದ ವೋಲು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ।
ಆತು ನಿಲ್ಲೆನಗಿಷ್ಟವದು ಸಲೆ
ಭೂತಹಿತವಾಪರಮಪುರುಷ
ಪ್ರೀತಿಕರವಿದಱಿಂದಧಿಕವಿಲ್ಲೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೬

ಇತ್ತೆನಜರಾಮರತೆಯನು ನಿನ
ಗುತ್ತಮೋತ್ತಮವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಗು
ಣೋತ್ತರದ ಸಂಸಿದ್ಧಿಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನು ನಿನಗನುತ ।
ಸತ್ಯಸಿಧಿ ಬೋಳ್ಯಸುತಿರಬರ
ಗೋತ್ತಮನು ತಂದಿರಿಸು ಶಿರದಿ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಬೆ ಚರಾಚರದ ಧೃತ್ಯ ನಿಮಗಾ[1] ನೆಂದ ॥ ೨೭

ವರದಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊರೆಯಲು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ
ಹೋಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಾಜ್ಞೆ.

ಇಂತಿ ಮಗನೆ ಪಾತಾಳಲೋಕಕೆ
ತಲೆಯುಲಿರಿಸುವುದಲ್ಲಿ ಬಡಹೋಱ
ಸಲೆ ಸಮಸ್ತದ್ವೀಪಸಾಗರಶೈಲವನಸಹಿತ ।
ಇಳೆಸದಂಡಕಟಾಹವಿದು ತಾ
ತಲೆಯುಲಿರಿಸಿದ ಭಾರವೆಲಸದಿ
ರಿಳೆ ನಿನಗೆ ಮಾರ್ಗವನು ಕೊಡುವಳು ತಂದೆ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೮

1 ನಿಮ್ಮಡಿಭೃತ್ಯನಾ, ಕ. ಖ

ಕಾರ್ಯವು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಲು
ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ.

ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕೃಪೆಯುಂಟು ಹೊಱುವೆನು
ಹಮ್ಮ ನುಡಿವವನಲ್ಲ ಸಾಹಸ
ಸಮ್ಮತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರಗೆ ।
ಹೆಮ್ಮ ಗಂಡೆನು ಶಿರದಲಿಡು ನಿಜ
ರಮ್ಯ ಹಸ್ತಾಂಬುಜವನೆನುತಾ
ಬೊಮ್ಮನಂಘ್ರಿಯ ಬೀಱುಕೊಂಡನು ಶೇಷನಭಿನಮಿಸಿ ॥ ೧೯

ಹೋಗು ಸುಖಿಯಾಗೆನುತ ತಲೆಯನು
ತೂಗಿ ಶಿರದಲಿ ಕಯ್ಯನಿಟ್ಟನು
ರಾಗದಲಿ ಸಖ ನಿನಗೆ ಗರುಡನೆನುತ್ತ ಕೈವಿಡಿದು ।
ನಾಗವೈರಿಯ ಕರೆದು ಸಖ್ಯವ
ಭೋಗಿರಾಜನಲಾಚರಿಸಿ ಗುಣ
ಸಾಗರನ ಕಳುಹಿದನನಂತನನಧಿಕಕರುಣದಲಿ ॥ ೨೦

ಬ್ರಹ್ಮಗಮನಾನಂತರ ಶೇಷನ ಭೂಭಾರವಹನವರ್ಣನೆ.

ಇತ್ತಲಜನಡರಿದನು ನಭವನು
ಮೊತ್ತದಮರರು ಸಹಿತನಾಗಲು
ಲೋತ್ತಮನು ರಸೆಗಿೞಿದನಂದು ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ।
ಪೊತ್ತು ನಿಂದನು ಧರೆಯ ನೊಂದೇ
ವೃತ್ತಫಣಿಮಂಡಲದಲರಳನು
ಮತ್ತಗಜ ಹೊಱುವಂತೆ ಶೇಷನಶೇಷಜನ ಹೊಗೞೆ ॥ ೨೧

ಸೃಷ್ಟಿಯನು ನೆಱೆ ಧರಿಸಲೆಂದಜ
ನಟ್ಟಕಂಬವೊ ಮೇಣು ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಬೆಟ್ಟವೋ ಭವಗಿರಿಯೊ ಹೇೞೆನಲಧಿಕತೇಜದಲಿ ।
ವಿಷ್ಟಪಾಧೀಶ್ವರನ ಹೊಗೞಲು

ದೃಷ್ಟಿ ಮೋಹನಮೂರ್ತಿ ನಿಂದನು
ವಿಷ್ಟರಶ್ರವನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ನಿಜಯೋಗಲೀಲೆಯಲಿ ॥ ೩೨

ಓಲಗಿಸಿದುದು ಸಕಲಪನ್ನಗ
ಜಾಲವಾತನ ಪದವನವನತ
ಮೌಳಿಯಲಿ ಸುರಸಿದ್ಧಕಿನ್ನರದೈತ್ಯದಾನವರು ।
ಹೇಳಿದುದನಾಚರಿಸುವರು ತಾ
ಹೇಟಿಲಖಿಯೆನು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗೆ
ಮೂಲಭವನದ ತೆಱದಿ ರಂಜಿಸಿದನು ಜಗತ್ತ್ರಯುವ ॥ ೩೩

ಇಂತು ಧರಿಸಿದನೊಂದು ಮುಖವಲ
ನಂತಭೂಮಿಯ ನಾಥನಾಜಗ
ದಂತರಂಗನಿವಾಸವಿಷ್ಣುವನೊಂದು ರೂಪದಲಿ ।
ಕಂತುಹರಭೂಷಣನೆನಿಸಿದನ
ನಂತಗುಣನಿಧಿ ಯೊಂದುರೂಪಿನ
ಲಿಂತು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿವೆ ನಾ ನಿಜಯೋಗಸುಸಿದ್ಧಿಯ ॥ ೩೪

ಎಸೆವನಿಂತು ಸಹಸ್ರಗುಣಗಣ
ವಿಸರನೆನಿಸಿ ಸಮಸ್ತಲೋಕಕೆ
ಶಶಿನಿಭಾಂಗನು ಮಂಗಳಪ್ರದನಾಗಿ ನೆಱೆ ಧರೆಗೆ ।
ವಸುಧೆಯನು ಲೀಲೆಯಲಿ ಭುವನ
ಪ್ರಸರಪಾವನನೆನಿಸಿ ಕರುಣಾ
ರಸಮಹೋದಧಿ ಯೋಗಸಾಂಖ್ಯಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯೆನಿಸಿ ॥ ೩೫

ಫಲಕಥನ.

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದನೊಲಿದೀ ಮಹೋರಗ
ದೇವನಮಳಚರಿತವನು ಪಾವನಚರಿತ್ರರನು ।

1 ಭುಜಭವನ, ಕ. ಖ.

ಈಪವಿಮಳಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನು ಕರು
ಣಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸಂತತ
ಕಾವನಾಸಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿಯಲಿ ತೇಜೋ
ರಾಶಿಯನಲಾಸ್ತೀಕನೆಂಬ ಮ
ಹೀಸುರೋತ್ತಮನುದಿಸಿದನು ಸಂಪನ್ನಗುಣವನಧಿ ॥

ಇತರ ಸರ್ಪಗಳು ತಾಯ ಶಾಪಭಯದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ವರಮಹೋರಗ
ಜಾಲವಾಸಿಜಜನನಿಯಿತ್ತಾ
ಕೀಳ ಭೀಕರಶಾಪದಲಿ ನೆಱೆ ಬೆಂದು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಬಾಳುವಂದವದೆಂತೆನುತ ಸುಪಿ
ಶಾಲಮತಿಗಳು ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ
ಕೊಳುವೊಡರು ಮರಣಭಯದಲಿ ಬಹಳದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ॥ ೧

ಈಸಮಸ್ತಮಹೋರಗರ ಕುಲ
ಭೂಷಣನು ಭುವನೈಕವಂದ್ಯನು
ವಾಸುಕಿಯೆನಿಸಿಪ್ಪುರಗಪತಿ ನೆರಹಿದನು ಮಂತ್ರಿಯುತರ ।

ಭೂಸುರೋರಗಮಂತ್ರಿಗಳನಪಿ
ನಾಶವಂತಪುದೆನುತಿದಕೆ ಸು
ತ್ತೋಸರಿಸಪಾಳೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ॥ ೨

ಬಂದುದಲ್ಲ ಶಾಪವೆಲ್ಲರಿ
ಗಿಂದು ಸುಕುಲಕ್ಷಯಕೆ ಕಾರಣ
ತಂದುದಲ್ಲಿನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆದಲಿ * ಘೋರತರಭಯವ ।
ಮುಂದಮತಿಗಳು ನಾವು ತಪ್ಪಿಸ
ಬಂದವನು ಶಿಕ್ಷಿಯಿಸದೀಪರಿ
ತಂದೆಗಳರಿಪುದನುಚಿತವು ಸೀಮೆಯೊಳಿರೇ ಯೆಂದ ॥ ೩

ಹುಟ್ಟಿ ಜನಮೇಜಯನು ತಂದೆಯ
ಮುಟ್ಟಿದನು ತಕ್ಷಕನೆನುತ್ತವೆ
ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯ ಮಾಬ್ಬ ನೆಱೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು[2] ದಟಕೆ ।
ಇಟ್ಟ ಕಿಚ್ಚಿದು ಜನಸಿ ನಮ್ಮನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಪುವ ಕಾಣೆನೇತಕ
ದೃಷ್ಟಿವಿರಹಿತರಾಗಿ ಸೀವಿಪಿಚೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೪

ಹೇಱೆ ಬುದ್ಧಿಯನಿಲ್ಲಿ ಶಾಪವ
ಸೋಲಿಸುವ ಪರಿಯೆಂತು ಬಂದುದು
ನಾಳೆ ಶಿಕ್ಷೆಯುವೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕಡು ಗೇಡು ನಾವಿನ್ನು ।
ಬಾಳುವುದು ಹುಸಿ ಬಱಿದೆ ಚಿಂತಾ
ಲೋಲಮತಿ ಮಱುಗಿದೊಡೆ ಫಲ ಕ್ಕೃ
ಮೇಳವಿಸುವುದೆ ಭಾಗ್ಯಹೀನರಿಗೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೫

ಸುಯ್ದು ಸಭೆಯಲಿ ನೊಂದು ವಿಧಿಯನು
ಬಯ್ದು ಬಸವೞಿದಳಲಿ ಕೊರಳನು

---

1 ತಹುದನುನಯಕೆ. ಕ. ಖ.　2 ನಿಮ್ಮನೆಲ್ಲರನು, ಕ. ಖ.

* ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಈಪದ್ಯಾಂತ ಪಾದಪೂರ್ತಿಮಾಡಿದೆ.

ಕೊಯ್ದುದೋ ವಿಧಿ ಕೆಟ್ಟುದೋ ಕುಲವೆನುತ ಚಿಂತಿಸಲು ।
ನೆಯ್ದ ನೆಯ್ಗೆಯ ಬಿಡಿಸಲಱಿಯೆನು
ಗೆಯ್ದುದಿದು ಸಂಭ್ರಾಂತಿ ಚಿಂತೆಯ [1]
ನಯ್ದುತಿರಲೇ ಯೆಂದನೇಲಾಪುತ್ರನವರೊಡನೆ [2] ॥ ೬

ಶಾಪಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಸಾಸಿಗರಿರಬಲದಿರಿ ತನ್ನಭಿ
ಲಾಷೆಯನು ಕೇಳುವುದು ಪಾಂಡುವು
ಹೀಶನಂದನನಂದನನ ಸುಕುಮಾರಕನ ಸುತನಾ ।
ವಾಸವನು ನಾವೈದಿ ವಿಪ್ರನ
ವೇಷವಲಿ ಬೋಧಿಸಲು ಸರ್ವಾಪಿ
ನಾಶಕರವಾ ಮಾತನಾಡದಿರೆಂದು ಭೂಮಿಪನ ॥ ೭

ಸತ್ಯಸಂಧನು ವಿಪ್ರವಚನವ
ನುತ್ತರಿಸಲಱಿಯನು ಮಹಾಮತಿ
ಮೃತ್ಯುಮಱಿಂದುರಗರಿಗೆ ತಪ್ಪುವುದು ನಮಗೆನಲು ।
ಮತ್ತದೇತಕೆ ದೈನ್ಯವಾನೃಪ
ಸತ್ತಮಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಹೆವವನ [3]
ಚಿತ್ತವನು ವಶಮಾಪ್ಪವೆಂದರು ಪನ್ನಗರು ಕೆಲರು ॥ ೮

ಚಂಡಮುಖಕರ್ಮವನು ನೃಪ ಬೆಸ
ಗೊಂಡೊಡಲ್ಲೆಂದೆಂಬವಘವನು
ಪಾಂಡುನಂದನ ಮಾಡಲಾಗದು ನಾಶವಿಜಪರಕ್ಕೆ ।
ಕೊಂಡೆಱವುದಘವಡಿಗೆ ನರಕದ
ಕೊಂಡದೊಳಗಾಡುವರೆನುತ್ತು
ದ್ದಂಡಮತಿಯನು ಬೋಧಿಸುವೆವೆಂದರು ನಯಾನ್ವಿತರು ॥ ೯

1 ಗೆಯ್ದವಾಸಂಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತವ, ಕ ಖ 2 ಪುತ್ರರವರೊಡನೆ, ಕ. ಖ
3 ಮಂತ್ರಿಗಳವರ, ಕ. ಖ

ಅಲ್ಲಿ ತೆಗೆ ಯಜ್ಞಾಂಗಕರ್ಮವ
ಬಲ್ಲನೆಂದೈತಂದ ವಿಪ್ರರ
ನೆಲ್ಲರನು ಕಳುಹುವುದು ಹೋಮದ ದೋಷವನು ಮರೆಸಿ ।
ಇಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಿಕಾ ಯಜ್ಞ ಗಿಜ್ಞ ವ
ತಲ್ಲಣದ ತನಿಜೇಗೆ ನಮಗೇನು
ತಲ್ಲಿ ಕೆಲರು ಕುಮಂತ್ರಿಗಳು ಪೇಳ್ದರು ನಿಜಮತವ ॥ ೧೦

ಆಗದಾಗದು ವಿಪ್ರವಧೆ ನಿ
ರ್ಭಾಗಧೇಯರೆ ಹಸಿವರಾದರೆ
ಭೋಗಿಸುವರೆ ವಿಷವನು ನಿಮ್ಮಡಿ ಕೇಣ ತಂದಿರೆಲೈ ।
ಲೋಗರಾದಿರಿ ನಿಮಗೆ ನೀವೇನು
ತಾಗಮಜ್ಞರು ಜಹುದರವರನು
ಭೋಗ ಗುಣವ ಕೇಳೆಂದರವರೊಳು ಮತ್ತೆ ಕೆಲಕೆಲರು ॥ ೧೧

ಕೊಲಲದೇತಕೆ ವಿಪ್ರರನು ನೆಱೆ
ಕೊಲುವುದಾ ಯಜಮಾನಿರುಗಳ
ಬಲನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಲಾಗದು ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮವನು ।
ಕೊಲೆಗೆ ನಾವಳುಕಿದರೆ ಶಾಪವ
ಗೆಲುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದರವರೊಳು
ಕೆಲರು ಜಲವನು ರೂಷಿಸುವೆವೆಂದರು ದುರಾತ್ಮಕರು ॥ ೧೨

ಕೆಲರು ಋತ್ವಿಜರಹವು ಬೇಡುವ
ವಲಘುಮಿತಿಯನು ದಕ್ಷಿಣೆಯನಿದ
ನುಱಿವುದಧ್ವರಕರ್ಮವನು ನೀವೆಂದು ನಾವದನು ।
ಗೆಲುವೆವೆಂದರು ಕೆಲರು ಕೆಲರಾ
ಚಲನಸಖನಲಿ ಮೊತ್ತಿಸುವೆವು ಜೊ
ಗಳುವ ನಾಯಿಗಳಾಗಿ ಯೆಂದರು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ॥ ೧೩

ಗಳಹಲಖಿಯೆವು ಹಲವು ಮಾತನು
ಕೊಲುವೆವಾವವನಿಪನ ಶಾಖಾ

ಹೇಳಿಯು ಸವೆರಲದೇಕೆ ಬಳಲಿದೆ ಬಣಗುವತಳಿರುಳಿದಾ ।
ಕೇಳಿ ನಿರರ್ಥಕ ಪೇೞು ಮುನಿದರೆ
ಕುಲವನುರುಹುವಭೂಮಿಪಾಲನ
ಫಲ ನಮಗೆ ದುಸ್ಸಹವೆ[1] ತಮಗೆಂದೊದರಿದರು ಕೆಲರು ॥ ೧೪

ವಿರುದ್ಧಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಾಸುಕಿಯು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವಿಕೆ.

ಸಾಕು ಸಾಕೆಲವೆಲವೊ ಹೋಹೋ
ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಫಲವೇನು ಮಂತ್ರವ
ನೇಕಮುಖವಾಯ್ತಾಗಲಾಗದು ನಿಮ್ಮ ಮತವೆನ್ನ ।
ಲೋಕನೀತಿಗೆ ಬಾರದೊಂದೇ
ಸಾಕು ಪೂರ್ವಕೃತಾಘವೃತ್ತರ
ವೇಕೆ ನೆರವಿರಿ ಖೂಳರಿರ ನೀವೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೧೫

ಮೃತ್ಯು ವಿಹಿತ ಪರಾಘದಿಂದೊ
ತ್ರ್ಯಾತ್ರೆಯಲಿ ಸಾಯ್ವರನು[2] ಪಾತಕ
ಚಿತ್ತರಿರ ಪರಿಹಾರವೆಂತಹುದಘಕೆ ಪೇೞಘಕೆ ।
ಮತ್ತುಪಾಯುವ ಬಲ್ಲೆವೆಂಬುದೆ
ಚಿತ್ತನಿರ್ಮಳವಾದವರು ತನ
ಗುತ್ತಮರಹರು ನುಡಿದನೇಲಾಪುತ್ರನಗ್ರಜಗೆ ॥ ೧೬

ಇದಕೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನೀನೇ ಚಿಂತಿಸೆನಲು ದೈವಾನುಗ್ರಹ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಣ್ಣ ಚಿತ್ತ್ರ್ಯಸದಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿ
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದಲಲ್ಲದಾಗದು
ಕಣ್ಣ ಪುಡಿ ಯಿರೆ ಕಯ್ಯಲೇತಕೆ ಕೊಡುವೆ ದರ್ಪಣವ ।
ಪುಣ್ಯಹೀನರ ಮಾತ ಕೇಳ್ದೊಡೆ

1 ದುರ್ಲಭವೆ, ಕ. ಖ. 2 ಸ್ವಾಮಿಯನು, ಕ. ಕ.

ಮಣ್ಣ ಹೊಯ್ಯುವನು ಕಡೆಗೆ ಬಾಯಲಿ
ತಿಣ್ಣವಹುದೀರಾಜಕಾರಣಭಾರ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೧೭

ಮಣಿಪುಗುವದಾಪತ್ತು ಬಂದರೆ
ಮಣಿಯಲಧಿದೈವವನು ವಿಪ್ರರ
ನಖಿತು ತಮಗುಳ್ಳವರು ನಾವಿವರಿಗೆ ವಿರೋಧವನು ।
ನೆಣ ರಚಿಸೆ ಬಂದೀವಿಪತ್ತನು
ಹೊಣಿಗೆಗಳವ ಪರಿಯೆಂತು ಬಾಹಿರ
ರಖಿಚಿಪರೆ ಬಲ್ಲವರು ಕೊಂಬರೆ ಪಾತಕವನೆಂದ ॥ ೧೮

ಹೇಳುವೆನು ತಾನೊಂದುಪಾಯವ
ಕೇಳಿದೆನು ಪೂರ್ವದಲಿ ವಿಬುಧರ
ಜಾಲ ಜಗದ ಪಿತಾಮಹನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ನಡೆತಂದು ।
ಹೇಳಿದರು ಜಗವಿದು ಮಹೋರಗ
ದೂಳಿಗದಲುಳಿವುದನು ಕಾಣೆವು
ಹೋಳಿವರು ಪನ್ನಗರು ಧರಣಿಯನೆಂದು ಭೀತಿಯಲಿ ॥ ೧೯

ಅಂಜದಿರಿ ಸುರವರರೆ ಭೂಪತಿ
ಸಂಜನಿಸುವನು ಪಾಂಡುಕುಲದಲಿ
ಭಂಜಿಸುವ ಭುವನದಲಿ ನಿಜಜನಕನನು ತಕ್ಷಕನು ।
ಅಂಜಲಿಸಲದ ಕೇಳಿ ರಿಪುಕುಲ
ಭಂಜನನು ಹೋಮಿಸುವನುರಗರ
ಪುಂಜವನು ನಿಮಗೇಕೆ ಭಯವೆಂದನು ಸರೋಜಭವ ॥ ೨೦

ದುಷ್ಟರನು ಹೋಮಿಸುವನೆಲ್ಲರ
ನಿಷ್ಠೆಯುಳಿ ಕೆಲಕೆಲರು ಧರ್ಮದಿ
ಶಿಷ್ಟರುಳಿವರು ಲೋಕಹಿತಕಾರಿಗಳು ಸಾಧುಗಳು ।
ನಷ್ಟವದರಿಂದಾಗದೀಜಗ
ಕಿಷ್ಟರಹ ನಿಮಗೇಕೆ ಚಿಂತಾ
ವಿಷ್ಟರಾಗಲದೇಕೆ ನೀವಿನ್ನೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೧

ನಿರುತವನು ಕೇಳ್ವೊಡೆ ಯಯಾವರ
ವರಕುಲೋದ್ಭವನೆನಿಪ ಭೂಸುರ
ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಮಗನಾಸ್ತೀಕನೆಂಬುವನು ।
ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕನುದಿಸುವನು ತ
ದ್ಧರಣಿಪಾಧ್ವರಕರ್ಮವಿದು ಪರಿ
ಹರಿಸುವುದು ಬೞಿಕಾತನಿಂದವೆ ಯಂಜ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೦

ಪಂಕಜಾಸನನಿಂತುಸುರಲಾ
ತಂಕವನು ಮೋಣಿಸಿದನಾ ತಾ
ಯಂಕದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಲಿ ।
ಸಂಕಟವ ತಾಳದಿರು ಮನವನು
ಮುಂಕೊಳಿಸು ಧರ್ಮದಲಿ ಮತಿಯನು
ಶಂಕೆ ಬೇಡೞಿವಿಲ್ಲ ಧರ್ಮಪರಾಯಣರಿಗೆಂದ ॥ ೧೩

ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಲಾರದೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ ಆಸ್ತೀಕಜನನಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎನಲು ತಪ್ಪದು ತಮ್ಮ ತನ್ನಯ
ಮನಕೆ ಘನಪರಿತೋಷವಾಯ್ತೆ
ನ್ನನುಜ ಬಾ ಯೆನ್ನರಸ ಬಾ ಯೆನ್ನಯ್ಯ ಬಾ ಯೆನುತ ।
ತನುವ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಬಳಿಕೊಡೆ
ತನಗೆ ಹೇೞಾ ವಿಪ್ರನಾವೆಡೆ
ಜನಿಯಿಪ ಜರತ್ಕಾರುನೆಂವನ ತಮ್ಮ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ— ಜರತ್ಕಾರುವು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಿತೃಗಳಂ
ಕಂಡು ಹೀಗಿರಲು ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ.

ಬಳ್ಳಿನದನಂಭೋಜಸಂಭವ
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದನಮರರಿಗೆ ಮದುವೆಯ
ನೊಲ್ಲದಾ ದ್ವಿಜನಡವಿಯಲಿ ಸಂಚರಿಸುತಿರಲೊಮ್ಮೆ ।
ಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿದೊಂದು ಭಾವಿಯು

ಲ್ಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಪಿತೃಗಳು
ತಲ್ಲಣಿಸುತಿರೆ ಕಂಡು ನೀವಾರೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೨೫

ಇಲಿಯು ಕಡಿದಾಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿ
ದಲಘುವೆಹಿವರು ಜೋಲುವಿರಿ ಕೈ
ಗಳನು ನೀಡುವುದೆತ್ತಿಕೊಂಬೆನು ನಿಮ್ಮನಾನೆನಲು ।
ಸಲುವುದಿದ ನೀನಾರು ಕರುಣವೆ
ನಲಘುಮತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ
ತಿಳುಹೆನೆ ಯಯಾವರಕುಲೋದ್ಭವನಹುದು ತಾನೆಂದ ॥ ೨೬

ನಿನ್ನ ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಮಗೀಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು
ಪಿತೃಗಳ ಉತ್ತರ.

ನಿರುತ ತವೆ ಲೇಸಾಯ್ತು ಯಾಯಾ
ವರರು ನಾವೆಲೆ ತಂದೆ ನೀನೀ
ವಿರತಿಯನು ಕೈಕೊಂಡಕಾರಣ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಯಿದೆಮಗ ॥
ದೊರಕಿದುದು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ
ಪೂರ್ವರೆವರಾರಿನ್ನೆಮ್ಮನೇತಕೆ
ಮರುಳು ಮಗನೆ ವಿರೋಧಿಸುವೆ ವೇಷೆಂದರವರೆಂದು ॥ ೨೭

ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ಯೆಯು ದೊರಕಿದರೆ ವಿವಾಹವಾಗಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು
ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಬಳಿಯ ಕನ್ಯೆಯನು ನೀಡಿದರೆ ಬಹ
ಪರಿಯ ಕಾಣೆನೆನಲ್ಕೆ ಮಾಣಲಿ
ವಿರತಿಯನು ಸತಿ ತನ್ನ ಹೆಸರುಳ್ಳಾದೊಡಹುದೆನಗೆ ।
ಬರೆವೆ ನಾನಿನ್ನೊಂದನಪ್ರಿಯ
ಕರವೆ ಮಾಡಿದೊಡಾಕೆಯೊಡನಾ
ನಿರೆನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲೆನುತ್ತವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೨೮

ತಿರುಗುತಿರ್ಪನು [1] ಧರೆಯೊಳಾದ್ವಿಜ
ವರನು ತನ್ನಯ ಹೆಸರ ಸತಿಯನು
ನಿರುತ ಕಾಣದೆ ದೇಶದೇಶಾಂತರಗಳಲಿ ತೊಳಲಿ ।

ಆಗ ಆ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಅದೇ ಹೆಸರ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಸರ್ಪಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವನದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿರುವಿಕೆ

ಉರಗರಾಜನೆ ಕೇಳು ಕೊಡುವುದು
ನಿರುತ ತಂಗಿಯ ಮುನಿಗೆ [2] ನಿನ್ನಯ
ವರ ಪರಮಕ್ಷೇಮವನು ನೀ ಬಯಸುವೊಡೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೯

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ತಮ್ಮ ತನ್ನೊಡ
ಲಾಸಱಡಗಿತು ತಮ್ಮ ನಿನ್ನಯ
ಭಾಷಿತವನಿದ ಕೇಳಿ ಕಳದೆವು ಶಾಪದುರುಭಯವ ।
ಭೂಸುರೋತ್ತಮನನು ವಿಚಾರಿಸು
ಮೀಸಲಳಿಯಗು ತಂಗಿ ಕರೆದಾ
ದೇಸಿಗನನೀಕ್ಷಣವೆ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ ॥ ೩೦

ಆಮುನೀಶ್ವರನೊಂದು ಸಮಯವ
ನಾಮಹಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ
ನಾಮುನಿಪ ಬೇಡಿದ ಮುಹೂರ್ತಕೆ ಕೊಟ್ಟಡದನೊಲಿದು ।
ಕಾಮದಲಿ ತಾ ಮದುವೆಯಪ್ಪೆನು
ರಾಮಣೀಯಕವನಿಸಿ ಬೇಡಿದೊ
ತಾ ಮುಹೂರ್ತಕೆ ದೊರಕದಿರೆ ಬಿಟಕೆಲ್ಲಪರಿಣಾಮ ॥ ೩೧

ಅವಱನೆಲೆ ಕೇಳಣ್ಣ ನಾವೀ
ಪದುಮಮುಖಿ ಸಹ ತೊಳಲಬೇ
ಪದು ಸವಮಳನ ಬಿಟಪಿಡಿಯಬೇಕೇಕೆಂದು ತವಕದಲಿ ॥
ಪವಳವಲಿವರು ಕಾಮರೂಪಿಗ

1 ತಿರುಗುತೈದನೆ, ಕ. ಖ. 2 ನನ್ನಯಕೆ, ಕ. ಖ.

ಳದು ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮನಿಯನು ಬಿಡುವು
ದದುಭುತವೆನೆ ತೊಳಲಿದರು ವನಕದ್ರುವ್ಯರೂಪದಲಿ ॥ ೩೨

ಆಗ ಜರತ್ಕಾರು ತಾನು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವೆನೆಂದೊಡಂಬಡಿಕೆ.

ಇರೆ ವರಜರತ್ಕಾರು ಪೊಂದಿನ
ಭರದಲೈದಿದರಣ್ಯದ ಗಿರಿಶಿ
ಖರದಲಿ ಮೊರದಿ ನಿಂದು ವಿಜನವಿದೆಂದು ಸಿಕ್ಷಯಿಸಿ ।
ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಕನ್ನಿಕೆ
ವರಜರತ್ಕಾರುವೆನು ಪಡೆದರೆ
ಭರದಲಿರಲುಂಟೆ ತನಗೆಂದೊಯ್ಯನವೆ ನೆಜಿ ನುಡಿದ ॥ ೩೩

ಪರಮಋಷಿ ತನಗನ್ಯತ ಹೊದ್ದದ
ತೆಱದಿ ಕರೆದನು ಗಿರಿಶಿಖರದಲಿ
ನಿರುತವಚನವಿದೆಂದು ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದಲಿ ನುಡಿದ ।

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ಪಗಳು ಆಕ್ಷಣವೇ ಇದೋ ಕನ್ಯೆ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿಸಲು
ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ವಚನ

ಸ್ವರಹೊಱಡುವುದೆ ತಪವಿದಾಗಲು
ತರಳಲೋಚನೆ ಯಿಾಕೆ ನಿನ್ನದೆ
ಸರಿನ ಸತಿ ಯಿಹಳಿದ ಕೊ [1] ಯೆಂದರು ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರು ॥ ೩೪

ಅಕಟ ವಿಜನವಿದೆಂದು ನುಡಿದರೆ
ಪ್ರಕಟಿಸಿತು ವಿಧಿ ಯಿದಕೆ ತಕ್ಕಂ
ತಕುಟಿಲವ ನೆನೆಯುತ್ತ ನುಡಿದನು ಕುಂಡಲಿಗಳೊಡನೆ ।
ವಿಕಲೆ ಯೆನ್ನಯ ಮನವನಱಿಯದೆ
ಸುಕರವಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆಯ ವೆಸಗಿದೊ
ಡುಕುತಿಪೂರ್ವಕದಿಂದ ತೆಜಿಸುವೆನಿದು ಮಹಾಸತಿಯ ॥ ೩೫

1 ಪಸರನವಳಿದಕೊ, ಕ. ಖ.

ನನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಇವಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆನೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಸಮಯವ ನುಡಿಯಲವರಹು
ದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವನು ಬಳಿಕ್ಕವೆ
ರೊಂದಿವರು ಸಂತೋಷಸಾಗರದೊಳಗೆ ಮನಮುಳುಗೆ ।
ಕುಂದನುಳಿದರು ತಮ್ಮ ಕುಲದೊಳ
ಗಿಂದು ಬೆಳಸಿತು ಯಾಯವರಸಂ
ಬಂಧವೆಂದತಿಮುದವ ತಾಳ್ದರು ಪನ್ನಗೋತ್ತಮರು ॥ ೩೬

ಅವರಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಗರ್ಭಧಾರಣ.

ತಂದರಾತನ ನೋಲಿದು ಮಾಡಿದ
ರಂದು ವೈವಾಹವನು ಸಾರಾ
ನಂದದಲಿ ಬಳಿಕಾ ಜರತ್ಕಾರುಗೆ ಜರತ್ಕಾರು ।
ಇಂದುಮುಖಿಯಾಗಿರಲು ವಧು ತಾ
ನಂದು ಸುಖಿಯಾಗಿರಲು ಧರಿಸಿದ
ಳಂದು ಗರ್ಭವನಾಮಹಾಸತಿ ಸಕಲಗುಣವಸತಿ ॥ ೩೭

ಸತಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಜರತ್ಕಾರು ಮಲಗಿರಲು ಸಂಧ್ಯಾತಿಕ್ರಮ ಭಯದಿಂದ ಸತಿ ಎಬ್ಬಿಸುವಿಕೆ

ಮುನಿಪ ಕೇಳೊಂದುದಿನ ತನ್ನಯ
ವನಿತೆಯಂಕದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿ
ಟ್ಟನುಪಮನು ಮಲಗಿರ್ದನುಚಿತ ನಿಹಿರ್ಣ್ಣನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಇನನಿಳಿವನಸ್ತಗ ಮಹಾದ್ರಿಯ
ಮನೆಗೆ ಮುನಿ ನಿದ್ರೆಯೊಳೆ ಮುಳುಗಿರ
ಲನುಪಮಾಂಗನೆ ತಾನೆ ತನ್ನೊಳಗೆಂದಳಾದರಿದನು ॥ ೩೮

ಮುನಿಸಿನಸಂಬುಧಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾ
ವಂದನೆಯ ಮಾತ್ರಯ್ಯು ಮುನಿಸಾತ್ರಿ

ಕಂದೆಚ್ಚರಿಸುನಿನ್ನವೆಸನೆಬ್ಬಿಸದೊಡೆ ಮಹಾತ್ಮಕನು |
ಇಂದು ಮುನಿವನೊ ಕೋಪಯುಕ್ತನು
ಮಂದಮತಿಯೆಬ್ಬಿಸಿದೆ ತನ್ನನು
ಕೊಂದೆ ಯೆಂಬನೊ ಮೊಬ್ಬುದೇಸೆಂದಳಬಲೆ ತರಳೆ ‖ ೩೯

ಕೋಪವೇನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ
ತಾಪವೇನಗದಕಿಲ್ಲ ಧರ್ಮದ
ಲೋಪವನು ಕಾಣುತ್ತ ತಾಸಿದುದುಚಿತವಲ್ಲೆನುತ |
ಓವನನು ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮಧುರಾ
ಲಾಪದಲಿ ಬೋಧಿಸಿದಳಂತೀ
ರೂಪಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಧರ್ಮವಿಚಾರಕಾರ್ಯಜ್ಞೆ [1] ‖ ೪೦

ಎದ್ದು ಕೋಪದಿಂದ ಪತ್ನಿ ತ್ಯಜಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎದ್ದನಾಮುನಿ ಕೋಪ ತನುಗೊಂ
ಡೆದ್ದವೋಲಂಗನೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿ
ನಿದ್ರೆಯನು ನೀ ಕೆಡಿಸಿದೆಯಲಾ ತನಗೆ ವಿಪ್ರಿಯವ |
ಪೊದ್ದಿಸಿದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಾನಿರೆ
ಗೆದ್ದಿಸಿದೆ ಇದ ಮೋಹಪಾಶವ
ನೊದ್ದೆನೆಂದನು ಮುನಿಪನಾವಾಸಿನಿಗೆ ಮುನಿದಂತೆ ‖ ೪೧

ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಪುತ್ರನಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕೆಟ್ಟೆನಾನೇನೆನುತ ತನ್ನನು
ಬಿಟ್ಟುಪೋಪ ಮಹಾತಿಸಿಷ್ಟ್ಯಯು
ಬಿಟ್ಟ ಶೀಲಾನ್ವಿತೆಯನಂಘ್ರಿ [2] ಸರೋಜಸಂಶ್ರಿತೆಯು |
ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆ ಧರ್ಮಲೋಪದ

---

1 ಕರಣಜ್ಞೆ, ಕ. ಖ   2 ಬಿಟ್ಟಲಾ ತನ್ನಂಘ್ರಿ, ಕ. ಖ.

ಕೆಟ್ಟದೆಶೆಯಿಂದೆಚ್ಚರಿಸಿದೆನು
ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪುವೆಳಲ್ಲ ನೆಚ್ಚಿ ತಾನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೨
ಸುಮ್ಮನಿರು ಸಾರೆತ್ತ ಪೆತ್ತಣ
ಧರ್ಮಗಿರ್ಮದ ಶೋಪ ತನ್ನನು
ನೆಮ್ಮುವುಗೆ ಫಲ ತಾನದಾರೆಂದಱಿಯೆ ಧರ್ಮವನು ।
ನಿರ್ಮಿಸಿದವರದಾರು ತನ್ನವಿ
ಕರ್ಮಕಂಜುವೆ ನೀನಿದೇತ
ಕ್ಕಮ್ಮಳಿಸದಿರು ಕುಂತಿ ಸುಖಿಯಾಗೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೪೩
ಆವ ಗತಿಯನು ಕಂಡೆ ತನಗೆಲೆ
ದೇವವರವಂದಿತನೆ ತನ್ನಯ
ಜೀವವುೞಿವುದೆ ಬಿಸುಟೊಡೆನ್ನನನಾಥೆಯನು ದಿಟಕೆ ।
ಆವ ಮನದಭಿಸಂಧಿಯಲಿ ಭೂ
ದೇವವರ ನಿನಗಿತ್ತರೆನ್ನನು
ಜೀವದೊಡೆಯನೆ ವಿಫಲವಾಯ್ತೆಂತೆನುತ ಹಲುಬಿದಳು ॥ ೪೪
ತಂಗಿ ಮಗನನು ಪಡೆದಳಾದರೆ
ಹಿಂಗುವುದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಭಯವೆಂ
ದಂಗವಣೆಯನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು ತನ್ನ ನಿನಗೆಂದು ।
ಭಂಗವಾಯ್ತು ಮನೋರಥಕೆ ಮುನಿ
ಪುಂಗವನೆ ಹೇಳೆಂತು ಗತಿ ತ
ನ್ನಂಗಿಯನು ನಡುನೀರೊಳದ್ದಿದೆ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೫
ನನಗೆ ಗತಿ ಮತಿ ನೀನೆ ಕೆಟ್ಟೆನು
ಹಾನಿಗೊಳಗಾಯ್ತುರಗಕುಲ ಕರು
ಣಾನಿಧಿಯೆ ಕಾರುಣ್ಯವನು ಮಾಡುವದನಾಥೆಯಲಿ ।
ಜ್ಞಾನವಂತನೆ ಯೆನುತ ಕಂಬನಿ
ಯಾನನದಲುಕ್ಕಾಡಲತ್ತು ಮ
ಹಾನಿತಂಬಿನಿ ಹೊರಳಿದಳು ಪತಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲದಲಿ ॥ ೪೬

ಏಱು ಮಗನಹನಂಜಬೇಡೆಲೆ
ಬಾಲೆ ಬೆದಱದಿರರ್ಕವಹ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಬೊಂಬೆಯ ವೊಲುರುತರತೇಜನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಪಾಲಿಸುವನುರಗರನೆಲೆ ಬಱಿದೆ
ತಾಳದಿರು ಶೋಕವನೆನುತ್ತವೆ
ಬೀಱುಕೊಟ್ಟು ಮುನೀಂದ್ರನೈದಿದ ವರತಪೋವನಕೆ ॥ ೪೭

ಪತಿಯುಗಲಲು ವಾಸುಕಿಯು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಱಿಕ ಗರ್ಭಿಣಿ ಪೋದಳಗ್ರಜ
ನಲಘುಮಂದಿರವಲ್ಲಿಗಾತನು
ಲಲನೆಯನು ಬೆಸಗೊಂಡನೇನೌ ತಂಗಿ ದುಮ್ಮಾನ ।
ಇಱಿವುತದೆ ಕಂಬನಿ ಮುಖಾಬ್ಜದ
ಲುಱಿಸದುಳ್ಳುದ ಹೇಳೆನಲು ಕಾ
ವಲನ ಕಳುಹಿಯೆ ಬಂದೆನೆಂದಳು ಕಾನನಕೆ ತರಳೆ ॥ ೪೮

ಹದನನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಿ ವಾಸುಕಿ
ಬೆದಱಿ ನುಡಿದನು ತಂಗಿ ನೀಂ ಕಡಿ
ಸಿದೆ ಮನೋರಥವನು ಗತಪ್ರಾಣದ ಮಹೋರಗರ ।
ಉದರವಾಸನದಾರು ಪುತ್ರನೊ
ಇದು ಸುಪುತ್ರಿಯೊ ಕೊಂದೆ ತನ್ನನು
ಕುದಿದು ಫಲವೇನೆಮಗೆ ಪುಣ್ಯವಿಹೀನರಾವೆಂದ [1] ॥ ೪೯

ಅಣ್ಣ ಚಿಂತಿಸ ಬೇಡ ನೀವೇ
ಪುಣ್ಯವಂತರು ತಾಪಸಾಗ್ರಿಮ
ಗಣ್ಯನಹ ಗಂಡಳಿಯನನೃತವದಲ್ಲ ಮುನಿವಚನ ।
ತಿಣ್ಣದಿನ್ನಂತೇಕೆ ಪಾಪವ

1 ಫಲವೇನು ಪುಣ್ಯಹೀನರು ತಾವೆಲೆಯೆಂದ, ಕ. ಖ. 2 ಕುಲವನೇತಕೆ, ಕ. ಖ

ಸಣ್ಣ ಉರಗರ ಕುಲಕದೇತಕೆ ²
ಬಣ್ಣಿಸುವೆ ಭಂಗವನು ನೀನೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೫೦

ಆಗ ವಾಸುಕಿಯು ಸಂತೋಷಪಡಲು ಅದರಂತೆ ಪುತ್ರಜನನ.

ಎನಲು ತಂಗಿಯ ನುಡಿಗೆ ವಾಸುಕಿ
ಮನದ ಸಂತಾಪವನು ಬಿಟ್ಟನು
ವನಿತೆ ಪಡೆದಳು ಪುತ್ರನನು ಕಾಲದಲಿ ಕಮನೀಯ ।
ನೆನಲಸನ್ನಿಭತೇಜನನು ಬಳಿ
ಕನುಪಮನು ತಾ ಬಳವೃತಿರ್ದನು
ಮನೆಯೊಳಗೆ ವಾಸುಕಿಯ ಮನದುತ್ಸಾಹ ಬಳವಂತೆ ॥ ೫೧

ಆಸ್ತೀಕನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬಾಲಕನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ.

ಚ್ಯವನನಲಿ ಬಳಿಕಾತನಭ್ಯಾ
ಸವನು ಮಾಡಿದನಖಿಳವಿದ್ಯಾ
ನಿವಹವನು ಸೇಖರಿಸಿದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯೆಯಲಿ ಮುನ್ನ ।
ಯುವತಿಗಸ್ತಿಯೆನುತ್ತ ಮುನಿ ಗ
ರ್ಭವನು ಮುಟ್ಟಿದನಾಗಿ ಕೇಳಾ
ಭುವನಪಾವನಮೂರ್ತಿಯಿರ್ದನು ನಾಗವಾಸದಲಿ ॥ ೫೭

ಹೇಳಿದೆನು ಮುನಿನಾಥ ದುರಿತ
ವ್ಯಾಳವಿಷಹರವೆನಿಪ ಮುನಿಕುಲ
ಮೌಳಿಚಾರಿತ್ರವನು ಭುವನಪವಿತ್ರವನು ನಿನಗೆ ।
ಹೇಳುವೆನು ತಾನೇನನಿನ್ನು ಗು
ಣಾಲಯನೆ ಹೇಳೆನುತ ಸೂತನು
ಹೇಳಿದನು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣಪರಾಯಣಗೆ ॥ ೫೩

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದರು ಜನಮೇಜಯಂಗೆ ಸು-
ಶೀಲಮತಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಖ
ಮೂಲಕಾರಣವದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೃಪನ ಸಂಗತಿಯ ||

ಸರ್ಪಯಾಗಕಾರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಸರ್ಪಯಾಗ
ಖ್ಯಾತಮುಷ್ಕರಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಗೆ
ಹೇತುವಾವುದ ಹೇಳು ತನಗಾಪಾಂಡುನಂದನರು |
ಧೂತಪಾತಕನಿಕರರಲ್ಲಿ
ಘಾತಿಸಿದನೇತುರಗಕುಲವನು
ಭೂತಳಾಧಿಪನೆನಲು ಮುಗುಳ್ನಗುತೆಂದನಾಸೂತ || ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಖ್ಯಾನಪ್ರಾರಂಭ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಪರಿಯುತ್ಕಕಪಿ
ಶೀಲಸಂಪನ್ನಿಧಿಯ ಯಾಗಕೆ
ಮೂಲವೆನಿಪ ಪರೀಕ್ಷಿದಾಖ್ಯಾನವನು ಮನವೊಲಿದು |
ಹೇಳುವೆನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲ ವೊಂದಿನವಖಿಳಮಂತ್ರಿಗ
ಳೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪಿದನು ಕುಳ್ಳಿರ್ದನವರೊಡನೆ || ೨

ಪಿತನು ಹದನವ್ಯಾಸನು ತಕ್ಷಕ
ಕಾನನದಶೇಕಾರುಹಿತೆಂಬುದ

ಕೇನು ಕಾರಣ ಹಗೆಗೆ ಹರ ಹರ ಪನ್ನಗಾಧಿಪಗೆ ।
ದಾನವಾಂತಕನೊಲವಿನವರಿಗೆ
ಹಾನಿಯೆಂತೋ ಹೇಳಿ ನೀವೆನ
ಲಾನೃಪೋತ್ತಮನೊಡನೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ॥ ೩

ಪರೀಕ್ಷಿತನಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ಏಕೆ ವಿರೋಧವೆಂದು ಜನಮೇಜಯುಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಮಂತ್ರಿಗಳುತ್ತರಾರಂಭ.

ಉಂಟು ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣ ನಿಮ್ಮೊಳ
ಗೆಂಟುಮಡಿ ನೃಪನಳಿಯಲಱಿವನೆ
ಗಂಟಲೊಳಗಾತಕ್ಷಕನ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ ತಾತನಲಿ ।
ಮೆಂಟಣಿಸಿದುದು ವಿಪ್ರತನಯನ
ಕುಂಟಣಿಯ ಬಲು ಶಾಪ ತಂದೆಯ
ಕಂಠವನು ಕೊಯ್ಸಿದನು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೪

ಹೇಳಿದೇತಕೆ ತನಗೆ ತನ್ನಯ
ಬಾಲತನದಲಿ ಮಡಿದನಯ್ಯನು
ಹೇಳನವದೇಕಾರ್ಯರಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರರೆಮಗೆ ।
ಹೇಳಿರಿ ದ್ವಿಜಸುತನ ಕೋಪಕೆ
ಮೂಲವೇನಾರಾತನಾರೆನೆ
ಹೇಳಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತದ್ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ॥ ೫

ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಅವರ
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೃತಸರ್ಪವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ.

ಆದೊಡವಧರಿಸಾ ಪರೀಕ್ಷಿತ
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾ
ಪಾದನೈಕಪರಾಯಣನು ಸುರವಿಪ್ರಪೂಜಿತನು ।
ಹೋದನವನಿಪನೊಂದುದಿನ ಮೃಗ

ಭೇದಿಗಳ ಸಹಿತೊಂದುವಿಪಿನವಿ
ಭೇದದಲಿ ಮುನಿವರಶಮೀಕಸಮಾಖ್ಯನಾಶ್ರಮಕೆ ‖ ೬

ವಸುಮತೀಪತಿ ಕಂಡ ವರತಾ
ಪಸನನಾಮೃಗ ಹೋದ ಮಾರ್ಗವ
ಬೆಸಗೊಳಲು ಬೇಱೊಂದನಱಿಯದೆ ಯೋಗನಿಷ್ಠೆಯಲಿ |
ಉಸುರದಿರಲುರಗನನು ಕೊಂಡಾ
ಹಸಿವುತೃಷೆಯಲಿ ನೃಪನು ತನು ತು
ಟ್ಟಿಸಲು ಕೊರಳಲಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದನು ಮರಳಿ ನಿಜಪುರಕೆ ‖ ೭

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಋಷಿಪುತ್ರನು ಏಳುದಿನದೊಳಗೆ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ನೃಪಗೆ ಮರಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಪಿಸುವಿಕೆ.

ಅದನಱಿತು ತತ್ಪುತ್ರನಾಡುತ
ವಿದಿತಶೃಂಗಿಯೆನಿಪ್ಪನತಿಕೋ
ಪದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಶಾಪವನು ಬಾಲಕನು ಭೂಪತಿಗೆ |
ಮದಮುಖನನವನಿಪನನೇಳ್ದಿವ
ಸದೊಳಗುರುಹಲಿ ತಕ್ಷಕನು ತ
ಪ್ಪದು ಮಮುಕ್ತಿಯೆನುತ ಬಂದನು ತಂದೆಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ‖ ೮

ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಯುಕ್ತ ಮಾಡಿದೆ ಯೆಂದು ಶಮೀಕನು ನೃಪನ ಬಳಿಗೆ ಗೌರಮುಖನನ್ನು ಕಳುಹುವಿಕೆ.

ತಂದೆಯನು ಕಾಣುತ್ತೆ ವರಮುನಿ
ನಂದನನು ಬಾಯ್ವಿಡಲು ಕೇಳುತ
ಕಂದೆಱೆದು ಗಳದುರಗನನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಮಗನೊಡನೆ |
ಎಂದನೇತಕ್ಕಳುವೆ ನೀನೆಲೆ
ತಂದೆ ಯೆನುತವೆ ಕೇಳಿದನು ಮುನಿ
ನಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಮಱುಗಿದನಂದು ಮನದೊಳಗೆ ‖ ೯

ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ ನೃಪನ ಕೊರಳನು
ಕೊಯ್ದು ಪಾತಕಿ ಯೆನುತ ಮಗನನು
ಬಯ್ದು ಬಹಳಕೃಪಾವನಧಿ ಭೂಪೋತ್ತಮನ ಹೊರೆಗೆ ।
ವೈದೆಗೆಯುದಟ್ಟಿದನು ಶಿಷ್ಯನ
ನೈದಿದನು ತಾ ಗರಮುಖನೊಲಿ
ದೈದಿ ಬಿಸುಟನು ವಾರ್ತೆಯನು ಬೆದಱಿದುದು ಸಭೆ ನೃಪನ ॥ ೧೦

ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಲೋಚನೆ.

ಮುನ್ನವೇ ತಾ ನೆನೆವುತಿರ್ದನು
ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವಿದು ನೆಱೆ
ಬನ್ನಬಡಿಸದೆ ಹೋಹುದಲ್ಲೆಂದದುವೆ ಬಂದುದಲ ।
ಇನ್ನು ಮಾಡುವದೇನೆನುತ ನೃಪ
ಖಿನ್ನನಾದಂತಿರಲು ನೆನೆದೆವು
ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನ ಭಯವನಪಹರಿಸುವ ಮನೋರಥವ ॥ ೧೧

ಒಂದು ಕಂಭದಲೊಂದು ಮನೆಯನು
ತಂದೆ ಮಾಡಿದೆವಮರನದಿಯಲಿ
ಬಂದು ತಕ್ಷಕನೇಱದಂತಿರೆ ರಚಿಸಿ ರಕ್ಷೆಯನು ।
ಸಂದ ಸಚಿವರು ಸಹಿತ ನೃಪನಾ
ಮಂದಿರದಲಿರಲೇಱನೆಯ ದಿನ
ಬಂದೊಡಾರಿದ ಸಾಧ್ಯಕೆ ತರುವರೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೧೨

ಏಱನೆಯ ದಿನದೊಳಗೆ ಪನ್ನಗ
ಪಾಲತಕ್ಷಕನುರುಹುವನು ಭೂ
ಪಾಲನನು ಗಡ ನೋಪ್ಪೆನೆನುತವೆ ಕಾಶ್ಯಪಾಹ್ವಯನು ।
ಕೇಳಿ ಧನಕಾಂಕ್ಷೆಯಲಿ ಬರುತಿರೆ
ಖೂಳತಕ್ಷಕನವನ ಕಂಡನು
ಹೇೞದೆಲ್ಲಿಗೆ ವಿಪ್ರ ಪಯಣವದೆನುತ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೩

ಪರೀಕ್ಷಿತನನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಬದುಕಿಸಲು
ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಚನ.

ತಕ್ಷಕನು ತಾ ಮುನಿವೆನು ಗಡ ಪ
ರೀಕ್ಷಿದವನೀಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ತ
ತುಕ್ಷಣದಲೆತ್ತುವೆನು ವಿಷಯೋಗವನು ಕೆಡೆಯೊದೆದು ।
ರಕ್ಷಿಸುವೆನುರುಮಂತ್ರಜಲದಿಂ
ದಾಕ್ಷಣವೆ ತಾ ಬಂದೆನದಕದ [1]
ಪೇಕ್ಷಿತವೆಲಾ ಸಕಲಲೋಕಕ್ಕೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೧೪

ಅದು ನಿನಗೆಸಾಧ್ಯವಾದಕಾರಣ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗೆಂದು
ತಕ್ಷಕನೆನಲಾಗಿ ಆ ಉಭಯರ ಸಂವಾದ.

ಉಂಟು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ಕಂಟಕನು ತಕ್ಷಕನು ನಿನಗದು
ಗಂಟಲೊಳಯಿಂಕಿಟಿವ ತುತ್ತೇ ವಿಪ್ರ ಮರುಳನಲ ।
ನೆಂಟ ಪರಿಹರಿಸಿದರೆ ನಿನಗೇ
ನುಂಟು ಬಱಿದೆ ಮನೋರಥಕೆ ಕಡೆ
ಯುಂಟೆ ಬಱಲದೆ ಭಂಗವಡೆಯದೆ ಮನೆಗೆ ತಿರುಗೆಂದ ॥ ೧೫

ಗಱಹದಿರು ನಡೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರದ
ಬಲುಹನದನೀನಱಿಯೆ ಟೊಂಕಳಿ
ಗಳೆಯದಿರು ನೃಪವರನು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗಿರಲುಂ ।
ತಳೆದು ಮಂತ್ರದ ಜಲದಲೆತ್ತುವೆ
ನಲಘುಧರ್ಮಾತ್ಮನನು ಪಾಂಡವ
ಕುಲಜನನು ನೀನೇಕೆ ತನ್ನನು ಬೆದಱಿಸುವೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೬

ವೃದ್ಧವಿಪ್ರನ ಹೇಳಿ ಕಡೆಯು ವಿ
ರುದ್ಧವೆನೆ ದಿನನಾಥನಿಱದಪ
ವೃದ್ಧಿಗೆರಡೇ ಘಳಿಗೆ ವಿಘ್ನವೆ ಮಾಪ್ಪೆ ನೀನೇಕೆ ।

1 ಬಂದೆನ ಕ. ಖ.

ಪ್ರದ್ಧಿಯುಂಟೈ ಬರುವ ಭಂಗದ
ಸುದ್ದಿಯನು ನೀ ಹೇಳಬೇಡೆನೆ
ಸಿದ್ಧಿಯೇನೆಲೆ ವಿಪ್ರ ತಕ್ಷಕನಾನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಎನ್ನ ವಿಷವನು ಪರಿಹರಿಸುವೊಡೆ
ಪನ್ನಗಾಭರಣಾದ್ಯರಿಂಗರಿ
ದುನ್ನತರಲಾ ವಿಪ್ರ ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮರ್ಥರೆನೆ ।
ಅನ್ಯ ನಾನಲ್ಲೀಶ್ವರನ ಕೃಪೆ
ತನ್ನದೈ ಸಲೆ ಸರ್ಪ ತಾನದ
ನೆನ್ನಲೀ ಹೊತ್ತೇನು ಫಲ ಕಂಡಱಿಯಬಹುದೆಂದ ॥ ೧೮

ಕಂಡಱಿವೆನೀ ಕ್ಷಣದಲಾನೆಲೆ
ಪಂಡಿತನೆ ತೋಱುವುದು ನಿನ್ನ
ದ್ದಂಡಮಂತ್ರದ ಗಿಂತ್ರದಳವನು ನೋಟ್ಪೆನೀಮರನ ।
ಕೊಂಡು ಮುಗಿಸುವೆ ನೆತ್ತು ನೆಱೆ ನೀ
ಗಂಡುತನವುಂಟಾದೊಡೆನೆ ಕ್ಕೈ
ಕೊಂಡೆನಾನದ ಬಣಗುಸರ್ಪನೆ ಬೇಗ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೧೯

ನನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೀಳುವ ಈ ಮರವನ್ನು ಬದುಕಿ
ಸೆನಲು ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಆತುರಿಸಬೇಡಾದೊಡಿದ ಕೋ
ಕೌತುಕವ ನೋಡೆನುತ [1] ಕ್ರೋಧಾ
ಘಾತಯುತತಾ [2] ವ್ರಾಕ್ಷನೊಂದಾಲದ ಮಹಾಮರನ ।
ಘಾತುಕನು ಮುಟ್ಟದೊಡೆ ಭಸ್ಮೀ
ಭೂತವಾದುದು ಬಿದ್ದುದವನಿಗೆ
ಚೇತರಿಸು ನೀನಾಪ್ಪೊಡಿದ ಕೊಳ್ಳೆಂದನಾ ದ್ವಿಜಗೆ ॥ ೨೦

1 ಮುಳುಗುವೆ ಕ. ಖ.   2 ಗ್ನಿಯುಲಿ ತಾ ಕ. ಖ.

ಮುಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಹಾದ್ವಿಜ
ಸೃಷ್ಟಿಗದುವೇ ಭಂಗ ನೋಡಾ
ದುಷ್ಟಪನ್ನಗ ಮಂತ್ರಜಲವನು ಸೋಡು ನೋಡೆನುತ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮಂತ್ರಜಲ್ಲನೀಕ್ಷಿಸೆ
ಕೊಟ್ಟದಸುವನು ಭಸ್ಮಭಾವವ
ಬಿಟ್ಟುದಂಕುರಿಸಿತ್ತು ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ಮರನಾಯ್ತು ॥ ೨೧

ಹೊನ್ನಬಣ್ಣವದಾಯ್ತು ಮರವದು
ಹೊನ್ನಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಮೆಱೆದುದು
ಮುನ್ನಿನಿಂದತಿಶಯಸಮಗ್ರತರಾಗ್ರಪರ್ಣವಲಿ ।

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತಕ್ಷಕನು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ.

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಕಂಡನದನತಿ
ಖಿನ್ನನಾದನು ವಿಫಲವಾದುದು
ತನ್ನ ಮನದಂಗವ ಕಿಯೇನೆಂತೆಂದನಾ ದ್ವಿಜಗೆ ॥ ೨೨

ಏನನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆ ಹೋಹೆ ಯ
ದೇನು ಕಾರಣ ಮೊಱ್ಜುದೇನಾ
ಮಾನವೇಶ್ವರನಾವುದದು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿನಗೆಣಲು ।
ಹಾನಿಯಿಂ ವಿರಹಿತರ ಮಾಡಿ ಮ
ಹಾನುಭಾವರ ಕೆಡುವರೇ ಧನ
ಹೀನಗೆನಗವನೀವನಿಷ್ಟಾರ್ಥವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ಐಸಲೇ ತಾನೀವೆನರ್ಥವ
ನೇಸನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆ ಹೇಳೆನೆ
ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಬಱಿದೆ ಧನವನು ಕೊಂಡು ಫಲವೇನು ।
ನಾಶವಲ್ಲೈ ಪರರ ಜೀವವ

ಸಾಸಿಗನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವವಿ
ನಾಶಪದವೆಂದೆಂಬರುಭಯಾರ್ಥವದು ತನಗೆಂದ ॥ ೨೪

ವಿಪ್ರಶಾಪದಲಱವ ನೃಪನನು
ತಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂತೆಂಬೆ ವಿಧಿಕೃತ
ತಪ್ಪಲಱಿವುದೆ ಕಾವರಾರಾಯುಷ್ಯವಿಲ್ಲದನ ।
ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವ ನಿನಗೆಲೆ
ವಿಪ್ರ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡು ಧನವನು
ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯುಲಿ ತುಂಬಿ ಕೊಡುವೆನು ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೫

ಏಕೆ ನಿನಗೀ ವೈರ ತಕ್ಷಕ
ಸಾಕು ನಾ ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆನೆ ಹಿಂ
ದೇಕೆ ಖಾಂಡವದಹನದಲಿ ಫಲುಗುಣನು ಸಲೆಮುಳಿದು ।
ಸೋಕಿದನು ತನ್ನವನು ಬಱಿದೇ
ಕಾಕುಳವ ಮಾಡಿದನು ಹಗೆಯನು
ಸಾಕುವೆನು ಬಲು ವಿಪ್ರಶಾಪ ಸಹಾಯವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೨೬

ಎಂದೊಡಾಲಿಸಿ ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳ
ಗಂದು ತಿಳಿದನು ವಿಗತಜೀವನ
ನಿಂದು ಬಱಿದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲದೇನು [1] ಫಲವೆನುತ ।
ಎಂದವನನಿತು ಧನವನುಂ ಕೊಡ
ಲಂದು ಮರಳಿದನಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ನೊಂದುಪಾಯವ ಗೆಲಿದೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೨೭

ತಾನು ರಾಜನನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರುವವರನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಿಂದ ಫಲಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗೆಂದು
ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಇಂತು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬರುತ ತನ್ನಲಿ
ಚಿಂತಿಸಿದನಾ ತಕ್ಷಕನು ನೃಪ

---

[1] ಕಿತ್ಸೆಯಲೇನು ಕ. ಖ.

ನೆಂತು ಗೋಚರವಹನು ಕೊಲುವೆನದೆಂತು ತಾನವನ ।
ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಲುಮಂತ್ರವಾದಿಗ
ಳಂತರಾಳದಲಿರ್ದವನನಂ
ದಿಂತು ತನ್ನೊಡನಿರ್ದವರಿಗಿದನೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೭೮

ಭೂಸುರರು ನೀವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮ
ಹೀಶನಲ್ಲಿಗೆ ಮರೆಸಿ ಕೊಂಡೀ
ವೇಷದಲಿ ಕೊಡುವುದು ಸುಪುಷ್ಪಫಲಾವಳಿಯನೆನುತ ।
ಸಾಸಿಗನು ಕಳುಹಿದರೆ ಬಂದರು
ಭೂಸುರಾಕಾರದಲಿ ಕೊಟ್ಟರು
ಲೇಸೆನಿಪ ಫಲಪುಷ್ಪನಿಕರಂಗಳನು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೭೯

ಅವರೊಪ್ಪಿಸಿದ ಒಂದು ಫಲದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನು ಹುಳವಾಗಿದ್ದು
ಹೊರಟು ರಾಜನನ್ನು ಕಚ್ಚುವಿಕೆ.

ಅದರೊಳಗೆ ತಾನೊಂದು ಫಲದ
ಲ್ಲೊದಗಿ ಬಂದನು ಕುಹಕತಕ್ಷಕ
ಹೃದಯಹರವೆಂದೆನಿಪಬಹಳಾಮೋದ ಮಘಮಘಿಸೆ ।
ಅದರೊಳುತ್ತಮವಾದ ಫಲವನು
ಮೊದಲಲವನಿಪ ತಾನೆ ಕೊಂಡುಳಿ
ದುದನು ಕೊಟ್ಟನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಿವ ಮಲ್ಲಿ ನೀವೆನುತ ॥ ೫೦

ಇಳಿದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ರವಿಯುರ
ಫಳಿಗೆಗಂಜುವೆನಲ್ಲ ತಾನಿ
ನ್ನೆಲವೊ ತಕ್ಷಕಗಿಕ್ಷಕನಿನಿನ್ನೇನೆಂದು ಹರುಷದಲಿ ।
ಫಲವ ಕಯ್ಯಲಿ ಹಿಡಿದು ಮಂತ್ರಿಗ
ಳೊಲಿಯೆ ಸುಗಿಸುತ ಕಂಡನೊಂದನು [1]
ಹುಳುವನದರೊಳು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲಿ ॥ ೫೧

1 ಕಂಡನು ಕ ಖ.

ಬಾರನೇತಕೆ ತಕ್ಷಕಾಖ್ಯನು
ಹೋರಗನು ವಿಪ್ರಾತ್ಮಜನ ನುಡಿ
ಘೋರಶಾಪವಿದೆಂತು ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲರಾರದನು ।
ಸಾರವಿದೆಲೇ ಹುಳುವಿದೆನ್ನನು
ಹಾರಿ ತಕ್ಷಕನಾಗಿ ಸುಡಲಿ ಶ
ರೀರವೆನು ಭೂಸುರನ ಶಾಪವ ಸಲಿಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೩೦

ನಕ್ಕು ಸರಸವ ಮಾಡಿ ಮುದದಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿ ಕೊರಳನು ಹೊಡೆಯೆ ಫಲದಲಿ
ಡೊಕ್ಕರಿಸಿದನು ನಾಗರಾಜನು ಕೊರಳನವನಿಪನ ।
ಧಿಕ್ಕೆನಲು ಚಲಿಸಿದುದು ಸಭೆ ನೃಪ
ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನುರಗ ವೇಷ್ಟಿಸ
ಲಿಕ್ಕಲದ ಮಂತ್ರಜ್ಞರೋಡಿದರಂಜಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೩

ಭೂಪನನುನೀಕ್ಷಿಸುತ ಸಂವಿ
ದ್ರೂಪಪರಮಾತ್ಮನಲಿ ಬಂದನು
ಕಾಪಟಿಗನುರುಹಿದನು ಕಾಯವನುರುವಿಷಾಗ್ನಿಯಲಿ ।
ತಾಪಗೊಂಡುದು ಸಕಲಜನವಾ
ಭೂಪನಟವನು ಕಂಡು ಮನದಲು
ತಾಪವುದಿಸೆ ವಿಷಾಗ್ನಿಮಾತ್ರದಲೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೪

ಹಳಚಿ ಹೋದನು ಮಿಂಚಿನಂತಿರೆ
ಥಳಥಳಿಸಿ ಗಗನದಲಿ ಸೂರ್ಯನ
ಹೊಳಹು ಹುರಿಗೊಂಡಂತೆ ತಕ್ಷಕನಾ ನಿಜಾಲಯಕೆ ।
ಬಳಿಕ ನಿಜಸಂಸಾರಕರ್ಮವ
ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದುದಾಪ್ತಜನವೆಲ
ವೆಲವೊ ವಿಪ್ರನ ಹದನಿದೆಂದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೃಪಗೆ ॥ ೩೫

ನೋಡಿದೆವು ಬಾಲ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನನು
ರೂಢಿಗಾಶ್ರಯುವಾಗಿ ನಿನ್ನಯ
ಪ್ರಾರ್ಥ ಮಗನೇ ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಬೀಜದಂಕುರವು ।
ಬೇಡಿಕೊಂಬೆವು ದೇವ ಸಂಶಯ
ಬೇಡ ನಿನ್ನಲಿ ಕರುಣವನು ನೆಱಿ
ಮಾಡುವನು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೬

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಗುರುಚರಣಸೇವೆಯಲಿ ಪಡೆದರು
ಪರಮಪಾವನವಾದ ಕೀರ್ತಿಯ
ಧರೆಯೊಳುದ್ದಾಲಕನು ಮುನಿಕುಲತಿಲಕನುಪಮನ್ಯು ॥

ಶೌನಕ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳ್ಪೈ ಪೂರ್ವದಲಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತನೆನಿಸುವುದಂಕಮುನಿಯೊಡ
ನಾತಪೋಸಿಧಿಯೆನಿಸುವುದ್ದಾಲಕನುನುಪಮನ್ಯು ।
ಭೀತಿಯನು ನೆಱಿ ತೊಱಿದು ಸಹಜ
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಗುರುವಿನ ನಿರೂಪವ
ನೋತು ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸಿ ನಡೆದುದನಱುಹು ನಮಗೀಗ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಉದ್ದಾಲಕನೂ ಉಪಮನ್ಯುವೂ ಧೌಮ್ಯರಿಗೆ
ಶಿಷ್ಯರಾಗುವೆವೆನಲು ಸಂವಾದ.

ಎನಲು ಹೇಳಿದನು ಸೂತನಾವರ
ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಭೃಗುವರಕುಲಜನಿತ
ರೆನಿಸುವನುಪಮಚರಿತನುದ್ದಾಲಕನುಮುಪಮನ್ಯು ।
ಘನತಪೋನಿಧಿಯೆನಿಪುದಂಕನು
ಮನದ ಧೃತಿಯಿಂದಾದರದಲಂ
ದನುನಯದಲಾಯೋದಧೌಮ್ಯನ ಕಂಡು ನಮಿಸಿದರು ॥ ೧

ಮುನಿವರೇಣ್ಯ ಮಹಾಮಹಿಮ ನೀ
ನನಘನೆಂಬುದ ಕೇಳ್ದು ಬಂದೆವು
ಮನವೊಲಿದು ವೇದಾದಿವಿದ್ಯವ ಕಲಿಸಿ ಸಲಹೆಂದು ।
ನಿನಗೆ ಶಿಷ್ಯರು ನಾವು ನಮ್ಮಯ
ಮನವಚನಕಾಯದಲಿ ತವ ಪದ
ವನಜಸೇವೆಯನೆಮಗೆ ತಾರಣವಾಗಿ ಚರಿಸುವೆವು ॥ ೨

ಎನಲು ನಗುತಾ ಮುನಿಪ ನುಡಿದನು
ಘನವಲಾ ಗುರುಭಜನೆ ಲೋಕಕೆ
ಮನವೊಡಲು ತಾ ಸಕಲ ಸಾರ್ಥವು ತಪ್ಪಿದರೆ ಘನದುರಿತ ।
ನೆನೆಯಬಾರದ ತೆರದಲಪ್ಪುವು
ದನುನಯವು ನೀವ್ ನೆನೆದು ನಿಶ್ಚಯ
ವನು ತಿಳಿದು ಪೇಳುವುದು ನೀವೆನೆ ನುಡಿದರವರಂದು ॥ ೩

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದ
ಲಲಿತಸೇವೆಯೆ ಗತಿಗೆ ಸಾಧನ
ವೆಲಸದೆಮ್ಮ ವಿಧಾನ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ।
ಸುಲಭದಲಿ ಭಜಿಸುವೆವು ವಿದ್ಯೆಯ

ಕಲಿಸುವುದು ಕರುಣದಲಿ ಸೇವೆಯೆ
ನಲು ಸುಶಿಷ್ಯರನೆಂದು ಪತಿಕರಿಸಿದನು ಮುನಿ ನಗುತ ॥ ೫

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಮೇಲೆ ಪೇಳ್ವೆನು
ಸಲೆ ವುದಂಕಚರಿತ್ರವನು ಮು
ತ್ತೊಲಿದು ವುದ್ದಾಲಕನ ಯುಪಮನ್ಯುವ ಮಹಾಕಥೆಯು ।
ಸುಲಭದಲಿ ನಾನೊರೆವೆ ಸೇವಿದ
ನೊಲಿದು ಕೇಳುವುದೆನುತ ಮತ್ತಾ
ಲಲಿತಸನ್ಮತಿ [1] ಸೂತ ಹೇಳಿದನಾ ಮಹಾಕಥೆಯ ॥ ೬

ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡೆಂದು
ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ನಡೆಯುವಿಕೆ.

ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯ ತಲೆಯಲಾನುತ
ಪರಮವೇದಾಧ್ಯಯನಪರರಾ
ಗಿರಲು ಸಂತೋಷದಲಿ ಮಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದುದಿವಸದಲಿ ।
ಗುರು ಕರೆದನುದ್ದಾಲಕನನೆಲೆ
ತರುಣ ನಮ್ಮಯ ಮಾನ್ಯವೃತ್ತಿಯ
ಲುರುತರಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಪುದಲ್ಲಿ ಘನಶಾಲಿ ॥ ೭

ಹರಿವ ಜಲವನು ನಮ್ಮಧರಣಿಯ
ಹೊರಗರಿಸಲನ್ಯರು ಕೊಂಡು ಪೋ
ಹರು ಘನದುರಾತ್ಮಕರವರ ಸೀಮೆಗೆ ಪೋಗದಂದದಲಿ ।
ಭರದಿನುದಕವ ತಿರುಹು ನಮ್ಮಯ
ಧರೆಗೆ ನೀನೆನೆ ಶಿರದಲಾನುತ
ಭರವಸದಿ ತಾ ಬಂದು ಕಂಡನು ಹರಿವ ಶಂಬರವ ॥ ೮

ಪರರ ಭೂಮಿಗೆ ಪೋಪುದಕಟಾ
ಭರದೆ ಜಲವನು ತಾನು ತಿರುಹಲು

---

1 ಲಲಿತಮಹಾಮತಿ, ಕ. ಖ.

ತರಳೆ ಗುದ್ದಲಿಯೆಂದು ಪೋದರೆ ತಪವಲಾ ಯೆನುತ ।
ಭರದಿ ಪೋಪೀಯುವುದಕವನು ತಾ
ತಿರುಹಿಸುವೆನೆಂದೆನುತಲಲ್ಲಿಯೆ
ಕರದ ತಳೆದಿಂಬಿನಲಿ ಪವಡಿಸಿದನು ನಿಜೇಚ್ಛೆಯಲಿ ॥ ೯

ಸಂದಿಯಲಿ ಜಲ ಪೋಗಲೀಯದೆ
ತಂದು ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಯೆ
ಬಂದ ಜಲವೆಲ್ಲವನು ತಿರುಹಿದನಾತ್ಮ ಧಾರುಣಿಗೆ ।

ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಗುರುವು ಬಂದು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸಕಲವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿಯೆಂದು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಸಂದುದೀಪರಿ ಹಲವು ದಿನವದ
ಕಂದು ಗುರು ತಾ ನೆನೆದನಾಗಳೆ
ಕಂದನಾವೆಡೆ ಯೆನುತ ಬಂದನು ಕಂಡನೀಹವನ ॥ ೧೦

ಅಕಟ ಮಗನ ನಿರರ್ಥದಲಿ ತಾ
ನಕುಟಿಲನ ಕಳುಹಿದರೆ ನಮ್ಮಯ
ಬಕುತಿಯಲಿ ತನ್ನೊಡಲ ಮೋಹವ ತೊಱೆದು ದೃಢತೆಯಲಿ ।
ಪ್ರಕಟದಲಿ ತಾನಡ್ಡಬಿದ್ದೀ
ಸಕಲಜಲವನು ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಗೆ
ಸುಕರದಲಿ ತಿರುಹಿದನು ಹರ ಹರ ಯೆನುತ ಹರುಷಿಸಿದ ೧೧

ಬಂದು ಕೈವಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕೇಳಲೆ
ಕಂದ ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಂದು ಬಹಳಾ
ನಂದದಲಿ ಹರಸಿದನು ಮಸ್ತಕಕಿರಿಸಿ ಹಸ್ತವನು ।
ಸಂದ ಸಕಲಸುವಿದ್ಯೆಗಳು ನಿನ
ಗಿಂದು ಫಲಿಸಲಿ ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯಕೆ
ಛಂದದಲಿ ನಡೆ ಯೆಂದು ಕಳುಹಿದರಾತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೧೨

ಬಳಿಕ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಪುನಃಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೋರಕ್ಷಣೆ
ಮಾಡೆಂದು ವನಕೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಬಟ್ಟಿಕಲಂದುಪಮನ್ಯುವಿರುತಿರೆ
ಕಳೆದು ಪೋದುದು ಕೆಲವು ದಿನ ಮ
ತ್ತುಳುಕದವೆನಧ್ಯಯನಪಾಠದ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಿರಲು ।
ತಿಳಿಯಲೆಂದೀತನ ಮನವನಾ
ಕಳನು ಕಾವುದು ಹೋಗು ನೀನೆಂ
ದಳುಹದಟ್ಟಲು ಕಾದನವ ಗೋವುಗಳ ಮನವೊಲಿದು ॥ ೧೩

ಆಗ ಬಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಗೋವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರಲು
ಗುರುವು ಕೋಪಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದು
ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಗೋಸಹಿತ ಬಾಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಂದುದಿನ ಗೋವೃಂದವನು ಸಾ
ನಂದದಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸಮಯದ
ಲಂದು ತರಲಾಶ್ರಮಕೆ ಗುರು ಕಂಡಧಿಕಕೋಪದಲಿ ।
ಬಂದೆಯೇತಕೆ ಪಶುಗಳನು ನೀ
ನಿಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲಿ ತಂದರೆ
ನೊಂದವುಪವಾಸದಲಿ ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೧೪

ಎಲೆ ಗುರುವೆ ನಿರ್ವ್ಯಾಜದಲಿ ತಾ
ನೊಲಿದು ಬಂದವನಲ್ಲ ನನಗಿಂ
ದಲಪಕ್ಷುಧೆಯನು ತಾಳಲಾರದೆ ಬಂದೆನೆಂದೆನಲು ।
ಘೌಟಲನಾಮುನಿ ನುಡಿದನಡವಿಯ
ಲಲಿತಕೋಮಲದರ್ಕಪತ್ರವ
ಸುಲಭದಲಿ ನೀ ಭುಜಿಸಿ ಕಾವುದು ದಿನವ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ॥ ೧೫

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಹೋದನು
ಮನದೊಳನುಮಾನಿಸದೆ ಗೋವುಗ
ಳನು ಗೊಳಿಸಿ ಘನದರ್ಕಪತ್ರವ ಭುಜಿಸಿ ಹಲಕಾಲ ।

ಅನುನಯದೆ ಸಾಯಾಹ್ನ ಸಮಯಕೆ
ಮನೆಗೆ ಬಹನೀ ತೆಱದಲಿರುತಿರೆ
ಘನತರೋಷ್ಠವದರಿ ಕೆಟ್ಟವು ನಯನವಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೬

ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲ ನಡೆಯಲು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ದೇಹತ್ರಾಣ ಕಡಿಮೆ ಯಾದುದಂ ಕಂಡು ಗುರುವುಪದೇಶಿಸಿದ ಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಸೂರ್ಯ್ಯಾಪರೋಕ್ಷವಂ ಹೊಂದಿ ರೋಗನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಇರಲಿರಲು ಪಥ ಕಾಣಬಾರದೆ
ಕರದ ಸನ್ನೆಯ ಸೋಹೆವಿಡಿದಾ
ಚರಿಸುತಿರೆ ಗುರುವಱಿದನಕಟಾ ಶಿಷ್ಯನಾಯುಸವ ।
ಪರಿಹರಿಪೆನೀ ಕ್ಷಣದಲೆನುತವೆ
ಕರೆದು ಮನದೆರಕದಲಿ ಪೇೞ್ದನು
ತರಣಿ ಮೆಚ್ಚುವ ಮಂತ್ರಗಳನತಿಸಾಧ್ಯತರವಿಧಿಯ ॥ ೧೭

ಬರೆದು ಘನಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ
ನಿರದೆ ಕಳುಹಲು ಬಂದು ವಿಂದಾ
ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ನಿಂದಾವಶ್ಯಕವ ರಚಿಸಿ ।
ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತ ಮಂತ್ರವ
ಸ್ಮರಿಸಿ ಕರಗಳನೆತ್ತಿ ರವಿಯ
ನುಜಿಪ ಮನದಿನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸುರುಚಿರಧ್ಯಾನಪರನಾದ ॥ ೧೮

ಜನನರಹಿತನೆ ಲೋಕಭಾವನ
ನೆನಿಖಿಳಾತ್ಮಕನೆಯಜರವರೇ
ಣ್ಯನೆ ಯನುಪಮಾನಘಶುಭದಧರ್ಮ್ಮ[1] ಸ್ವರೂಪಕನೆ ।
ಘನಮಹಿಮ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿನಿಧಾ
ನನೆ ಪ್ರಳಯರೂಪಕಸೂರ್ಯ್ಯನೆ
ಯನುಪಮಾರ್ಣ್ಣವ ಕಾರುಣಿಕ ರವಿ ನಿನಗೆ ಶರಣೆಂಬ ॥ ೧೯

1 ನನುಪಮಧರ್ಮ್ಮ, ಕ. ಖ.

ಘನವಿವಸ್ವಾನುವೆ ಮಹಾಜಗ
ವನು ಧರಿಸಿಯಿರ್ದಂತರಾತ್ಮನೆ
ಜನವಬೆಳಗುವ ದೀಪರೂಪನೆ ಲೋಕಹಿತಕಾರ ।
ಅನುದಿನವು ನೀನಾದಿ ನಿನ್ನನು
ನೆನೆವೊಡರಿದು ಸಹಸ್ರಲೋಚನ
ಗನುಪಮಿತತೇಜನೆ ಸುರರೊಳುತ್ತಮ ನಮೋಯೆಂದ ॥ ೨೦

ನಮಿಸುವೆನು ಸವಿತೃಸ್ವರೂಪನೆ
ನಮಿಸುವೆನು ಜಗದೇಕಚಕ್ಷುವೆ
ನಮಿಸುವೆನು ಜಗದುದಯರಕ್ಷಾಪ್ರಳಯಕಾರಣನೆ ।
ನಮಿಸುವೆನು ವೇದಸ್ವರೂಪನೆ
ನಮಿಸುವೆನು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕಾರಣ
ನಮಿಸುವೆನು ಬ್ರಹ್ಮೇಶ ನಾರಾಯಣ ನಮೋ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಎಂದು ಬಹುವಿಧವಾದ ತುತಿಗಳ
ಿಂದು ಹೊಗಳೆ ಮಹಾಮಹಿಮನಹ
ಛಂದದಲಿ ವೇದಾತ್ಮನನು[1] ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ರವಿ ಬಂದು ।
ಕುಂದದಾನಂದದಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗ
ಳೊಂದೆ ಕಾಣಿಸಿ ಬೇಗನಾ ರವಿ
ಸಂದನಂದಾಕಾಶಕತ್ತಲು ಮುಸಿಸ ಹರುಷಿಸಿದ ॥ ೨೨

ಅದನ್ನು ಗುರುವು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಉಪಮನ್ಯುವಂ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ

ಬಂದು ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದಕೆ
ವಂದಿಸಲು ಮಿಗೆ ಕೇಳ್ದನಧಿಕಾ
ನಂದದಲಿ ಪರಿಣಮಿಸೆ ಮೆಚ್ಚಿದನಾತ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ನಿನಗೆ ಸಮಸ್ತವೇದಗ

1 ಛಂದವೇದೋರೂಪನನು, ಕ. ಖ.

ಳಿಂದು ಫಲಿಸಲಿ ಹೋಗು ನೀನೆಂ
ದಂದು ಮಸ್ತಕಕಿರಿಸಿ ಕರವನು ಕಳುಹಿದನು ನಲಿದು ॥ ೭೩

ಬಂದನಂದುಪಮನ್ಯು ಬಹಳಾ
ನಂದದಲಿ ಲೋಕದಲಿ ಕೀರ್ತಿಯ
ನಂದು ಪಡೆದನು ಗುರುಪ್ರಸಾದ ಕರುಣದ ಬಲದಿಂದ ।
ಇಂತಿದನು ಹೇಳಿದೆನು ನಿಮಗಿ
ನ್ನೊಂದಿತೇ ಘನಹರುಷವೆನೆ ಮನ
ದಂದು ನಿತ್ಯಾತುಮನ ನೆನೆದರು ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೭೪

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಬಂದು ಕಂಡನುದಂಕನವನಾ [1]
ಕಂದಜನಮೇಜಯಮಹೀಪತಿ
ಗಂದು ಕಥನವನರುಹಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ॥

ಸಶಿಷ್ಯರಾದ ಉದಂಕರು ಬರಲು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆಗಮನಕಾರಣ
ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರರಾರಂಭ.

ಹೇಳಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭೂಮೀ
ಪಾಲಜನಮೇಜಯಗೆ ಬಳಿಕಾ
ವೇಳೆಯಲಿ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯರು ಸಹಿತುದಂಕಮುನಿ ।

---

1 ರಾಜವನವಾ, ಕ. ಖ.

ಜಾಳಿಸಿದ ಶಾಂತಿಯಲಿ ಪೂರ್ವದ
ಕಾಲದಲಿ ತಕ್ಷಕನು ಮಾಡಿದ
ಖೂಳತನವೆನು ನೆನೆದು ಬಂದನು ನೃಪನ ಹೊರೆಗಾಗಿ ॥ ೧

ಬರಲು ಮುನಿಗಿದಿರೆದ್ದು ಭಕ್ತಿಯ
ಭರದಿ ವಂದಿಸಿ ಸತ್ಕೃತಿಯನಂ
ದರಸ ವಿರಚಿಸಿ ಬಳಿಕ ಬರವೇನೆಂದು ಬೆಸಗೊಳಲು ।
ಹಿರಿದು ಸಲ್ಲಾಪಗಳ ಮಾಡುತ
ಪರಮತತ್ತ್ವವನೊರೆದು ಮೆಲ್ಲನೆ
ದುರುಳತಕ್ಷಕಗುಪಹತಿಯ ನೆನೆದಾಗಳಿಂತೆಂದ ॥ ೨

ರಾಜ್ಯಪಾಲನವೂ ಶತ್ರುಸಂಹಾರವೂ ರಾಜಧರ್ಮವು.

ಆದೊಡೇನೆಲೆ ಭೂಪ ರಾಜರು
ಮೇದಿನಿಯ ನಾಳ್ವವರೆಗೊಂದೇ
ಕಾದ ಕರಣ ಪದುಳದಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿ ಧರ್ಮದಲಿ ।
ಕಾದಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಟನ ನಿಱಿವುದು
ಭೇದದಲಿ ನೆಱೆ ಕೊಂದವರ ಮಿಗೆ
ಭೇದಿಸಿಯೆ ಕೊಲಬೇಕು ಹಿಂಸೆ ಯದಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರದಲಿ ॥ ೩

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ನಾರದೋಪದೇಶದಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎನುತ ಯತಿವರನೆಂದ ಕೇಳ್ಳೈ
ಜನಪ ನಿನ್ನಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ವಿನುತಶೌರ್ಯವನಱಿಯಲು ಶ್ರೀಸೋಮಕುಲದವರ ।
ಜನಪತಿಲಕರ ಕುಂತಿಪುತ್ರರ
ಮನೆಗೆ ನಾರದ ಬಂದ ಪಾಂಡುವಿ
ಗನಿತು ದುರ್ಧರವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದ ಹೇಟೆಯಾಕ್ಷಣದಿ ॥ ೪

ಜನಪತಿಯು ಬಲ ಬಹಳವಿರಲಿಕೆ
ವಿನುತಭಂಡಾರವನು ತರಿಸಿದ
ಜನಪ ಮಾಡಿದ ರಾಜಸೂಯವನೆಂದು ಪಾಂಡುವಿಗೆ |
ಎನಿತೊ ಫಲ ಮೇಳವಿಸೆ ಯಿಂದ್ರನ
ವನಿತೆಯರು ಬಚ್ಚಿಕಾತನೋಲಗ
ದನುವ ಕಾಣರು ಪಾಂಡುನೃಪತಿಯು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೫

ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಥೆಪಡಿಸುವುದು ಪುತ್ರನ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಮಾತೃಪಿತೃಗಳ ಹಗೆಯು ತೆಗೆಯದ
ನೇತಕಾ ಸುತ ಜನಿಸಿ ಫಲವೇ
* ಭೂತನಿಕರದುದರದಲಿ ಜನಿಸಿದರೆ ಜಗತ್ತುಗಳು |
ಓತು ಕೇಳ್ಯ ಸಗಣಿಯೊಳು ತಾವ್
ನೇತು ಸಾವಿರಹುಳುಗಳೆಂಬೀ
ಮಾತು ಪೊದಗುಗು ಜನದ ವಚನದಿ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೬

ಆ ಮಹಾಪಾಂಡವರ ಕುಲದಲಿ
ಭೂಮಿಪತಿ ನೀ ಜನಿಸಿ ತಂದೆಯೊ
ಳಾ ಮಹಾಹಗೆ ವುರಗತಕ್ಷಕನಿರಲು ಕೈಗಾದೆ |
ಭೂಮಿಯೊಳಗಹಿವಂಶವಾದ

---

೧. ಪುಸ್ತಕಪಾಠ—

* ನಾತಗನಿತ್ತೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪದವಿದ್ದು ಫಲವೇನು |
ಖ್ಯಾತಿಯನಿತಿದ್ದೇನು ಸುಜನ
ಪ್ರೀತಿಕರವನೆ ತಂದೆಗಧಿಕನು
ಘಾತಿಸುವವನು ದೊರೆಯಿಸುವುದೇ ಧರ್ಮಮತವೆಂದ || ೬
ಕಾಮವಾಗಲಿಕಾಮವಾಗಲಿ
ಭೂಮಿಗಧಿಕದ್ವೇಷಿಗಳ ನಿ
ಸ್ಸೀಮತನದಿಂ ಕೊಲುವುದೇ ಸಜ್ಜನರ ಧರ್ಮವದು ||

ಸ್ತೋಮವನು ನೀ ಕೆಡಿಸಬೇಕೆನೆ
ಭೂಮಿಪತಿ ಬೆಚ್ಚಿಕೆಂದನಾವಮುನಿಗಧಿಕಹರುಷದಲಿ ॥ ೭

ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ರಾಜನೆನ್ನಲು ವಿಪ್ರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂದು ಉತ್ತರ.

ಹುದುಗಿಹೆನು ತಾನೆಂಬ ಭೇದದ
ಹದನನರಿಯೆನದೆಂದೊಡಾಯತಿ
ಯಿದು ಬೆಚ್ಚಿಕ ತಾನೊಂದು ಗಹನವೆ ದ್ವಿಜರ ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ।
ಹದನ ಕಾಂಬರು ಭೂಸುರೋತ್ತಮ
ರದಕೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಹೋಮದಲಿ ತಾವ್
ಸದೆದು ಕೊಡುವರು ನಿನಗೆ ವಿಪ್ರರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮

ಅನಿಮಿಷರ ಮುಖರೂಪನಪ್ಪ[1] ನ
ಲನ ಕರೆದು ಸರ್ಪಗ್ರಸನವಹು
ದೆನೆ ವನಧಿಯು ಗಭೀರತನವನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಮುನಿಪನೊಬ್ಬನು ಕುಡಿದು ಕಳೆಯನೆ
ಜನಪ ನಿನ್ನಯ ಪೂರ್ವಪುರುಷನ
ತನುವಿನ ಕ್ಷಯ ತಳೆಯಲಾಕ್ಷಣ ಹೀನಕರ್ಮಗಳನು ॥ ೯

ಕೂಡಿ ತಳಯರೆ ಶಶಿಯನೆಂದರೆ
ರೂಢಿಯುಹ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವ
ಮಾಡನೇ ಕಮಲಜನು ಭೂಮಿಗೆ ತಾನು ಗೋಹಲನ ।
ನೋಡಿ ಕಳೆಯರೆ ಯಾ ಸುರೇಶನ
ಗಾಢದೈಶ್ವರ್ಯವನು ರೂಪಿಸಿ
ರೂಪಿಯಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕನ ಮಾಡರೆ ತೀರ್ಥಮೌಳಿಯನು ॥ ೧೦

ತಾಮಸಕ್ಕಧಿಕಾರಿ ಮಾಡರೆ
ಭೂಮಿಯೊಳ್ ದ್ವಿಜರಿಂಗೆ ತಾನದು

1 ಮುಖನಪ್ಪನ, ಕ. ಖ. ಮುಖನಪ್ಪೊಡನ, ಗ.

ನೇಮಿಸಲು ನಿಲಲುಂಟೆ ಯೆಂದರೆ ಭೂಪನಿಂತೆಂದ |

ರುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಶಪಿಸಿದವರ ಹೆಸರುಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೋಮಶೇಖರಮುಖ್ಯನಾಕಿ
ಸ್ತೋಮವನು ಶಪಿಸಿರ್ದವರ್ಗಳ
ನಾಮವೆನು ತನಗರುಹಿ ಯೆಂದರೆ ಮುನಿಪನಿಂತೆಂದ ‖ ೧೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಸುರರು ಸರ್ವೋತ್ತಮದೇವತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಭೃಗು ಋಷಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಮೊದಲು ಮನ್ವಂತರದ ಕೃತಯುಗ
ವಿದಿತದಲಿ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯ
ತ್ರಿದಶರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ಪದ್ಮಜವಿಷ್ಣುರುದ್ರರಲಿ |
ಅದಟುದೈವವದಾರು ನಂಬಲು
ವಿದಿತವನು ತಾವರಿಯವೆಂದಾ
ತ್ರಿದಶಗಂಗೆಯ ತಡಿಯ ನೆರೆಯಲಿ ಕೂಗಿ ಭೃಗುಋಷಿಯ ‖ ೧೨

ಆಗ ಭೃಗುವು ಈಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೋಪದಿಂದಿರುವದಂ ಕಂಡು ಶಪಿಸುವಿಕೆ.

ನೆರೆದು ಕಳುಹಿದರವರ ಗ್ರಾಮಕೆ
ವರಮಹಾಋಷಿ ಮೊದಲು ಹರಿದನು
ಹರನ ಗ್ರಾಮಕೆ ಹೋಗಿ ಶೂಲಿಯ ಸಮಯವೇನೆನಲು |
ಹರನು ಕೇಳುತ ಕೋಪದಿಂದವೆ
ಬರೆ ಮಹಾಋಷಿ ಕಂಡು ಶಾಪವ
ನೊರೆದ ಗಂಗಾಧರಗೆ ತಾಮಸಜನಕೆ ಗುರು ನೀನು ‖ ೧೩

ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಆತನು ತನಗೆ ಮನ್ನಣೆಮಾಡದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಶಾಪವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಬೇಗದಿ ಕಮಳಭವನನ
ಮಂದಿರಕೆ ಬರ ಪದ್ಮಸಂಭವ

ಬಂದ ಮುನಿಗಾಸನವನೀಯದೆ ಯಿರಲಿಕಾಮುನಿಪ |
ಅಂದು ಶಾಪವ ಕಮಲಜಂಗಿಂ
ತೆಂದನೀಜಗದಲ್ಲಿ ಮೋಹೊಂ
ದೊಂದು ಗ್ರಾಮದ್ವಾರಬಂಧದ ಮುಂದೆ ಗೋಹಲನ ॥ ೧೪

ಛಂದದಿಂದಿರುತಿಹುದದಗಸೆಯೊ
ಳೆಂದು ತಾ ಶೀತೋಷ್ಣವಾತಕೆ
ನೊಂದು ಸದ್ದ್ವಿಜರಿಂಗಮವಸರವೀಯುದನ ಗತಿಯು |
ಲೆಂದುವೀ ಪರಿಯುಹುದು ಧರೆಯುಲಿ
ಸಂದ ಜನರ ವಿವಾಹದಾದಿಯು
ಲೊಂದು ರಾತ್ರಿಯು ನಾಲ್ಕುಹಗಲಿ ಬಿಡು ಗೋಪಲನ ॥ ೧೫

ವೇದಿಸಿದ ನೈವೇದ್ಯಗಿಂದವೆ
ಯಾದರಿಸಿ ತಾ ಮಿಥುನವರ್ಗಕೆ
ಸಾಧಿಸಿದ ಪರಮಾರ್ಥಭೋಗವ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |
ಆದುರಾಗ್ರಹಿಮಿಥುನಕೆಯು ಬಹು
ಬಾಧೆ ತಾನಹುದೆಂದು ಭೃಗುಮುಷಿ
ಮೋದಿಸಿಯುಲಿದನಖುಹಿ ಬಂದನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕೆ ॥ ೧೬

ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಗೆ ಒದೆಯಲು ಕೋಪಿ
ಸದೆ ಪರಮಾದರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವೋ
ತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬೇಗದಲಿ ಬಂದುರಗವಾಸಿಯು
ಯೋಗನಿದ್ರಾಂಗನೆಯು ಭೇದದ
ರಾಗದಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಮಧುಮರ್ದನನ ಬಂದೊದೆದ |
ಆಗಳಾತನ ವಕ್ಷಭಾಗವ
ತಾಗಿಸಿದ ತಾನಗ್ರಪಾದದಿ
ಮೋಗಳಖಿತಾದೇವನೆದ್ದನು ಮುನಿಯ ಚರಣವನು ॥ ೧೭

ಹಿಡಿಕಿಸುತ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಮುನಿಪಗೆ
ನುಡಿದನೈ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ನಿನ್ನಯ
ಯಡಿಗಳಿವು ಭರದೊದ್ದವೀಗಳು ತನ್ನ ಹೇರುರವ ।
ಅಡಿಗಡಿಗಮಾ ಸರ್ವದೈತ್ಯರ
ಹೊಡೆಗಳಿಂದವೆ ಕಠಿಣವಾದುದ
ನೆಡಹಿ ನೊಂದವವೆನುತಲಿದಿರಾಗೆದ್ದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೮

ಎನಲು ಹರುಷದಿ ಮುನಿಪನಾಕ್ಷಣ
ವನಿಮಿಷರು ಮುಂತಾಗಿ ಹೊಗಳಲು
ಜನಜನಿತ ತಾನೊಬ್ಬ ತಾಮಸನೊಬ್ಬ ರಾಜಸನು ।
ವಿನಯದಲಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಸಾತ್ವಿಕ
ವನಜಲೋಚನದೇವ ತಾನೇ
ಜನಜನಿತ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮನೆಂದು ಹೊಗಳಿದನು ॥ ೧೯

ಹೊಗಳಲಾತನ ಪದದ ಹೆಜ್ಜೆಯು
ಬಗೆಯಲಾ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನ
ಜಗಕೆ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕನಾದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ನಿಗಮಗೋಚರದೇವನನು ತಾ
ಜಗವರಿಯಲೊದೆದಾಮಹಾಮುನಿ
ವಿಗಡದೇವೋತ್ತಮನ ಕಂಡನು ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೨೦

ಪಿರಿಯುರನು ತಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಸೋಂಕಿದ
ವರಮುನಿಪಗಾವ್ಲೀಕ್ಷ್ಮಿ ಜನ್ಮವು
ಭರವಸವು ತಾನೆಂದು ಮುಂದಣಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ।
ಸುರಪತಿಯು ಸಕಲಾನುಭವವ
ನುಣುಕಿ ಮುನಿ ದೂರ್ವಾಸನಾಕ್ಷಣ
ಶರಧಿಯೊಳು ತಾ ಮುಳುಗಿಸಿದನಾಸುರೇಶ್ವರನ ॥ ೨೧

1 ಪಾಮ, ಕ, ಗ.

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುರರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಾತಾಪಿಲ್ವರ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಕೇಳ್ಳೈ ನೃಪಶಿರೋಮಣಿ
ಚಿತ್ತವಿಸು ಮತ್ತಾಯಗಸ್ತ್ಯನ
ಸತ್ತ್ವದುನ್ನತಿಯನು ಮಹಾಂರಾಶಿಯನು ಕುಡಿದುದನು ।
ಬಿತ್ತರದಿ ತಿರುಗುವೆನು ಲೋಕಕೆ
ಹತ್ತಿದವು ನಾಲ್ಕೈದುವೆಸ್ತಗ
ಳೊತ್ತಿ ಯಿಾತ್ರೈಲೋಕ್ಯಜೀವನ ಕಾದುತಿರೆ ಬಳಿಕ ॥ ೭೨

ಸಕಲಸುರಗಣ ನೆರೆದು ಬಂದಾ
ಬಕುತಿಯಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಲೋಕವ
ವಿಕಳಗೊಳಿಸುವ ಹದನ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಸುದು ಬಳಿಕ ।
ವಿಕಳವಾಗಲು ವಾತಪಿಲ್ವಲ
ರಕಟ [1] ಭೂಸುರನಿಕರ ವೆಲ್ಲವ
ಪ್ರಕಟದಲಿ ಭಕ್ಷಿಸುತಲಿರ್ಪರು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಿ ॥ ೭೩

ನಿಂದಿರದೆ ತಾವೆಂದವಾಗಿಯೆ
ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಮೇಲಕೆ
ನಿಂದು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಯಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರಕೆ ।
ಇಂದಿಳೆಯ ಪೊಡೆಗೆಡುವುತ್ತೈದೆಳ
ತಂದ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲ ತೆಂಕಣ
ಸಿಂಧುವಿನೊಳಡಗಿದ್ದು [3] ತಂಮನು ಕೊಂದು ಕೂಗುವರು॥ ೭೪

ಅವರಿಗವದಿರು ನೆರವುಗೊಡುತಿವ
ರವನಿಯುಲಿ ಲಂಕಾಧಿಪತಿಸಹ
ಶಿವಶಿವಾಅಯೆದ್ರೈದುಬಾಧೆಗೆ ಯೇನು ಹದನೆನಲು ।
ಅವರಿಗೆಂದನು ಕಮಲಸಂಭವ

---

1 ಸಕಲ, ಕ. ಗ. 2 ವಾದುದು, ಕ. ಗ. 3 ದುಂದುಭಿಯುಲಡಬಿದ್ದು, ಕ. ಗ.

ದಿವಕೆ ನಿಂದಿರಲಾಪ ದೈವ
ಪ್ರವರವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲಋಷಿಕುಲಕಾಗಿ ಯರಿದೆಂದ ॥ ೨೫

ಆವನೊಬ್ಬನು ರಾಜರಾಜರ
ಠಾವನೈದಿಯೆ ರಾಜದರುಶನ
ಸೇವೆನವನಾ ರಾಜದ್ರವ್ಯವ ಕೊಂಬ ರಾಜರಲಿ ।
ಆವ ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಬನಾತನೆ
ಯಾವಿಷಯವ ಗೆಲಲರಿದೆಂ ದರೆ
ದೇವಗಣ ತಮಗಖಿಳನಲ್ಲಿಂಬ್ರಹ್ಮ ನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೬

ಆವ ರಾಜರ ದರುಶನಂಗಳು
ಭಾವಿಸಲು ತಮಗಿಲ್ಲವಾದರೆ
ದೇವಕುಲಕಿನ್ನಾರು ಗತಿ ಹೇಳೆಂದರಾಸುರರು ।

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಉತ್ತರ.

ನೀವು ಹೇಳಿದುದ್ದೈದು ಠಾವಿನ
ದೇವವಿಗ್ರಹಕೊಬ್ಬ ಪರಿಭವ
ಭಾವಿಸಲು ನೀವೀಸು ಜಠರವನಗಸ್ತ್ಯಮುನಿರಾಯ ॥ ೨೭

ಆತನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನುಡಿವುದು
ವೀತರಾಗದಲಿದು ಸಮಸ್ತ
ಪ್ರೀತಿಯುವ ನೆಱೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾತಗುಸುರುವುದು ।
ಆತ ಹೇಳಿದ ತೆಱದೆ ಯಮರರು
ಯಾತತುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಂದರು
ವ್ರಾತು ಪರವರಮುನಿಪಕುಂಭಜನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಲಿದು ॥ ೨೮

ದೇವತೆಗಳು ಅಗಸ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಲಿ ಮುನಿಪಗೆ
ವಂದಿಸಿದುವಾದೇವನಿಕರವು

ಹಿಂದುಗಳೆಯುದೆ ತಮ್ಮಭೀಷ್ಟವ ನುಡಿದರಾಮುನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಕೆ ತಮ್ಮವಸ್ಥೆಯ
ನಿಂದು ವಿಧಿಪನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ
ಯಿಂದು ನಿಮ್ಮಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನೆಂದರವರಂದು ॥ ೨೯

ದಿನಕರನ ರಥಕಡ್ಡಲಾಗಿಯೆ
ತನು ಬಳೆದುದಾವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ
ಕನಿತುವಾಗಿಯೆ ಭೂಮಿ ತಗ್ಗಿತು ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನಲಿ ।
ಮುನಿನಿಕರವೊಂದೆಸೆಗೆ ಸಾರಲು
ವನಧಿಯೊಳಗಡಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ
ರನಿತು ತಾವೈನೂರುಕೋಟಿಯುಲೆಂಮ ಕಾಡುವರು ॥ ೩೦

ನಿಮ್ಮವಸ್ಥೆಯನೇನು ಕಾರಣ
ನಮ್ಮ ಮುಂದಱುಹುವಿರಿ ನೀವೆನೆ [1]
ಘಮ್ಮನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ಸುರರು ।
ನರ್ಮದಾತೀರದಲದಿಬ್ಬರು
ಕರ್ಮಿಗಳು ವಾತಾಪಿ ಯಿಲ್ವಲ
ರೆಮ್ಮ ಕಾಡುವ ಕಥೆಯ ನೀ ಕೇಳೆಂದರಾಮುನಿಗೆ ॥ ೩೧

ಮುನ್ನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು ಕೃತಕದಿ
ಮನ್ನಿಸಿಯೆ ತಾವ್ ಕರೆದು ರಾಕ್ಷಸ
ರಿನ್ನು ತಮಗರಿದೆನುತ ಬಂದೊಳಹೊಕ್ಕರಂಬುಧಿಯ ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತನಿಬರ
ವುನ್ನತಿಯ ಕಾಡುತಿವರವರಿಗೆ
ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಾಡುವರು ಬಪ್ಪರು ಲಂಕೆಯುತಿಖಳರು ॥ ೩೨

1 ಮುಂದಱಿದಪುದುಯೆನಲಿಕೆ, ಕ. ಖ.

ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಬಂದು ಗ್ರಾಸವಂ ಬೇಡಲು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಆವನಾನೊಬ್ಬನನು ಕಾಣೆವು
ದೇವಮುನಿ ಯೆನೆ ಮುನಿಪನಾಗಳು
ದೇವಸಿಕರಕೆ ನುಡಿದ ತಾಪವನೀಗ ನೀಗಿಸುವೆ ।
ತಾವೆನುತ ಪರಿತಂದನಾಕ್ಷಣ
ದೇವಮುನಿ ವಾತಾಪಿಯಿಲ್ವಲ
ರಾವಸಥಕ್ಕೈದಿ [1] ವರ ಗ್ರಾಸವನಾಗ ಬೇಡಿದನು ॥ ೩೩

ಬೇಡಲಿಕೆ ಹರಿತಂದು ಯಿಲ್ವಲ
ಕೇಡ ನೆನೆ ವಾತಪಿಯ ಕರೆದಡೆ
ನೋಡಿ ಭಿಕ್ಷವ ಕೊಡುತ ಕಟ್ಟನು ಕೊಂದ ಪಾತಕದಿ ।
ರೂಷಿ ಮೆಚ್ಚಲು ಬಳಿಕ ವಿಪ್ರನ
ಘಾಡದಲಿ ಕಾಲ್ತೊಳೆದು ಭೋಜನ
ಮಾಡಿಸಿದ ತಾನಧಿಕಹರುಷದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೪

ಪೂರ್ವದಂತೆ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ವಾತಾಪಿ ನನ್ನುದರದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣನಾದನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿದೊಡುಂಡ ಮುನಿಪನು
ತನ್ನ ಮನದೊಳು ನೆನೆದು ಮಂತ್ರವ
ಮುನ್ನಲಾವಾತಾಪಿಯೆಂದಡೆ ನೆನೆದು ತಾ ಕರೆಯೆ ।
ಸನ್ನುತದಿ ಮುನಿ ಕೇಳ್ದು ಮೌನದಿ
ನನ್ನಲಿಯೆ ವಾತಾಪಿ ಜೀರ್ಣವು
ಮುನ್ನೆನುತ ಮುನಿ ಸಂದ ವಿಪ್ರರ ಹಾನಿಯೆಲ್ಲವೆನು ॥ ೩೫

---

[1] ತಾಸಿಗೈದದನ, ಕ. ಗ.

ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಮಾರ್ಗವ ಕೇಳಲು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತುವಿಕೆ.

ಪರಿಹರಿಸಿ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರಕೆ
ಹರಿದು ಬಂದಾ ಮುನಿಪ ಶಿಷ್ಯನ
ಕರೆದು ನುಡಿದನು ಶಿರವ ಕೊಡು ಶೂಲಿಯು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವೆ ।
ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಮುನಿಯು ಮಾತನು
ಸರಕುಗೊಳ್ಳದಲಿರಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ವುರವಣಿಸಿ ಶಿರವೇರಿ ವೊತ್ತಿದ ವಾಮಪಾದದಲಿ ॥ ೩೬

ಒತ್ತಲಿಕೆ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರನು
ವತ್ತ ಸರಿದನು ಭೂಮಿಯೊಳಗಾ
ವಿಸ್ತರಿತ ತಾ ಲಕ್ಷಯೋಜನದುದ್ದದಳತೆಯನು ।
ಇತ್ತಲಾವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರನು
ಮತ್ತೆ ಭೂತಳದಿಂದ ಕೇಳ್ಳೈ
ಬಿತ್ತರದಿ ನೋವುತ್ತ ಬಂದನು ಮನದಿ ಯೋಚಿಸುತ ॥ ೩೭

ಆಳವು ನಮಗಿಲ್ಲೆನುತ ವಿಂಧ್ಯನು
ನೆಲೆಯು ಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಮನದಲಿ
ತಿಳಿದು ನೋಡುತ ಹಮ್ಮನುಳಿದಾಪಾದಘಾತದಲಿ ।
ಇಳಿದ ವಿಂಧ್ಯನ ತನ್ನನುಜ್ಞೆಯು
ಬಳಿಕ ಸಲಿಸುವುದೆನುತ ಹೇಳಿದ
ಮುಳಿದು ದಕ್ಷಿಣಕಡಲಿನತ್ತಲೆ ಯಜ್ಞಪುರುಷನನು ॥ ೩೮

ಅಗ್ನಿಯು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾದ ನಳನೀರೆನ್ನೊಪ್ಪಿಸುವಿಕೆ.

ಕಾಣುತವೆ ಬರೆ ಯಾತನೆದ್ದನು
ಗೋಣ ಮಣಿದು ನುಡಿದನು ತನ್ನಯ
ಜಾಣರಪ್ಪಾ ಪುತ್ರರನು ನಿಮಗೀವೆ ಕೇಳುವುದು ।

ಕ್ಷೀಣಮತಿಯಪ್ಪೆನ್ನ ಪುತ್ರರ
ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳಗಾದ್ವರನು ಮಾಡೆನು
ತಾಣೆಯಲಿ ತಾ ಕೊಟ್ಟ ಮುನಿಪತಿಗಗ್ನಿ ಯಾತ್ಮಜರ ॥ ೩೯

ಅವರೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯು ಶೌಚಕಮಾಡಿ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂಜೋಪಕರಣಗಳು ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವಿಕೆ.

ಕೊಂಡನಾ ನಳನೀಲರಿಬ್ಬರ
ಚಂಡಮುನಿ ತಾ ಬರುತಲವನಿಯು
ಮಂಡಲದಿ ಬೆಸಗೊಂಡ [1] ಶಿಷ್ಯರ ದೇವಪೂಜನಕೆ ।
ಕಂಡು ಮಕರಾಕರವನೀ ಋಷಿ
ಪಂಡಿತನು ತಾ ಶೌಚಕೆಂದಾ
ದಂಡೆಯಲಿ ತಿರುಗಿದನು ಮುನಿ ಪೌತ್ರರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರು ದೇವಪೂಜೆಯ
ವಶ್ಯದುಪಕರಣಗಳ ಬೆಳಗುತ
ಮಾಸ್ಯದಲಿ ಕೈಯಿಂದಲೊಂದಾ ಗಿಂಡಿಯುದಕವನು ।
ದೃಶ್ಯದಲಿ ಬುಡುಬುಡನೆ ಬಿಡುತವೆ [2]
ಹಾಸ್ಯದಲಿ ತಮ್ಮರ್ಥಿಯಂತಿರೆ [3]
ಮೃಶ್ಯವೀಚಿಗಳೆಳದವೆಲ್ಲವಬಿಸುಟುದಬ್ಧಿಯಲಿ [4] ॥ ೪೧

ಗುರುವು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಸಮುದ್ರನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಕೋಪದಿಂದ ಸಮುದ್ರಪಾನಮಾಡುವಿಕೆ.

ವರಮುನಿಯು ತಾ ಬರವ ಕಾಣುತ
ಪರಮದೇವರ ಪೂಜೆ ಯೆಲ್ಲವ
ಶರಧಿಯೊಳು ಬಿಟ್ಟಾಗ ವಹ್ನಿತನಯರು ಚಿರಕಾಲ [5] ।

1 ಕಂಡಾಗ, ಕ. ಗ. 2 ಗಳವೃತ, ಕ. ಗ. 3 ದ್ರಾಗಲು, ಕ. ಗ.
4 ಸುಸ್ಯನೀಕ್ಷಿಸಿದಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲವಬಿಸುಡೆ ಶರಧಿಯಲಿ, ಕ, ಗ.
5 ಜರಿರಲುಬಿರುಘಾಯು, ಕ. ಗ

ಇರುತ ನೆನೆದರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ
ನಿರುತಕೋಪಾಟೋಪವೆಲ್ಲವ
ನಱಿದುತತ್‌ಕ್ಷಣ ಶರಧಿಯುದಕವ ತೋಡಿ ಹಾಕುತಿರೆ ॥ ೪೨

ಚಲ್ಲಿತಾಕ್ಷಣ ದೇವಪೂಜನ
ಕೆಲ್ಲ ಹರಿದುದು ಬರುತಿರಲು ಬೞಿ
ಕೆಲ್ಲ ತರುವರಗಳನು ಗಿರಿಗಳ ಕಿತ್ತು ವೊಱೆಯುತವೆ ।
ಕಲ್ಲುವೆರೆಗಾ ವಾಹಿನಿಯು ಬರೆ
ನಿಲ್ಲದಾನಳನೀಲರಿಬ್ಬರು
ವಲ್ಲಿ ಪೊಂದಾಲದೊಳು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿದರು ॥ ೪೩

ಇರುತಿರಲಿಕೊಂದೆರಡು ಜಾವದ
ನಿರುತದಲಿ ಶೌಚಾಚಮನಗಳ
ನಿರದೆ ಮಾಡಿಯೆ ದೇವಪೂಜೆಯ ಮಾಳ್ಪ ಭರದಿಂದ ।
ಬರಲಿಕಲ್ಲಿಯ ತರುಗಿರಿಗಳಾ
ಧರಣಿಯಲಿ ಕೆಡೆದಿರಲು ವಿಸ್ಮಯ
ಭರದಿ ಚಿರ ಸಿಂದಿರಲು ಬಂದರು ಶಿಷ್ಯರಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೪೪

ವಂದಿಸಿದರತಿಭಯದಿ ಚಾಚಿದ
ರಂದು ಶಿರಗಳನಾಗಳಂತ ತಾ
ವೆಂದರಾಗುರುವಿಂಗೆ ವಿನಯದೆ ಬಾಗಿ ಭಾವದಲಿ ।
ಇಂದು ನದಿಯಧಿಪತಿಯು ನುಂಗಿದ
ತಂದೆ ಯಾಲದ ಮರನ ಹತ್ತಿಯೆ
ಕುಂದದುೞಿದೆವು ನಾವೆನಲು ಮುನಿಯಧಿಕರೋಷದಲಿ ॥ ೪೫

ಕೋಪಿಸಿದನಾಕದಲುವಾಗಳು
ವಾಪುರಂದರಮುಖ್ಯನಾಕಿಗ
ಳಾಪಸತ್ವಾಧಿಕಮಹಾಬ್ಧಿಯ ತಡಿಯ ಸಾರುತಿರೆ[1] ।

1 ಹಿಡಿದು ಸಾಗರವ, ಕ. ಗ.

ತಾಪದೀಕ್ಷಿಸಿ ಮುನಿಪ ತನ್ನಯ
ರೂಪವನು ತೋಱಿಸುವೆನೆನುತಿರೆ
ಕೋಪದಿಂದೀತನ ಮಹತ್ತ್ವವ ಸಮುದ್ರ ಬಗೆಯದಿರೆ ॥ ೪೬

ನುಂಗಿದನು ತಾನೊಂದು ಲಕ್ಷತ
ರಂಗದಗಲಸಮುದ್ರದೇವರ
ನುಂಗೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಯಿರಲಿಕಾತನ ಪಾತ್ರ ಬಯಲಾಯ್ತು ।
ಅಂಗವಿಸಿ ಬೆಱಿಕಿತ್ತ ಮುಂದಣ
ತುಂಗಶರಧಿಯದೆರಡು ಲಕ್ಷವ
ನುಂಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿರದೆ ಮುಂದಣಬುಧಿಗನುವಾದ ॥ ೪೭

ಬಂದುಲಕ್ಷದ ಘಾತವದಱೊಳು
ಕುಂದದಿರುತಿಹಜೀವ [1] ಕೋಟಿಯ
ಲೊಂದನೆಱಿಯದೆ ನುಂಗಿದನು ಬೆಱಿಕಂದಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ।

ಆಗ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಸಮುದ್ರನನ್ನು ಮೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಬಿಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾನಸಸ್ನಾನ ಫಲದ ವರವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಅಂದು ನಾನಾ ಪರಿಯ ಸತ್ವವು
ಛಂದದಲಿ ನೆಱೆ ಕೋಳು ಪೋಗಲಿ
ಕಂದು ಗಂಗಾಪತಿಗೆ ಸಂಕಟವಾಗೆ ಮುನಿಸತಿಯ ॥ ೪೮

ಪೋಗೆಱೆದರೆ ತಾನಾಗ ಮುನಿಪನು
ವುಗುಳಲಿಕೆ ಮನದಿಚ್ಛೆ ಮಾಡಲು
ಜಗದ ನದಿನದವಾಗಳಾಯಿತು ಮುನಿಯ ಕರುಣದಲಿ ।
ಉಗುಳುಗಳದಾಬಳಿಕಲಂಬುಧಿ
ಯುಗುಳ ತಾನುಚ್ಛಿಷ್ಟವೇ ಯಹ
ದುಗುಳಬೇಡೈ ಯೆನಲು ಮೂತ್ರಿಸಿ ಕಳೆದನಾಕಡಲ ॥ ೪೯

[1] ಪ್ರತ್ತೇಳು, ಕ. ಗ.

ಕಡಲ ಮೂತ್ರಿಸಿ ತುಂಬಿ ಮುನ್ನಿನ
ತಡಿಯನೆಲ್ಲವನಾಗ ಶರನಿಧಿ
ನುಡಿಯಿತ್ತೈ ತಾನಾಗಗಸ್ತ್ಯಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಪೊಡವಿಯಲಿ ತಾನಶುಚಿಯಾದೆನು [1]
ಮುಡುಹುವಾದೆನದೊಬ್ಬರಾವರು [2]
ಬಿಡದೆ ಪಾನಸ್ನಾನವಾಡುವರಿಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಗೆ ॥ ೫೦

ಎನಲು ಕುಂಭಜನಾ ಸಮುದ್ರಗೆ
ವಿನಯದಿಂದುಸುರಿದನು ಚಂದ್ರಮ
ದಿನಪತಿಯು ತಾನೊಂದು ರಾಶಿಗೆ ಬಂದ ದಿನಗಳಲಿ ।
ಮನವೊಲಿದು ತಾ ಮಿಂದ ಮನುಜಗ
ದೆನಿತು ಫಲ ತಾನಹುದದೆಂದೊಡೆ [3]
ಘನತರಶ್ರೀಮಾಸವಾಸದ ಫಲವನೈದುವರು ॥ ೫೧

ಎಂದು ತನ್ನಯ ದೇವಪೂಜೆಯ
ನಂದು ಕಂಡನಗಸ್ತ್ಯ ಕಡಲಿಂ
ಗಂದು ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯನು ಕೊಟ್ಟನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಇಂದು ಮೊದಲಾಗೆನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು
ಛಂದದಲಿ ಮುಟ್ಟಿದುದ ನುಂಗಿದ
ರೆಂದು ವೀಪರಿಯೆನಲಿಕೆಂದನು ಜಲಧಿ ಮುನಿವರಗೆ ॥ ೫೨

ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ಮುಟ್ಟಿದೊಂದುವ
ಸುಮ್ಮನಾನುಂಗಿದರೆ ಲೋಕದ
ಧರ್ಮವೈದುವೆವೆಂದು ಮುನಿಪನ ವರುಣ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ।
ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕಸಕೋಟಿ ನೆರೆದಿಹ

1 ತಾನಾವೆಯಾದುದು, ಕ. ಗ. 2 ಮುಡುಗಪೋದೆನು ವೊಬ್ಬರಾಗಿಯು, ಕ. ಗ.
3 ತಾನಹುದುವಂದಿಸಿ, ಕ. ಗ.

ಗವ್ಯೆದಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ
ರಮ್ಯನವತಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದೊಳಂಟು ಚಾಕಡಿಗೆ ॥ ೫೩

ಆಯಿತ್ತೆ ತಾ ಕೇಡು ಲಂಕೆಗೆ
ನ್ಯಾಯಗತಿಯಲಿ ನೀಲನಳರಿಂ
ದಾಯಿತ್ತೆ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಗೆ ಹರುಷದುಬ್ಬುಗಳು ।
ರಾಯ ಕೇಳ್ಳೆ ಬಳಿಕಗಸ್ತ್ಯನು
ವಾಯುದಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕೆ ನಿಲಲಿಕೆ
ಯಾಯಿತ್ತೆ ತಾ ರೂಢಿ ಸಮತಳ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೫೪

ದೇವರೆಂದಾಯ್ತೆದು ಕಾರ್ಯವ
ನೋವಿ ಮಹಮುನಿ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ
ತಾವು ಮಾಡಿಯೆ ಮೆಱೆದರುನ್ನತತೇಜದಳತೆಯಲಿ ।
ಆವುದೈ ಕೌಂಡಿನ್ಯಋಷಿಪರ
ಠಾವಿನಲಿ ತಾ ಕಾಣಬಪ್ಪುದು
ಭೂಮಿಯಿಂ [1] ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷಕೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೫

ಆಯಿತ್ತೆ ತಾನಾಗಗಸ್ತ್ಯನು
ನ್ಯಾಯವಲ್ಲೆಂದಱಿದು [2] ಶಿಷ್ಯರ
ಮಾಯು [3] ಶಪಿಸಿದ ನೀವು ಮರ್ಕಟರೂಪು [4] ಗೊಂಡಿಹುದು ।
ಮಾಯುದೀಸಾಗರನ ಮೇಲೆಯು
ದೇವಪೂಜೆಯ ಕೊಂಡೆನೆಂಬೀ
ನ್ಯಾಯವಱಿಯದಪರಾಧವಿಟ್ಟರೆ ಯೆಂದು ಕಳುಹಿದನು ॥ ೫೬

ಚಂದ್ರನು ದಕ್ಷಪುತ್ರಿಯರಾದ ಅಶ್ವಿನ್ಯಾದಿಗಳಂ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಮವಾಗಿ ವರ್ತಿಸದೆ ಇರಲು ಕ್ಷಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲೆಂದು ದಕ್ಷನ ಶಾಪ.

ಈಮಹಾಚಂದ್ರಮಗೆ ದಕ್ಷನು
ನೇಮಿಸನೆ ತನ್ನ ಮಗಳಪುತ್ರಿಯ

---

[1] ಭೂವರದಿ, ಕ ಗ. [2] ನ್ಯಾಯವಲ್ಲಯೆಂದೆನಲು, ಕ ಗ.
[3] ತಾಂಯಿ, ಕ. ಗ. [4] ವರವಾರಾಹ, ಕ. ಗ.

ಕಾಮಸಂಗವ ವರ್ಜಿಸಲು ಕ್ಷಯವೆಂದು ಶಾಪವನು ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳ್ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ
ಯೀ ಮಹಾತಾರೆಗಳು ದಕ್ಷನ
ಪ್ರೇಮಪುತ್ರಿಯರಾದರಿಪ್ಪತ್ತೇಳು ಸಾಮದಲಿ ॥ ೫೭
ವರಸತಿಯರವರೊಳಗೆ ಮೋಹದ
ಪರಮಪುತ್ರಿಯರಿರಲಿಕೆಲ್ಲರ
ಧರೆಯು ಪೊಗಳಲು [1] ಕರ್ಮಕಾರಿಯರೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ ।
ನಿರುತದಿವರಿಂ ಹಿರಿದು ರೋಹಿಣಿ
ವರಸುತೆಯು ಮೇಲಧಿಕಮೋಹದಿ
ಹರಿಯ ಜನ್ಮದ ತಾರೆಯೆಂದೇ ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸುವ ॥ ೫೮
ಆಸುತೆಗೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವಾಸುದೇವನ ಹಿರಿಯ ಕಂದನು
ಭೂಸುರರ ಮೊದಲಿಗನು ಕಮಳಜನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವ ।
ಈಸು ಧನ್ಯರದಾರು ಮಕ್ಕಳ
ಕೋಶದಲು ರೋಹಿಣಿಯನೆಂದಾ
ಭೂಸುರೋತ್ತಮ ದಕ್ಷ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ರೋಹಿಣಿಯ ॥ ೫೯
ಆಕೆಮೊದಲಾಗಮಳಸತಿಯರ
ನೇಕಲಗ್ನದಿ ಮದುವೆಮಾಡಿದ
ಲೋಕದಲು ಚಂದ್ರಮಗೆ ದಕ್ಷನು ಪರಮಪ್ರೀತಿಯಲಿ ।
ಆಕುವರಿ ರೋಹಿಣಿಯು [2] ಮೋಹವ
ನೇಕವಿಧದಲಿ ಚಂದ್ರ ತಾಳ್ದು ಜಿ [3]
ನಾಕಜರ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷವಿರಲದ [4] ಸ್ಮರಿಸದೆ ॥ ೬೦
ಪುರುಷಸಂಗಮ ವಿಲ್ಲವೆಂದಾ
ಹಿರಿದು ಖಾತಿಯ ತಾಳ್ದು ತಂದೆಗೆ

---

[1] ಷೋಡಶ, ಕ, ಗ. [2] ಆಕೆ ಕೃತ್ತಿಕೆಯೊಳಗೆ, ಕ. ಗ.
[3] ಇರಲಿ ರೋಹಿಣಿ, ಕ. ಗ. [4] ವದೆಂದು, ಕ. ಗ.

ಪರಿಯನರುಹಲು ದಕ್ಷ ಕೋಪಿಸಿ ಶಾಪವಿರಿಸಿದನು ।
ಪಿರಿದು ಸತಿಯರ ಸಂಗ ಸಿನಗದು
ಹರಿದು ಹೋಗುವುದೆನಲು ತಾರಾ
ವರಸನನಿಬರು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ತಾತನುಜಿ ಬೇಡಿದರು ॥ ೬೧

ಬೇಡಲಿಕೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಲೊಂದಿನ
ಕೂಡಲೀತನ ಕಳೆಯು ಷೋಡಶ
ರೂಷಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ಕ್ಷಯಕಳೆಯಾದ ವಿವರವನು ॥
ಮಾಡಿದಂತಪ ಹೇಟಿ ಪುನರಪಿ
ರೂಷಿಪತಿ ಬೆಸಗೊಂಡನಗ್ನಿಯು
ನೋಡಿ ಶಾಪವೆನಿತ್ತಸಾವೆನದೆಂಬುದನು ತಿಳುಹಿ ॥ ೬೨

ಇಂದ್ರನು ವೃತ್ರಾಸುರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಧೀಚಿಯ ಬೆನ್ನೆಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಎನಲಿಕೆಂದನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಿ
ವಿನುತಮುನಿಪ ದಧೀಚಿ ಯೊಂದಿನ
ಮನೆಯಲಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಯಾಗವ ಮಾಡುತಿರಲಂದು ।
ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪ ಬಂದನಗ್ರದ
ಘನತೆಯಿಂದಾ [1] ತಿಥ್ಯಕಾಲದಿ
ವಿನುತವಿಜ್ಞಾಪನೆಯ ಮಾಡಲಿಕಾತ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೬೩

ಏನು ಪರಿಣತಿ ನಿನಗದೇನೆ ಪರಿ
ಯಾನತದಿ ಮುನಿಗೆಂದ ನಿಮ್ಮಯ
ಸ್ಥಾನದಲಿ ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿಯನು ಕೊಡಿ ಯಿಂಗ ತನಗೆಂದು ।
ಮಾನದಲಿ ಕ್ಷಣವಿದ್ದು ಯಾತ್ಮ
ಜ್ಞಾನದಲಿ ಭಾವಿಸಲು ತನುವಿಗೆ
ಹಾನಿಯಹುದೆಂದಿದಿರ್ದೊಡೊಮ್ಮೆಗೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾತ್ರನಲಿ ॥ ೬೪

[1] ಘನತರದಯಾ, ಕ. ಗ.

ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಗೆಯ್ದು ನಾಕ್ಷಣ [1]
ವೆಂದನಿಂದ್ರಗೆ ತನ್ನ ಯಸ್ಥಿಯು
ನಿಂದು ತಾ ತೆಗೆದೀವೆನಾದೊಡಮಾತ್ಮಘಾತವಲಿ |
ಬಂದು ಹತ್ಯವು ಸಮನಿಸುವುದೆನು
ತೊಂದು ತೆಗೆವೊಡೆ ನಿನಗೆ ಹತ್ಯದ
ವಂದುಗವು ದೊಡ್ಡಿತ್ಯದು ಸಮನಿಸುವುದೆನುತಲುಭಯರಿಗೆ || ೬೫

ಪಾಪವಿಲ್ಲದ ಲೆಕ್ಕ ನೀನೇ
ಕೋಪವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಯಸ್ಥಿಯು
ರೂಪವನು ತೆಗೆ ಯೆನಲಿಕಿಂದ್ರನ ಕಾಮಧೇನುವೆನು |
ಆಪುರಂದರ ತರಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯಾಪವಿತ್ರಾಂಗವನು ನೆಕ್ಕಿಸೆ
ಪಾಪರಹಿತಳ ಜಿಹ್ವೆಮಧ್ಯಕೆ ಯಿಂದ್ರವಜ್ರವನು || ೬೬

ತೀದು ಕೊಡದನು ಬಚಿಕ ಮುನಿಪನೊ
ಳಾದ ತನುವಿನ ಮಜ್ಜೆ ಮಾಂಸವ
ನಾದಯಾಂಬುಧಿ ನೆಕ್ಕಿ ಹೋಯಿತು ಚರ್ಮರುಧಿರಗಳ |
ತೀದು ಹೋಗಲಿಕುಳಿದವಾತನ
ಶೋಧಿಸಿದ ಸರ್ವಾಂಗದೆಲುಗಳೂ
ಳಾವಧೀಚಿಯು ಬೆನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಯೆಲುವನಮರೇಂದ್ರ || ೬೭

ಆಗ ದಧೀಚಿಯು ಪತ್ನಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಉತ್ತರಹೇಳದೇ ಇರಲು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾಗೆಂದು ಶಪಿಸುವಿಕೆ

ಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕಾತನಂಗನೆ
ಕಂಡಳಾಗ ದಧೀಚಿಯಂಗದ
ವಂಡಿಯನು ಪರದೆಲುವಿನಿರವನು ಪರಯಶೋನ್ನತಿಯ |
ಕುಂಡಮಧ್ಯದೊಳಿರ್ದ ಸ್ವಾಹೆಯು

1 ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು ಯಾಕ್ಷಣ, ಕ, ಗ.

ಗಂಡನನು ಕೇಳಿದಳು ತನ್ನಯ
ಗಂಡನೇನಾದನೊ ಯೆನಲಾಗನಲನುಸುರದಿರೆ ॥ ೬೮

ಕೋಪಿಸಿಯೆ ಶಪಿಸಿದಳು ನಾಕಜ
ಪಾಪರಹಿತರ ಮುಖನನಾಗಳು
ಈಪತಿವ್ರತೆ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾಗು ಹೋಗೆನಲು ।
ಭೂಪ ಕೇಳೈ ಮುನ್ನವನಲನು
ತಾ ಪುರೋಡಾಶನವನುಂಬನು
ತಾಪಸನ ಕೈಯಿಂದ ಮತ್ತೇನಾದ ವಸ್ತುವನು ॥ ೬೯

ಅನಲನಾಹುತಿಗೊಳ್ಳದಿರುತಿರೆ
ವನಿತೆ ಶಪಿಸಿದಳೆಂದುಮೊದಲಾ
ಗನಲನಾದನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾದನದಱಿಂದ ।

ಆ ಎಲುವಿನಿಂದ ವೃತ್ರಸಂಹಾರವಾಯಿತೆನಲು ವಜ್ರವಿರಲು ಅಸ್ಥಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಧುಕೈಟಭರಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದುದರಿಂ ದಧೀಚಿಯ ಅಸ್ಥಿಯು ಬಲಿಷ್ಠವೆಂದುತ್ತರ.

ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪನಾದಧೀಚಿಯ
ಘನತರತೆ ಯೆಲುವಿಂದ ವೃತ್ರನ
ತನುವನು ಕೆಡಹಿದನುರುಮಾರ್ಗಣದಂತೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ [1] ॥ ೭೦

ಮೊದಲು ವಜ್ರವ ನುಂಗೆ ತ್ವಷ್ಟನ
ಯುವಟಪುತ್ರನ ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛೆಯು [2]
ಹದನ ಕೇಳಿನ್ನಿಂದ್ರನೇತಕೆ ಮುನಿಯಲಸ್ಥಿಯನು ।
ಹದನ ಹೇಳೆನಲೊರೆದ ಜೇಡಿದ
ವಿಧಿಯು ಪೂರ್ವದ ಕದನದನಿಮಿಷ
ತುದರು [3] ಮಧುಕೈಟಭರು ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರಿರಲಿಕ್ಕೆ ॥ ೭೧

---

1 ಬೆಳವ ದಿನ ದಿನದ, ಕ. ಗ. 2 ಯೆನಲು ಭೂತಿಲ, ಕ. ಗ.
3 ಷದವರ್ಪು, ಕ. ಗ.

ದೇವರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ತಮ್ಮಯ
ದೇವಕರ್ಮದ ಕೈದುವೆಲ್ಲವ
ನೀವಿ ಕೊಟ್ಟರು ಜತನ ಮಾಡಲು ಮುನಿಯ ಕರಗಳಲಿ |
ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೀಯದಿರಿ ಯೆಂ
ದಾವಿಬುಧಸಂತತಿಗಳಾಗಲು
ದೇವಲೋಕಕ್ಕೇಱಲಿತ್ತಲವರ್ಗಳ ಕೈದುವನು || ೨೦

ಆದಧೀಚಿಯು ಕಾದುಕೊಂಡಿರ
ಲಾದವೈ ಹದಿನಾಱು ಸಾವಿರ
ಮೇದಿನಿಯ ವತ್ಸರವು ಮುಸಿ ಬೞಿಕಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ |
ಈ ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ಕಾಯುಲು
ಮಾದವೈ ತಮ್ಮಂಗಮಂತ್ರವು
ವೇದ ವೈದಿಕಜಾಪ್ಯಪೂಜಾಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾಗಿ | ೨೩

ಎಂದು ತಾನಾಕೈದುಗಳ ವರ
ವೃಂದವನು ನುಂಗಿರಲವಸ್ಥಿಯೊ
ಳಂದು ಕೂಡಿರಲಸ್ಥಿ ಗತವಾಗಿರಲು ಹಲಕಾಲ |
ಮೂರುತಲೆಯುಳ್ಳ ವಿಶ್ವರೂಪನ ತಲೆಗಳನು ಇಂದ್ರ ಕಡಿಯಲು ಇಂದ್ರ ಸಂಹಾರಾರ್ಥ ತ್ವಷ್ಟೃ ವೃತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ
ಸಂದಿರಲಕೀನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು
ಕುಂದದೈವತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ
ವೃಂದ ತಿರುಗಲು ತ್ವಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ್ರನ ವರಪುರೋಹಿತನು || ೨೪
ಆತನಲಿ ಶಿರ ಮೂಱು [1] ತಾವಿರ
ಲೋತು ವೊಂದಱಲಮೃತಪಾನವು
ಕಾತರಿಸದೊಂದಱಲಿ ಸುರೆ ತಾ ನೊಂದಱಲಿಸೋಮ [2] |
ಈತೆಱದಿ ವರಋಷಿಯ ಸುತನಿಂ

1 ವರಡು, ಕ. ಗ, 2 ಸೋಮಪಾನದಲಿ, ಕ. ಗ.

ತಾ ತರುಣಲತೆಯಂತೆ ಕಡಿದನ
ದಾ ತತುಕ್ಷಣ ವರಪುರೋಹಿತಶಿರವಮೂಱಱನು [1] ॥ ೭೫

ಒಂದು ವರ್ಷವು ಕಳೆಯುತಿರೆ ಮ [2]
ತ್ತಂದು ಹೊಱಗಣ ಹೊಲಸು ಹಾದ
ತ್ತಂದು ವಿಪ್ರರ ಮುಖದಿ ಯಾಗವ ಮಾಡಿ ದೇವಪನ ।
ಇಂದು ಕೊಲುವೆನೆನುತ್ತ ತೊಡಗಿದ
ನಂದು ತನ್ನಯ ಕಯ್ಯ ಸಾಗದ
ಕಿಂದು ಯಜ್ಞವ ಮಾಡೆ ಭೇದಿಸಿ ಬಂದ ಕೊಲ್ವುದಕೆ ॥ ೭೬

ಅಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ವೃತ್ರದೈತ್ಯನ
ಯಂದವನು ಕೊಲಲೆನುತಲಿಂದ್ರನು
ಬಂದು ಬೇಡಿದನಾದಧೀಚಿಯನೆಲುವಿನುಬ್ಬಟೆಯ ।
ಬಂದು ಬೇಡಲಿಕಾದಧೀಚಿಯು
ನೊಂದು ಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ದೇಹವ
ನಂದು ನೋಡದೆ ಪರರ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಿ ಯಿಹಪರವ ॥ ೭೭

ಸಾದಿಸಿದ ಕೈವಲ್ಯವಾಸವ
ಮೇದಿನಿಯುಲತಿದಾನಶೂರರು
ವಾದಿವಾಕರತನಯನೊಬ್ಬನು ತಿದಿಯು ಸುಲಿದಿತ್ತ ।
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಶಿಬಿಯು ಖಂಡವ
ಶೋಧಿಸಿಯೆ ತೆಗದಿತ್ತ ಕೀರ್ತಿಯ
ಸಾಧಿಸಿದ ತನ್ನೆಲುವನಿತ್ತು ದಧೀಚಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೮

ಜೀವನವನೊಲಿದಿತ್ತ ಯಕ್ಷನು
ಭಾವಿಸಲು ಸತ್ಕೀರ್ತಿಕಾಮಿನಿ
ಯಾವಿರಿಂಚಿಯ ಲೋಕಪರಿಯಂತಾಗಿ ಬಳೆದಿರಲು ।
ಆವಿಧುವಿಗೊಂದಮಳವಸ್ತ್ರವ

1 ನೆರಡುಶಿರಗಳನು, ಕ. ಗ. 2 ಕೋಟೆಯುವುಬ್ಬಿದೈವ, ಕ. ಗ.

ಭೂವಧೂವಲ್ಲಭನು ಕೊಡಲಿಕೆ
ದೇವ ನಿನ್ನಯ ಪಿತನನಿತ್ತನು [1] ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ‖ ೭೯

ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಬೇಂಟೆಯ ಕಥೆ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಮೃತಿಹೊಂದುವ ಪರ್ಯಂತ.

ಅದು ನಿಮಿತ್ತವೆ ಭೂಪ ನಿಮ್ಮಯ
ಸದಮಲಾನ್ವಯಚಂದ್ರಮನು ತಾ
ನದಟು ಮಿಗೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತೊಂದುದಿನ ।
ವಿದಿತವೆನಲೈದಿದನು ಬೇಂಟೆಗೆ
ಹೃದಯದಲಿ ನೀರಡಿಸಿ ಬಂದನು
ಸದನವೊಂದರಲೊರ್ವ ಸಂಯಮಿ ಯೋಗದಿಂದಿರಲು ‖ ೮೦

ನೃಪತಿ ಬಂದಿರೆ ಯೋಗದಿಂದಾ
ತಪದಿ ಮುನಿ ಯಿರೆ ಲೆಕ್ಕಿಸನಲಾ
ತಪಸಿ ಯೆಂದೆನುತಾಗ ಖಾತಿಯ ಧರಿಸಿ ಮೃತವಾದ ।
ಕುಪಿತಕಾಳೋರಗನ ನೊಂದನು
ತಪವ ಗೆಡಿಸುವೆನೆನುತ ಕೊರಳಿಂ
ಗಪಯಶವದೆಂದರಿಯದಾತಗೆ ಸುತ್ತಿ ಮರಳಿದನು ‖ ೮೧

ಇತ್ತಲಾಮುನಿಸೂನು ಶೃಂಗಿಯು
ಹತ್ತೆ ಬಂದಾ ಪಿತನ ಕಾಣುತ
ಲತ್ತು ತನ್ನಯ ಜನಕನೊಡಲಲಿ ಕ್ರೂರಸರ್ಪವಿದ ।
ಸುತ್ತಿದವಗಿಂದೇಳುದಿನದಲಿ
ಮತ್ತೆ ಬಂದಾತಕ್ಷಕನು ಮಿಗೆ
ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೆನುತ್ತ ಶಪಿಸಿದನಾಂತ ರೋಷದಲಿ ‖ ೮೨

ಅರಸ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರ ಶಾಪವ
ಪರಿಹರಿಸಲಾರಳವು ಹೋಗಲಿ
ಬರುತ ತಕ್ಷಕ ಕಂಡನಾ ಕಶ್ಯಪನ ವಂಶಜನ ।
ತಿರುಗಿಸುವೆ ತಕ್ಷಕನ ವಿಷವನು

---

[1] ಠರಿಯರಿತನಲಿಕಿತ್ತನು, ಕ. ಗ.

ಕರುಣದಲಿ ಸಲಹುವೆನು ಭೂಪನ
ಪರಮಪುಣ್ಯಾತ್ಮಕನನೆನುತಿರೆ ಕಂಡನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೮-೩

ಬಂದ ವಿಪ್ರಗೆ ಧನವ ತಾ ಮುದ
ದಿಂದಲಿತ್ತಾತನನು ಕಳುಹಿಯೆ
ಸಂದ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ನಾಗವರರನು ಕಳುಹಿ ।
ಅಂದು ಫಲರೂಪದಲಿ ತಾನೇ
ಬಂದು ನೃಪತಿಯು ಕಚ್ಚಿ ಪೋದುದ
ರಿಂದ ಮೃತಿ ಪರುತವಿಸಿದುದು ನಿಮ್ಮ ಪಿತಗಕಟೆಂದ ॥ ೮-೪

ಅಕಟ ಹರೆಯದ ರಾಜನಾತನ
ನಕುಟಿಲನನಿವ ಕೊಂದು ಪೋದನು
ಪ್ರಕಟದಿಂದಾವಿಪ್ರನನು ಮರಳಿಸಲು ತನಗೇಕೆ ।
ಸುಕರದಲಿ ನಾಗರುಗಳೆಲ್ಲರ
ವಿಕಳರನು ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಕಗಿ
ಕ್ಷಕನುಱುವ ತೆಱ ನೆನೆವುದೆನೆ ಕೈಕೊಳಲು ಪೋಱುವೆಂಟ ॥ ೮-೫

ಉದಂಕಮುನಿಗೆ ತಕ್ಷಕನಲ್ಲಿ ವೈರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎನಲು ಕೇಳ್ದರು ಶೌನಕಾದಿಗ
ಳನಘಸೂತನಿಗೆಂದರೇತಕೆ
ಮುನಿಸುದಂಕಗೆ ವೈರ ತಕ್ಷಕನೊಡನೆ ತನಗಿನಿತು ।
ಘನಮಹಿಮನಹ ವ್ಯಾಸಮುನಿಪತಿ
ನಿನಗೆ ಪೇಳ್ದಂದವನು ನೀನೆಮ
ಗನುವಿನಲಿ ಪೇಳೆಲಿದು ತತ್ಕಾರಣವನೆಲ್ಲವನು ॥ ೮-೬

ಉದಂಕಮುನಿಯು ಅಯೋಧಧೌಮ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಎನಲು ನುಡಿದನು ಸೂತನೆಲೆ ಎಲೆ
ಮುನಿಗಳಿರ ಕೇಳೀವುದಂಕನ

ಮನವೊಲಿಸು ತಕ್ಷಕನೊಳೀತಕೆ ಬಂದುದೆಂಬುದನು |
ಘನತಪೋನಿಧಿ ಭೃಗುಮುನಿಕುಲಜ
ನನುಪಮನು ತಾಳ್ದು ದ್ವಿಜತ್ವವ
ನನುವು ಮಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರನಾಗಿ ಪ್ರೌಢವೆಂಟ || ೮೭

ಬಂದು ಕಂಡನದೊರ್ವಮುನಿಸಂ
ಕ್ರಂದನನೆನಿಸಿವಯೋಧಧೌಮ್ಯನ
ನಂದು ವಂದಿಸಿ ಯಧ್ಯಯನಕಾಂಕ್ಷೆಯಲಿ ತಾ ನೆನೆದ |
ಸಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಪೇಳಲಿ
ಕಂದು ಹರುಷದಲಾತನೀತಂ
ಗಂದು ಮೊದಲಾಗೆ ಕಲಿಸಿದ ವೇದಾದಿವಿದ್ಯೆಗಳ || ೮೮

ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕಲಿತುದಂಕನು
ಕೆಲವು ದಿನ ಗುರುವರರ ಸೇವೆಯ
ಸಲೆ ರಚಿಸುತಿರಲಾತ ಕರೆದು ಮನೋನುರಾಗದಲಿ |
ಬಲುವಿಡಿದು ಶುಶ್ರೂಷೆಯನು ನೀ
ಸಲೆ ರಚಿಯಿಸೆಂದೆನಲು ಪೋದುದು
ಪಲವು ವತ್ಸರ ಪೋಗಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನು ಧರಿಸೆಂದ || ೮೯

ಬಂದುದೆಮಗೆಲೆ ಮಗನೆ ನೀ ಕೊಡು
ವಂದವೆನಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಿ
ದಿಂದು ಪರಿಯಂತರವು ನೀ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಯಿಂದೆಮ್ಮ |
ಛಂದದಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಬೇಡೆನ
ಲೊಂದಿದರೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಮತ್ತಿಂ
ತೆಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಯಿತ್ತರಲ್ಲದೆ ಪೋಪೆನಲ್ಲೆಂದ || ೯೦

ಎಂದು ನುಡಿಯಲು ಕೇಳುತಾ ಗುರು
ವೆಂದು ಮನಕದು ಸೊಗಸದಿರೆ ಮ
ತ್ತಿಂದುಮುಖಿಯುಹ ತನ್ನ ಸತಿಯು ಸಿರೂಪವನು ಕೇಳಿ |

ತಂದು ಕೊಡು ತತ್ಕಾಂತೆ ಬೇಡಿದ
ಛಂದವಹ ವಸ್ತುವನು ನೀನೆನ
ಲೊಂದಿದತಿಹರುಷದಲಿ ಸತಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದ ॥ ೯೧

ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಗುರುನಿರೂಪದಿ
ಛಂದವನು ಪೇಳೆನಲಿಕಾಸತಿ
ಯೆಂದು ನುಡಿದಳು ತನಗೆ ವಾಂಛಿತವೆನಿಸಿದಂದವನು ।
ಸಂದ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನೃಪತಿಯ ವಧು
ವಿಂದು ಧರಿಸಿದಳಲೆ ಮಗನೆ ನೀ
ತಂದುಕೊಡು ಕುಂಡಲವನಮರಾವಳಿಗೆ ದುರ್ಲಭವ ॥ ೯೨

ಎಂದಿಗಾದರು ತಂದು ಕೊಡುವೊಡೆ
ಮಂದಮತಿ ತರಬೇಡ ಕೇಳದ
ರಿಂದ ಫಲವೆನಗಿಲ್ಲ ವಿಂದಿಗೆ ಮೂಱು ದಿವಸದಲಿ ।
ಸಂದ ಪತಿ ಮನವೊಲಿದು ಮೆಚ್ಚಿನು
ಛಂದವಹ ಪಿತೃಯಜ್ಞವನು ನೀ
ನಂದಿಗಪ್ಪಂದದಲಿ ತಹುದೆನಲಾತ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೯೩

ಬರುತ ಗಂಗಾಧುನಿಯ ಕಂಡನು
ಭರದಿ ಕಾಲ್ಕ್ರಮದೊಳದು ಶುದ್ಧಾ
ಚರಣವಿರಚಿತನಾಗಿ ಗುರುಪಾದಾಬ್ಜಕಭಿನಮಿಸಿ ।
ಹರುಷದಲಿ ತಾ ನಿತ್ಯ ಸೇವಿಪ
ಸುರುಚಿರಾಗ್ನಿಯ ತುತಿಸಿ ಹರುಷದ
ಭರವಸದಿ ತಾ ಬರುತ ತವಕಿಸುತಿರ್ದನಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೯೪

ಧರಣಿಯೊಳು ಪೌಲಸ್ತ್ಯರಾಯನ
ಪುರವು ತಾನಿನ್ನೆಸಿತು ದೂರವೊ
ಹರ ಹರಾ ಗುರುಪತ್ನಿಯಭಿಮತವೆಂತು ಸಿದ್ಧಿಪುದೋ ।

ಪರದ ಸುಖವೀಥರೆಯೊಳಗೆ ತಾ
ಗುರುಭಜಕರಾದವರಿಗಲ್ಲದೆ
ದೊರಕಲರಿಯದೆನುತ್ತ ಬರುತಿರ್ದನು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೯೫

ಬರಲು ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪುರವರವು
ಸುರನಗರಕೆಣೆಯೆನಲು ಮತ್ತಾ
ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನವೆಸೆದುದು ಚೈತ್ರರಥದಂತೆ ।
ಪರಿವ ನದಿ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದುತ್ತಮ
ತರದ ಗಂಗೆಯು ತೆಱದಲಲ್ಲಿಯ
ಪರಿಜನರು ಕಾಣಿಸಿದರವರರ ತೆಱದಿ ಸಾಭ್ಯವಲಿ ॥ ೯೬

ಬರಬರಲು ಮುನಿವರನ ಸನ್ನಿಧಿ
ಗುರುತರಶ್ವೇತಾಂಗದಲಿ ಬಂ
ಧುರಮನೋಹರರೂಪದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಮನವೊಲಿದು ।
ಗುರುಚರಣಸೇವಕಗೆ ಹರುಷಿಸಿ
ನಿರುತ ವೃಷಭಾಕಾರದಲಿ ತಾ
ನಿರಲು ಬಂದನು ವತ್ಸಲತೆಯುಳುದಂಕಗಿಂತೆಂದ ॥ ೯೭

ಎಲೆ ಮುನಿಪ ನೀ ಬಂದ ಕಾರ್ಯಕೆ
ಹಲವು ಲೇಸಾದಹುದು ಬೇಗದ
ಲಲಸದೆನ್ನಯ ಗೋಮಯವ ನೀ ಭುಜಿಪುದೆಂದೆನುತ ।
ಸಲೆ ಸುಧೆಯನಾ ತೆಱದಿನೀಯಲು
ಲಲಿತಮತಿ ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದನು
ವಿಲಸದಭಿನವರಾಜಮಂದಿರಕಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲಿ ॥ ೯೮

ಬಂದು ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆತನ
ಸತಿಯ ಬಳಿ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ.

ಬಂದು ದ್ವಾಸ್ಥರ ಕರೆದುದಂಕನು
ಸಂದ ವಿಪ್ರನು ಬಂದನೆಂದೆನ

ಬಂದು ತನ್ನೃಪಗಖಿಳಲಾತನ ಕರೆಸಿ ಭೂವರನು |
ಛಂದವಹ ಸತ್ಕೃತಿಯ ನೀವುತ
ಬಂದು ತತ್ಕಾರಣವ ಮನದೊಳ
ಗಂದು ತಾ ತಿಳಿವುತ್ತ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಮುನೀಶ್ವರನ ॥ ೯೯

ಏನು ಬೇಹುದು ನಮ್ಮೊಡೆ ಯೆಲೆಲೆ
ಭೂನುತನೆ ಹೇಳೆನಲುದಂಕನು
ಮಾನಿಸದೆ ಸಂದೇಹವೆಲ್ಲವನುಳಿದು ನೃಪನೊಡನೆ |
ನಾನು ಗುರುಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿಯೆ
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಬಂದೆ ನಿನ್ನಯ
ಮಾನಿನಿಯ ಘನರತ್ನಕುಂಡಲಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದೆಂದ ॥ ೧೦೦

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ನೃಪತಿ ನಿನ್ನಯ
ಮನದಭೀಷ್ಟವನೀವಳೆನ್ನಯ
ವನಿತೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ಬೇಡಿದೊಡೀವಳೆಂದೆನಲು |
ಘನಮಹಿಮನೈತಂದು ಕಾಣದೆ
ವನಜಮುಖಿಯನಿದೇನು ವಿಸ್ಮಯ
ವೆನುತ ತನ್ನೃಪನೆಡೆಗೆ ಬಂದಿಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೧

ಪೋಗೆನಂತಃಪುರಕೆ ಕಾಣೆನು
ಮೇದಿನೀಶ್ವರ ನಿನ್ನ ಸತಿಯನಿ
ದಾವ ಕಾರಣವೇನು ಬೆಸಗೊಳಲಾತ ನಸುನಗುತ |
ಭೂದಿವಿಜ ನೀನಶುಚಿ ಯೆನಿಸುವೆ
ಪಾದಕರಪ್ರಕ್ಷಾಲನಾಚಮ
ನಾದಿಪರಿಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಪೋದರೆ ಕಾಂಬೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೦೨

ಮುನಿಪನಾರೀತಿಯಲಿ ಪೋದನು
ಘನಪತಿವ್ರತೆಯೆಡೆಗೆ ಮತ್ತಾ
ವನಿತೆ ಯಿದಿರೆದ್ದರ್ಘ್ಯಸತ್ಕಾರಂಗಳನು ರಚಿಸಿ |

ಮನದಭೀಷ್ಟವನಱಿದೆನೆನ್ನಯ
ಮನುಜನಾಯಕನೊಲಿದ ಕಾರ್ಯವು
ತನಗೆ ಬೇಕದಱಿಂದಲೀವೆನು ಕುಂಡಲವ ನಿನಗೆ ॥ ೧೦೩

ಎಡೆಯಲತಿವಿಘ್ನಗಳು ಬಹವವ
ಕೊಡನೆ ತಕ್ಕುದನೆನೆವುದೆಲೆ ಮುನಿ
ಬಿಡು ಮನದ ಸಂದೇಹವೆನು ಕೋ ಯೆನುತ ಹರುಷದಲಿ ।
ಮಡಗಿ ಧಾರೆಯ ನೆಱೆದು ಕೊಟ್ಟಳು
ಪೊಡವಿಗತಿಶಯಕುಂಡಲಂಗಳ
ನಡಱಿದುದು ಸಂತೋಷಸಾಗರವಾಮುನೀಶ್ವರನ ॥ ೧೦೪

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ನೃಪಸತಿಯ ಭೂ
ಪಾಲನನು ಹರಸಿದನು ಬಂದನು
ಮೇಲು ಮುದದುಬ್ಬಾಳುತನದಲಿ ಪಥದ ಬೞಿವಿಡಿದು ।
ಮೇಲೆ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಕ್ರಿಯೆಯನಾ
ಲಾಲಿಸುವೆನೆಂದೆನುತಲಾಗಳು
ಲೋಲಕುಂಡಲಗಳನು ಶಿರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನದಿಗಿೞಿದ ॥ ೧೦೫

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಲೇಸ ಕಾಂಬರೆ
ಪಲವು ವಿಘ್ನಗಳಹವು ನೋಡಲು
ಸುಲಭವಲ್ಲದು ನಿಯಮನಿಷ್ಠರಿಗದುವೆ ಪುಸಿಯಲ್ಲ ।

ಆಗ ದಕ್ಷನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಕುಂಡಲವನಪರಿಹರಿಸಲು ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಸಲೆಯುದಂಕನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾ
ವಳಿಯ ವಿರಚಿಸುತಿರಲು ತಕ್ಷಕ
ನೊಲಿದದೃಶ್ಯದಿ ಬಂದು ಕುಂಡಲಗಳನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ॥ ೧೦೬

ಮಾಯವಾದನು ತಕ್ಷಕನು ಬೞಿ
ಕಾಯುವಂತನುದಂಕ ತಂನ ವಿ

ಧೇಯನಿಯಮವೆನಿಪ್ಪ [1] ನಿತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ನೆಱೆ ರಚಿಸಿ ।
ಆಯಿತಿಲ್ಲಿಯೆ ತಡವು ಹೋಹೆನು
ವಾಯುವೇಗದಲೆನುತ ನೋಡಿದ
ನಾಯುವತಿ ತನಗಿತ್ತ ನಿರುಪಮದಿವ್ಯಕುಂಡಲವ ॥ ೧೦೭

ಕಾಣದಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಪ ತನ್ನಯ
ಪ್ರಾಣ ಹೋದಂದದಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ
ಸ್ಥಾಣುವನು ನೆನೆದಱಿದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।

ತಕ್ಷಕನಿರುವ ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಭೂಮಿಯಂ ಅಗಿಯುವಿಕೆ.

ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ತಕ್ಷಕನು ನೆನೆಹಿದ
ನೂಣಿಯವನಕಟಕಟೆನುತಲಿನ್ನೀ
ಕ್ಷೀಣವಾಗಿರ್ದವೆಗುಪಾಯವ ಕಾಣಬೇಕೆಂದ ॥ ೧೦೮

ನಾಗಲೋಕದಲಿಹ ನೆಲೆಯು ತಾ
ನಾಗಲದಕೇನೆನುತ ಕಾಂಬೆನ
ದೀಗ ತಡವಲ್ಲೆನುತ ಕಾಷ್ಠವ ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ ।
ಬೇಗ ಪೋಪೆನು ಬಿಲನಿವಾಸ
ಕ್ಕಾಗಳವ ಕೊಡದಿರ್ದೊಡವನನು
ನೀಗಿಸುವೆನೆಂದೆನುತ ಧಾರುಣಿಯಗಿದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೯

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಹೋದ ಕಾರ್ಯದೊ
ಳಲಘುಧೈರ್ಯವೆ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತಾ
ಲಲಿತಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಬಲವಲವಿಕೆ ಯಿನ್ನೆಂತೊ ।
ಬಲಿದು ಭೂಮಿಯನಗಿದು ಪಥವನು
ಸುಲಭದಿಂದಾಗಿಸುವೆನೆಂದಾ
ಸಲೆ ಮರದ ಕಾಷ್ಠದಲಿ ಖನನವನೆಸಗಿದನು ಮುಳಿದು ॥ ೧೧೦

1 ತಂನಯ ಮಾನನೀಯವೆನಿಪ್ಪ, ಕ. ಗ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇಂದ್ರನು ವಿಪ್ರವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಜ್ರವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಇದನು ಕಂಡನು ಶಕ್ರನೀತನ
ಮದವುಖವೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಡೆಯುಲಿ
ಸದಮಳನಲಾ ಯೆನುತ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ಬಂದು ।
ಅದಱ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಬೆಸಗೊಳ
ಲುದಿತಧೈರ್ಯದಲೆಂದನಂವತಿ
ಮೃದುನುಡಿಯು ನೀಕೇಳು ಭೂಸುರ ನೆನಹಸಿಂತೆಂದ [1] ॥ ೧೧೧

ನಾನಯೋಧನ ಧೌಮ್ಯ ಮುನಿಪಗೆ
ಮಾನಸೀಯುಸುಶಿಷ್ಯನಾತನ
ಮಾನಿನಿಯು ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯವನೀಶ್ವರನ ।
ಸೂನೃತೆಯು ಕುಂಡಲವೆ ತಹುದೆನ
ಲಾನುಡಿಗೆ ತಾ ಪೋಗಿ ತಂದೆನು
ಮಾನಹಾನಿಯನೆಸಗಿ ತಕ್ಷಕ ಚೌರ್ಯದಿಂದೊಯ್ದ ॥ ೧೧೨

ಆದಕೆ ತಕ್ಕುದನೆಸಗಿ ತಕ್ಷಕ
ನದಟ ಮುಱಿದಿಂದಿನಲಿ ಗುರುವಿನ
ಪದರಜವ ತಾ ಕಾಣಬೇಹುದು ತನ್ನ ಮಿತ್ರದಲಿ ।
ಒದಗಿದೀಕಾಷ್ಠದಲಿ ಭೂಮಿಯು
ನಿದನಗುಚಿ ಪಾತಾಳಕೈದಿಯೆ
ಮದವುಖನ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಕುಂಡಲಗಳನು ತಹೆನೀಗ ॥ ೧೧೩

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ಕಪಟಭೂಸುರ
ನಲಘುವಿಪ್ರೋತ್ತಮನೆ ಕಾಷ್ಠದ
ಲೊನೆದು ನೆನೆಹಿನಲಿರ್ದ ಕಾರ್ಯವನೆಸಗಿ ಕಡೆಗಂಡು ।
ಮನವೊಲಿದು ತಿರುಗುವುದು ತಾ ಸಂ

1 ಮೃದುನುಡಿಯು ಭೂಸುರಕೇಳ್ ತನ್ನಯ ನೆನಹನೆಂದ, ಕ. ಗ.

ಜನಿಸುವಚ್ಚರಿಯೆನಲು ಮತ್ತಾ
ಘನಮಹಿಮನೆನಿಸಿಪ್ಪುದಂಕನು ನಗುತಲಿಂತೆಂದ । ೧೧

ಎನಗೆ ಗುರು ಕರುಣದಲಿ ಸಾಧ್ಯವ
ದೆನಿಸದಿಹುದೇ ಯೋನದಚ್ಚರಿ
ಯೆನಲುತಾನದ [1] ಕಾಗ ಹರುಷಿಸಿ ವಾಸವನು ಬೞಿಕ ।
ಘನತರದ ವಜ್ರವನು ಕೊಟ್ಟದ
ನನುವಿನಿಂದಾ ವಹಿಸಿ ನೆನೆದಂ
ತನುನಯದೆ ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ ನಿನಗೆನುತಲಡಗಿದನು ॥ ೧೧೫

ಭೂಮಿಯನ್ನಗಿದು ಹೋಗಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯು ಸಹಾಯ ದೊರೆಕುವಿಕೆ.

ಬೞಿಕಲಗಿದನು ಧರೆಯನಾಕ್ಷಣ
ವಿೞಿದು ಪೋದನು ಬಿಲದ ವಿವರದ
ಲೊಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಾಡಬ ದಿವ್ಯತೇಜದಲಿ ।
ಹಳಹಳಿಸಿ ನೋಡಿದನುವಲ್ಲಿಯು
ಘೞಿಲನೆಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪೆ ಯೆನಲಾ
ಗಳು ಮನೋಮುದದಿಂದಲೆಂದನುದಂಕಗಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧೬

ನೀನು ರಚಿಪುದ್ಯೋಗದೆನ್ನಯ
ಮಾನಸಕೆ ಪರಿತೋಷವಾದುದು
ನಾನು ವೈಶ್ವಾನರನು ನೀ ಭಜಿಸಿದ ಮನೋರಥವು ।
ಹಾನಿಹೊಗದಂದದಿ ಸಹಾಯುವ
ನ್ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವೆನು ಘನ
ಮಾನಸೀಯುಮಹಾತ್ಮ ನಡೆ ತಕ್ಷಕನ ಸ್ಥಳಕೆಂದ ॥ ೧೧೭

ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಪಾತಾಳ ಲೋಕವನ್ನು ದಹಿಸಲು ವಾಸುಕಿ ಮೊದಲಾದವರು ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ನಡೆದು ಬಂದನು
ನಿಂದು ಕಂಡನು ನಾಗಲೋಕವ

1 ನೋಡನೀನಚ್ಚರಿಯು ನೆನಲದ, ಕ. ಗ.

ನಿಂದಿದನು ದಹಿಸುವೆನೆನುತಲಾವೆಡಬನನು ಕರೆದು |
ನಿಂದು ಪರಭಾಗದಲಿ ಪೃಷ್ಠವೆ
ನಂದವೆನಲೂದಿದನು ಹುತವಹ
ನಂದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು ಶಿಖಿಯಾವರಿಸಿತಾಸ್ಥಳವ ॥ ೧೧೮

ನಾಗಲೋಕವನೈದೆ ತುಂಬಿದು
ದಾಗ ಪ್ರಳಯಾನಳನವೊಲು ಮಿಗೆ
ಬೇಗೆಗಾಱದೆ ವಾಸುಕಿಪ್ರಭೃತಿಗಳು ತಾವಾಗ |
ಆಗಲವರ್ಗಳು ತಕ್ಷಕನ ಕರೆ
ದೀಗ ತಾ ಕುಂಡಲವನೆಂದು ಮು
ಹಾಗಮಜ್ಞಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿದರು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೧೯

ಲೇಸು ಲೇಸುವುದಂಕ ಕರುಣಾ
ರಾಶಿ ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದೋ
ಪಾಸಕನೆ ಸರ್ವಾಂಗವೇದಾಂಗೈಕಶರಣಸಿಧು |
ಯೇಸು ದುರ್ವೃತ್ತಿಯುತರಾದೊಡ[1]
ದ್ವೈಸುವನು ನೀ ಕ್ಷಮಿಸು ನಮ್ಮನು
ಸಾಸಿಗನೆ ನೀ ಸಲಹಬೇಕೆಂದರು ಮಹೋರಗರು ॥ ೧೨೦

ದುರುಳನೀತಕ್ಷಕನದೀತನ
ಭರದ ತಪ್ಪನು ನೋಡಲಾಗದು
ಕರುಣದಲಿ ನೀನೆಮ್ಮ ಸಲಹೆನೆ ನಗುತುದಂಕಮುನಿ |
ಗರುವರಿರ ನಿಮ್ಮಿಂದಲನುಚಿತ
ಬೆರಸುವರೆ ಸಾಕೆನುತಲವರನು
ಕರೆದು ಕಳುಹುತಲಗ್ನಿಯನು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ॥ ೧೨೧

ಪರಮಹರುಷದಲಂದು ಬಂದನು
ಗುರುಚರಣಗಳಿಗೊಲಿದು ವಂದಿಸಿ

1 ದುರ್ವೃತ್ತರಾಗಳಾದೊಡ, ಕ. ಗ.

ನಿರುಪಮಿತಭಕ್ತಿಯೊಳ್ ಯಾತನ ವನಿತೆಯೆಡೆಗೈದಿ ।
ಪರಮಮಾತೆ ಮಹಾತ್ಮೆ ತಂದೆನು
ವರಪತಿವ್ರತೆ ಕುಂಡಲಗಳನು
ಸುರರು ಬಯಸುವರಿದನು ದೊರಕಿತು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೦೨

ಎಂದು ಮುಂದಿರಿಸಿದನು ಕಂಡಳು
ಮಂದಗಮನೆ ಮನೋಽನುರಾಗದ
ಲಂದು ಕೈಕೊಂಡಧಿಕಹರುಷೋದ್ರೇಕದಲಿ ಹರಸಿ ।
ಕಂದ ನೀ ಸುಖಿಯಾಗು ನಿನಗೆ ಮು
ಕುಂದ ತೋಱಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪವ
ಛಂದವೆನು ನಿನಗೊಲಿದು ಮೆಚ್ಚಲಿ ಶಕ್ರವಿಧಿಶಿವರು ॥ ೧೦೩

ಗುರುವಿನ ಆಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವಂ ಪಡೆದಿರುವಾಗ ಜನಮೇಜಯಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಕ್ಷಕನ ಅಪರಾಧವಂ ತಿಳಿಸಿದುದಂ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂ ತಿಳಿದು ನೃಪನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಅಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಂಡುದಂಕನು
ಬಂದು ಗುರುವಿಂಗೆಱಗಿ ಪೇಳ್ದವೆ
ರಿಂದನುಜ್ಞೆಯ ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಜೇಚ್ಛೆಯಿಂದೀಗ ।
ಸಂದ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯದ ಸುಧರ್ಮದ
ಲೊಂದಿ ನಡೆದು ಮಹಾನುಭಾವತೆ
ಯಿಂದಿರುತಲಾ ತಕ್ಷಕನ ನೆನೆವನು ಸರೋಷದಲಿ ॥ ೧೦೪

ಧರಣಿಪತಿ ಜನಮೇಜಯಂಗಾ
ಸುರುಚಿರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪೇಳ್ದುದ
ಪರಮದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದಱಿದಧಿಕಹರುಷದಲಿ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ತಾನಾಗ ಬಂದಾ
ಭರದ ವೈರದಲಂದು ನೃಪತಿಗೆ
ಪರುಷಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಱುಪಲಂದಾತನೊಡಬಟ್ಟು ॥ ೧೦೫

ಮನದೊಳಗೆ ಪಿರಿದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದು
ದನಘಜನಮೇಜಯಗೆ ಖತಿ ಯೆಲೆ
ಮುನಿಗಳಿರ ನೀವ್ ಕೇಳ್ದ ಮಾತಿಂಗುತ್ತರವಿದೆಂದ ।

ಜನಮೇಜಯನು ಉದಂಕರ ಉಪದೇಶಾನುಸಾರ ಯಾಗಪ್ರಯತ್ನವಂ ನಡೆಸುವಿಕೆ.

ಘನಮಹಿಮನೆಂತೆನಿಪುದಂಕನ [1]
ವಿನಯದಿಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬಳಿಕಾ [2]
ಜನಪ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ನೀವೆನುನಯದಿ ಬಹುದೆಂದ [3] ॥ ೧೬

ಮೊದಲು ತನ್ನಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತನ
ಗೊದವಿದಗ್ಗದ ಕೋಪಪುಟ್ಟುವ
ವಿದಿತದಲಿ ಬಿನ್ನೈಸೆ ಬಳಿಕಲುದಂಕಮುನಿ ಬಂದು ।
ಪದುಳದಲಿ ತನಗೊರೆಯಲಾಕ್ಷಣ
ವೊದವಿದುರುಕೋಪದಲಿ ಸದಮಲ
ಹೃದಯ ನಿತ್ಯಾತುಮನ ನೆನೆದು ಮುಖಗೆಯ್ಯಲನುವಾದ ॥ ೧೭

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ಘನವೆನಿಪುದಂಕನನುಮಿಗೆಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕ. ಗ.

2 ವಿನಯವಮಾಡಿಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆನೀ, ಕ. ಗ.

3 ವನುನಯದಿಬಹುದೆಂದವರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ, ಕ. ಗ.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸರ್ಪಯಾಗವ ಮಾಡಿದನು ರಿಪು
ದರ್ಪಖಂಡನ ಪಾಂಡುಕುಲಮುಖ
ದರ್ಪಣನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪಾಲನೊಲವಿನಲಿ ||

ತಕ್ಷಕನ ದ್ರೋಹವಂ ನೆನೆದು ರಾಜನು ಪರಿತಪಿಸುವಿಕೆ.

ಕರವ ಕರದಲಿ ಹಿಡಿದು ಮುಖಿದನು
ಬೆರಳನಕಟಾ ಪಾಪಿ ತಕ್ಷಕ
ಮರಳಿಚಿದನೇ ವಿಪ್ರನನು ಭೈಷಜ್ಯಕೋವಿದನ |
ಉರುಮಹಾಧನದಾನದಲಿ ಹಗೆ
ಧರಣಿಸುರಸುತನಲ್ಲ ಕೊಯ್ದನು
ಕೊರಳನುರಗನೆನುತ್ತ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯಾದನವನೀಶ || ೧

ಅವನಿಸುರಸುತ ಶಾಪದಲಿ ಕೊಂ
ದವನು ತಕ್ಷಕನಹುದೆ ನೆಱೆ ಭ
ಸ್ಮವನು ಮಾಡುವೆ ಹಾನಿಯಿಂದಲಿದೇನು ಬದುಕುವೊಡೆ |
ಅವಗೆ ಹಗೆ ಹರಹರ ಮಹಾಪಾ
ಪವನು ಮಾಡಿದೆನೆನುತ ಕಂಬನಿ
ಯವನಿಗಿಳಿಯಲು ಶೋಕಮೂರ್ಛಿತನಾದನವನೀಶ || ೨

ಹೊಳ್ಳುವಾತಿನಲೇನಹುದು ಕೊಲು
ಬಲ್ಲಿರೇ ನೀವವನ ಜೀವವ
ಕೊಳ್ಳದೀಪರಿ ಜೀವಿಸುವ ನಾನಲ್ಲ ದುರ್ಮತಿಯ |

ಹಲ್ಲ ಬಲುಹನು ನೋಡುವೆನು ನೆಱೆ
ಬಲ್ಲ ಮಾಂತ್ರಿಕರುಳ್ಳರೆನುತಲಿ
ಮಲ್ಲಮರ್ದನನೆಂಬಲದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೩

ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲಿರಾ ಯೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕರೆಸಿದನು ಭೂಪತಿ ಪುರೋಹಿತ
ವರರನಾಪ್ತರಿಗೆಂದನೀಪರಿ
ನಿರುತ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಪ್ಪೆನು ನಿಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ವರವಿಧಾನವ ಬಲ್ಲಿರಾದೊಡೆ
ವಿರಚಿಸುವುದು ಮಹಾಗ್ನಿಕರ್ಮವ
ನುರಗರಾಜನ ಕುಲವನುಱುಹುವೆನೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪

ತಾತ ನೋಡು ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂದುರಿ
ದಾತುರದಲಧ್ವರಮಹಾಗ್ನಿಯ
ಲಾತತಾಯಿಗಳುರಿದು ಹೋಗಲಿ ಧರ್ಮಕಂಟಕರು ।
ಭೂತಳದ ಮೇಲುರಗರೆಂಬರ
ಮಾತನಾಡದವೋಲು ಮಾಪ್ಪೆನು
ಕೌತುಕಾಧ್ವರವಿಧಿಯದಾವುದು ಬೆಸಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೫

ನಾವು ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆವೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಭಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎನಲು ನುಡಿದರು ಮುನ್ನ ಕಮಲಾ
ಸನನೆ ವಿಧಿಸಿದನಮರರಿಗೆ ಕೇ
ಳನುಪಮನೆ ವರಸರ್ಪಯಾಗಕೆ ಕರ್ತು ನೀನೆಂದು ।
ಮನುಜಲೋಕದಲನ್ಯರಿಲ್ಲದ
ನನುಗೊಳಿಸಿ ನಡೆಸುವ ಸಮರ್ಥರು
ಜನಪ ಬಲ್ಲೆವು ತದ್ವಿಧಾನವನೆಂದರಾದ್ವಿಜರು ॥ ೬

ಬೇಗ ಮಾಡೆಲೆ ತಂದೆ ಕರೆಸು ಮ
ಹಾಗಮಜ್ಞರನಮಲಮಂತ್ರವಿ

ವಾಗತೋದಯವಿಪ್ರರನು ಋತ್ವಿಕಸದಸ್ಯರನು ।
ಈಗ ಸಂಭಾರವನು ತರಿಸು ಸ
ರಾಗವುಳ್ಳೊಡೆ ತಡವದೇತಕೆ
ತೂಗಿ ನೋಡದಿರೆಂಮನೆಂದರು ನೃಪಪುರೋಹಿತರು ॥ ೭

ನೃಪನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಸಸಲು ಸಂಭಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಗಳ ತಕ್ಷಕನ ಹೋ
ಕೊಂದೆನುರಗರ ಕುಲವನೆನ್ನಯ
ತಂದೆಗಾಂ ಮಗನಾದೆ ನಿಂದಿನಲೆನುತ ನೃಪನೆದ್ದು ।
ನಿಂದು ಬೆಸಸಿದನೆಲವೊ ಮಾಡುವೆ
ನಿಂದು ತನ್ಮಖಸಾಧನಂಗಳ
ವೃಂದವನು ತಹುದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ಪರಿಜನಕೆ ॥ ೮

ಬೆಸಸಲಿಕೆ ತಾ ಮುನ್ನ ಬಂದುದು
ವಿಷಧರಾಧ್ವರಕರ್ಮಸಾಧನ
ವಿಸರವಿದ್ವದ್ದೀಪ್ಯವರಭೂವರದಿಶಾವರರು ।
ಮುಸುಕಿದುದು ವರಯಾಗಭೂಮಿಯ
ನೆಸಗಿದರು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತದಂದದಿ
ಋಷಿವರರು ಮಾಡಿಸಿದರಗಲಕೆ ಕೊಂಡವನು ಶಿಖಿಗೆ ॥ ೯

ಸ್ಥಪತಿಮುಖ್ಯರು ಯಾಗಶಾಲೆಯ
ವಿಪುಳವೆನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರದಱೊಳು
ನಿಪುಣಮತಿಯೊರ್ವನು ನಿಮಿತ್ತವ ಕಂಡು ಭಯಗೊಂಡು ।

ಈಯಾಗಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ವಿಘ್ನ ಬರುವುದೆಂದು ಬಡಿಗನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ನೃಪತಿಯಧ್ವರಕರ್ಮವಿದು ಕೆ
ಟ್ಟಪುದು ಕಡೆಗೀಡೇಱದೆಂದಾ
ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳು ಘೋಷಿಸಿದನತಿಬಹಳರಭಸದಲಿ ॥ ೧೦

ಹೇಱು ಹೇಱಿದಕಾರು ವಿಘ್ನವ
ನೇಱಿಸುವರ್ಕೈ ಯೆನಲು ಭೂಸುರ
ಮೌಳಿಮಣಿವಿಪ್ರೋತ್ತಮನದೆಸೆಯಿಂದ ವಿಘ್ನವಿದು ।

ಒಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಕೇಳೆನಲು ಕೇಳುತ್ತ ಪೃಥ್ವೀ
ಪಾಲ ದ್ವಾಸ್ಥನ ಕರೆದು ನೀನೀ
ಕೋಲ ತೆಗೆಯದಿರಱಿಕೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಪ್ರರಿಂಗೆಂದ ॥ ೧೧

ಅರಿದೆನಿಸಿದ ಗೃಹವಿತರ್ದಿಕೆಯುಂ
ಹೊಱುವುದೇ ಕೇಳ್ ಭೂಮಿಲಂಬದ
ನೆರವಿಯುಂ ಋತ್ವಿಕ್ಸಭಾಸದವರ್ಗದುತ್ಸವದ ।
ಭರಿತಲಕ್ಷ್ಮಿಯನೇನನೆಂಬೆನು
ಪರಮಋಷಿಮುಖ್ಯರಲಿ ಋತ್ವಿ
ಗ್ವರಮಹಾಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨

ಚಂಡಕೌಶಿಕನೆಂಬವನು ಕೈ
ಕೊಂಡನಾಹೋತೃತ್ವವನು ಕೈ
ಕೊಂಡನುದ್ಗಾತೃತ್ವವನು ಪರಜೈಮಿನಿಪ್ರತಿಪ ।
ಮಂಡಿಸಿದನಾಬ್ರಹ್ಮಪದದಲಿ
ಪಂಡಿತನು ಭಾರ್ಗವನು ನಱೆ ಕೈ
ಕೊಂಡನಾಧ್ವರ್ಯವನು ಪಿಂಗಲಮುನಿಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ತಿಳಿಯೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮೊದಲ
ನಲಘುಮುನಿ ನಾರದನು ಕಶ್ಯಪ
ಕುಲಯುತನು ವರದೇವಲಚ್ಯವನಕಣ್ವಪಟುಭಟರು ।
ಅಲಘುಮತಿ ಗಾಲವನು ಕೋಮಲ[1]

---

1 ಗಾಲವನುಕೋ, ಕ. ಗ.

ಲಲಿತನನುಪಮ [1] ದೇವಶರ್ಮನು
ಜ್ವಲಿತಜಠರಶ್ವೇತಕೇತು ಸದಸ್ಯರಿವರೆಂದ ॥ ೧೪

ಇವರು ಶಿಷ್ಯಜನಪ್ರಶಿಷ್ಯ
ಪ್ರವರಜನಸಹಿತಾಮಹಾಧ್ವರ
ಭವನದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು ವಿಮಲಸದಸ್ಯರೆಂದೆನಿಸಿ ।

ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಋತ್ವಿಕ್ಸಭಾಸದರಿಂದ ಕೂಡಿ ರಾಜನು ಯಾಗವಂ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಕೈಕೊಂಡನಂತಾ
ಸವನ ದೀಕ್ಷೆಯನತುಳಪನ್ನಗ
ನಿವಹ ಬೆದಱಲು ಹೋಮವನು ತೊಡಗಿದರು ಋತ್ವಿಜರು ॥ ೧೫

ಕರಿಯ ವಸ್ತ್ರವ ಧರಿಸಿ ನೊಸಲಲಿ
ಕರಿಯ ತಿಲಕವನಿಟ್ಟು ರೌದ್ರದೆ
ವರಭಯಂಕರನಯನಬದ್ಧಭ್ರುಕುಟಭ್ರೂನಿಕರ ।
ಕರೆದರುರಗವ್ರಾತವನು ಮೋ
ಹರಿಸಿ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ಗಗನಕೆ
ಥರವಿಡಿದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ವಿಪ್ರರು ಘೋರಮಂತ್ರದಲಿ ॥ ೧೬

ಆಗ ಉದಂಕಮುನಿಯು ಬರುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಸಮಯದಲುದಂಕನು
ನೊಂದ ಮೃಗಪತಿಯಂತಕರುಣದೆ
ಕಂದು ಬಿಡುವುದ್ದಂಡತಕ್ಷಕ ಮಡಿವ ತೆಱನೆಂತೋ ।
ಇಂದು ನಾಮದ ನೋಟ್ಟೆವೆಂದಾ
ಸಂದಶಿಷ್ಯವ್ರಜಸಹಿತಲಾ
ನಂದ ಮಿಗೆ ತಾನಯ್ದೆ ಮಖಕನುಕೂಲನೆನಿಸಿದನು ॥ ೧೭

---

1 ಮುಳನೆಸಿತನಾ, ಕ. ಗ.

ನಾನಾರೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲಿ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಮುನಿಪ ಮಂತ್ರಾ
ಧೀನವೆಲ್ಲಾ ಲೋಕ ವಿಪ್ರಮ
ಹಾನುಭಾವವನಱಿವರಾರಾಕ್ಷಣದಲಹಿನಿಕರ |
ಸ್ಥಾನಕಂಪಿತವಾಯ್ತು ಗತಿಯಿ
ನ್ನೇನು ಕೆಟ್ಟೆವೆನುತ್ತ ಶೋಕದೆ
ಹಾನಿಮುಖರೊರಲುತ್ತ ಬಂದರು ಗಗನಮಂಡಲಕೆ || ೧೮

ಹಲವು ಸುತ್ತನು ಸುತ್ತಿ ತೆಕ್ಕೆಯು
ವೆಳಯದಲಿ ತಲೆಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಂ
ದಲೆದು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀಳುತಲಿರ್ದುದಗ್ನಿಯಲಿ |
ಕೆಲರು ಕೆಲವರ ಹಿಡಿದು ಹೊಕ್ಕರು
ಕೆಲಕೆಲರು ಮಕ್ಕಳನು ಕರೆಯುತ
ಳಲುತ ಸಂಕುಳವಾಯ್ತು ಸರ್ಪವ್ರಾತವಭ್ರದಲಿ || ೧೯

ಕೆಲರು ವಿಷ್ಠಿಸುತಭ್ರದಲಿ ಕೆಲ
ಕೆಲರು ಮೂತ್ರಿಸುತೊಡಲು ಕಂಪಿಸೆ
ಕೆಲರು ಕಾಱುತ ರಕುತವನು ಪೀರ್ದುವನು ಕೆಲಕೆಲರು |
ಕೆಲರು ಬಾಲವನೂಱಿ ಮತ್ತಾ
ಕೆಲರು ತಲೆಗಳನೂಱಿ ತೆಕ್ಕೆಯು
ವೆಳಯುವನು ಕೆಲರೂಱಿ ಬೀಳುತ್ತಿರ್ದರುರಿಯೊಳಗೆ || ೨೦

ಹೆಡೆಗಳುರಿದವು ವರಫಣಾಮಣಿ
ಸಿಡಿದು ಹಾಱಿದುದುರಿಯ ಹೊಯ್ಲಲಿ
* ಕಿಡಿಗಳಂತಿರೆ ರಣರಣತ್ಕಾರಗಳು ರಂಜಿಸಲು |
ಅಡಸಿ ಬೆಂದುದು ಭೋಗಿಭೋಗದ
ಗಡಣದಭ್ರದಲೆಂಟುದೆಸೆಯಲಿ
ತಡವಿಡುತ ಸೀಕರಿಸಿದುದು ಧೂಮೋಳಿಧೂಳಿಡಲು || ೨೧

* ಕಿಡಿಗಳಂತಿರ ರಕ್ತ ಸೀದವು ಗಱಿಹರಿದುಕಡೆದು, ಗ.

ಬಸೆಯ ನದಿಗಳು ಬೀದಿವರಿದವು
ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ನಿಲಲರಿಯದಾಯ್ತಾ
ವಸುಧೆ ಸುತ್ತಲು ಮಸಗಿದುದು ದುರ್ಗಂಧ ವೃತಿಯಿಂದ ।
ಬೆಸನಿಗಳು ಬೇಳದರು ಬೇಸರ
ದುಸುರಲರಿದೆನೆ ಪನ್ನಗರ ಕುಲ
ವಿಸರವೆನು ವಿಧಿಕೋವಿದರು ಕೆಂಗೆಡಿಸಿದರು ಜಗವ ॥ ೭೧

ಅತ್ತಲನ್ನಿಗ ಪನ್ನಗನ ತನು
ಹೊತ್ತಿದುದು ಸಂತಾಪವಹ್ನಿಯ
ನುತ್ತರಿಸುವೆನದೆಂತೊ ನರಪತಿ ಮಾಡಿದನು ಮಖವ ।

ತಕ್ಷಕನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ.

ಮೃತ್ಯುವಿದು ಹಾ ಯೆನುತ ಹೋದನು
ವೃತ್ರವೈರಿಯ ಹೊರೆಗೆ ರಕ್ಷಿಸು
ಭೃತ್ಯನನು ಮೆರೆಹೊಕ್ಕೆನೆಂದನು ನಡುಗಿ ಸುರಪತಿಯ ॥ ೭೩

ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ತಾ ಪವಿ
ಪಂಜರವು ನಿನಗಿನ್ನು ಯಾಗದ
ನಂಜಯನು ಸುಡುವನೆ ನಿಜಾಂಘ್ರಿಸವಾಶ್ರಿತರನಕಟ ।
ಅಂಜಲಿಸಬೇಡೆನುತ ದಾನವ
ಭಂಜನನು ಮಸ್ತಕದಲಭಯಕ
ರಾಂಜಲಿಯನಿರಿಸಿದನು ಸುಖದಿಂದಿರ್ದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೭೪

ವಾಸುಕಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಜರತ್ಕಾರುವು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಯಾಗವಿಘ್ನ ಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹುವಿಕೆ.

ಪೋದವರಸೀಕ್ಷಿಸುತ ವಾಸುಕಿ
ಗಾಮುಪಂತಸ್ತಾಪ ಮನದಲಿ
ತೀಮುದಿನ್ನೇನುರಗಕುಲ ನೆಱೆ ಬಂದುದವಸಿಪನ ।
ಬೀದಿಗಿಱಿ ನಲುರಿದು ಪೋದಂ

ತಾದುದೆಮಗಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಕರೆ
ಮೈದುನನ ಮಗನೆಲ್ಲಿ ಯೆಂದನು ತಂಗಿಯನು ಕರೆದು ॥ ೨೫

ಕಳುಹು ಕಳುಹೆಲೆ ತಂಗಿ ಮಗನನು
ಕಳುಹು ತಡೆಯದೆ ಕಳುಹು ತನ್ನಸು
ವುಳಿವುದಾತನ ಕಯ್ಯಲದಲೇ ತಾಯೆ ಕಳುಹೆನಲು ।
ನಳಿನಲೋಚನೆ ಯೆಲ್ಲವನು ನೆಱೆ
ತಿಳಿಹಿ ಪೂರ್ವಾಪರವನವನಿಪ
ನಲಘುಮಖಭಂಗವನು ಮಾಡೆಂದಳು ನಿಜಾರ್ಭಕಗೆ ॥ ೨೬

ಇದು ನಿಮಿತ್ತವೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ಮದುವೆಯನು ಮಾಡಿದರು ತನ್ನನು
ಬದುಕುವಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ಮಾವಂದಿರು ಮಹಾಮುನಿಗೆ ।
ಪದುಮಭವನಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಗಡ
ತ್ರಿದಶಂಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಕುಲವಿದು
ಬದುಕುವುದು ಗಡಬೇಗ ಮಾಡೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೨೭

ಬೇಗಲೆಂದೇನೆಂಬೆ ನಿಲಿಸುವೆ
ನೀಗಳಂತಿರೆ ಭೂಮಿಪಾಲನ
ಯಾಗವನು ನೀನೇತಕಂಜುವೆ ತಾಯೆ ತನ್ನಳವೆ ।
ತೂಗಿ ನೋಡಿದರಡವಿಯಲ್ಲಾ
ಭೋಗಿಭೂಷಣನೊಂದುಬಾರಿಗೆ
ಭೋಗಿಕುಲವನು ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂದೆನುತ ಪೊಱಮಂಟ ॥ ೨೮

ಕಾಲಿಗೆಱಗಲು ಪರಸಿ ಪನ್ನಗ
ಪಾಲನಪ್ಪಿದನಳಿಯನನು ಕ
ಣ್ಣಾಲಿಗಳು ನೀರೇಱಲಧಿಕಾನಂದಭಾವದಲಿ ।
ಪಾಲಿಸೆನ್ನನು ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕ

ಮೌಳಿರತ್ನವ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿಡೆ
ಹೊಳಿದರ್ಥವಿದೆಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೨೯

ಏತಕಂಜುವೆ ಮಾವ ಬಱದೇ
ಕಾತರಿಸದಿರು ತನ್ನ ಮೇಲಾ
ಭೂತನಾಥನ ಕರುಣವುಂಟಂಜದಿರು ನೀನೆನುತ ।
ಮಾತೆ ಮಾತುಳರಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿಯು
ಭೀತನೆದ್ದನು ಬೀೞುಕೊಂಡಾ
ಭೂತಳಾಧಿಪನಧ್ವರಕೆ ನಡೆತಂದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೦

ಆಸ್ತೀಕನು ಯಾಗಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಗೆ ಬರಲು ಒಳಗೆ ಬಿಡದಿರಲು ನಾನಾ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾಗವನ್ನೂ ರಾಜನನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯನಧ್ವರ
ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋ ನಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಪಡಿವಳನಡ್ಡವಿಸಲಿದು ಮಾರಿಯಾಯ್ತೆನುತ ।
ನಿಂದನಲ್ಲಿಯೆ ಯಾಗಶಾಲೆಯ
ಮುಂದೆ ನೃಪನಾ ಯಜ್ಞವನು ಮುನಿ
ವೃಂದವನು ಹೊಗೞಿದನು ವಿನಯೋಪೇತನೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೩೧

ಯಮನ ವರುಣನ ವೈಶ್ರವಣನಾ
ಕಮಲತನಯನ ರಂತಿದೇವನ
ಹಿಮಕರನ ಗಯನೃಪನ ನೃಗನಜಮೀಢಲೋಹಿತನ ।
ವಿಮಲದಶರಥನಂದನನ ಭೂ
ರಮಣಧರ್ಮಾತ್ಮಜನ ಭರತನ
ಸಮಮಹಾಯಜ್ಞಂಗಳೀನೃಪಯಜ್ಞಕೊರೆ ಯೆಂದ ॥ ೩೨

ಈಸಮಾಹಿತಮಖಕೆ ತೇಜೋ
ರಾಶಿ ಮುನಿಕುಲವರ್ಯ ವೇದ
ವ್ಯಾಸನಲ್ಲಾ ವರಸದಸ್ಯನು ಭುವನಭೂಸುರರು ।

ಈ ಸಕಲಋತ್ವಿಜರು ಮುಖ್ಯರು
ಲೇಸನೊಡವಿಟ್ಟಂತೆ ನೆರೆದಿರೆ
ಯೇಸು ಧನ್ಯನೊ ಭೂಪವರ ಯಜಮಾನನಕಟೆಂದ ॥ ೩೩

ಏನನೆಂಬೆನು ಸಕಲದಿವಿಜರಿ
ಗಾನನವಲಾ ಪಾವಕನು ಪವ
ಮಾನಸಖನಾ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಿವನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಮಾನವೇಂದ್ರನ ವರಮನೋರಥ
ದಾನಿಯಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮ ಕೃ
ಶಾನುಮುಖ್ಯಾನಲಸುನಾಮನನಂತಗುಣನೆಂದ ॥ ೩೪

ಆರು ನೀನೆಲೆ ಭೂಪ ಸಾಕ್ಷಾ
ದ್ವಾರಿಜಾಸನನೋ ಮಹೇಂದ್ರನೊ
ಘೋರನಯನನೊ ಮೇಣು ವಿಷ್ಣುವಿನಂಶಸಂಭವನೋ ।
ಆರು ನೆನೆವರು ಮಖವನಿದಮೋ
ಣಾರು ಮಾಡ್ಪರು ಸಮಿಧೆಯಾಯ್ತು ಮ
ಹೋರಗರ ಕುಲ ಸಿನ್ನ ಹೋಲುವ ನೃಪನದಾರೆಂದ ॥ ೩೫

ಭೂಪವರ ಖಟ್ವಾಂಗ ನಹುಷದಿ
ಳೀಪ ಮಾಂಧಾತೃಪ್ರಮುಖಮಹಿಪ
ರೀಪರಿಯ ಮಖವರವ ಮಾಡಿದರುಂಟೆ ಪೂರ್ವವಲಿ ।
ಭೂಪ ತೇಜೋನಿಧಿಯೆ ವರಧೃತಿ
ರೂಪಗುಣಸುಂದರನೆ ತನ್ನಾ
ಳಾಪವನು ಚಿತ್ತೈಸು ವಿಕ್ರಮಶೌರ್ಯವಾರಿಧಿಯೆ ॥ ೩೬

ರವಿಯ ಪೋಲು ತೇಜೋಭರದಲಿಹು
ತವಹಗೆಣೆ [1] ದುರ್ದರ್ಶತೆಯಲಿಂ
ದುವಿನ ಪೋಲು ಸೌಖ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರನ ಪೋಲು ಪ್ರಭುತ್ವದಲಿ ।

---

[1] ಪಾವಕನಪೋಲು, ಕ. ಖ.

ಭವನ ಪ್ರೋಲಾಸುಪ್ರಸಾದದ
ಲವನಿಯು ಪ್ರೋಲು ಕ್ಷಮೆಯಲಿ ಹುತ್ತಶಿ
ಶುವಿನ [1] ಪ್ರೋಲುಯುತಿಯಲಿ ವಸಿಷ್ಠಗೆಣೆ ಶಾಂತಿಯಲಿ ॥ ೩೭

ಸಮತೆಯಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನೀನೇ
ಕಮಲಭವನೆಲೆ ಭೂಪ ಧರ್ಮದ
ಮಮತೆಯಲಿ ಯಮನಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಂಗಳಲಿ ಧರಣಿಜೆಯು ।
ರಮಣನಖಿಳೈಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಶಿವ
ನಮಲಶೌರ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ [2] ಸಂ
ಭ್ರಮದಲಿರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನಾರಾಯಣನು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೮

ರಾಜನು ಈತನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆಯಲು ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಆರನಾರೋ ಸ್ತುತಿಸುವವ ನೀ
ಭೂರಿಮಖವನು ಋತ್ವಿಜರನಾ
ಘೋರಭೂಭುಜನೆನ್ನನೇತಕೆ ಶೌರ್ಯವೇನೆನುತ ।
ಭೂರಮಣನಾತನನು ಕರೆ ಕರೆ
ಕಾರಣವ ಬೆಸಗೊಂಬೆನೆನಲಾ
ದ್ವಾರಪಾಲರು ಹುಗಿಸಿದರು ವಹಿಲದಲಿ ಭೂಸುರನ ॥ ೩೯

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಹೇಳಲೆ
ಸಚ್ಚರಿತ ಮನದಿಚ್ಛೆಯಾವುದು
ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಕೀವೆನಭಿಮತಸಿದ್ಧಿಯನು ನಿನಗೆ ।
ಅಚ್ಯುತಾಂಘ್ರಿಯು ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಡಿದ
ನೊಚು ತೀವೆನು ತನ್ನ ಧರೆಯನು
ನಿಚ್ಚಯದಿ ಸರ್ವಸ್ವವನು ನಿನಗೆ ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೪೦

---

1 ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು, ಕ. ಖ.

2 ಶಮಗುಣವೀರ್ಯ ಶೌರ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ, ಕ, ಖ.

ವಸುಮತೀವಲ್ಲಭನೆ ನಿನಗಿದು
ಪೊಸತೆ ಪಾಂಡುನೃಪಾಲವಂಶ
ಪ್ರಸರಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕನಲ್ಲಾ ತಂದೆ ನೀ ದಿಟಕೆ ।
ಎಸೆವ ಗುಣವಿಸಿತಿಲ್ಲದಿರೆ ಸುರ
ವಿಸರಸನ್ನುತಪಾದಪೀಠನು
ವಶವಹನೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೪೧

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಲೋಕ ಬೆದರಲು ಮಾಡ್ಪ ಸರ್ಪಾ
ನೀಕಮಖವನು ಮಾಣಿಸಿದನಾ
ಸ್ತೀಕಮುನಿ ಮುಂಕೊಂಡು ಸಲಹಿದ ಸಕಲಬಾಂಧವರ ॥

ವಿಪ್ರವಚನದಿಂದ ಸಂತೋಷಿಸಿ ವಿಪ್ರನನ್ನು ರಾಜನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ವಿಪ್ರವಚನವ
ಕೇಳುತವೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನೊಲವಿನ ದಾಸರಹ ನಿಜಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ।
ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಫಲವೇನು ಸಭ್ಯರ
ಜಾಲವನು ನೋಡುತ್ತ ಭೂಪತಿ
ಬಾಲನಲ್ಲಿವನಧಿಕವೃದ್ಧನೆ ಯಾಗಬೇಕೆಂದ ॥ ೧

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವಕಥನವ
ಬಲ್ಲನೆಂತೀ ಹಸುಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವಲ್ಲಭನ ಕೀರ್ತಿಯನು ವಾರ್ತೆಯನರಿವನಿವನೆಂತು ।

ಸೊಲ್ಲು ಸರಿಯಾಯಿತ್ತೀವನೇನನು
ವಲ್ಲಭನೆ ಹೇಳೆನುತ ಕರಪುಟ
ಪಲ್ಲವಕ್ಕೊಸರಿಸಿದನಂಗವ ವಿಪ್ರಪುಂಗವನ ॥ ೨

ಇತ್ತಲಾದ್ವಿಜನೊಡನೆ ಮಾತಾ
ಡುತ್ತ ಕಂಡನು ತಿರುಗಿ ವರಭೂ
ಪೋತ್ತಮನು ಬೆಸಗೊಂಡನಂದಾ ಚಂಡಕೌಶಿಕನ ।

ಬಳಿಕ ರಾಜನು ಯಾವಯಾವ ಸರ್ಪಗಳು ಹುತವಾದವೆಂದು ಕೇಳಲು ಕೌಶಿಕರ ಉತ್ತರ.

ಮತ್ತೆ ಬೆಂದವರಾರು ಬಹುದು
ವೃತ್ತರತರೀ ಶಿಖಿಗೆ ಹೇಳಿದ
ತುತ್ತಲಾತಕ್ಷಕನು ತಡೆದನಿದೇನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೩

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬೆಂದವರ ಹೆಸರುಗಳು.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಹೋತೃ ಲೆಕ್ಕಿಸ
ಲಿಂದುಧರಗರಿದನಲಮುಖದಲಿ
ಬೆಂದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನು ಮಿಕ್ಕವರಳವೆ ಮುಖ್ಯರನು ।
ತಂದೆ ಕೇಳಾವಾಸುಕಿಯ ನಿಜ
ನಂದನರು ಹದಿಮೂರುಲಕ್ಷದ
ಮಂದಿ ಬಿದ್ದರು ಗಿರಿಶಿಖರಸಂನಿಭರು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಅಳಿದರಷ್ಟಾದಶಮಹೋರಗ
ಕುಲಪತಿಗಳಾ ತಕ್ಷಕಾತ್ಮಜ
ರಲಘುವಿಷವೀರ್ಯೋದ್ಭಟ[1]ರು ಗಿರಿಶೃಂಗಸಂನಿಭರು ।
ಬಲವದೈರಾವತಮಹೋರಗ
ಕುಲದಲೀರೈವರು ಹುತಾಶನ
ನೊಳಗೆ ಮುಗ್ಗಿದರುಗ್ರವಿಷದೋಷರು ಜಗತ್ತ್ರಯದಿ ॥ ೫

1 ರ್ಯೋತ್ಕಟ, ಗ.

ಹೊತ್ತಿದರು ಕೌರವ್ಯಕುಲದಲಿ
ಹತ್ತು ಹುತವಹಮುಖದಲಱಿವ್ರೊಡೆ
ಮತ್ತಗಜಸನ್ನಿಭರು ನಾನಾವರ್ಣಸಂಯುತರು |
ಮತ್ತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಕಕುಲ ಮೂ
ವತ್ತು ನಾಲಕು ನಾಗಪತಿಗಳು
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮಾಱಿದರು ತನುವನು ಘೋರವಿಕ್ರಮರು ॥ ೬

ಕನಕವರ್ಣದ ವಿನುತಪಿಂಗಲ
ದಿನಪತೇಜದ ರೂಪ್ಯವರ್ಣದ
ಘನತರಶ್ಯಾಮಾಕೃತಿಯ ಕಾಮಸ್ವರೂಪಿಗಳು |
ಅನಲನೆಱಕದ ಕಣ್ಣ ಕೆಂಪಿನ
ಕೊನರು ಗಿಡಿಗಳ ವಿಷದ ಹೊಗೆಗಳ
ಹೊನಲ ಹೊಗೆಗಳ ದುರುಳರೊಡೆ ಮುಗ್ಗಿದರು ಕಿಱಿಯೊಳಗೆ ॥ ೭

ಎರಡುಯೋಜನದೀರ್ಘದೇಹರು
ನಿರುತ ಯೋಜನಗಳ ಶರೀರರು
ಗಿರಿನಿಭರು ಪಾವಕನಿಭರು ರವಿನಿಭರು ಶಶಿನಿಭರು |
ಎರಡು ಹೆಡೆಗಳ ಮೂರುಫಣೆಗಳ
ತರದೊಳ್ಯದಾಱೀಱು ಹೆಡೆಗಳ
ದುರುಳದುಷ್ಟೋರಗರು ಮುಗ್ಗಿದರಗ್ನಿಯೊಳಗೆಂದ ॥ ೮

ಲೆಕ್ಕವನು ತಾನೀಗಲಱಿಯೆನು
ಹೊಕ್ಕವರ ಹೊಗುವವರ ಬಾರಿಯ
ತೆಕ್ಕೆಯನು ಮಂಡಳಿಸಿ ನಭದಿಂದೊರಲುತಿಳಿಯುವರ |
ಮಕ್ಕಳನು ಮಱಿಮಕ್ಕಳನು ಹೆ
ಮ್ಮಕ್ಕಳನು ಹೋಮಿಸಿದೆವಾವುದ
ಶಕ್ಯವೆಮಗೆಲೆ ಭೂಪ ಕಾಣೆವು ತಕ್ಷಕನನೆಂದ ॥ ೯

ರಾಜನು ಬೆಂದ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು ಇಂದ್ರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಹಗೆಯ ಮೂಲಿಕೆ ಯುಟಿದುದೇತಕೆ
ಮಗುವ್ರತನವನು ಮಾಣ್ಪರಕಟಾ
ನಗೆಯಲಾ ಕೊಂದವನ ಕೊಲದಿರಲೇಕೆ ನೀವೆನಲು ।
ಮುಗುಧ ಭೂಪತಿ ಕೇಳುತೆಮ್ಮಲಿ
ಮಗುವ್ರತನವಿಲ್ಲಿಂದ್ರನಾತನ
ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರುತಿಹನು [1] ಬಿಡ ಶರಣಾಗತನನೆಂದ ॥ ೧೦

ಕೊಟ್ಟನಾತಂಗಾತನಭಯುವ
ಶಿಷ್ಟನವನೆಂದೊಲಿದು ಭೂಪತಿ
ಯಿಷ್ಟಿಯಲಿ ನೀ ಬೀಳದಿರು ತಾಸಿತ್ತ ವರವೆಂದು ।
ವಿಷ್ಟಪೇಶ್ವರನಾತನನು ಹಿಂ
ದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತಿಹ [2] ಸುಧರ್ಮಾ
ವಿಷ್ಟನನು ತಾವೆಳೆವೆವೆಂದರು ಋತ್ವಿಜರು ನೃಪಗೆ ॥ ೧೧

ರಾಜನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಇಂದ್ರಸಹಿತನಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ವಿಧಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನು ವರವನು
ಬಾಸೆ [3] ಕೊಟ್ಟನೆ ತಕ್ಷಕಂಗಾ
ವಾಸವನು ಲೇಸಾಯ್ತು ಲೇಸಾಯ್ತುದುವೆ ಲೇಸಾಯ್ತು [4] ।
ತಾ ಸಹಿತ ಬೀಳಲಿ ಸಮೃದ್ಧ ಹು
ತಾಶನನ ಮುಖಕೆನುತ ಭೂ
ಮೀಶನಾ ಋತ್ವಿಜರಿಗೆಂದನು ಹೋಮಿಸುವುದೆಂದು ॥ ೧೨

1 ಧೈರ್ಯಧಾನೆ, ಕ. ಖ. ಗ. 2 ಧೈರ್ಯಧಾನೆ, ಕ. ಖ. ಗ.
3 ಹಾಸಿ, ಕ. ಖ. 4 ಸೊಗಸಾಯ್ತು, ಗ.

ಅರೀತಿ ಮಾಡಲು ಇಂದ್ರನು ಭಯದಿಂದ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಅಹುದು ಭೂಪನ ಮಾತು ತಪ್ಪದು
ಕುಹಕಿಗಭಯವನಿತ್ತೊಡೇನಾ
ಯ್ತು ಹಿತನು ಘಡ ಮೃಡನ ಮಱೆ ಹೊಗೆಯು ಕೊಲುವೆವೆಂದೆನುತ।
ದಹನದಲಿ ಬೇಳಿದಲಿ ಬರಲಾ
ಕುಹಕಿ ಮೇಣಲ್ಲದೊಡೆ ಸುರಪತಿ
ಸಹಿತ ಬೀಱುವುದೆನುತ ಕರೆದರು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ॥ ೧೩

ನಡುಗಿದನು ದೇವೇಂದ್ರನೊಡಲೊಳ
ಗುಡಿದುದಲಗೆನೆ ಮೇಣು ಸುಣ್ಣವ
ನಿಡಿಯನುಂಗಿದವೊಲು ಬೆಂದನು ನೊಂದನಡಿಗಡಿಗೆ।
ಹಿಡಿದು ನೂಕಿದವೊಲು ಸುರಸಭೆ
ನಡುಗಲೇಱುದ ಸಿಂಹಪೀಠವ
ತಡೆದುರಗನನು ಬೀಱುಕೊಟ್ಟನು ತೊಡಕು ಬೇಡೆನುತ ॥ ೧೪

ಆಶ್ರಯ ತಪ್ಪಲು ತಕ್ಷಕನು ಸಂತಾಪದಿಂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಬರುವಿಕೆ.

ಸುಡು ಬದುಕಲೇಕಿನ್ನು ಮೂಜಗ
ಕೊಡೆಯು ನಾನೆಂದೆನ್ನ ಮಱೆ ಹೊ
ಕ್ಕೊಡೆ ಗತೋದಕಸೇತುವಾದುದು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ।
ಪೊಡವಿಯಮರರು ಕೊಂದರೆನುತವೆ
ತಡೆಯದೇಱಿ ವಿಮಾನವನು ನಭ
ದೆಡೆಗೆ ಬಂದನು ಬಹಳಸಂತಾಪದಲಿ ಸುರನಾಥ ॥ ೧೫

ಇಂಬಿನಲಿ ಬೀಱುತ್ತ ನುಗ್ಗಿಯು
ಕೊಂಬ ಹಿಡಿದಂತಾಯ್ತು ಕೆಟ್ಟೆನು
ನಂಬಿ ನಯನಸಹಸ್ರನನು ತಾನೆನುತ ತಕ್ಷಕನು।
ಅಂಬರಕ್ಕೈತಂದನೊಡಲಲಿ
ತುಂಬಿದಂತಸ್ತಾಪ ಶಿಖಿಯಲಿ
ಬಂಬಲಿನ ಬಲುಗಿಡಿಯ ಧೂಮದ ಧಾಳಿಗಿದಿರಾಗಿ ॥ ೧೬

ಉರುಳುತುರುಳುತಜಾಂಡಮಂಡಲ
ಬಿರಿಯಲೆಂದರು ತನಿಯ ಹೊಗೆಗಳ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊಡಕರಿಸಿ ಮಂಡಳಿಸುತ್ತ ನೀಗುರುತ |
ಕರೆಕರೆದು ಬಸವೇಱದು ನೆಱೆ ಕಂ
ಡರಿಗೆ ಕಾರುಣ್ಯವೆನು ತೋಱು
ತ್ತುರಗರಾಜನು ಸಿಗುಳಿಕೆಯ ಸಸಿಯಾದನಭ್ರದಲಿ ‖ ೧೭

ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಮರೆಹೋಗಲು ಆಸ್ತೀಕನು ತಕ್ಷಕನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳು ವಿಕೆ.

ಉರಿಯ ಸಮ್ಮುಖಕೇಱಯುತಿಱಯುತ
ಭರದಲಂಬರಗತಿಗೆ ಗಮಿಸುತ
ತಿರುಗಿ ಸುರನಾಥನನು ನೋಡುತ್ತ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳನುತ |
ಹೊರಳುತಿರ್ದನು ಹೊಗೆಯೊಳಗೆ ಖೇ
ಚರರು ಹಾ ಹಾ ಕೆಟ್ಟನುರಗೇ
ಶ್ವರನುರಿದನೆನೆ ಕಂಡನಾಸ್ತಿಕನಾದ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ‖ ೧೮

ಹೋ ಹೊ ನಿಲುನಿಲ್ಲೆನುತಲಾನಿಜ
ಬಾಹುದಂಡವ ನೆಗಹಿದನು ಮುನಿ
ಸಾಹಸಿಗನೇತಕ್ಕೆ ಬಾರನು ಪಾವಕನ ಮುಖಕೆ |

ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು ಯಾಚಕ ನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಬೀಳುವನೆಂದು ಪುರೋಹಿತರ ಉತ್ತರ.

ದ್ರೋಹಿ ತಕ್ಷಕನೆಂದು ನೃಪವರ
ನಾಹಿತಾಗ್ನಿಗಳಿಂಗೆ ಬೆಸಸಲು
ದೇಹಿಯೆಂಬವಗಿತ್ತ ಬಱಕಿನ್ನಹುದು ಖಳದಹನ ‖ ೧೯

ಸುಡುವುದರಿದಲ್ಲಹಿಪನನು ನಭ
ದೊಡೆಯನಲ್ಲಿಂ ಬಂದನಿದೆ ಯಿದೆ
ಕೊಡು ಕುಮಾರಂಗಿಷ್ಟವರವನು ಮುನ್ನ ನೀನೆನಲು |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಿನಗೇನಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ನುಡಿದನೇನಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಹೇಳೆನೆ
ಸುಡದಿರಹಿಗಳ ನಿನ್ನ ಮುಖಕೀ
ತಡೆಯದಿಹುದಿದಱಿಂ ಮದೀಪ್ಸಿತವರವಿದೇ ಯೆಂದ ॥ ೨೦

ಏನು ಹೇಳೇನೇನು ಹೇಳು ಮ
ಹಾನುಭಾವನೆ ಧರಣಿಯಮರನ
ಸೂನುವಲ್ಲವೆ ನೀನು ಹೇಳ್ವೈ ತಂಗೆ ಏಂ ನಿನಗೆ ।
ಹಾನಿ ಹೇಳಿನ್ನೊಂದ ಬೇಡೆನೆ
ತಾನಱಿಯೆನಿನ್ನೊಂದಗಿಂದನು
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಸಲಿಸು ಕೃಪೆಯುಂಟಾದೊಡೆನಗೆಂದ ॥ ೨೧

ರಾಜನು ಋತ್ವಿಜರು ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಹೇಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಅವರೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಯಾಗ ಮುಗಿಸು ಎನ್ನುವಿಕೆ.

ಹೇಳಿರೈ ಋಷಿವರರು ಸಭ್ಯರು
ಹೇಳಿರೈ ಋತ್ವಿಜರು ವಿಪ್ರರು
ಹೇಳಿರೈ ಬುದ್ಧಿಯನು ವಿಪ್ರಕುಮಾರನಿಂಗೆಂದ ।
ಹೇಳಿದರು ಮುನ್ನವೆ ನೃಪೋತ್ತಮ
ಹೇಳಲೇಕಿನ್ನಾ ಮಹಾತ್ಮರ
ಕಾಲಧೂಳಿಯ ಶಿಷ್ಯನೆಂದನು ನಗುತ ಮುನಿನಾಥ ॥ ೨೨

ತಪ್ಪದೆಂದರು ಋತ್ವಿಜರು ನೃಪ
ಕಲ್ಪಿತವಿದೆಂದರು ಸಭಾಸದ
ರೊಪ್ಪುವುದು ನಿನಗೆಂದರಾಭೂಸುರರು [1] ಪಾವಕನ ।
ಉಪ್ಪರವ ಮಾಣೆಂದನಿಂದ್ರನು
ನೊಪ್ಪವಾಯ್ತು ಮಗೆಂದರಮರರು
ತಪ್ಪದೈ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ಮಾಡೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೨೩

1 ಭೂದ್ವಿಜರು, ಕ ಖ.

ರಾಜನು ಯಜ್ಞವು ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಲು ಋತ್ವಿಜರು ಬ್ರಹ್ಮ
ದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಇದೆಂದು ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಂದೆ ಮೃತವಾಯ್ತೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಾ
ನೆಂದು ಫಲವೇನೊಬ್ಬ ನಾನಕ
ಟಂದಗೆಡಿಸಿದನಧ್ವರವ ನೀ ಭೂಸುರೋತ್ತಮನ ।
ನಂದನನು ಹಾ ಯೆನುತ ಭೂಪತಿ
ನೊಂದು ಸುಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ಪೇಳಿದ
ರೊಂದು ಕಥೆಯನು ಋತ್ವಿಜರು ಕೋವಿದರು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೨೪

ಅಮೃತಮಥನಾಂತರದಲಂದಾ
ಯಮರರಿಗೆ ತಾ ಹೇಳಿದನು ತನ್ನಲಿ
ಮಮತೆಯುಳ್ಳೊಡೆ ತಾಯ ಶಾಪವ ಮೋಚಿಸುವುದೆಂದು ।
ಸುಮತಿ ವಾಸುಕಿ ಬೇಡಿಕೊಳಲಂ
ದಮರರೈದಿದರಾತ ಸಹಿತಾ
ಕಮಲಭವನೋಲಗಕೆ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದರು ಹದನ ॥ ೨೫

ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹವನ್ನ ಲಾಲಿಸು
ತಾಯ ಶಾಪವನುರಗಪತಿಯಿದ
ಬೀಯ್ಯಮಾಡುವೆನೆಂದು ಜನಮೇಜಯನು ಮಖವೆರವ ।
ಕಾಯಲರಿದೆಮಗೀತನನು ಕೈ
ಗಾಯಬೇಹುದು ಜಲಧಿಮಥನಸ
ಹಾಯನನು ಸಿಮ್ಮತಿಗಳೆಂದರು ಸುರರು ಕಮಲಜಗೆ ॥ ೨೬

ಎಂದೊಡಾತನು ಬೆದಱಬೇಡೆಲೆ
ಕಂದ ಕಲ್ಪಾಂತರ ಬದುಕು ಕುಲ
ನಂದನ ಜರತ್ಕಾರು ನಂದನನಭಯವೆನು ನಿಮಗೆ ।
ಕಂದ ಮಾಬ್ಬನು ಮಖಕೆ ತಡೆಯುವ
ನಿಂದ ಜನಿಸುವುದಂಜಬೇಡುರ
ಗೇಂದ್ರಕುಲಕೀವಿಪ್ರ ವರ್ಧನನೆಂದಬ್ಜಭವ ॥ ೨೭

ವೀರ ತಗೆ ಕೇಳಮುನಿಮಿತ್ರ ಮು
ಹೋರಗರ ಕುಲರಕ್ಷಕ ಜರ
ತ್ಕಾರುನಂದನನೀತನಧ್ವರಘಾತಕನು ಪಿಥಯು ।
ಪ್ರೇರಣೆ ಯುದಲ್ಲದೆ ತಳವೆಡೆವ್ರ
ದಾರವೆಶವೆಲೆ ತಂದೆ ಹೋಗಲಿ
ಬೇಖುಗೊಲೆ ಬೇಡೆಂದು ಸಾತ್ತ್ವಿಸಿದರು ಋತ್ವಿಜರು ॥ ೨೮

ಸರ್ವಸಂವೃತವಾಗಿ ಯಾಗಸಮಾಪ್ತಿಮಾಡಿ ಬಂದವರ ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ.

ಸತ್ತವನಲಾ ಪುರಿಯೊಳಗೆ ಹೊರ
ಳುತ್ತಲೈದನೆಯಾಜ್ಞೆಯುನು ತಾ
ನುತ್ತರಿಸಲಿಳವಲ್ಲವೈ ದ್ವಿಜಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನು ।
ಹೊತ್ತಿ ಹೋಗದ ಮುನ್ನವೇ ನಿ
ಸಿತ್ತ ವರವನು ಪಾಲಿಸನೆ ಭೂ
ಪೋತ್ತಮನು ನಸು ನಗುತ ನುಡಿದನು ವರಸದಸ್ಯರಿಗೆ ॥ ೨೯

ಮೌನಭಂಗವಮರಣ ಹೋಗಲಿ
ದೀನನನು ಕೊಲಲೇಕೆ ವಿಪ್ರನ
ಸೂನುವನು ಮನ್ನಿಸಿದೆನಿಷ್ಟಾರ್ಥಿಯಿಂದಾ ತನಗೆ ।
ಏನನಿತ್ತು ವಧೀಜಿ ಮುಖ್ಯಾಮ
ಹಾನುಭಾವರು ಪಡೆದರಭಯ
ಸ್ಥಾನವನು ಮಖವಿದು ಮಹಾಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೩೦

ಮಾಡಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯುನನಲಾ
ಕೋಡಿಯೊಳಗಿಸಿತಿಲ್ಲ ಸುರಪನ
ಜೋಡು ಮಾಡಲದೇಕೆ ಮಾತನು ಮನ್ನಿಸಿದ ಯುನಲು ।
ಕೂಡೆ ಲೇಸೆಂದಾಮಹಾಜನ
ಕಾಡಮರನೇ ಕಲ್ಪತರು ವಯ
ಮಾಡುತಿಷ್ಟಾರ್ಥವನೆನುತಲಿದ್ದರು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೩೧
ಘ.

ಎಸಗಿದರು ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ನಾ
ಋಷಿವರರನು ಸರ್ವರನು ಸಂತ
ಪಿಸಿದನಿಷ್ಟಧನಪ್ರದಾನದಲಾತಪ್ರೀಧನರ |
ವಸುಧೆಯುರಸನು ಮುದದಲವಭೃಥ
ದೊಸಗೆ ಮಿಗೆ ಮಜ್ಜನವ ಮಾಡಿದ
ನಸಮವಿಭವದಲಖಿಳಜನ ನಿಜಬಂಧುಜನ ಸಹಿತ ॥ ೩೦

ತಕ್ಷಕನು ಬದುಕಿ ಹೋಗಲು ರಾಜನು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವಿಕೆ.

ಹೋ ಹೊ ಬದುಕಿದೆನೊಮ್ಮೆಗೆನ್ನಯ
ದೇಹ ವುಳಿದುದೆನುತ್ತ ವೀರಮ
ಹಾಹಿ ತಕ್ಷಕ ತೊಲಗಿದನು ಪಾವಕನ ಮುಖದಿಂದ |
ಬೇಹ ಧನವನು ಕೊಟ್ಟನವನಿಪ
ನಾಹುತಿಯ ಶಾಲೆಯಲಿ ವಿಘ್ನವೆ
ನೂಹಿಸಿದ ಬಿನ್ನಾಣಿಗಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೩೩

ಕಳುಹಿದನು ಕೈಮುಗಿದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಳವನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ
ಬಲದಲಾಸ್ತೀಕನನಭೀಷ್ಟಧನಪ್ರದಾನದಲಿ |
ಒಲವೆ ಮೆಱೆಯುದಿರ್ದ್ಧೈ ತಹುದು ಮೇ
ಲಲಘುಹಯಮೇಧವನು ಮಾಪ್ಪೆನು
ಕೆಳೆಯ ಋತ್ವಿಜನಾಗಬೇಕೆಂದವನನವನೀಶ ॥ ೩೪

ತಂದೆ ನಿನ್ನವರಾವೆನುತ ಮುನಿ
ನಂದನನ ಕಳುಹಿದನು ಧರ್ಮದ
ಲಂದು ಧರೆಯನು ಪಾಲಿಸುತಲಿರ್ದನು ಮಹೀಪಾಲ |
ಸಂದ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹರ ಪದ
ದಿಂದ ಹರಿಪದಭಕ್ತನೆನಿಸಿ ಮು
ಕುಂದದಾಸನು ಮಾಡಿದನು ರಾಜ್ಯವನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೫

ಈ ರೀತಿ ಕೃತಕಾರ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಲು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಿಕೆ.

ಅತ್ತಲಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯನೈದಿದ
ನುತ್ತಮೋರಗರಾಜಮಂದಿರ
ದತ್ತ ಪರಿಜನ ವಿದುರುಗೊಳಲತ್ಯಧಿಕವಿಭವದಲಿ ।
ಎತ್ತು ಗನ್ನಡಿ ಗಳಶವಾದ್ಯದ
ಮೊತ್ತದೊಳಗಿಕ್ಕೆಲದಿ ಪಾಡಲು
ಹೆತ್ತ ತಾಯಣ್ಣಂದಿರಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿದನು ಮುನಿಪ ॥ ೩೬

ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಹರುಷಾಂ
ಬುಗಳ ನಯನದ ತಳೆದ ಪುಳಕದ
ಹೊಗರ ಹೊಳಹಿನ ನಗೆ ಮೊಗದ ನಾಗೇಂದ್ರನೈತಂದು ।
ಬಿಗೆಯ ಬಿಯಕೆಯನಿತ್ತೆ ಮುನಿಮೌ
ಳಿಗಳ ರತ್ನವೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದ
ದಗೆಯ ಡಾವರವಡಗಿತೆಂದರು ಹರಸಿ ಬಾಲಕನ ॥ ೩೭

ಬದುಕಿದೆವೆಲ್ಲೈ ತಂದೆ ನಾವಿಂ
ದುದಿಸಿದೆವೆಲ್ಲೈ ಪಾವಕನೊಳಗೆ
ಕುದಿವುತಿರ್ದೆವೆ ಯಂತ್ಯಕಾಲದ ಭಯಮಹಾಗ್ನಿಯಲಿ ।
ಉದಕಸುರಿಸಿದುದಾಯ್ತು [1] ತಂಗಿಯ
ಮದುವೆಯು ಫಲಿಸಿತೆಮ್ಮವೋಲಾ
ವುದಿತಭಾಗ್ಯರದಾರೆನು [2] ತ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುನಿಯ ॥ ೩೮

ಬೇಡು ಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ವರವೆನು
ಬೇಡು ಮೆಚ್ಚಿದೆವೆಮ್ಮ ವಂಶದ
ಕೇಡ ತಪ್ಪಿಸಿದಧಿಕಕರುಣಾನಿಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ।

1 ಉದಿಸಿದುದುಪಟುವಾ ಕ, ಖ.   2 ದಾರುಭಾಪನುತ, ಕ. ಖ.

ನೋಡಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲವೇ ನೀ
ಮಾಡಿದುಪಕೃತಿ ತಂದೆ ಬಯಕೆಯ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳು ತಡೆಯದಿರು ನೀನೆಂದರನುಪಮಗೆ ॥ ೩೯

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಸರ್ಪಗಳ ಬಾಧೆ ಕೂಡದೆಂದು ಆಸ್ತಿಕನಪ್ಪಣೆ.

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದ ಮುಚ್ಚರಿತವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವ ದಿನದಲುದಯಾಸ್ತಮಯದೊಳಗವರುಗಳ [1] ।
ನೀವು ನಮ್ಮಯ ಕುಲಜರೊಳಗಾ
ರಾವರಾಗಲಿ ಮುಟ್ಟಲಾಗದು
ಕಾವುದಾಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನು ನೀವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೦

ಐಸಲೇ ನೀ ಬೇಡಿಕೊಂಡುದಿ
ದೇಸು ಘನವೆಲೆ ತಂದೆ ನಿನವರ
ದೇಶದೊಳಗಿದ್ದವರ ಮುಟ್ಟುವ ಮಾತದೇಕೆನುತ ।
ಸಾಸಿಗನನಪ್ಪಿದರು ಹರುಷಾ
ವೇಶದಲಿ ಮನಮುಬ್ಬಿಗಿ ಘನಪರಿ
ತೋಷದಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುನಿವರಕುಮಾರಕನ ॥ ೪೧

ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ನಾಗೇ
ಶ್ವರಿಜರತ್ಕಾರುವಿನಲುದಿಸಿದ
ಪರಮಋಷಿ ಯಾಸ್ತೀಕನುನ್ನತಕೀರ್ತಿ ಸತ್ಯನಿಧಿ ।
ಉರಗನತ್ರಾಣವಹಿಯ ಭಯವಿ
ಲ್ಲುರುತರದಿ ರಕ್ಷಿಪುದು ಪಠಿಸುವ
ನರರಿಗಿಲ್ಲಹಿಬಾಧೆ ಯೆಂದನು ಶೌನಕಗೆ ಸೂತ ॥ ೪೨

1 ದಯವೋಣಸ್ತಮಯಸಮಯದಲಿ, ಕ. ಖ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಪನ್ನಗರ ಸ
ನ್ಮಾನವನು ಸುಖದಿಂದ ತಂಗಿಯು
ಸೂಸುವನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾನುಭಾವನನು |
ಜ್ಞಾನವಂತರವೊಲು ಭಾವವ
ನೇನುವನು ತಾವರಿಯದಾನಂ
ದಾನುಭವದಲಿ ಚರಿಸುತಿರ್ದರು ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯಲಿ || ೪೩

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಮಹಾಮಂಗಳಮಹೋದಯ
ವಿದು ಮಹಾಯುಃಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ
ವಿದು ವಿಷಯಭಯರೋಗದಾರಿದ್ರ್ಯಾದಿದುಃಖಹರ |
ಇದನು ಶೌನಕ ಕೇಳು ಸಂಕ್ಷೇ
ಪದಲಿ ಹೇಳಿದೆನಿನ್ನು ತಾನಾ
ವುದನು ನಿನಗಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆಂದರುಹಿದನು ಸೂತ || ೪೪

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಸೂತ ನೀನದ
ನೀಶ ಜನಮೇಜಯಗೆ ಮುನಿಯಂ
ದೈಸೆ ವೈಶಂಪಾಯನನೊರೆದ ಭಾರತಾಮೃತವ [1] |
ವಾಸುದೇವನ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತನ
ವಾ ಸಭಾಗ್ಯರ ಪಾಂಡವರ ಕಥೆ
ಯೇಸಹುದದನು ವರ್ಣಿಪುದೆಮಗೆ ಪುಣ್ಯಕಥನವನು || ೪೫

ಮನ್ನಿಸಿದ ನಾಸೂತನವ ಸಂ
ಪನ್ನಗುಣನಿಧಿ ಪಾವನಕಥಾ
ಕರ್ಣನ ಸುಕೌತುಕರಸಾಸ್ವಾದನಸುಲಂಪಟರ |

1 ನುಸುರಿದಭಾರತವನಾದ್ಯಂತವನುತಮಗೆ, ಕ. ಖ.

ಧನ್ಯನಾದೆನೆನುತ್ತ ನೆನೆದನು
ತನ್ನ ಮನದಲಿ ಪರಮಕಾರು
ಣ್ಯಾರ್ಣವನ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಶ್ರೀಪದವ ॥ ೪೬

ಕರಿವದನವಾಗ್ದೇವಿನಾದದ
ಪರಮವೇದವ್ಯಾಸಷಣ್ಮುಖ
ಗಿರಿಜೆಸುರರಧಿನಾಥಸನಕಾದಿಗಳ ದಿಗಧಿಪರ ।
ಹರಿಹರರ ಕಮಲಜನ ರವಿಶಶಿ
ಧರಣಿಶುಕವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳ ವರ
ಚರಣಗಳ ನೆನೆವುತ್ತ ಭಾರತಕಥೆಯ ಹೇಳಿದನು ॥ ೪೭

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

